

מבית עלוני השבת

ר"ת	בעלזא	מו"ש	ער"ש	בשלה
6:18	5:56	5:40	4:25	ירושלים
6:15	5:53	5:41	4:39	בני ברק
6:15	5:53	5:39	4:28	חיפה
6:16	5:54	5:42	4:40	אשדוד
6:18	5:56	5:41	4:24	בית שמש
6:18	5:56	5:42	4:42	קרית גת

שנת תשע"ט לפ"ק

וקראת לשבת עונג

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
 דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00

אם נא מצאתי חן בעיניך...ועשית עמדי חסד ואמת

זמני כניסת ויציאת השבת
לשבי"ק זו

זמני היום

העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת	העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת
ירושלים	4:25	5:40	6:18	תל אביב	4:39	5:42	6:15
אשדוד	4:40	4:25	6:16	אנטוורפן	4:50	6:05	6:22
מנשסטרא	4:10	5:26	5:39	וינה	4:17	5:25	5:46
מונטריאול	4:26	5:31	5:55	טורונטו	4:55	5:58	6:24
לייקוואד	4:44	5:44	6:13	בלטימור	4:56	5:55	6:24
לוס אנג'לס	4:55	5:51	6:23	סאן פאולו	7:40	8:35	9:11

זמני היום לשב"ק זו

זמני היום

בשלה-שירה	הנץ החמה	סו"י קר"ש	סו"י תפילה	הצות היום	מנוחה גדולה	מנוחה קטנה	פלאג המנוחה	שקיעת ההמה
ירושלים	6:34:01	9:11	10:04	11:49:43	12:20	2:55	4:00	5:05:42
תל אביב	6:41:03	9:16	10:08	11:51:32	12:53	2:53	3:58	5:02:17
חיפה	6:41:46	9:16	10:07	11:50:39	12:21	2:52	3:56	4:59:49
אנטוורפן	8:36:37	10:44	11:27	12:52:58	1:23	3:23	4:17	5:09:46
לונדון	7:56:19	10:03	10:46	12:11:12	12:41	2:41	3:34	4:26:33
מנשסטרא	8:13:20	10:16	10:57	12:19:43	12:50	2:44	3:36	4:26:35
וינה	7:37:42	9:51	10:36	12:05:19	12:35	2:42	3:38	4:33:21
ציריך	8:05:58	10:21	11:06	12:36:31	1:07	3:15	4:12	5:07:29
מונטריאול	7:28:06	9:46	10:32	12:04:59	12:35	2:47	3:45	4:42:16
טורונטו	7:45:43	9:21	10:24	12:28:14	12:58	3:14	4:13	5:11:07
ניו יארק	7:16:11	9:41	10:30	12:06:47	12:37	2:57	3:58	4:57:44
לייקוואד	7:15:22	9:41	10:30	12:07:35	12:38	2:59	4:00	5:00:08
בלטימור	7:22:53	9:50	10:39	12:17:11	12:47	3:10	4:11	5:11:50
שיקאגו	7:13:43	9:37	10:25	12:01:14	12:31	2:50	3:50	4:49:07
לוס אנג'לס	6:57:11	9:30	10:21	12:03:45	12:34	3:03	4:07	5:10:35
סאן פאולו	6:35:56	9:56	11:03	1:17:10	1:51	5:12	6:35	7:58:09
מלבורן	6:18:25	9:54	11:06	1:30:38	2:07	5:43	7:13	8:42:23

לוח הלימוד היומי לשבוע הבא, נא להזכיר את הנשמות שלא הניחו אחריהם זש"ק

הלימוד היומי

יום	תאריך	דף היומי בבלי	דף היומי ירושלמי	משנה יומית פרק, משנה בבא מציעא	הלכה יומית שו"ע או"ח סימן, סעיף	עמוד יומי משנה ברורה	רמב"ם פרק יומי
ז'	יג שבט	נג	כט	ה,ד-ה	תמוז,ז,ד-ב	חלק ג' מד:	מעשה הקורבנות ז'
א'	יד שבט	נד	ל	ו,ו-ז	תמוז,ג-ה	חלק ג' מה:	מעשה הקורבנות ז'
ב'	טו שבט	נה	לא	ז,ח-א	תמוז,ו-ח	חלק ג' מה:	מעשה הקורבנות ח'
ג'	טז שבט	נו	לב	ז,ב-ג	תמוז,ט-יא	חלק ג' מו:	מעשה הקורבנות ט'
ד'	יז שבט	נז	לג	ז,ד-ה	תמוז,יב-ב	חלק ג' מו:	מעשה הקורבנות י'
ה'	יח שבט	נח	לד	ז,ו-ז	תמוז,ג-ה	חלק ג' מו:	מעשה הקורבנות י"א
ו'	יט שבט	נט	לה	ז,ח-ט	תמוז,טו,א	חלק ג' מו:	מעשה הקורבנות י"ב

לוח ימי הזכרון

של יהודים שלא הניחו זש"ק

ימי זכרון

י"ג שבט	מרת אידל רבקה ב"ר מנחם מענדל זליג
י"ג שבט	מרת ביילא רחל ב"ר דוד
י"ג שבט	מרת טובא ב"ר אלעזר
י"ד שבט	ר' ארי' ברוך זאב ב"ר חיים
י"ד שבט	ר' שלמה יודא ב"ר דוד לוקס
י"ד שבט	ר' שמואל יעקב ב"ר דניאל זינגר
י"ד שבט	מרת רוזא ב"ר ישראל יאקאב
ט"ו שבט	ר' אברהם יצחק ב"ר שמואל אלי' סלמון
ט"ו שבט	ר' יצחק ב"ר יעקב מאניש איזנברג
ט"ו שבט	ר' מאיר ב"ר יוסף יודא
ט"ו שבט	מרת טשארנא ב"ר אברהם שמחה שטיינברג
ט"ו שבט	מרת פרומט ב"ר משה נחמן לנדא
ט"ו שבט	מרת שושנה ב"ר צבי בנציון
ט"ו שבט	מרת שרה ב"ר אהרן
ט"ז שבט	הג"ד יששכר בער בהג"ד שמשון "בינת יששכר" בלאך ממאטרסדורף
ט"ז שבט	ר' גרשון ב"ר מנחם זאב וורצברג
ט"ז שבט	ר' יהושע ב"ר יצחק קרויטורז
ט"ז שבט	ר' יוסף אריה ב"ר שמחה רייכבאך
ט"ז שבט	ר' שמואל זאב ב"ר אלעזר טאג
י"ז שבט	ר' אלי' ב"ר יחיאל
י"ז שבט	ר' דוד חי ב"ר יעקב מרדכי
י"ז שבט	ר' מיכאל ב"ר אליעזר שוורצמן
י"ז שבט	מרת פעסיל ב"ר מנדל טייכמן
י"ז שבט	מרת שפרינצא ב"ר משה צבי אילוביץ
י"ז שבט	הב' מיכאל ב"ר אליעזר שוורצמן
י"ח שבט	ר' יודא דוד ב"ר אלי' חיים
י"ט שבט	מרת אסתר ב"ר יו"ט ליפמאן הולנדר

תורמים למען חסד של אמת וזוכים ליטועות!

אברכי כולל "שומע תפילה" יתפללו עבורכם 40 יום רצופים בכותל המערבי בעת רצון בחצות הלילה
למסירת שמות לתפילה חייגו: **0722-81-85-82**

לעדכון שמות, ולתרומות: 0722-81-85-82 או באמצעות אתר "שומע תפילה" www.tfilot.org | לקבלת העלון בדוא"ל: shtfila@gmail.com

הַשְּׁלָמָה הַסְּדֵרָה הַמְּבֻקֶּשֶׁת בְּכָל בַּיִת יִשְׂרָאֵל! הַמִּשְׁתַּת פְּרָכֵי "שַׁבַּת טִישׁ" בַּתְּנִיּוֹת הַסְּפָרִים

גיליון מס' 331
שנה 6

פרשת בשלח - שבת שירה, י"ג בשבט תשע"ט

שַׁבַּת טִישׁ

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פְּנִינִים

וְיִהְיֶה בְּשַׁלַּח פְּרַעֲהָ אֲתִיָּהֶם (יג, יז) - תבת פרעה בגימטריה 355, באשר משלחים מפרעה את תבת 'עם' שהיא בגימטריה 110, נותר 245 כמנין ד'מה'. לרמז שעם ישראל יצא מפרעה ביד רמה. (מגדנות)

וְלֹא־נָחָם אֱלֹקִים (שם) - מפרש רש"י: ולא נהגם, ולהפליא שהתבות ולא נחם בגימטריה ולא נהגם בדיוק. (מגדנות)

וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם (יד, כא) - מפרש רש"י: כל מים שבעולם, ורמז לכך שהתבות ויבקעו המים בגימטריה כל מים בעולם. (מגדנות)

כָּל סוֹס פְּרַעֲהָ (יד, כג) - ראשי תבות כסף, בדברי רש"י על הפסוק "ויסע משה", שהסיע את בני ישראל בעל פרחם, כי היו עסוקים בבנות הים ממה שעטרו המצרים את סוסיהם, ולכן נאמר "תורי זהב נעשה לך עם נקודות הקסף". (נפלאות מתורתך)

עָרַב וַיִּדְעָתָם (טז, ו) - מפרש רש"י: כמו לערב, ובשפת חכמים מגיה שצריך לומר בערב. ויתכן שיש כאן רמז שפגנת משה לומר שהערב רב חטא ולא עם ישראל, ולכן מפרש רש"י לערב, דהינו לערב רב. (מגדנות)

וַנְּחַנּוּ מֶה (טז, ז) - ונחנו חסר אלף, רמז להם משה שאם אין הקב"ה שהוא יחידו של עולם שרוי ביניהם, אין בהם ממשות והם בבחינת מה. אולם אם השכינה שרויה בתוכם, אזי תבת מה נקראת מה - מהשם. (מגדנות)

וַתַּעַל שַׁבְּתָה הַטַּל וְהַגַּח (טז, יד) - הגח בגימטריה 60, לרמז לדברי חז"ל שגובה המן היה ששים אמה. (מטרת סמים)

בְּזָרַע גֵּד לָבָן (טז, לא) - סופי תבות עדן, כי מצאו במן טעם גן עדן, והוא מאכל מלאכי השרת. (מגדנות)

וַיִּשֶׂם בְּאֲזֵי הַיַּשָּׁע (יז, יד) - באזי גימטריה 70 כמנין סוד, כי מלחמות מנהלים בדרך סוד ולא באופן גלוי לכל. (אור שמואל)

סְפוּרִים בַּפְּרָשָׁה

וַיֵּאמִינוּ בַּה' וּבְמֹשֶׁה עֲבָדוֹ (יד, לא)

אל רבי מנחם מנדל מקוצק, נכנס פעם יהודי עני וספר לו על עניו הגדול ועל בתו שהגיעה לפרקה ואין בידו פרוטה להשיאה. נתן לו הרבי מכתב אל הנגיד רבי משה חיים רוטנברג, אחיו של ה"חודשי הר"מ", ובו בקשה לתמוך בעני הגון זה. נסע האיש עד העיר חנטשין, נכנס לביתו של רבי משה חיים והלה קבלו בסבר פנים יפות. בטוח היה העני שעם קבלת מכתב הבקשה של הרבי מקוצק, יעניק לו הנגיד את כל הוצאות החתונה, אך לא כזבתו נתן לו הלה סכום קטן מאד ושלחו מביתו. התאכזב האיש, שכן הוצאות הנסיעה עלו יותר מאשר תרומתו הזעומה של הנגיד, ויצא מביתו בפחי נפש. עם יציאתו, הזדרז רבי משה חיים ורכש בגדים נאים ושאר צרכי הנשואין, נטל עמו סכום גדול, הטעין את הכל על מרפעתו ונסע בעקבות העני ששרד את רגליו לביתו. פשהשיגו, אמר לו רבי משה חיים שקל תכולת המרובה שלו היא, יחד עם הסכום הגדול שהכין בעבורו. תמה העני ושאל: "אם נתן אתה לי בעין יפה וביד רחבה, למה גרמת לי עגמת נפש בחנם?" השיב הנגיד: "פשאת לביתי עם המכתב של הרבי מקוצק, ראיתי עליך שבוטח אתה באדם ושכחת לבטח בה', ועל ידי סרובי עוררתי בך שוב את האמונה והבטחון, ועכשו סע לביתך לשלום".

אָמַר אוֹיֵב אֲרֻדָּף אֲשִׁיג אַחֲלֵק (טו, ט)

פעם אחת באמצע הפלתו, ראה הראשון לציון רבי משה יוסף מרדכי מיקס בעל "מים שאל", את האותיות אאאא"א למול עיניו, ולא ידע פשר הדבר. בשעות הצהריים נודע, כי הפחה התרפי גזר לגרש את כל היהודים תושבי העיר העתיקה, שחלונותיהם פנו לכיוון מקום המקדש. עם פרסום הגזרה, פרצו הערבים אל בתי היהודים ושרדו את כל רכושם. באותה שעה הבין הרב את פשר המראה שראה, כי האותיות הן ראשי תבות "אמר אויב ארדף אשיג אחלק", לרמז על האויב שיבוא לרדף ולחלק שלל.

וַנְּחַנּוּ מֶה (טז, ז)

בשחזר רבי אהרן הגדול מקרלין מנסיעתו אל המגיד ממזריטש, שאלוהו: "מה למדת שם? השיב: "לא כלום". תמהו האנשים ושאלו: "אם כן, למה אתה ממשיך בנסיעותיך למזריטש?" ורבי אהרן הסביר: "למדתי שם שאני הנני לא כלום..."

לְקַטוּ מִמֶּנּוּ אִישׁ לְפִי אֲכָלוֹ (טז, טז)

לאחר שהתמנה רבי משה קרמר, זקנו של הגר"א מוילנא, לרב העיר וילנא, סרב לקבל שחר והתפרנס מחנות מפלת קטנה שנהלה אשתו וממנה הוציאו את פרנסתם בדחק (כנזיו קרמר על שם החנות, 'קראם' ביידיש). רצו בני הקהלה להיטיב עם רבם וכלם באו לרפש בתנותם את צרכי ביתם. כשנודע הדבר לרבי משה, צוה לאשתו לנעל את החנות מדי יום, לאחר שהרויחה את צרכי פרנסתם באותו יום, והזכיר לה את דברי פסוק זה "לקטו ממנו איש לפי אכלו", אדם צריך ללקט לפרנסתו לפי אכלו ולא יותר מן, כדי שלא יזיק לבעלי החניות האחרות ולהפסיד פדיון בעליהם.

זמני השבת - ירושלים הדלח"נ 4.25 צאת השבת 5.40 רבנו תם 6.18

לקבלת הגיליון והנצחון
אור: 7@gmail.com/06777580

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזיכוי הרבים בנדבת ידידינו היקרים הי"ו
לע"נ ג'מילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה ושמעון בן ג'מילה ע"ה - למשפחת אוחיון, ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה, ולע"נ מרת רחל בת אניה ע"ה למשפחת גטו, ולע"נ סמי בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט, ולרפואת הבחור גבריאל זנטי בן חנינה שיחי' בתושחי' רחל

היה היה

מקדש ה' בוננו יָדִיד

עז היה רצונו של רבי צבי-הירש שפירא ממנקטש, בעל "דרכי תשובה", לכתב ספר תורה מהדר ומדק בתכלית ההדר ולהכניסו אחר כבוד לבית מדרשו. לא חסד רבי צבי-הירש מאומה, רכש וריעות מהדרות שהוכנו בקפידה ובהדור רב, פחר בסופר ירא שמים מרבים שכתב את הספר בדחילו ורחימו ואף הדיו היה משבח ומאיר עינים. שנים של מאמץ עשו פרי והספר היה כולל בהדרו והרשים את כל רואיו. לאחר סיום הכתיבה, נטל רבי צבי-הירש את ספר התורה והעבירו לידי כמה מגייהים כדי שיגיהו אותו בהגהה מקדקת ויבדקו שאין בו לא טעויות ולא שגיאות, לא חסרות ולא יתרות. ואמנם, לאחר בדיקות חוזרות ונשנות נמנו כל המגיהים והסופרים אמו, כי הספר מגה בתכלית הדיוק ומדק להפליא ללא טעות כלל.

באותם ימים, היה סופר סת"ם ממחה מאין כמוהו, שהיה מפרסם בכתיבתו המדקת והדוקנית ובעקב יצא שמו כמגיה ממחה ובעל עין בקרתית נדירה ומיחדת. שמו של הסופר היה רבי אליעזר מברגל, ועל שם ממחיותו כוהנו פלם בשם: "ר' ליזר בעל-מגיה". כל אימת שהיה עולה רבי ליזר לתורה, היה מוצא טעויות ואותיות חסרות או יתרות, וככל רעדו ממוצא פיו שמא ישל פסול בספר התורה שלקחם. לימים, נקלע רבי ליזר לעיר מנקטש ונכנס אל בית מדרשו של ה"דרכי תשובה". כשראהו הרבי, בקש ממנו לבדק את ספר התורה החדש והמהדר ולחפש אם יש בו טעות כלשהי, ואם ימצא - יצביע על הטעות שמצא כדי שיוכלו לתקנה פראוי ולהביא את ספר התורה להדור משלם. פאמור, יצא שמו של ר' ליזר המגיה לפניו וכלם הפירוהו כממחה מאין כמוהו לפסח המדיק בתורה ובעל עין בוחנת יוצאת דפן. הקהל התמלא במתח עצום, באשר ר' ליזר נטל לידו את ספר התורה המהדר והחל לעיין בו. באין אמו ודברים עמד ר' ליזר שעה ארבה, עין בספר התורה החל מ"בראשית ברא אלקים", ונלל את הספר לאטו בזמן שהוא מעביר את עינו הבודחנת במהירות שלא תאמן ובודק את התבות והאותיות בזה אחר זה. הקהל עמד בנשימה עצורה והמתין למוצא פיו, אך ר' ליזר לא הוציא הגה מפיו אלא המשיך בגלילת הספר פרשה אחר פרשה. הפליאה התעצמה, באשר ראו פלם שהמגיה אינו מעיין אפלו פעם אחת בחמש או בתקון קוראים, אלא מעיין אך ורק בספר התורה לבדו. משמע, זכר הוא ככתבו ובצלמו את כל הגסח המדיק שבתורה, ואין הוא זקוק לספר נוסף כדי להשוות בין שני הגסחים. פלאי פלאים. השעות נקפו ורבי ליזר ממשיך לגלל את ספר התורה לאטו ועיניו רצות בין השורות הצפופות. המתח גובר וכלם ממתנינים לשמע האם אמנם נמצאה טעות בספר התורה המהדר, או שמדיק הוא לחלוטין. והנה סים רבי ליזר את קריאת העמוד האחרון, ובאשר הגיע לתבות האחרונות "לעיני בלי-ישאל" גלל את ספר התורה, פסוה במעיל ופנה אל הרבי: "ספר התורה הלזה מהדר ביותר וכמעט לא ראיתי כמוהו מעולם, אולם טעות חמורה אחת יש בו וספר התורה פסול מעקרו".

הדברים נפלו פרעם על המתפללים ובראשם הרבי בעל ה"דרכי תשובה". החלו פלם להפציר בסופר לגלות להם היכן השגיאה החמורה, אולם הלה מלא פיו מים. "איני מגלה היכן הטעות והרשות בידכם לחפשה..." אמו בעקשנות והטיל על הסופרים דמתא לחפש את החסרון בספר התורה החדש. בינתים, יצא ר' ליזר מבית המדרש ואל המקום הובאו בבחילות הסופרים והמגיהים שבידקו את ספר התורה, והללו החלו לעבד במרוץ כדי למצא את הטעות. שעות ארכות עברו עליהם, אולם למרות מאמציהם הקרבים העלו פלם חרם בידם והטעות לא נמצאה! נפו המגיהים להעמיד אהד מביניהם שקרא מלה במלה ואות באות מתוך תקון קוראים מדק, וכמה סופרים עינו בספר התורה עצמו כדי להשוות בין הגרסאות, אולם גם עצה זו לא הועילה והטעות לא נמצאה. לאחר שכלו כל הקצין, הפצירו בר' ליזר לגלות להם היכן הטעות והלה נעתר לבקשתם וגלה להם כי הטעות נמצאת בספר שמות. החפושיים היו ממקדים יותר וכלם החלו שוב לחפש את הטעות בקדחתנות, אך לשוא. שוב החלו פלם להפציר בר' ליזר והפעם גלה להם כי הטעות נמצאת בפירשתנו, פרשת בשלח. פלם היו בטוחים שהטעות תתגלה על נקלה, כי אינה דומה בדיקת התורה כלה לפרשה אחת, אך גם עכשו לא נמצאה הטעות והתעלומה הלכה וגברה. המתח הגיע לשיאו, באשר ר' ליזר נעתר לגלות לכלם כי הטעות נמצאת בשירת הים, וכלם עטו על הספר והחלו להגיה את פסוקי השירה בלהט, אך לשוא. היו אנשים בקהל שהחלו להתלחש, כי יתכן שהטעות נפלה דוקא בחלקו של ר' ליזר בעל מגיה, שהרי ביצד יתכן שסופרים ומגיהים פה רבים אינם מגלים את הטעות בפסוקים הבודדים של השירה, אך ר' ליזר עמד על שפול כשחידו נסוד על שפתיו. רק לאחר שרפו ידי פלם והם נואשו לגלות את הטעות, פתח ר' ליזר את הספר, הצביע על הפסוק "מקדש ה' בוננו יָדִיד", ואמר: "פאן נמצאת הטעות הגדולה. שם השם שבפסוק זה נכתב ונקרא בשם הכנוי אדנות, אולם בספר התורה הלזה כתוב השם באותיות ה"ו"ה ש"ל פדיו"..." התדקמה היתה גדולה וכלם מהרו לעיין בספר התורה ולחלופין בחמש שלפניהם, וגלו כי ר' ליזר המגיה הממחה צדק בדבריו, והפליאה אל מול פשרונו הנפלא של המגיה התעצמה כפלים. התברר, כי המגיהים לא רצו להגות את שם ה' לשוא, וכאשר הקריאו את הפסוקים כדי להשוות בינם לבין הגסח שביתקון, הגו את שם ה' בכנוי וקראו 'השם', ולכן לא הצליחו לגלות את הטעות...

מאורות

הנאון רבי חיים פוסקי זצ"ל
ליום ההולא י"ב בשבט שצ"א

מגדולי פוסקי ההלכה בדורו ומחכמי מצרים הנודעים, נולד באלג'יר למשפחה שמוצאה מספרד ונלתה משם בגזרות קניא. למד בגולה מפי רבי יצחק בירב, פנראה בנו של רבי יעקב מחדש הסמיקה, ויש אומרים שהאריז"ל היה רבו בנקמה. עמד בקשרי הלכה עם רבני דורו וכתב תשובות רבות שנתרו בכתב יד מאות בשנים, ורק לאחרונה התפרסם חלק מהם. נדפס גם ספרו "באור החיים" דרושים ובאורים על התורה, ונתרו ממנו כתבי יד רבים, בהם פרוש על המכילתא, קצב דרשות ותשובות בהלכה. תינו היו רבוצים יסורים ותלאות ובמשך שנים נדד בין ערי מצרים. לעת זקנותו חלה ומאור עיניו נלקח ממנו. החלו פחותי העם לרגן אחריו שנטל שחד בדיו ולכן התעורר פני שצאמר "כי השחד יגור פקחים" ויש פוקשעם זאת רבי חיים, עלה אל בימת בית הכנסת וקרא: "אם נטלתי שחד, יקמטו עצמותי ולא אוכל לרדת מהבימה. אולם אם חף מפשע אני, יהי רצון שתפקנה עיני וידעו פלם כי יש אלקים שופט צדק ואמת". נעשה לו גם ומאור עיניו שב כבתחלה, ומאז חתם שמו: "ה' נפי חיים פוסקי", ואחרים הוסיפו לשמו את התאר "בעל הנס". מרן החיד"א מעיד, שראה את חתימתיו בשעה שהיה מאור עינים והאותיות לא היו נהירות, אולם לאחר שהתפקח חזר לכתב פראוי. קברו בקהיר קנים עד היום ורבים נהנו להשתטח ולצק שמן על מצבתו, ואף מסלמים פאו לשם. בשכונת היהודית עומד עד היום בית כנסת שנקרא על שמו.

יוסיף דעת

כשיצא משה ממצרים נטל עמו את עצמות יוסף, כנאמר בפרשתנו: "ויקח משה את עצמות יוסף עמו". ואמרו חז"ל, בוא וראה כמה מצות חיבתו על משה רבנו, שכל ישראל נתעסקו בזה והוא נתעסק במצוות, שנאמר חכם לב יחם מצוות. ומניין היה משה יודע היכן יוסף קבור? שוח בת אשר נשתיירה מאותו דור ואמרה למשה שהצרים עשו ארון של תנחתי וקבעוהו בגילוס הנחר כדי שיתברכו מימיו. עמד משה ואמר: "יוסף, הגיעה העת שנשבע הקב"ה שאני גואל אתכם והגיעה השבועה שהשבעת את ישראל, אם אתה מראה עצמך מוטב, ואם לאו הרי אנו מנוקין משבועתך". מיד צף ארונו של יוסף, ובמדרש תנחומא מוסיף שכתב "עלה שור" על צרור אבן ועלה הארון, וכתב רש"י שמיכה אותו הוציא משה מהבניין ונתמך שם. הוציא את השם שכתב בו משה עלה שור והשליכו לאש ולכן יצא עגל הזהב. רבי נתן אומר, בפיסוליו של מלכים היה קבור, בבית קברות מלכים, והיו שם ארונות הרבה ולא ידע משה היכן יוסף וביקש ממנו להראות עצמו והודיעו ארונם של יוסף. כל אותן ארבעים שנה היו שני הארונות של יוסף ושל שכניה מהלכין זה עם זה. היו עוברים ושבים ושואלים את ישראל מה טיבם של ארונות אלו? אמרו, אחד של מת ואחד של שכניה מפני שקיים זה כל מה שכתוב בזה. במדרש מובא, שהצרים עשו כלבים של זהב בכשפים שאם יבוא אדם לשם יהיו נובחים וקולם הולך בכל ארץ מצרים ארבעים יום, והשתיים משה שנאמר ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו, וכן מובא שם משה טובב בעיר שלושה ימים עלילות ולא מצא את הארון. געגוע בו סגולה ושאלה אותו על יגיעתו והולכתו לנחל. כי המצרים עשו ארון של ת"ק ככרים והשליכוהו לנחל בכישוף שלא יצאו ישראל לעולם. בתוספות שאנץ מביא בשם מדרש, שמושה רבנו נתן את העצמות בעור של כבש, ונכנסה בו רוח חיים והלך אחריו שנאמר "נוח כצאן יוסף", וכן כתבו בעלי התוספות שכתב השם המפורש על העור והלך בעצמו.

קשים מזונותיו של אדם בקריעת ים סוף

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ובני ישראל הלכו וגו' - טעם הודעת דבר זה פעם שניה, אולי כי יבין לומר שעדו המצרים את הדבר הזה כי ישראל עברו ביבשה והמים היו להם חומה וגו', והם רדו תחתיות ארץ וכו' ידעו ה' כמאמרו ותברך וידעו מצרים וגו', וזולת זה לא ירגישו בדבר. וצא ולמד ממה שטענו מהמשגגים ואמרו, כי משה היה ידע שעות שבו יתמעט הים וכו' והעביר ישראל באותו עת והמצרים לא ידעו ונטבעו, ומסתם זה יסיר שגגון דעת זו, כי הלכו ביבשה והמים חומה, שני סמנים אלו יעקרו הכחשת הנס, והראים ה' לנטבעים:

ויראו העם אתיה - פרוש יראת הרוממות, אבל יראת העניש מן הסתם היתה להם קדם במצרים. ולפי מה שהוכחנו בפרשת זאת חקת הפסח כי לא קבלו עליהם מצות המקל, אסרנו אפלו יראת העניש לא היתה להם עד שראו חיד הגדולה ויראו וגו', ועל פלפנים ביראת הרוממות הנתבסב מדבר, מאמרו וירא ישראל אתיהודי הגדלה ויראו וגו', ואמרו ויאמינו כי זה תשלום האמינה בהם:

אם שמוע וגו' - גם לרמוז להם שיהיה עסק התורה בחשק גדול, שהגם שעודנו לומד יתאזהר ללמד עוד וזה יגיד שאינו שבע וקץ כלמדו. וכנגד ללמד אמר והישר בעיניו מששה, על דרך אומרים ז"ל מה אני בחנם אף אתה בחנם, ושעור הדברים הוא על זה הדרך, והישר בעיניו ותברך לעשות הוא עם בראיו שגמר להם התורה בחנם, תעשה גם בן אתה. וכנגד מצות עשה אמר והאזנת למצותיו, וכנגד מצות לא תעשה אמר ושמרת כל חקיו לשון שמירה הצדקה על לא תעשה:

דברי הימים

שבת זו נקראת "שבת שירה" כי קוראים בה את שירת הים. בספרים מובא שיש להיות בשמחה גדולה בשבת זו ונוהגים לומר בו את הפיוט "יום ליבשה" שחיבר רבי יהודה הלוי. בתפילת שחרית נוהגים רבים לומר את שירת הים בסוף בסוף ויש נוהגים לעמוד בשעת קריאת השירה ואין מפסיקים בה לעלות. מנהג קדום היה בפרג, שהקהל היה קורא את שירת הים בקול רם ואחריהם הקורא בתורה. יש שנהגו לאכול בסעודת היום חיטים זכר לזמן ובעל "עוללות אפרים" מצא לכך רמז בתיבת בשלח ראשי תיבות: בשבת שירה לאכול חיטים.

מנהג ידוע לתת מזון לציפורים בשבת שירה, ונמצאו לכך טעמים רבים. בשם החוזה מלובלין מובא, שדתי ואבירי הניחו מן בשבת כדי לסתור את דברי משה שבשבת לא יהיה מן הציפורים אכלו את המן, ולכן נותנים להם מזון. באור פני משה מצא בכך רמז לישראל שנמשלו לציפור, ואם יתפנו מעסקיהם ויעסקו בתורה ימציא להם הקב"ה מזוןות בלי עמל כמו לציפורים. המגן אברהם כתב שאין לעשות כן מפני שאין מזוןות הציפורים עליהן, והיעב"ץ כתב שהוא מנהג שטות ואסור לעשות כן, אולם יש פוסקים שהתירו וכך פשט המנהג אצל רבים בימינו.

בקהילות אשכנז נהוג לאכול בשבת פשטידא, וכתב הרמ"א בשם מהר"ל שהוא זכר למן שהיה מכוסה למעלה ולמטה, אולם הרמ"א מסיים "ולא ראיתי לחוש לזה". וביוסף אומץ כתב, שבארץ פולין לא ראה הרמ"א כן, אולם באשכנז ראוי להזהר להכין פשטידה לשבת המלכה. פשטידה זו נקרא בלשון העם 'קוגל' וכנראה שמקורו מלשון 'כעייגול' זכר למן שעליו נאמר "זרע גד לבן" ורש"י פירש 'עגול'.

מהלך הוא ר' בריש בדרך המובילה לנשכיו, אל הצדיק רבי יצחק בעל "תולדות יצחק". הדרך הארצה נתנה בו את אותותיה ורגליו נלאו מלכת. התישב אפוא ר' בריש בצדי הדרך ובקש לנוח מעט כדי להחליף פח טרם ימשיך בדרכו הארצה, אלא שלפתע נעצרה בסמוך לו עגלה רתומה לצמד סוסים ובה זלמן הדיג. "להיכן מועדות פניך?" פנה זלמן הדיג אל ר' בריש וכשנענה שהולך הוא לנשכיו, מהר להזמינו אל עגלתו ואמר: "עלה אל עגלתי, כי אף אני נוסע אל הצדיק". שמחתו של ר' בריש היתה גדולה ועד מהרה ישב בעגלה פשהוא מתרוחח בראוי ומחלץ את עצמותיו. ר' בריש הכיר את באי ביתו של הרבי ואף זלמן הדיג שלפניו היה מכר לו באחד מבאי הבית לפניו. אולם כבר זמן רב לא ראה את פניו בנשכיו. החל ר' בריש לדובב את זלמן על קורותיו, והלה ספר לו כי אמנם זמן רב חלף מאז נסע לנשכיו, אלא שעתה נוסע הוא אל הצדיק על מנת להפיס את דעתו. אל מול פליאתו של ר' בריש, החל זלמן בספורו המפעים.

באחד הפפרים הסמוכים לנשכיו, התגורר זלמן הפפרי עוד בטרם החל לעסק בדיגים, ובכל אשר פנה הלכה ההצלחה ממנו והלאה. ביש מזל היה האיש והעני והמחסור היו דידי קבע במעונו הדל. רבים מאחיו היהודים מצאו את פרנסתם מחכירת נכסיו של הפריץ העשיר שאחזות רבות היו לו בפפרים הסמוכים. זה חכר את בית המזיגה, זה הקים טחנת קמח או מפעל ליצור משקאות חריפים, אחרים פקחו על שדותיו וכרמיו של הפריץ, וכלם ראו ברכה במעשי ידיהם, חוץ מזלמן ביש המזל שלא מצא מקור פרנסה באחזותיו של הפריץ. כשבאו מים עד נפש, הפצירה בו אשתו לנסע אל הצדיק רבי יצחק בנשכיו הסמוכה ולהפציר בו שיתפלל למענם לפתח להם שערי פרנסה ולנגלגל את מזלם לטוב. שמע זלמן בעצת אשתו, נסע נשכיוה ובבכי תמוררים תנה את צערו בפני הצדיק על קשיי הפרנסה שלו שקשים הם בקריעת ים סוף. תהה הרבי על מעשיו של זלמן וכאשר התברר כי אין הוא עוסק במלאכה פלשהי, אמר הצדיק: "אם כן, ביצד אוכל לסייע לך? הרי אין לברכה על מה שתחול. אולי תוכל למצא חכירה נוספת מהפריץ וממנה תוכל להתפרנס?" שקע זלמן בהרהורים ולבסוף אמר: "כל ענפי המשק של הפריץ כבר מחפרות ליהודים אחרים, אולם תחת בעלותו קים גם אגם מים לדיגים, אלא שמעולם לא נמצא בו אפלו דג אחד". כששמע זאת הצדיק מהר לומר לזלמן: "עלה בהקדם אל ביתו של הפריץ וחכר ממנו את האגם לעשר שנים תמימות וה' הטוב יהיה בעזרה". השתומם זלמן על עצתו של הרבי אולם אשתו שהיתה חדורה באמונת חכמים, צותה עליו לקים את דבריו במלואם. הפריץ הכיר היטב את זלמן המסכן, וכאשר בקש לחכר את האגם לעשר שנים, פרץ הלה בצחוק ולעג לזלמן על בטלנותו הגדולה, אך כאשר ראה את עקשנותו, מהר לחתם עמו על חוזה לעשר שנים בסכום מנהך וזעום. העסקה התפרסמה באזור וכלם נדו בראשם לזלמן על מעשה האגלות, והסיקו כי בנראה הסתתרה בינתו מרב צער.

ביאוש וברפיון ידים, ישב זלמן שעה ארצה על שפת האגם שבדידו ממכרת דגים, ובכלו חסר אמון מכלט. אלא שלעת ערב, השתומם זלמן לגלות כי הרשת כבדה מנשא ולמול עיניו הנדהמות גלה כי היא מלאה עד דותיה בדיגים למכיר. לא עברו ימים רבים והנס הגדול שנעשה עם זלמן התפרסם במהירות. דגים רבים מהרו לחתם עמו על הסכם לרכישת הדיגים והוא דרש מהם סכומים מפלפלים שהפכוהו תוך זמן קצר לאדם אמיד ובעל בית נכבד. מדי שבוע, היה זלמן מכנס בעגלתו כמה דגים גדולים ומביאם אל ביתו של הצדיק מנשכיו פמנחת הוקרה. כה נהג מדי שבוע, באשר עוד בתחלתו היה מניח בברכה קטנה את הדיגים לרבי ומביאם לביתו לקראת שבת.

שבוע אחד, ערך הפריץ סעדה גדולה לכל ידידיו האצילים ושרייהם, ומוכן מאליו שאל ביתו של זלמן הגיעה הזמנה לרכישת דגים רבים ממינים שונים, בראוי לאורחים הנכבדים. כשצא המשרתים את הדיגים שבברכה הקטנה בקשו לרכשם, אלא שזלמן מנע זאת מהם והסביר כי הדיגים שייכים לצדיק מנשכיו, והכטיח לתת להם דגים אחרים תמונה. מעשה שטן היה, ובאותו שבוע לא עלה בחכתו של זלמן אפלו דג אחד לרפואה והוא נאלץ להשיב ריקם את פני משרתי הפריץ. הלכו ספרו לפרץ על הדיגים שהכין זלמן לרבי והוא התמלא ועם על זלמן בפיו הטובה. הוא מהר להזמינו ושפך עליו את כל חמתו ואף אים בבטול החוזה ביניהם. לא עמד זלמן בנפיון והוא מסר את הדיגים שהועיד לצדיק, למשרתי הפריץ, אך מאותו יום התבטלה הברכה שהיתה באגם והיא שבה להיות ריקה, מצולה שאין בה דגים. הבשורה על התבטלות האגם עשתה כנפים במהירות והדיגים מהרו לבטל את ההסכמים שהיו ביניהם ובין זלמן הדיג. מיום ליום הלך כספו של זלמן והתמעט ועשירותו כמעט נעלמה ממנו. חדישים ארפים עברו ואפלו דג אחד לא נמצא באגם, ובין שפך נסע זלמן ועמד בראש מרן לפני הצדיק מנשכיו. לאחר שגולל את ספורו בבלשת פנים הוכיחו הצדיק על שלא עמד בנפיון ולאחר שהבטיח שלא לשוב לבסלה עוד, ברכו הצדיק שהברכה תשוב אליו כמקדם. "דגים אלו", סים זלמן הדיג את ספורו הנפלא, "הם הדיגים הראשונים שהעליתי בחכתי השבוע לאחר שהברכה שוב חזרה אלי והאגם משפע שוב בדיגים חיים. נוטל אני אפוא את הדיגים להעלותם מנחה לרבינו הצדיק לכבוד השבת".

משבח

מטעם

ויהי בשלח פרעה את העם (י"ב ט)
 התבות מטעמות בטעמי רביעי מנח זרקא סגל.
 לרמוז, כי גלות ישראל במצרים היתה 430 שנה
 ומכיון שיצאו לפני זמנם השתעבדו אחר כך
 לארבע מלכיות, בכל מדי, וזו ואדום. ומפני
 ששלח פרעה את העם ולא נחם אלקים כל הגלות
 במצרים, לכן השתעבדו לארבע גליות - רביעי,
 ואם היה העם מנח במצרים, היו שלש הגליות
 האחרות נזרקות מעליהם. (שמן ראש)

השבוע השביעי (י"ב ט)

יוסף השביעי את בני ישראל בצבצור לקחת את
 עצמותיו, ועכשו שארבעה חלקים מתו במפת
 חשך, כפי שנאמר וחמשים ואמרו חז"ל אחד
 מהמשה, אם פו בטלה השבועה ולכן מטעמות
 תבות אלו בטעמי קדמא ואולא, שהשבועה
 הקדימה והלכה לה, אך משה רבנו התעסק
 במצוה, והכס"ב יקח מצות. (ישראל דאורייתא)

והעלייתם את עצמותי (טו)

בטעמי דרגא תביר, רמז יוסף לאהיו שהם השבו
 שהוא מתנאה בדרגא, אולם באמת הוא תביר ורוחו
 נשברה. כי הרי אמרו חז"ל שמי שיש בו קנאה
 עצמותיו מוקיבות, ולכן מבקש הוא מהם להגלות
 את עצמותיו כדי שיראו שאין בו התנשאות על
 אחריו. (בני מנחם בשם רבי מאיר יהודה מביקאווסק)

מדגש

פעמים נאמר בפרשתנו "והמים להם חומה",
 הראשון חומה מלא והשני חמה בלי וא", ודרשו
 חז"ל לשון חמה וכנס, שהמלאך מטרג עליהם
 הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה.
 יש שהסבירו את ההבדל, שהרי הראשונים נכנסו
 במסירות נפש ולכן נאמר עליהם "בתוך הים
 ביבשה", אולם על האחרים נאמר "הלכו ביבשה
 בתוך הים" שהמיתנו ליבשה ואז נכנסו, ולכן היתה
 עליהם חמה. והגר"א כתב על פי דברי חז"ל שפסל
 מיכה נשא בידו שבט דן שהלך בסוף כנאמר
 "מאסף לבלי-המחנת", והפסוק "ויבאו בני-ישראל
 בתוך הים" מדבר על תחלת מחנה ישראל שנכנסו
 לים ושבת דן לא נכנס עדין, ולכן נאמר עליהם
 חומה מלא, אולם בהמשך "ובני ישראל הלכו
 ביבשה בתוך הים", היה שבט דן בפנים ולכן
 התמלא הקב"ה עליהם חמה בגלל פסל מיכה.

ממלך

יהודי פקה, שהגיע לאמריקה לנסות בה את מזלו,
 הלך לבית הנקנסת וביקש לירד לפני התבה, שכן יום
 פטירתו של אביו היה אותה היום. מיד עשו עליו כמה
 מן המתפללים וגרשוהו מן העמוד, ואחד מהם ירד
 במקומו לפני התבה. נסה האיש את מזלו בבתי
 כנסיות שונים עד שגלה, כי רבים להוטים שם אחר
 העמוד ומחזיקים את עצמם חזנים מפלגים ומיטיבי
 נגן, בעוד שזרונם נחר וקולם צורם כקול העורב.
 נענה האיש במר נפש ואמר: "אין כל תמיחה בקדו,
 שהרי כך היה גם ביציאת מצרים. רק עברו בני
 ישראל את הים, ומיד נאמר בהם אז ישיר..."

בביתו של רבי גדליהו זיסל, תלמידו של רבי שמחה זיסל זיו מקלם, העסק בחור עני שסיע בעבודות
 היות. יום אחד נעלם מביתו גביע כסף והתקד גפל על החפור המשרת. הלה הודה מתוך כפי שהוא
 אמנם נטל את הגביע. מפני שהיה שריו במקסור גדול ונאלץ למסר את הגביע כמשכונן להלואה שנטל.
 בבשת פנים התנצל בחזור ואף הבטיח להחזיר את ההלואה עם פרעון החוב. לא גלה ר' גדליהו את
 הדבר לאיש כדי שלא לביש את החזור, אף השתדל למנע מהחזור לעבד בביתו כדי שלא יכשל שוב
 בנבנה. פאצילות נפש, טיע לו ר' גדליהו ותמך בעדו עד שהתבסס והצליח להתפרנס כראוי. עברו שנים
 ארוכות, ולאחר המהפכה ברוסיה ועלית הקומוניסטים לשלטון, האשים ר' גדליהו בקרידה במלכות מפני
 שמצאו בביתו מכונית בתיבה, שהנתה עלה להאשימו בקרד. אשתו נסתה להדפיק על דלתות ראשי
 המדינה בפטרבורג והפעילה מאמצים רבים להשיג בעבורו חנינה ולפדותו ממייתה. יום אחד, פגשה
 האשה את החזור שעבד בביתם והתברר, כי הלה התמנה לאחד הפקידים החשובים בשלטון החדש.
 כשנודע לחזור על הספקה אליה נקלע האדם שבה היטיב לו ומנע ממנו בושח וכלמה, נכנס מיד לעבי
 הקורה. הוא נסע מיד אל מקום מאסרו של רבי גדליהו בעיר טולא, ולאחר ששלם שחד הגון, עלה בידו
 לרשם בפנקס בית האסורים פאלו כבר בצע גזר דינו והוא הוצא להורג. ובאין רואים הכריח את ר'
 גדליהו ואת כל בני משפחתו מחוץ לגבולות המדינה. נתקיים בו ברובי גדליהו הפסוק, שלח לחמד עליפני
 המים כיריב הימים המצאנו.

רבי ישראל סלנטר, היה חודר תמיד באמונה שהכל מתנהל בהשגחה פרטית וכל מה שמתרחש עם
 האדם יש לכך סבה עליונה שבגללה נגזר עליו כן. פעם אחת חלה רבי ישראל והוא נסע לגרמניה על
 מנת לדרש שם ברופאים, ואילו התלזה אדם אחד כדי לשמשו. בדרך חלה השמש והתהפך הגלגל.
 במקום שרבי ישראל יעזר על ידי השמש, נעשה הוא שמשו של השמש, טפל בו כראוי, האכילו
 והשקהו ושרתו בכל הנצרך. הצטער השמש התמים שצדיק בה גדול ברבי ישראל צריך לשמשו וראה
 בכך מעילה בתפקידו, אך רבי ישראל הרגיעו ואמר: "דרכי ההשגחה נסתרות מאתנו. יתכן שכל
 מחלתי לא באה עלי אלא כדי להציל אותך, שהרי נגזר עליך לחלות ולא היה מי שיטפל בך, לכן גלגלו
 מן השמים שאחלה ואשכר אותך לסייע בעדי, וכך אוכל לתמוך בך ולחלצך ממצבך. ויתכן אף, שלאחר
 שאתה תבריא תתבטל הסבה הראשונה ותוסר המעלה גם ממני".

ספר רבי אליהו לופין, שבאשר למד בכולל בקלם למדו שם כמה מגדולי עולם. ביניהם היו רבי ירחם
 ליבוויץ שלימים שמש במשיגו ושיבת מיר, ורבי נפתלי טרופ שהתמנה אחר כך לראש ושיבת רדין
 בהנהגת ה"חפץ חיים". תקנה היתה בכולל, שכל מי שרוצה לצאת מאולם הישיבה, היה צריך לבקש
 רשות מהמנהל שהתחלף מדי שבוע ולהודיע על מטרות יציאתו. בשבוע שרבי אליהו היה המנהל,
 התפעם לראות כיצד נגש אליו רבי נפתלי טרופ ששמו הלך לפניו כאחד מגאוני הדור, ומבקש ממנו
 רשות לצאת, בעוד שהוא היה הצעיר שבחבורה. דברים אלו ספר רבי אליהו לתלמידיו ושיבתו, כדי
 להשריש בלבם את מדת הענינה ואת החשיבות בשמידת גרדי הישיבה ותקנותיה, שאף גדולי עולם
 נהגו כן ולא ראו בכך פחיתות כבוד בעצמם.

בעירו של רבי יחזקאל שרגא משינובה, הסתובב אדם שהיה מכה בשחין צרעת מכה רגלו ועד ראשו
 ואף אחד לא רצה להכניסו לביתו, מחשש שמא ידביק את בני הבית במחלתו הקשה. פשרהו רבי
 יחזקאל, נכמדו רחמי על האיש המסכן, הכניסו לביתו וצוה לרצחו ולהשיבו במטתו שלו, שהיתה אז
 המטה היחידה בבית.

בליל חרף אחד, ראו כמה מיהודי סלנט דמות של אדם שרומם בגליו את השלג ומישר את פני
 הקרקע. תמהו היהודים, מיהו יהודי זה שנומד בליהה בה קר ומשלג וטורח
 קשותו התקרבו אל האיש ונדחמו לראות
 את פני רבם הנעצר רבי זנדל מסלנט.
 "מה פשר מעשיו של רבנו?" תמהו, והלה
 נענה: "בכל בקר הולכת אמי לתפלת
 שחרית בבית הכנסת. מכיון שראיתי את
 הדרך המשבשת בשלג ורפש, סללתי
 דרך קלה מביתה של אמי לבית הכנסת,
 כדי למנע ממנה טרחה בדרך מקר
 בבקר".

באחד מלילות החרף, נכנס מתמיד אחד
 לבית המדרש שבהורודנא ללמד, ובעת
 שעבר בפרוזדור הרגיש שדורך הוא על
 גנדים. התבופף וגלה כי רבי נחום
 מהורודנא שוכב שם על הרצף. לאחר
 שקם הסביר לו רבי נחום, כי הגיע לבית
 הכנסת פאישון לילה ללמד וראה שפמה
 לומדים נדמדו, וכדי שלא להעירם נשכב
 לישן מחוץ לבית המדרש.

על משה רבנו שלקח את עצמות יוסף ולא עסק בבזת הים, דרשו חז"ל את הפסוק "הכס"ב יקח מצות".
 והרי גם בזת הים היתה מצוה? אלא שהביבה על הקב"ה מצוה שיש בה הסרון בים ממצוה שהנאה בצדקה (כאר יצחק)

הַשְּׁלֵמָה הַסְּדֵרָה הַמְּבֻקֶּשֶׁת בְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! הַמִּשְׁתַּת פְּרָכֵי "שִׁבְת טִישׁ" בַּתְּנִיּוֹת הַסְּפָרִים

גיליון מס' 332
שנה 6

ט"ו בשבט, ראש השנה לאילנות תשע"ט

שִׁבְת טִישׁ

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פְּנִינִים

חדש שבט הוא מקדש, משום דט"ו בו ראש השנה לאילנות ואין אומרים תחנה. (מהרי"ל)

מנהג טוב ויפה להפריש ביום ט"ו בשבט צ"א פרוטות לצדקה כמנהג אילן, והם גם בגימטריה מים עם הבולל, כי ביום זה נכנסים המים לאילנות וזכות הצדקה תעורר ותשפיע שפע ברכה לאילנות ולפרות. (מעשה הצדקה)

כל אחד מבני הבית מברך על פרי אחר. האיש מברך על החטה שנאמר חלב חטים ישביעה, שיהיה לו מזון ברות. האשה מברכת על הגפן שנאמר אשתך כגפן פריה. הבן על הזית שנאמר בניך כשתי זיתים סביב לשלחנה. רמון ואגוז לבנות שנאמר כל-כבודה בת-מלך פנימה. דבש ותפוח לתינוקות שנאמר תחת התפוח עוררתיו, דבש וחלב תחת לשונך. (רבי חיים פלאג')

נהגו ללמד בט"ו בשבט מסכת ראש השנה ועניני ראש השנה לאילנות. (ישמח משה ומהר"ם א"ש)

נהגו להתחיל ללמד מסכת מגילה ביום ט"ו בשבט ולסיימה ביום הפורים, כי ביום זה מתחילה ההארה של שלשים יום לפני החג. (חתן סופר)

עקר התגלות עמק התורה הוא בט"ו בשבט, כי בחדש זה הואיל משה באר את-התורה. (חידושי הרי"מ)

הטעם שנוהגים לאכל פרות בט"ו בשבט, כדי לשבח ולקלס לה על העבר, ובכל זה מתחדש הכח באילן לפרות טובים. (החווה מלובלין)

בט"ו בשבט עשה ה"דברי חיים" מצנו סעדה גדולה ואמר, שמט"ו בשבט עד שבועות יש יום טוב בכל יום חמשה עשר.

זכרתי אותו לטובה ביום ראש השנה לאילנות, כי האדם עץ השדה והוא עת רצון להושיע כמו בראש השנה. (רבי יהושע מדז'יקוב)

ועץ השדה יתן פריו בגימטריה חמשה עשר בשבט. (רבי אברהם שמחה מבארנוב)

סְפּוּרִים

על שלחנו של רבי יצחק איזיק מזידטשוב, היו מסבים בחמשה עשר בשבט אורחים רבים שבקשו לקבל פרות מידי הצדיק, אך הפרות לא הספיקו לדורשים הרבים. קם הצדיק ואמר: "פרות אתם מבקשים? הבה ואגיד לכם היכן תמצאו אותם. נאמר במשנה במסכת פאה 'אילו דברים שאדם אוכל פרותיהן בעולם הזה? ותלמוד תורה כנגד פלם' לכו ועסקו בתורה ותמצאו בלי דחק פרות הרבה, מלבד הקרן הקיימת לעולם הבא."

נגיד אחד מבאי בית מדרשו של רבי מנחם מנדל מקוצק, הגיע פעם לרבו בחמשה עשר בשבט. צוה הרבי לכבדו בדג מלוח והעניק לו את הביצים שבדג אותן פנו בלשון העם 'רויגין', ואמר לאיש: 'עם רויגין' שמשמעותו כפל לשון, גם כאל ביצי דגים וגם נשמע כמו אחרגין. לא הבינו השומעים את פשר הדבר, אולם באותה שנה התחוללה מלחמה בארץ והדרכים היו משבשות בחילים. פשהגיע חג הסוכות לא הצליחו החסידים לרפש אתרג לרפש, אולם הנגיד היה אז מחוץ לאזור המלחמה, וכשחזר הביא עמו אתרג מהדרג לרבי. הבינו החסידים את דברי הרבי בט"ו בשבט, על פי המורב בספרים שיש להתפלל ביום זה על אתרג פשו, והרבי כבר הכין אז את הוישועה לחג הסוכות הבא.

בשנת תרע"ו, בעצומה של מלחמת העולם הראשונה שהקתה ביושבי ארץ ישראל וכלתה מחצית מאכלוסייתה ברעב ובמלחמה, ישב רבי דוד בידרמן מללוב ליד שלחנו בט"ו בשבט ואין פוקד את בית מדרשו. פלם היו עטופים ברעב, מחוץ שפלה חרב ומחדרים אימה. והנה נפתחה הדלת וילד קטן בנו של אחד מחסידיו נכנס, וספר שאביו וכל בני הבית נפלו למשקב וקצם קרב. פרץ רבי דוד בכבי ואמר: 'רבוננו של עולם, שמחתי בחגה של ארץ ישראל השבתה, אמר נא די לצרותינו'. בדברו, הושיט לילד פרי ואמר: 'הבא את הפרי לביתך ובטוח אני שבזכות פרות חמשה עשר בשבט יזכה אביך לראות מומד פרות'. נעשה גם ובני הבית קמו מחילים וראו נחת מבנם זה ומיוצאי חלציהם.

הבעל-שם טוב נסע פעם עם תלמידו רבי משה שהם מדולניא. הימים היו ימי חרף משלגים ובדרפם נזכרו שהיום הוא ראש השנה לאילנות ואין להם פרות כדי לקני ביום גדול זה את מנהגם. סובב הבעל-שם טוב את הדרך והגיעו למקום פלשה בו שרר אור חם ונעים, וראו לנגד עיניהם פרדס גדול ובו עצי פרי מלבליים. נטלו הרב והתלמיד מהפרות, ברכו בכונה ואלכו בשמחה רבה כמנהג היום. טרם נסיעתם, נטל רבי משה כמה מהפרות שעל העצים, ולא התפלל כלל ביצד התגלה לעיניהם פרדס מלבלב בעצומו של החרף הקר, כי גיל היה במופתים שראה אצל רבו הקדוש. לאחר שהתרחקו קמעה, התחרט רבי משה על שנטל רק פרות מעטים מהעצים ונסה לחזור על עקבותיו כדי לקחת פרות נוספים, אלא שלא מצא כלל את הפרדס. גם כשחזר גלה, כי הפרות שנטל נעלמו מאמתחתו והדבר הפליאו מאד. כששאל את רבו נענה, כי באמת לא היה שם פרדס אלא שהוא המשיכו מארץ ישראל כדי לקום את מנהג היום.

"חמשה עשר בשבט הוא הכנה לפורים ופסה, שבהם היתה ישועה לישראל, ולכן מרבים בו בסעודות" רבי אברהם יעקב סמאדיטווא

לקבלת הגיליון והנחיות
דוא"ל: 5806777@gmail.com

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזכור הרבים שנדבת ידידינו היקרים הי"ו לנ"ג ג'מילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה ושמעון בן ג'מילה ע"ה - למשפחת אוחיון. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה, ולע"נ מרת רחל בת אניה ע"ה למשפחת גטו, ולע"נ סמי בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט. ולרפואת הבחור גבריאל זנטי בן חנינה שיחי' בתושח"י

היה היה

הרמון מארץ ישראל

לפני שנים רבות, התגורר בארץ ישראל יהודי תמים וישר ושמו רבי נסים כנורי. הוא דר בבקתה קטנה, לא הרחק מטבריה על שפת הכנרת, ומכאן שמו כנורי. עני מרוד היה רבי נסים, ולא היו לו שדות או פרמיום, כי אם עץ רמון בודד אחד עמד ליד ביתו הקטן, ובצלו ישב רבי נסים ולמד תורה. כאשר הגיע הזמן והעץ התמלא פרי אדם ועסיסי, לא היה קץ לשמחה שהיתה שורה בביתו של רבי נסים. על העץ היה עקר פרנסתו, בני המשפחה אכלו מפריו ואת הנוותר מכרו והתפרנסו ממנו כל השנה. בתקופת האבל על הרבן בית המקדש לפני תשעה באב, היה העץ משפע ברמזנים בשלים, ואולם איש לא נגע בהם עד אחרי תשעה באב. רק לקראת שבת נחמו, נגש רבי נסים אל העץ ויחד עם בניו הוריד ממנו את כפורי הפרי. ברטט של קדשה ברה שהחנינו והחיה את נפשו בפרי הטעיים. לרמזנים של רבי נסים יצא מוניטין בכל הסביבה. יהודים פקדונים באו לקנות מהפרות שלו ומפה לאזן נמסר, כי הרמזנים האלו הם סגולה לבריאות והמרבה לאכל מהם הרי זה משבח. מוכן מאליהו, כי לעשר רב לא הגיע רבי נסים עם עץ הרמון שלו. בקשי הרויח למחיתו ולמחית ביתו, כי הרי פמה עץ אחד ויחיד יכול להכניס ולפרנס?

רבי נסים התברך במשפחה מפארת וילדיו גדלו והתפתחו לתפארת כעץ הרמון. שנים נקפו ובנותיו של רבי נסים התחילו אט אט להגיע לפרקן, אך נדוניה לא היתה לו לרבי נסים. יתר על כן, יום אחד קרה לו אסון של ממש. היה זה בדיקן אחרי שלש השבועות כאשר התברך פי עץ הרמון עומד ריק כלי רמזנים. עברו שבועות מספר, ובני ביתו של רבי נסים החלו לטעם את טעמה של חרפת רעב. פשוט לא היה מה לאכל בבית ונדניה לבנות ודאי שלא היתה. נצב לו ר' נסים מתחת עץ הרמזנים ערב שבת נחמו, ובולש בעיניו אולי יראה לפחות רמון אחד שאפשר יהיה לברך עליו ברפת שהחנינו ומעיניו זולגות דמעות צער. והנה מטפס בנו החרוץ על העץ ומלמעה הוא קורא: "מצאתי רמון נאה". שמח רבי נסים והנה שומע הוא שוב את קול בנו: "מצאתי עוד אחד, והנה עוד רמון", שלשה רמזנים היו בדיקו של הבן ורבי נסים בתן אותם בהתפעלות. היו אלו רמזנים גדולים פים ועסיסיים, וכמוהם לא היו עוד על העץ שלו אף פעם. לא עבר זמן רב ותושבי הסביבה באו פהרגלים לרכש אצל רבי נסים רמזנים, ואולם לצערם נודע להם פי העץ לא הניב בשנה זו רמזנים וכלם חזרו לבתיהם פלעמת שבאו.

שמחה גדולה היתה בבית, כאשר רבי נסים חלק לבני הבית שנים מתוך שלשת הרמזנים שהגדלו על העץ, ואולם את השלישי הוא שמר מפל משמר. רבים בקשו לרכש ממנו את הרמון, אך הוא סרב והודיע לכלם פי את הרמון הזה הוא מותר לראש השנה לאילנות, חמשה עשר בשבט. אז יתכנסו כל בני המשפחה פמנה היום ויברכו על הרמון העסיסי, מפרות שבעת המינים שהשתבחה בהם ארץ ישראל. מצבו הפלפלי החזוק של רבי נסים אלצתו לצאת מארץ ישראל ולחפש תמיכה אצל יהודי הגולה על מנת להשיא את בנותיו שהגיעו לפרקן. בדרך נדויה, עבר רבי נסים ערים וכפרים ונדד מעיר לעיר. הוא לא רצה להתנאות בהיותו תושב ארץ הקדש ולא ספר זאת לאף אדם, ולכן לא עלתה בידו כמעט לאסוף מאומה, כפי אשר קנה. בנדויו הגיע לעיר קושטא, והיה זה בדיקן ביום חמשה עשר בשבט. רבי נסים החיש את פעמיו אל בית המדרש הגדול שבקיר והבחין, פי היהודים שרזיים בעצב ובדאגה עקב מחלת בנו של השלטן התרבי. שונאי ישראל הצליחו לשכנע את השלטן, פי מחלת בנו נגרמה בעקבות קללת היהודים, ולכן הטיל השלטן על היהודים את רפוי הבן, ואם לא יעלה הדבר בידם יגרשו כל יהודי הממלכה מהארץ. היהודים עמדו בתפלה ובתחנונים לבוא העולם שחיש להם פדות והצלה, והנה נגש אליו שמש בית הכנסת ושאלו אם הוא תושב ארץ ישראל. התפלל רבי נסים ושאל: "מהיכן אתה יודע זאת?" והשמש השיב: "נשלחתי על ידי רבה של קהלתנו, אשר הנו איש קדוש, והוא אמר לי שהוא חש כאן באיורה של ארץ הקדש. הבה ונגש אל הרב". השמש נכנס לחדר סמוך לבית הכנסת ורבי נסים בעקבותיו, שם פגש את הרב הישישי שהאיר לו פנים ובקש לשוחח עמו ביחידות. רבי נסים לא הצליח להסתיר את פליאתו מהיכן ידע הרב פי הוא מארץ ישראל, ושאל: "ודאי חש כבוד הרב בריח הרמון של ארץ ישראל שאני נושא עמי". כששמע זאת הרב אמר בהתרגשות: "יש לך רמון מארץ ישראל? שליח השגחה העליונה אתה וזאת להציל את כל יהודי המדינה! אמש ישבתי בבית הכנסת ואמרתי את ה'תקוף לכבוד ט"ו בשבט, כשפלי דאגה ופחד מגזרת הגרש, והנה רצדה המלה רמזנים מול עיני ועתה הבנתי. רמזנים ראשי תבות רפואת מלך ובנו - נסים יביא מהרה, בוא נלך אל ארמון השלטן ולא נבזבז זמן יקר". עם הגיע השנים אל ארמון השלטן, בקש הרב מרבי נסים להוציא את הרמון שבאמתתו ולפליאתם היה הרמון טרי ורענן, פאלו זה עתה נקטף מן העץ. רבי נסים חתך את הרמון לשניים, סחט פמה טפות לתוך פוסית קטנה ויצק אותן לתוך פיו של החולה, בנו של השלטן. הלה מצמץ בעיניו ולאט לאט שבו פחותיו והוא החל להבריא בדרך נס. השלטן הנרגש לא ידע את נפשו מרב שמחה ומלא את אמתתו של רבי נסים בכסף לרב, שהספיק לו להשיא את בנותיו בכבוד ועוד נותר לו כסוים רב לצדקה ולכלכל את שיבתו. כשהוא רבי נסים לביתו הקטן שליד הכנרת, קדם את פניו עץ הרמון העתיק, כשהוא שוב עמוס ברמזנים אדמים ועסיסיים.

מאורות

הפאון רבי חיים מרדכי מרגליות זצ"ל בעל 'שערי השובה'

ליום ההולא ט"ו בשבט תקפ"ג

מאזני דור ומגדולי הפוסקים, אחיו של רבי אפרים זלמן מרגליות מרדכי בעל "בית אפרים", ומחבר הספר הנודע "שערי השובה" על שלחן ערוך ארח חיים. למד מפי אביו ולאחר שנשא את בת אחיו רבי גציל, למד בקלוז'ה המפרסם ברוד. לאחר מכן שמש פרב קהלת פרסטצ'קע הסמוכה לברוד. משם התקבל לדובנא ונשא בגאון את רבנותו, אף לא רצה לעשות תורתו קרדם לחפר בו ולא נטל שכר מרובנות. אלא התפרנס מפקדו, בשנת תקנ"ד, יום הקמת בית דפוס ראשון בדובנא שפעל 14 שנה, וגם לאחר שנסגר פעל להדשו ונטל הלאות על מנת לפתח את הדפוס. באותה תקופה החל לחבר את חבורו המפרסם "שערי השובה", בו לקט את פסקי האחרונים שהיו מאז חבור השלחן ערוך ואחיו רבי אפרים זלמן סיע בעדו במפעלו הגדול. במהלך שנת תקפ"פ, החל בהדפסת ספרו, ואולם באמצע תהליך ההדפסה פרצה שרפה בבית הדפוס שכלתה מכוונת יקרות וספרים רבים. תקוותו לשלם את הלאותיו שנטל להקמת בית הדפוס על ידי מכירת הספרים שהדפוס, נמוגו בעשן, והוא עזב את העיר דובנא במחפ נפש. בשנתים לאחר פטירתו, השלים אחיו את ההדפסה ומאז הוא הפך להיות חלק בלתי נפרד מהשלחן ערוך ונדפס פרב מהדורותיו. בנו רבי אליעזר התגורר באוסטררה, שתי בנותיו נשאו לקרובי משפחתו צאצאי משפחת מרגליות הפעטירה, ומהם יצאה משפחה נענה.

יוסיף דעת

חמישה עשר בשבט, מוזכר בדברי חז"ל לענין קביעות השנה לנטיעות, ונשתמרו מקורות עוד מתקופת הגאונים על חשיבות היום ותפילות ופיוטים שנאמרו בו. רבנו גרשום מאור הגולה פסק שאין לגזור בו תענית וכך נוסק בשולחן ערוך, והמהר"ל כתב שאין לומר בו תחנון. המקובלים הקדמונים כתבו על קדושת היום וחשיבותו באכילת פירות שארץ ישראל השתבחה בהם, ובמרוצת הדורות נוצרו מנהגים שונים בקרב קהילות ישראל. כתב רבי חיים ויטאל, שיש לאכול את הפירות לפני סדר השתלשלות העולמות, אצילות בריאה יצירה עשייה. קהילות עדות המזרח, נהגו ללמוד בליל ט"ו בשבט ולומר 'תיקון' ואכילת פירות כדי לברך עליהם. בתקופות שונות התחברו פיוטים ופזמונים המרמזים על תוכן המאכלים ושבתיהם, ואף הנערים היו אומרים יחד עם מלמדיהם את ט"ו פרקי שיר המעלות בתהלים. בחצרות החסידים נחשב יום זה כיום בעל מעלה גדולה בו יושבים בצוותא באכילת פירות, וצדיקים אמרו שגדול יום זה מראש השנה ובירכו את באי ביתם בכרכת שנה טובה, ומצאו לכן רמז בחודש שבט ראשי תיבות ש'נה ט"וב ב'רוכה. עוד אמרו שט"ו בשבט הוא הכנה לפסח, ופסח הכנה לשבועות, נמצא שקבלת התורה מתחילה בט"ו בשבט. רבים נהגו לאכול ביום זה ממרחק האתרוגים של חג הסוכות שטעם עצי ופריו שוה, ומרמז לדורות הבאים שיהיה טעמם כטעם אבותיהם ומסמיכים לזה את אגרת חז"ל, משל לאדם שהלך במדבר ומצא אילן נאה ופירותיו מתוקים, ובירכו שכל נטיעותיו יהיו כמותו. ה'בני יששכר' כתב, קיבלנו מרבותינו להתפלל בט"ו בשבט על אתרוג כשר ויפה ומהודר שיזימן הש"ת בעת שיצטרך למצווה, כי זה היום השרף עולה באילנות. ומה טוב ומה נעים שיתפלל ותפילתו תעשה פירות. והרי"מ שטרן מצא רמז נפלא לכן, שהתיבות חמשה עשר בשבט בגימטריה לכן על אתרוג לולב הדס וערבה. ה'בן איש חי' חיבר תפילה מיוחדת המובאת בספרים לאתרוג נאה.

שְׂכַר עֲנִיית אָמֶן

פְּנִינֵי אֹרֶךְ הַחַיִּים

מדברי האור החיים הקדוש

עוד ירמוז באומרו ובייחבאו אל הארץ, שלא תהיה הכנינה לתאבון המדגשות, אלא תהיה כנות הביאה אל הארץ לחבוב ולחשק הארץ הקדושה אשר פה ה' בה, הר ה' שמה, ואמר כי אין כנות דבור זה לתחילת המניעה מהשתדל בשוב הארץ אלא ונטעתם וגו'. הא למדת שמה שהתנת במאמר אליהארץ הוא בכחינית תכלית המחשבה שתהיה למעלת הארץ במשפלות לא לתאנת הגוף. ואולי שדומז באומרו עץ מאכל על בני תורה שגם הם נקראו נטעים... ונקראים גם בן עץ דכתיב כי יכרימי העץ ימי עמי. וכמו בן דרשו באור בפסוק לא תשחית את עצה שמודרב באדם בן תורה, ויצו ה' שתהיה עקר הכנסת הארץ לנטע בה עץ מאכל שהם בני תורה כי אורה של ארץ ישראל מחכים ומטהר הנפש, ונקרא בן תורה עץ מאכל כי ממנו מזון לנפש. וצא ולמד ממעשה של רבי עקיבא שלמד תורה לאותו תינוק שהיה אביו מת ונתון בצרה גדולה, ומיום שפתח פיו בדברי תורה נהנה אביו בעולם העליון. ואמר שלש שנים יהיה לכם ערלים פרוש אטומים שלא יצא מהם צפצופה תורה שהוא פרי מאכל, שעד שלש שנים אין התינוק יכול לדבר, ובשנה הרביעית שהתחיל לדבר ולמד לומר תורה צוה לנו, שמע ישראל, וזהו יקרא עץ מאכל הלולים. ובשנה התמישית תאכלו את פריו כמאמרם ז"ל בן חמש שנים למקרא, ותחיל להיות עץ מאכל:

⊙

האדם עד תשלוש שלש עשרה שנה הוא בכחינית שני ערלה, כי ה' הגביל לאילנות שלש שנים ערלים, והאדם עץ השדה שלש עשרה, ואור לארבעה עשר יהיה כל פרוי קדש הלולים:

⊙

דְּבַרֵי הַיָּמִים

חמישה עשר בשבט הוא אחד מארבעה ראשי השנים שבכל שנה. באחד בניסן ראש השנה למלכים ולרגלים, באחד באלול למעשר בהמה, באחד בתשרי לשנים ולשמיטין וליובלות לנטיעה ולירקות, ועל ראש השנה לילין נחלקו בית שמאי ובית הלל, באחד בשבט או בחמישה עשר בו והלכה כבית הלל.

⊙

ט"ו בשבט הוא זמן שקובע לכמה מן המצוות התלויות בארץ בנוגע לפירות האילן, ומכאן שמו "ראש השנה לאילן". יום זה קובע את שנת המעשר, שאין מעשרים פירות מושנה לשנה, והוא קובע את שנת המעשר, אם הוא מעשר שני או מעשר עני לפי נטת הפירות שבאילן. יום זה קובע גם לגבי ערלה לספירת שלוש שנים מאז נטיעת האילן, לגבי ביכורים ולגבי שמיטה. מט"ו בשבט עיקר ניקותו מן המים של השנה האחרת שכן עברו רוב גשמי השנה.

⊙

בט"ו בשבט אין אומרים תחנון וגם במנחה שלפניו אין אומרים ואין מספידים בו, מפני חשיבות יום זה.

נהוג לאכול פירות בט"ו בשבט לכבוד היום, והזהירו על כך הקדמונים לעשות כן כי הוא מנהג ותיקון. יש להקפיד על דיני קדימה בברכות לפי הסימן הידוע ממג"ע א"ש, ובפירות יש להקדים פירות שנשתבחה בהם ארץ ישראל וכל הקודם לארץ קודם לברכה.

על פירות חדשים מברכים שהחינו ויש להזהר לבדוק את הפירות מתולעים. יש נוהגים לאכול מכל שבעת המינים, כגון פת לחיטה, שיכר שעורים לשעורה, יין לגפן, תאנים, רימונים, זיתים ותמרים. וכן נוהגים לאכול ביום זה את מרקחת האתרוגים שהשתמשו בהם למצווה בסוכות.

שתפותם של צמד הסוחרים הבגדדיים, מנשה חכימי ועוזא בצרי, היתה שתפות של אמת. השנים עשו חיל בעסקיהם המשתפים וראו ברכה מרבה בכל אשר פנו. אנשי אמת היו השנים ומעולם לא העלימו זה מזה מאומה וישרם היה לשם דבר. יום אחד, הגיעה אל צמד השתפים הצעה לרכישת אוצר גדול של חפצים עתיקים במחיר מיוחד ומוזל. ההצעה קסמה לשנים והם קוו להרויח דרבה סכום רב. ובזו הצדדים נקבע זמן נקוב כדי להוציא את העסקה אל הפועל. למחרת היום, יצאו שני הסוחרים אל השוק המקומי, כדי לפגש את סוחר העתיקות ולרכוש ממנו את הסחורה. בדרבם עברו על פני בית פנסת קטן, שעמד בירבתי השוק. בפתח בית הפנסת עמד ששון השמש ובשראה את צמד הסוחרים אורו עיניו. "אגא מכס", פנה השמש התמים בהבעה מתחננת, "יש לנו תשעה אנשים יחד עמי וחסר לנו עשירי להשלמת מנין לאמירת קדיש. הצטרפו בבקשה אלינו ובכותכם נוכל לומר את הקדיש בצבור". מנשה ועוזא הביטו זה בזה וההתלבטות היתה קשה. הם ידעו שגורלה של העסקה פלה מנחת על פה המאזניים, כי מרב הספויים שסוחר העתיקות לא ימתין להם וימכר את הסחורה לאחרים שיקדימו אותם.

"אני ממשיד" קרא עוזא בהחלטיות "איני רוצה להפסיד את העסקה הגדולה. עוד היום גדול והמתפללים יוכלו למצא אדם אחר במקומנו להשלמת המנין". מנשה לעמדתו החליט להשאיר. החלטתו היתה איתנה והוא פסע נמרצות אל בית הפנסת הקטן, בעוד עוזא ממשיד בדרבו. "אתה מפסיד ברגע זה את חלקך בעסקה" צעק אחריו עוזא בעקשנות בלתי מסבירת, שלא עלתה בקנה אחד עם השתפות האמיצה שהיתה ביניהם, אך מנשה היה איתן בהחלטתו. "לא אמיר מצוה בה גדולה ושכר המנין בלו בשביל בצע כסף" חשב בלבו. עם סיום הקדיש, אץ מנשה הסוחר לדרבו, בתקנה להספיק את העסקה או חלק ממנה, אולם מה רבה היתה אכזבתו בשגולה, כי עוזא הקדימו, רכש את כל החפצים היקרים והותיר במקום רק מספר גרוטאות חסרות ערך.

לרגע התעצב הסוחר, אולם הוא מהר להתחזק בבטחון ואמונה ואמר לעצמו כי שכר המצוה שזכה בה, שנה לאין ערך מאשר הסחורה בלה. כדי שלא לחזר ביודים ריקות, נפנה מנשה לבדק את הסחורה שנותרה, אולי ימצא שם בכל זאת משהו בעל ערך והנה צדה את עינו פרית עתיקה מקשטת ברקמה אמנותית. משום מה החליט לרכוש את הפרית, למרות שהיתה כבר ישנה וחסרת תועלת, והמוכר אף לא דרש בעבורה אלא סכום פעוט. כשהגיע לביתו, בדק מנשה את הפרית וכשגלה כי הנוצות מעטות מדי והפרית אינה תפוחה דיה, החליט לפרם את התפירות שחברו את צדי הפרית, במטרה למלא את הפרית בנוצות חדשות ולגרם לה להיות נוחה יותר.

פרם מנשה את התפירות ולצערו גלה, כי הנוצות אבדו מזמן את צבעם ותאגם ואין בהן תועלת כלל. "חבל שרכשתי את הפרית", אמר לעצמו, "היא לא שוה אפלו את הסכום הקטן ששלמתי". הוא בקש לזרק את גוש הנוצות שנשר מתוך הפרית, ולפליאתו נתקלו אצבעותיו בגוש נקשה בתוך הנוצות. מבלי משים החל לנבר בין הנוצות, עד שלבסוף גלה אגן נוצצת ששוכנת כבוד בתוך ערמת הנוצות הממרטות. הוא מהר לנקות את האגן ולהבריקה, ולנגד עיניו התגלה יהלום גדול שהפיץ זהרורי אור לכל עבר.

סחורות רבות עברו תחת ידיו של מנשה בימי חייו, אולם יהלומים ואבני חן לא היו בגדר עסקו וביקויאוחו בטיבן לא היתה רבה, אבל גם הוא הבין כי יהלום שבידיו שוה סכום נכבד. הוא מהר אל סוחר היהלומים הראשון שהזדמן בדרבו והציג לפניו את האגן. הלה פתח את האגן מקל בוון, הביע את התפעלותו והציע לרכשה בסכום של חמשים דינרי זהב, טבין ותקילין. קבל מנשה את ההצעה בשמחה והודה לה' על המתנה היפה שקבל מיד לאחר קיום המצוה בהשלמת המנין לקדיש. אולם כאשר חזר לביתו וספר לבני המשפחה על מאורעותיו ועל הנס הגדול שארע עמו, החלו הללו לטעון כי יתכן שסוחר היהלומים רמה אותו ואולי יכול היה לקבל על האגן סכום גדול בהרבה ממה שנתן לו, והפצירו במנשה לחזור אל הסוחר ולתבע את המחיר הפולא של האגן, או לבטל את העסקה ביניהם. מנשה לעמת זאת סרב ואמר: "מעולם לא הפרתי הסכמים ותמיד שמרתי על דברתי. גם הפעם לא אבקש מהסוחר להשיב לי את האגן, ומה יצא הדבר". אך בני המשפחה עמדו על שלהם וטענו שיש כאן מעשה רמיה ולא רדיפת בצע. "הרי זו מקח טעות" טענו, "ומצד הדיו מתר לך לדרש את מלוא הסכום המגיע לך".

מנשה שקע בהרהורים, ולבסוף אמר: "הבה ונפנה אל רבנו הגדול, רבי יוסף חיים, וככל היוצא מפיו אעשה". עד מהרה עמד מנשה לפני הרב אישיחי וספר את ספורו מתחלה ועד סוף. בסימו, הביט בו הרב בעיניו החכמות ואמר: "מנשה יקרתי. זכית לענות חמש פעמים 'אמן' על הקדיש, וחו"ל למדונו שכל אמן שריו עשרה זהובים. משמים זכו אותך אפוא בחמשים דינרי זהב, כנגד חמשת האמנים שענית. אולם כל זה הם רק הפרות שבעולם הזה והקרבן קימת לעולם הבא. לך לביקה כי זה שכרך שזכית בו בישר".

משבח

מטעם

כי האדם עץ השדה לבא מפניך במצור
 (דברים כ, טו) - פסוק זה מזכיר פעמים רבות בהקשר להמשה עשר בשבט ועל הקשר שבין האדם לעץ השדה שהשוו זה לזה. אך פשוטו של מקרא אינו כן, אלא הפסוק נאמר בלשון שאולה. כך הוא תרגומו של יונתן בן עזיאל, וכן מפרש רש"י: "הרי כי משמש בלשון דקלמא. שמה האדם עץ השדה להכנס בתוך המצור מפניו, להתיישר ביסודי רעב וצמא באנשי העיר! למה תשחיתנו?" כגון רש"י להסביר את הסבה למה אסור לברות את העצים, מפני שהעצים לא חטאו לה מאומה כמו אנשי העיר שמרדו בה, ומדוע תברת אותם? הרשב"ם מפרש שכל לשון 'מי' אחרי לשון 'לא' מתפרש בלשון אלא, ופרוש הדברים שלא תברת עצים סתם, אלא רק עצי השדה הסמוכים לעיר שמאחוריהם מסתתרים האויבים. האבן עזרא מביא בשם 'מוקדקדן גדול ספרד' שנהסרה האות ה"א השאלה, הכי האדם עץ השדה? אולם הוא מפרש בניהוואת שהעצים הם חיי האדם וממנו הוא איבד ולכן אין לברת אותו, ולדבריו התבות עץ השדה מחברות להמשך התבות לבוא מפניך במצור ואין ביניהם הפסק למרות ששעמי המקרא מפסיקים מעט, ואם תברת את העצים תביא את העיר במצור. אולם כבר במדרש מובא הדמיון בין האדם לעצים שנותנים דין והשבון, וכן נאמר במדרש וידעו עצי השדה אלו הבריות.

מדגש

ציון תאריך בחדש מזכיר בדרך כלל בתנ"ך ובלשון חז"ל, על ידי מספר מונה בלשון זכר. כגון במבול "באחד לחדש" עווד, ובדברי חז"ל: תשעה באב, המשה עשר באב, עשרים בטבת, עשרים וחמשה בכסלו, וגם המשה עשר בשבט ראש השנה לאילנות. בדרך כלל נהגו לכתוב במספרים ולא באותיות, ומאחר יותר קצר לאותיות כמו ט"ז בשבט או ט"ו באב, ובאותיות ממש כגון כ"ה הא בכסלו. בספר נחמיה מוזכרת צורה שונה: "ותשלם החומה בעשרים וחמשה לאלו" ולא "באלול", ודומה לכך בספר חגי: "בעשרים וארבעה לתשיעי" הוא ה"ש בכסלו, אולם בדרך כלל משתמשים באות היחס ב"ת לפני החדש, ויש להקפיד להוסיפה לכל תאריך בחדש, כגון כ"ה באלול ולא כ"ה אלול. מקבל לסמן תאריך של יום אחד בגרש אחד, ובגרשים לשתי אותיות.

ממלכה

רבי חיים מברסק, היה ידוע בפקחותו ובשכלו החרדי. פעם נכנס אליו אדם אחד שהחזיק את עצמו ממלכה לחשבון וראשו מלא בחשבוים מסבכים. הלך היה מבטל את כל סובביו בכהו בחשבון וכאשר נכנס פעם לרבי חיים מברסק, מצא הרב הזדמנות לנבות את חובו ולהקטין את גאותו הגדולה. "אמר נא לי" פנה אליו רבי חיים, "האם יש בעולם שני אילנות שממנו העלים שלהם זהה בדיוק?" נהדף האיש ולא ידע מה לענות. חנה רבי חיים ואמר: "מסתבר שכן הוא, שהרי ממנו האילנות שבעולם גדול הוא ממנו העלים של העץ העבות ביותר שממנו..."

בשנות עבר, קשה היה למצא אתרג מוקדד ואפלו אתרג פשר לברכה לא היה דבר של מה בכך. אחד מחסידיו של רבי מרדכי מטשנרוביל נסע פעם לעיר הבירה כדי לחפש אתרג מוקדד לרבו, ובדרכו נזכר שעליו לעבר דרך העיר רוז'ין, בה התגורר אז ה'סבא קדישא' רבי ישראל מרוז'ין, ולכן החליט החסיד לרכוש אתרג לשני הצדיקים, וכך עשה. בדרך הנה מעיר הבירה הבחין, שהאתרג השני אותו יעד לצדיק מרוז'ין, ופה יותר מהאתרג הראשון שיעד לרבו רבי מרדכי מטשנרוביל, כיון שפך החליף האיש ביניהם וקשהגוע רוז'ין הושיט לצדיק את האתרג הפחות בהודו. התבונן הצדיק באתרג ושאל: "האם אמנם אתרג זה הוא האתרג שלי?" נהלה החסיד משאלתו של הרבי, ומיד התנצל והושיט לרבי את האתרג הנוסף שהיה באמתתו. לאחר שפסם את בקורו ברוז'ין, יצא החסיד לדרכו והגיע לטשנרוביל אל רבו, ובלי לספר מאומה מקורותיו מסר לצדיק את האתרג שזוהר באמתתו. הביט הצדיק באתרג ושאל בקפידה: "מי נגע באתרג שלי?" נבעת החסיד בשנית והחל לספר את כל מאורעותיו בדרך. נענה רבי מרדכי ואמר: "דע לה, שביזם ט"ו בשבט, ראש השנה לאילנות, נגדו בשמים על כל אחד מבני ישראל איזה אתרג יהיה לו בחג הסכות הבא. הצדיק מרוז'ין ידע כבר ביום זה איזה אתרג הוא אמור לקבל, ולכן בקשהבאת אליו את האתרג שאינו מוקדד דיו, חשב הצדיק שמה השתנה דינו לרעה ולכן החל לפשפש במעשיו, וכאשר ראה שאין סבה לשנוי הדיו, בקש לדעת אם זה אתרגו או השני שהוא מוקדד מפניו".

רבי אהרן מפלז היה ידוע בקדושתו ובסגופיו שלא היו בכח אגוש. מאז שעלה לארץ הקדש, אהרי שנצל מעמק הבקא בה שפל את כל בני משפחתו הענפה, נהגו משמשיו להכין לו מדי ערב לפתן של תפוחים וממנו טעם הרבי מעט מאד, ועשה זאת כדי להנות מפרותיה של ארץ ישראל. פעם, כאשר הגישו לו את הלפתן שאל את המשמש אם הפרות הם מגדולי ארץ ישראל, והמשמש ענה בחייד: "ודאי שהם מארץ ישראל, שהרי התפוחים ירקים וקטנים, ולא גדולים ועסיסיים כמו התפוחים המשמשים שבחוץ לארץ". הדבר היה למרת רוחו של הרבי, כי נשמע בכך דלול בארץ ישראל ופרותיה, והוא מכה מיד: "חס ושלום לומר כן על פרות ארץ ישראל. הרי ארץ ישראל היא זבת חלב ודבש ופרותיה מתוקים וגדולים, אדמים ובשלים!" ולא נחה דעתו עד שבקש מהמשמש לחזר אחריו כמה פעמים ולהאריך בשבחה של ארץ ישראל והפרות הגדלים בה.

רבי יוחנן מרוחמיסטריןקא השתתף פעם בשמחה משפחתית ועל השלקו העמדו בקבוקו יין מתוצרת הענבים שבארץ ישראל. האורחים הנכבדים היטיבו את לבם ביון החשוב, בהם גם אחיו הצדיקים של הרבי, אולם הוא עצמו סרב לשתות והסביר כי אין הוא מבין בטיבו של היין לדעת אם משבח הוא אם לא, ואם ישתה והיין לא יעורר לחכו יוציא בכך חלילה לעו על פרותיה של ארץ ישראל. כששמע את רבי יצחק מסקוריא אמר לו: "דעתי עד פה שהנה ירא שמים מפלג, אכל לא ידעתי כמה גדל מעלתך ויראתך הקודמת לחכמתך".

אל ה"לב שמחה" מגור הגיע פעם אחד מחסידיו ותנה לפני הרבי את צרתו הגדולה. רשיות המס ערכו שומה על רבושו והגיעו למסקנה שהוא עשיר מפלג ועסקיו הכניסו רוחים עצומים, ולכן תבעו ממנו תשלומי מס גדולים בהקף אדיר, שלא היה בכוחו לשלם. כל תחנוניו והקבריו בי אין הוא אמיד כפי שהעריכוהו והכנסותיו קטנות בהרבה עלו פתוהו, והם החלו להצר את צעדיו והטילו עקול על חשבונותיו. הרבי הקשיב לדברי האיש ולבסוף העניק לו תפוח, כפי שהיה נוהג עם רבים מחסידיו והאציל מברכותיו על האיש להנצל ממבקשי רעתו ולנבות לשפע מרזם לברכה והצלחה. שב האיש לביתו כשהוא מעדד ומלא תקנה וישועת ה', ובירו התפוח של הרבי. עם בואו הביתה, כנס האיש את בני משפחתו וספר להם על התפוח שזכה לקבל מידיו הקדושות של הרבי, וכלם הביעו את רצונם לקבל פלח מהתפוח שהתברך מפי הצדיק. בדחילו ורחימו נטל האיש ספון, חתך את התפוח לפלחים ואף אותם חלק לרבויעים קטנים, כדי שהתפוח יספיק לכל בני משפחתו המרבים. בדיוק באותו רגע נשמעו דפיקות בדלת הבית ופקחי רשות המסים באו לבדק את רמת המזקה של האיש, כדי לראות האם יש שמץ של מצויה בכיסו ואין בכוחו לשלם את השומה הגדולה שהוטלה עליו. נקל לשער את תדהמתם והשתאותם של המבקרים, כאשר גלו משפחה שלמה שנאבקת כדי לקבל נתח קטן של תפוח אחד... המתוזה נגע ללבם ועד מהרה קבל האיש הודעה כי השומה נמחקה והתיק נגדו נסגר באפן מקל.

הושלמה הסדרה שכבשה את בתי ישראל

בפעם החמישית להתחיל מבראשית

ספר מלא ונדוש ביפורים, עובדות, פרפראות ופנינים מחולק לפי פרשות השבוע והמעינים לעונג רוחני, חוויית ומלכד. ניתן להשיג בחינות הספרים המיוחדות

ראש השנה לאילנות המשה עשר בשבט, הוא יום מסגל לישועה. וכשם שהאילן מתברך אז בפרותיו לכל השנה, כך גם האדם מתברך אז בפרי מעשיו (רבי דוד מללנב)

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת בשלח תשע"ט

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: agedank@gmail.com

ויהי בשלח פרעה את העם.

במדרש יש כמה דעות מי צווח 'וי וי', על מה צעק פרעה וי. הפירוש הפשוט במדרש הוא שפרעה צווח על שיצא מוכה ומבוזה מכל צד, גם קיבל עשר מכות, וגם שלח את העם.

עוד ענין יש בנושא זה שכל נפש יש לה צורך של התייחסות למציאות שלו, פעמים שבחור מסתובב בשיבה כמה שנים ואין מסתכלים בו, ומרוב צער הוא מחליט להעלם מהישיבה לשבועיים, שיתחילו לחפש ולדאוג איפה הוא, אף שיצחקו ויגערו בו, מעדיף הוא בכך, מאשר להיות עצם בלתי מזוהה. וכן הילדים בבית אם אין מבינים איך לתת להם יחס הגון, הם מבקשים תשומת לב באופן שלילי. כיון שלא נתנו לו יחס בכשרות. אף שאם יפיל את הכוס יצחקו עליו, הוא מעדיף צעקות מלהיות בלתי מזוהה. זהו צורך אנושי שיש לכל אדם שהוא מוכרח שיכירו בקיומו כאן.

כך אומר המדרש על פרעה, אף שקיבל מכות קשות, צעק וי על שאין מתייחסים אליו, וירדוף אחר בני ישראל. וכן מבואר בהפטרות פ' וארא ופ' באי, שהפרעונים דאגו לזה כל הדורות, שיכו בהם, עיקר שיחשבו אליהם. והקב"ה שלח עליו את נבוכדאצר מלך בבל להענישו, כל זה כדי שיסתכלו בו. וכנודע שאמר האריז"ל שיש בכל אחד בחי' פרעה אותיות הערף, הוא זה שדורש את הרגשת החשיבות אפילו בדרך הכאה.

(הגרמ"י רייזמן)

וחמושים עלו בני מארץ מצרים (יג, יח)

ברש"י כתב וחמושים מזוינים. יש להבין מה בא הפסוק ללמדנו בזה, מאי נפק"מ אם עלו מזוינים או לא. עוד יש להבין, למה אכן לא השתמשו בכלי הזין שלהם בעמדם על הים, בכדי להילחם במצרים? והרי ידעין שאין הקב"ה עושה ניסים בחינם "לא עביד קוב"ה ניסא למגנא", ולשם מה קרע את הים וניער את פרעה, בעוד שיכלו ישראל להרגם בכלי זינים?

אמנם מוסר גדול לימדנו הכתוב בזה. שאף שיש בידם כלי זיין, אינו מדרך המוסר שהם יהרגו את המצרים בעצמם, שכן "בירא דשתית מיא מיניה לא תישדי ביה קלא", - בור ששתית ממנו מים אל תשליך לשם אבן, ואחרי שהתגוררו במצרים כ"כ הרבה שנים, מצד הכרת הטוב, עדיף לשנות הטבע, ולקרוע את הים בשביל שלא ילחמו ישראל בעצמם במצרים. וכדי להשמיענו נקודת מוסר זה הדגיש הכתוב לאמור "וחמושים עלו ישראל", שתדע שאעפ"כ שהיה להם כלי זיין, עדיף לשנות הטבע ושלא לפגוע במייטיב לך.

(ע"פ 'תורת משה' לחת"ס)

בספר 'ציוני תורה', הוסיף לבאר עפ"י הנ"ל את טעם המנהג הידוע לתת מזון לפני העופות בשבת שירה (עיין מג"א), וידוע בספרים כמה טעמים, או משום שגם העופות אמרו שירה יחד עם ישראל, והנעימו בצפצופם את שירת ישראל, או כדאיתא שבעת אשר דתן ואבירם פיזרו את המן ויצאו מן העם ללקוט ולא מצאו" שכן העופות אכלו את המן שפזרו שלא יחשבו שכן ירד להם מן בשבת.

אמנם, לדברי החת"ס הנ"ל, יוצא שכל עניין קריעת ים סוף היה רק בשביל עניין 'הכרת הטוב' שולוא זה לא נצרך כל הנס, לכן דווקא בשבת שירה מחזרים אנו להחזיר טובה ולהכיר טובה לעופות.

ובזה מובן מש"כ בספר תוספת שבת להמליץ וליישב את המנהג להאכיל את הציפורים בשבת שירה ובמג"א (אור"ח שכד) אוסר ומובא גם במשנ"ב (שם) שכל המטרה היא רק משום הכרת הטוב ולא שביל להאכיל אותם.

ויובן יותר בהקדם מה שמצינו שמשה רבינו לא הכה את היאור מפני הכרת הטוב, והשאלה מפורסמת מה ענין הכרת הטוב יש למי שאין בהם דעת? או לאדמה שג"כ אינה מכירה בטוב הנגמל לה? כן מובא ברא"ש שלא רצה לדון בדין תורה על בית מרחץ מסוים כיוון שהוא נהנה מהבית מרחץ ויש לו הכרת הטוב כלפיה! וגם כאן נשאלת השאלה מה טעם הכרת הטוב לדבר דומם שלא מביץ? אלא שמידת הכרת הטוב הכרחית לעבודת השם, כפי שמאריך במנחת חינוך במצוות כיבוד או"א ובעוד הרבה מקומות, וחובה עלינו לסגל את נפשינו ולהשריש בנו את המידה הזאת של הכרת

הטוב, ולא בשביל השני אלא בשביל עצמנו, לכן, על אף שהמים אין בהם דעת וגם לא לאדמה מ"מ בשביל האדם גופו יש בזה את התועלת שמשלים את נפשו במידה הזאת.

אשר על כן, היות וכל ענינה של נתינת המזונות לעופות הינה משום הכרת הטוב, הרי שהאדם עושה זאת רק בשביל עצמו ולא בשביל האכלתם, לכן שונה הוא מסתם נתינת מזונות לצורך בעלי החיים.

(ציוני תורה)

ויקח שש מאות רכב בחור וגו' (יד ז)

ולמה דוקא שש מאות? וי"ל דהנה כתיב "איכה ירדוף אחד אלף ושנים יניסו רבבה" והנה מספר בני ישראל יוצאי מצרים היה ששים רבוא, לפי זה, היה פרעה צריך כדי לרודפם מאה ועשרים רכבים, והנה במצרים היו בני ישראל פי חמשה ד'וחמושים עלו בני ישראל ופרש"י אחד מחמשה דארבע חלקים מתו בשלשת ימי האפילה. אבל פרעה לא ידע מזה ולכן לקח רכב פי חמישה ועולה לחשבון שש מאות רכב.

(הגה"ק רבי חיים הכהן רפפורט)

ואתה הרם את מטך ונטה את ירך על הים ובקעהו (יד, טז)

איתא בספרי קבלה שלקרוע את הים היו צריכים לכווין שם צ"א שהוא השם של ר"ת פ'ותח א'ת י'דך, ואפ"ל דמרומו ג"כ כאן בפסוק, דהנה ה' אמר למשה 'הרם את מטך' דהיינו קח האותיות אחרי מי"ך' דהיינו נ' י' ל' (=90) ונטה את 'דך' פי' קח אותיות לפני האותיות של י'דך' דהיינו ט' ג' י' (=22) על הים' פי' קח האותיות אחרי י"ם' (כי האות ה' בים הוא רק הוספה) דהיינו כ' נ' (=70) וביחד תמצא קפ"ב, ובקעהו פי' תחלקנו לשנים נמצא במדויק צ"א והוא השם צ"א המרומו כאן.

(הרה"ק ר' שמשון אוסטרפאלע זי"ע).

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' (טו, א)

"בקשו מלאכי השרת לומר שירה אמר להם הקב"ה מעשי ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה?!" (מגילה י')

יש לשאול מדוע למלאכי השרת לא ניתנה רשות לומר שירה ואילו לבני ישראל ניתנה רשות? מתרץ בעל ה"כלי חמדה": בני ישראל לא אמרו שירה על האסון של המצרים, אלא על תשועת עצמם. כמו שנאמר "ויהי לי לישועה". אבל המלאכים הרי לא נשתעבדו במצרים, ונמצא שכל השירה שלהם היתה על אחרים ואין אומרים שירה כשיש גם אסון של אחרים.

(זה השלחן)

המפרשים מביאים עוד, דהנה כתיב בחיל סנחריב שהקב"ה פתח אזניהם ושמעו השירה של חיות הקודש ופרחו נשמתן, ואף כאן רצו המלאכים להרוג את המצרים ע"י שישירו שירה, אמר להם הקב"ה, מעשי ידי טבעו בים, - 'מעשי ידי' היינו התינוקות שהושלכו ליאור, ואתם אומרים שירה? הלא צריך להיות 'מדה כנגד מדה' לכן מוכרחין שיטבעו בים.

(מפרשים)

עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה זה אלי ואנוהו אלקי אבי וארוממנהו (טו, ב) בגמרא (שבת קלג, ב) "זה אלי ואנוהו התנאה לפניו במצות עשה לפניו סוכה נאה ולולב נאה ושופר נאה וכו', אבא שאול אומר ואנוהו הוי דומה לו מה הוא חנון ורחום אף אתה היה חנון ורחום". ובמסכת בבא קמא (ט, ב) "אמר ר' זירא בהידור מצוה עד שליש במצוה". שיש להוסיף בהידור מצוה עד שליש משווי כל המצווה.

יש להבין מה השייכות של 'הידור מצוה' לשירת הים, ועוד, מאי טעמא רק עד שליש? בספה"ק "בני יששכר" (מאמרי השבתות, מאמר ב) כתב בזה דבר נפלא, על פי מה דאיתא בתרגום יונתן על הפסוק (שמות יד, ז) "ויקח שש מאות רכב בחור ושלשים על כלו", ותרגם "ומוליתא תליתאה על כולהון", מה כוונת התרגום? ונראה לפרש על פי הירושלמי כלאים (פ"ח ה"ב) הובא בפירושי הר"ש למשניות (כלאים פ"ח מ"ב) וכן הוא במדרשים (מכילתא פ"א ז) והוא שמנהג העולם היה תמיד לנסוע בעגלה המחוברת רק לסוס אחד בלבד. עד שבא פרעה שהיה בימי יוסף, והנהיג ליסוע במרכבתו בשני סוסים, ("מרכבת המשנה"), ואחר כך פרעה שרדף אחרי

בני ישראל, היה אוסר שלשה סוסים בכל מרכבה, וזהו הפירוש "ושלישי על כולו", שהוא הוסיף שליש על הסוסים, דהיינו סוס שלישי. וזה ג"כ כוונת ה'תרגום יונתן' "מוליאת תליתאה" (היינו סוס, כענין 'מולייתות של בית רבי' בגמרא שבת נב, א), ואם כן הוסיף פרעה 'הידור' שליש בעבירה, לרדוף אחרי ישראל, והנה השי"ת לקח ממנו נקם סוס ורוכבו רמה בים ומבחר שלשיו טבעו בים סוף, על כן שוררו לפניו 'זה אלי ואנוהו' אתנאה לפניו במצות, שלקחו ולמדו מההידור של פרעה שהיה הוסיף שליש בעבירה, ולמדו ממנו להדר במצות עד שליש.

(יחי ראובן)

"ולא העדיף המרבה, והממעט לא החסיר" (טז, יח)

לרב מביריסק זצ"ל היה כולל אברכים. כל ערב ראש חודש הוא היה משלם להם את המלגה, ויהי מה. אם ארע פעם שלא היה לו את הכסף במועד – הוא היה לוהו אותו ובלבד שישלם לאברכים בזמן.

והנה הגיע ערב ראש חודש אחד שלא היה לו כסף לשלם... הוא גם לא מצא רעיון ממי ללוות... הוא ישב על מקומו תפוס בהרהוריו... עבר שם אחד המתפללים שהבחין במצוקתו של הרב, ואמר לו: "אה! כמה טוב היה המצב אם היה מגיע עכשיו עשיר מלונדון ותורסאלף דולר, סכום שיש בו כדי להחזיק את הכולל למשך חצי שנה... אה! היה זה ממש א מחיה... נענה הרב מביריסק ואמר לו: "אם יבוא עכשיו עשיר מלונדון ויתן לי אלף דולר – אני לא לוקח! אני לא אחליף את המתיקות של הבטחון תמורת אלף דולר! מידי חודש בחודשו אני נושא את עיני למרום ואומר: 'ריבונו של עולם! עיני נשואות אליך! אנא! בטובך הגדול! שלח לי את הכסף שאני צריך!' בצורה שכזאת אני 'חי עם הקב"ה' באופן קבוע! ואכן זוכה אני מידי חודש לראות בחוש את יד ה' המסיעת לי! אם יהיה לי בכיס אלף דולר להחזקת הכולל לכמה חדשים, הרי שאפסיד את מתיקות הבטחון הזו... וכי משתלם למכור מתיקות שכזו באלף דולר?

אצל הבריסקער – רב "השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך" היתה צורת חיים תמידית! הנהגה יום יומית! ישמע חכם ויוסיף לקח!

(בני יששכר)
בספר "פרדס יוסף", הביא לבאר את המחלוקת הנ"ל בפסוק "זה אלי ואנוהו" אם לומדים "התנאה לפניו במצוות" או לאבא שאול לומדים ש'מה הוא רחום אף אתה רחום' וכו', שמר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי. כלומר: דרך אנשים שבמצוות שבין אדם למקום הרי הם מדקדקים בקלה כבחמורה, ומוסיפים להדר עד שליש ויותר ואילו ב'בין אדם לחבירו' אינם מקפידים לצער זולתם. זה מה שאבא שאול בא להוסיף, שגם אם הנך מהדר במצוות "התנאה לפניו במצוות" תזכור גם כן להדר ב'בין אדם לחבירו' שכן מה הוא רחום אף אתה רחום".

והוסיף לבאר בזה באופן נפלא את מה שאמר דוד המלך בתהילים, "ואנכי תולעת ולא איש", שדוד המלך התאונן על רודפיו שמקפידים על מצוות שבין אדם למקום ואינם מקפידים על בין אדם לחבירו, וטען כך: הרי בכל דבר מאכל הנכם בודקים את המאכל שלא יהיו בו תולעים, אז אם הנכם מקפידים שלא לאכול תולעים, הקפידו גם כן שלא 'לאכול' אנשים, וזה שאמר "ואנכי תולעת ולא איש" החשיבו אותי לפחות כתולעת ואל תאכלו אותי..."

(פרדס יוסף)
ויקראו בית ישראל את שמו מן והוא זרע גד לבן וטעמו כצפיחית בדבש (טז, לא)

התורה הק' מספרת, שטעם המן היה כ"צפיחית בדבש", עוגת דבש. נשאלת השאלה, בחז"ל מבואר שמתיקות הדבש היא אחד משישים שבמנו. היינו, המן היה מתוק פי שישים יותר מהדבש. ובלשון הפסוק משמע שהוא רק כצפיחית בדבש? דהיינו כמו הדבש עצמו?

שמעתי בשם הגאון מוילנא זצ"ל שאדרבה, הן הן דברי הכתוב "וטעמו" – ה'נותן טעם' שלו. כמה הוא 'נותן טעם'? אחד משישים. אחד משישים של המן היה כמו צפיחית בדבש, כי המן עצמו מתוק פי שישים יותר. וכעת, א חלק אחד שבמנו, נכנס למאכל אחר – עד שישים עדיין טועמים ומרגישים טעם כמו דבש.

אה, רבותי, וכי הפשט הזה אינו צפיחית בדבש?...

(יחי ראובן)
וילקטו אותו ... איש כפי אכלו לקטו (טז, כא)

הגאון הצדיק רבי אליה לופיאן זצ"ל, אומר חידוש נפלא, מבהיל על הרעיון: הכתוב אומר: "זה הדבר אשר צוה ה' לקטו ממנו איש לפי אכלו עומר לגלגולת מספר נפשותיכם איש לאשר באהלו תקחו" (טז, טז). לאחר מכן (פסוק יט) מופיע הציווי: "איש אל יותר ממנו עד בוקר". ומיד אחר כך (פסוק כ) התורה מספרת: "ולא שמעו אל משה ויותרו אנשים ממנו עד בוקר וירום תולעים ויבאש ויקצוף עליהם משה".

אנשים אלו, כפי שגילו לנו חז"ל, היו דתן ואבירם. ומה היה ה"חשבון" שלהם להותיר מן המן למחר? הם אמרו לעצמם: "מי יודע מה יהיה מחר? מה נאכל מחר, אם, חלילה, לא ירד מן? מה שבטוח בטוח! נאכל היום רק מחצית העומר שלקטנו ואת מחציתו השניה נאכל למחר! ליתר בטחון!"

האמת היא שקשה לדמיין מצב שכזה... אנחנו קמים בבוקר פותחים את הפריז'ידר ומוציאים בו, ברוך השם, אוכל מכל טוב. גם אם הוא ריק – נגשים למכולת הסמוכה. ואם במכולת לא יהיה את שחשקה נפשנו – ישנם סופרמרקטים ענקיים ששם יש הכל... דתן ואבירם חששו שעלול להיות מצב בו הם יקומו בבוקר ולא יהיה כלל מה לאכול! אין שום אוכל במחנה כולו! זה מצב לא קל.. לכן, ל'יתר בטחון', השאירו חצי מהכמות היומית למחר...

אי אי אי! לא היתה להם את מידת הבטחון בהשם יתברך שיתן להם את אכלם גם מחר! הם אכלו היום רק חצי עומר ושמרו את החצי השני למחר...

ויהי בשלח פרעה את העם, ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא, כי אמר אלוקים פן ינחם העם בראותם מלחמה וישבו מצרימה (י"ג, י"ז)

היייתכן? וכי בגלל קושי מלחמה ישנו חשש שיחזרו לגיא צלמוות?? אם היה הכתוב אומר: פן תשבר רוחם בראותם מלחמה - הדבר היה מובן, שכן לאחר כל התלאות שעברו בני ישראל - יש חשש שעוד מלחמה תשבור את רוחם. אבל אטו משום כך ישונו מצרימה - למקור הסבל והרדיפות?!

אכן על כך באה התשובה בפסוק עצמו, המגלה לנו את חולשתו הגדולה של האדם, באומרו: "כי קרוב הוא!"

ואין כוונת הפסוק לומר שקרובה דרך ארץ פלשתים למצרים, אלא עדיין קרובה מאוד יציאתם של בני ישראל זה עתה ממצרים, וטבע האדם להימשך ולהיגרר אחרי הרגליו הנושנים!!

וכאמרת העולם שעדיף לאדם להישאר עם הצרות שכבר הורגל אליהם מלהסתגל לצרות חדשות - גם אם החדשות יהיו קלות יותר, כך קושי השיעבוד של מצרים שכבר הורגלו והושרשו בו בני ישראל - יהיה עדיף להם על פני מלחמה, שמשמעה: צרה חדשה!!

למחלה רעה זו קראו בעלי המוסר: "השרשה ראשונה", ואם בגשמיות כך, שנוח לו לאדם בצרות שהורגל בהם מלהתרגל בצרות חדשות קלות יותר, וכפי שלמדנו בפסוק זה - ק"ו שברוחניות כך הוא הדבר!

שכאשר ירצה האדם לעזוב את הרגליו, להשתנות, להתקדם, לשוב בתשובה - מאבק מר ישחר לפתחו על שני ההרגלים לכשעצמו! כלומר: אף אם יחליט האדם בדעתו שדרך העוונות רעה היא וגורמת לו נזק והפסד, ואילו דרך הטוב תביא לו את האושר והסיפוק - עדיין עלול

מכל עברייך, ואתה לא יכול להסביר לעצמך מדוע בכלל נקלעת אל התופת הזו?! ועל מה ולמה אתה רועד ביום וער בלילה, סובל עייפות ורעב, את כאב השכיבה, ואת מאמץ המלחמה?! שאלות אלו הופכות אותך לכדור אש של כאב צורה המלא מועקה עד אין סוף.

"והנה" - ממשיך החלוץ ומספר - "באחת ההפוגות הנהוגות בשדה הקרב, בשעה שהייתי חסר מעש והתכנסתי יותר בתוך הכאב של עצמי, ראיתי לא הרחק ממני את אותם חברים יהודים שעליהם דיברתי קודם, והם מוציאים מכיסם איזה ספר קטן, לוחשים דבר מה בהתלהבות, ראשם נע הלך ושוב, עיניהם שופעות דמע, וניכר בעליל על פניהם איך שזה עושה להם טוב - ממש כמים קרים על נפש עיפה... ממש כך!! לאחר כמה דקות הם היו נראים כה רעננים וטובי לב - כאילו זה עתה יצאו לקרב..."

"לא יכלתי להתאפק, ולאחר כמה ימים כשהיתה הפוגה ארוכה יותר נגשתי אל אחד מהם, וביקשתי לדעת: הכיצד אינו כאוב כמוני? ממה הוא מתנחם ומתעודד?"

"לא כ"כ הבנתי את כל מה ששח עמי, אולם דבר אחד הבנתי באופן ברור: בעוד שאני סבור כי נקלעתי לכאן, וסתם אני יורה - אצלו הכל מובן ומוסבר! הוא הסביר לי שמישהו הביא אותו לכאן עם מטרה מסוימת המופנית אליו באופן פרטי, הכל נעשה עמו באופן מושגח במיוחד, ולכל כדור יש מסלול ידוע מראש!!"

"הוא לימד אותי שאותו מישהו שמסובב את הכל נקרא "הקב"ה", שהוא זה שברא את הכל ומשגיח על הכל, ושכל יהודי יודע זאת ומתחנך על זה ללא פקפוק וספק כלל.

"שמעתי את תוכן הדברים פחות או יותר, שבתי למקומי, הקרבות חזרו לשיאם, אני יורה ויורה, מחשבותי מעיקות ולבי נצבט שבעתיים. הרי גם אני יהודי!! הנה לחברי היהודים יש עולם מופלא ומעניין, שגם אם אינני מאמין בו - אבל לא היתה לי הזדמנות לבחון אותו, ואולי זה נכון ואמיתי? "כך הרהרתי נוגות במצבי המדוכדך, דמעות רותחות זלגו מעיני טיפה אחר טיפה ללא הפוגה, ובכאב מהול ככעס הרהרתי לעצמי: מדוע אבי לא לימדני יהדות? וכך נכנסתי למתקפת רגשות של רחמים עצמיים, וככל שהדקות נקפו - כך זרם הדמעות הלך וגבר, ואני יורה ובוכה, בוכה ויורה... "כך המשכתי, עד שנוצר סדק קל בלב וניצוץ ראשון התנוצץ בלבי, וכה נשאוני מחשבותי באותה עת:

"רבונו של עולם" - אמרתי בלבי - "אני פונה אליך באם אכן הינך קיים: אם אכן חברי היהודים צודקים בדבריהם ויש מישהו שרואה הכל ומשגיח על הכל - הרי שאתה שומע גם אותי, ואני פונה אליך בתחינה ובקשה: תראה לי שאתה קיים!!"

"וכך, ספק מהרהר ספק מדבר, המשכתי במחשבותי ואמרתי לעצמי: רבונו של עולם, הרי לא היתה לי אפשרות להכירך, ומדוע שלא אהיה זכאי לדעת על קיומך?! א"כ מבקש אני ממך, רבש"ע תוכיח לי כעת את קיומך!! "זבמה יודע איפוא שאתה קיים? הנה אינני מעוניין במלחמה חסרת הבנה, וא"כ עזור לי שאצא מן הקרבות ע"י שיפגע בי כדור בדיוק באצבע, שלא אוכל יותר לירות וישחררו אותי מכאן, ובוזה אדע שאתה קיים..."

"עודני מדבר עם לבי בכנות ובפשטות, והכדור של האויב בא גם בא, ועמה האמונה שחדרה אלי לעצמות... בדיוק באצבע פגע בי רסיס, רק אצבעי נפגעה ותו לא, וכמובן שיותר לא הייתי בקרב - הכל בדיוק כפי שרציתי... כפי שביקשתי - ראיתי את הקב"ה כביכול עין בעין!!"

"והנה" - פתח החלוץ את ידו והראה באצבע "זה קלי ואנוהו" - "הנה לך האגודל הפצוע שלי לאות ולמופת על הכרותי עם מנהיג העולם!!" ואנו נסיים את מה שהוא לא ידע לסיים, וכנריו בשבילו: "אצבע אלוקים היא!" "כמובן", - ממשיך החלוץ בשטף דבריו - "עומק השכנוע שלי בבורא העולם היה נורא ומבהיל, קשה לתאר עד כמה. גמרתי אומר שמיד כאשר תסתיים המלחמה - אלך ואלמד יהדות."

וכאן, אחרי אתנחתא מלווה באנחה רוויית כאב - המשיך החלוץ ועבר אל החלק השני של סיפורו. וכך המשיך לספר: "המלחמה נגמרה ב"ה ויצאתי ממנה בשלום, רגלי הוליכו אותי לבית המדרש ללמוד יהדות כפי שהחלטתי, אלא שלא ידעתי את כוחות האדם - ונפלתי במלכות..."

"מה יהיה? ובכן, לפני המלחמה כמעט השלמתי לימוד אגרונומיה (חקלאות), ונתרו לי רק כשלושה חודשים לסיום ולקבלת תואר. מעתה סברתי בדעתי, שלהפסיד כעת את הכל - אין זה הגיוני, ובודאי שצריך פרנסה, וע"כ נתישבתי איפוא בשכלי והחלטתי שקודם אסיים את הלימוד, ומשאתפנה, ואהיה עם מקצוע ביד - אלך ואלמד יהדות. "אולם חשבון שכלי לחוד - ותחושות לב לחוד!"

"את הסוד הזה לא ידעתי!! לא הבנתי שלרגשות האדם חוקים משלהם, ולא כל מה שהשכל מבין - גם הלב מרגיש!! לא ידעתי שבשעה שהלב עירני ורוצה לפעול - אין להחמיץ את ההזדמנות בשום פנים ואופן, כי אם יתקרב הלב - הכל ירד לטמיון!!"

הוא לשוב לכסלו - כי קרוב הוא! אם לא יאזור כגבר חלציו ויתנער בכח ובאומץ מהרגליו - עלול הוא המשיך בדרכו הרעה והמזיקה משום ההרגל שהורגל בה!!

ולכן כאשר מתנוצץ ניצוץ בלבו של אדם לשוב למוטב או להתעורר למעשה טוב כל שהוא - עליו להזדרז ללבוטו מיד ככל האפשר, פן ישוב וינחם על רצונו הטוב וכל רשפי התעוררותו יכבו וייעלמו במעבה חשכת החומר, עד שלבסוף ישאר בהרגליו הקודמים וישכח הכל - כי קרוב הוא!!

שמא לא תפנה

לאחר שהבנו את היסוד האמור נמחישו במעשה נורא אשר יואר ויובן היטב לאור האמור, ואף ישוב ויבהיר לנו באור יקרות את אשר למדנו כבר מן הפסוק.

את המעשה שמעתי מגיסי הגאון ר' שלמה זלמן אויערבך זצוק"ל, וכן מחמותי הרבנית אויערבך, כפי אשר שח "חלוץ" אחד את כל פרטי המעשה הנרגשים להגרש"ז, וכך היה המעשה:

ר' שלמה זלמן זצוק"ל היה אז בחור, ובית חמי זצ"ל בנסיבות התקופה אשר היתה עת מלחמה וקושי, עבר לגור ב"נחלת צדוק" - שכונה בירושלים. שם, בדירתם החדשה, וגם זה בנסיבות העיתים - נותרו עדיין בא' מן החדרים "חלוץ" ואשתו לגור. ("חלוץ" - כינוי לעולים באותה עת שהיו חניכי התרבות החילונית).

בהמשך הזמן כמובן שעברו למקום אחר, אולם בנתיים היה צורך להגיע עם החלוץ ואשתו להסדר על פרטים שונים באשר לחיים בשיתוף, שכן גם אם היו נכנסים ויוצאים בכניסה נפרדת כמובן - עדיין היו אי אלו תקלות. בין היתר היה ענין שמירת השבת, שלגביה היתה רגישות מיוחדת.

נכנסה איפא חמותי ז"ל אל החלוץ ואשתו, ודיברה על לבם, עד שהגיעו להבנה בכל העניינים, וגם על שבת הבטיחו והתחייבו לא לחלל שבת. אלא שכבר בשבת הקרובה התברר שבפועל הינם מחללים שבת, ולא מקיימים את הבטחתם.

התיישה חמותי בדעתה, ושלחה את בנה ר' שלמה זלמן שבר חכים הוא לה, לעשות כחכמתו. ואכן העננה הוסרה במהירות כאשר בשיחה קצרה ועדינה התברר שלא ידעו בכלל מהו חילול שבת, ומשעמדו על הדברים - הבטיחו כמובן לא לפגוע בקדושת השבת.

סביר להניח שאותו "חלוץ" ניחן בחושים חדים, כפי שאכן יתברר בהמשך המעשה, וכנראה שמשפטים קצרים ששח עמו ר' שלמה זלמן - בעודו בחור - כבר הספיקו לשבות את לבו בקסם חכמתו של הגרש"ז, ומיד ניצל החלוץ את הענין והחל לגלגל שיחה עם הבחור שלמה זלמן.

"הימים היו ימים טרום מלחמת העולם הראשונה" - פתח החלוץ את דבריו, לא לפני שביקש את ר' שלמה זלמן לצאת אל החורשה הסמוכה, מקום נוח לשיחה - "על יהדות לא ידעתי דבר, עם הורים רפורמים, וסבתא שמדליקה נרות בליל שבת - מה כבר אפשר לדעת... ואפי' על עצם היותי יהודי בקושי ידעתי."

"ככה הייתי נראה אז, כמו היום, עם קשר אפסי לכל היהדות כולה, אלא שבנתיים - באמצע הדרך - משהו עבר עלי, נתוודעתי אל קיומו של בורא ומנהיג לעולם - ובכ"ז אני היום כמו אז, נשארתי אותו הדבר."

הייתכן?! - אמנם כן!! הכיצד?! - הבה ונאזין:

"כשפרצה מלחמת העולם הראשונה" - ממשיך החלוץ בדבריו - "הייתי כבר בחור בגיל הגיוס, נתגייסתי עם בני גילי לצבא, חלקם היו אפי' מוכרים לי מסביבות מגורי כיהודים ששמרו תורה ומצוות, מעשיהם היו אמנם תמיד נראים לי מוזרים ומשונים ועל כן לא היה לי כל קשר עמם, אבל בכל זאת - זה עושה משהו טוב בלב כשאתה מכיר כמה מהחברים בתוך הקרבות, ושהם יהודים כמוך."

"נכנסנו לעובי המלחמה, ואט אט התקדמנו אל החזית עצמה. "שם", - פולט החלוץ אנחה כבדה מגרונו - "אתה פשוט שוכב בתוך גומחות חול, כשמטרים ספורים שוכבים חברים כמוך, באותה צורה, רוב חלקי גופך מכוסים עד כמה שאפשר, עיניך מבצבצות מבין המחילות כעטלף, הרובה גם הוא משתחל מבין החרכים כשקנהו מכוון לאי שם, ואתה עושה כל הזמן פעולה אחת - יורה ויורה..."

"ובדיוק כמו שאתה עושה פה - נעשה מולך אי שם בצד השני, אצל האויב שכנגדך... "אויב" הכוונה לאיזה קיסר שהסתכסך אולי על רקע קטנוני בהחלט עם הקיסר שלנו, ולשם כך מעמידים הם כל אחד את חייליו המשמשים כמטרה לחץ..."

"כאילו שאיכפת לי שימות אי שם איזה חייל שאינני יודע עליו דבר... וכאילו שאיכפת לו שאני לא אשאר בחיים... אבל שנינו משתדלים לפגוע כל אחד בדיוק בראשו של זולתו - ועל כן אנו יורים ללא הרף אחד על השני. למה? מדוע? - ככה! זוהי התשובה המתסכלת כל אדם בר דעת."

"תבין" - הוא ממשיך - "אתה מזיע ומתיגע, מסתכן ומתאמץ, וסבל את הפחד משריקות הכדורים שחולפים לא אחת ליד אוזןך ומניפים את שערות ראשך בחולפם על פניך, עם החברים זבי הדם שנופלים כזובים"

יודע שבליטא היו שני אופנים איך לפרש את דרך המוסר של הג"מ רבי ישראל סלנטר זצוק"ל. בנובהרודוק עסקו בעיקר בשפלות האדם, ובסלבודקה עסקו בגדלות האדם. שניהם עמדו על זה המאמר חז"ל שאין אדם נוקף אצבעו עד שמכריזין עליו מלמעלה. בנובהרודוק פירשוהו, אהח תראה כמה שפל הוא האדם שאפילו חתך באצבע אינו יכול לקבל לבדו, אא"כ מכריזין עליו מלמעלה... בשלמא מליון דולר אינו יכול לעשות לבד, אך הוא שפל ומושפל כ"כ, שאפילו חתך קטן אינו יכול לבד. ואילו בסלבודקה פירשוהו, עמוד והתבונן כמה הוא גדלות האדם, שאפילו חתך באצבע שלו, הכריזו עליו מלמעלה פלוני בן פלוני יקבל חתך באצבע. וכדברי הרה"ק מקאצק זי"ע שזוהו עונשו של הנחש שעפר לחמו, אמר לו הקב"ה לך ממני איני רוצה לראות פניך, קח את מזונך בכל מקום בעפר, ולך מכאן.

כל יהודי הוא כביכול מ'אנשי קשר' של השי"ת, הן כשנותן לו משענת החסדים, והן כשנמכה בו בשבט הגבורות, תמיד הוא איתו בקשר חם. לכן צוה עליו לבקש ממנו פרנסתו ג' פעמים ביום, וכמ"ש חז"ל שלכן לא ירד המן אחת בשנה, כדי שיתלו עיניהם למרום לבקש מזונותיהם מדי יום ביומו.

להבדיל אלפי הבדלות, על כך צעק פרעה וי, הגם שקיבל רק מכתבים של מכות מהקב"ה, אך מ"מ עתה שהקב"ה הוציא את בניו ממצרים, הוא נמחק מרשימת אנשי קשר של הקב"ה. ולכן צעק מה זאת עשינו כי שילחנו את ישראל מעבדנו, וביקש לחזור להיות מאנשי קשר של הקב"ה, ואכן קיבל על הים עוד חמשים ומאתיים מכתבי מכות מהקב"ה. וממנו נקח לעבוד את ה', שגם כשאדם מוכה, ישמע בפנימיות המכה שהקב"ה בחר בו להיות מאנשי הקשר שלו. וכן אמר הדברי חיים בפטירת בנו בחייו ר"ל, שכשמסתובב לראות מי נתן לו מכה בגב, הוא רואה שזה היה הקב"ה ושמח בכך, אף שזה כואב, הרי זה בחביבות. כמו כל טפיחה בשכם, שפעמים שהיא כואבת, כשיודעים הידיד הקרוב הוא זה שהכה, שמחים בחביבות ההכאה.

(הגרמ"י רייזמן)

"ולא נחם"

"החפץ חיים" זצ"ל היה אומר: "טרף נתן ליראיו, יזכר לעולם בריתו" (תהלים קיא, ה). הן לה' הארץ ומלואה, לו הכסף ולו הזהב. מדוע שוררת כזו דחקות בהיכלי התורה, וראשי הישיבה נאלצים לקחת מקל נדודים ולגלות לארצות נכר, כדי שבעולם כולו יזכרו שיש תורה ולומדי תורה, ויטלו חלק בהחזקתה. וזהו שנאמר: "טרף", מלשון: "מי ישלו ומי יטרף". כלומר טלטולים ונדודים, "נתן ליראיו", הם ראשי הישיבות, כדי להזכיר לעולם כולו את בריתו, זו התורה (נדרים לב ע"א), ככתוב: "אם לא בריתי יומם ולילה, חקות שמים וארץ לא שמת" (ירמיה לג, כה).

אבל הרווח הדדי. אני פועל לזכות אותם והם משתדלים לזכות אותי. אני מכתת רגלי מארץ לארץ מעיר לעיר ומבית לבית ומנסה לעורר לבבות להחזקת מוסדות התורה. פוקד בתי חסידים, ליטאים, מכל הסוגים. ומתפתחת שיחה, אני מספר על מצוקת המוסדות והם מחזקים לבי באמונה ובטחון. וכבר אמרתי להם, שעל ידם הבנתי דברי הגמרא (חולין ז ע"ב): "ישראל קדושים, יש רוצה [לתת] ואין לו, ויש שיש לו ואינו רוצה". וכבר תמהו בתוספות, אם יש לו ואינו רוצה, מה קדושתו. אבל אילו היו שומעים את להט אמונתו, שגם זה לטובה, ויש לקבל יסורים באהבה, את יסורי הזולת כמובן, ולהתאזר בבטחון, ישועת ה' כהרף עין, היש קדוש כמוהו!

הכלל, נקלעתי לבית חסידי ונתקבלתי בסבר פנים יפות, בעל הבית בר אוריין ובר אבהן - פתח את ידו, ואני פתחתי לפניו את סגור לבי. אמרתי: "אתם חסידים, אני חונכתי ב'חדר' ליטאי. הורי היו חסידי גור, חותני חסיד ברסלב, גיסי חסיד ליובאוויטש, כולם עובדים לקל אחד, וקבל האמת ממי שאמרה. אומר לך מה ששמעתי מהמשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל. יהודים הם רחמנים בישנים וגומלי חסידים (יבמות עט ע"א), שרשי כל המדות הטובות. אבל אסור לנו לשכוח שגם המידות הרעות מקננות בנו. והביא לך ראייה מוכחת מדברי רבנו יונה בספרו "שערי תשובה", שרבי עקיבא איגר זצ"ל אמר שאינו רק ספר מוסר, אלא ספר הלכה.

וכתב ("שערי תשובה" שער ג אות לד): נצטונו "לבלתי רום לבבו מאחיו" (שברים יז, כ), והוזהרנו בזה להסיר מנפשנו מידת הגאווה. הרי שהי המקננת בנו - ועוד (שם, אות לו): "לא תאמץ את לבבך", הוזהרנו להסיר מנפשנו מידת האכזריות. הרי שבטבענו אכזרים אנו. ועוד (שם, אות לט): "לא תשנא את אחיך בלבבך", הוזהרנו בזה להסיר מנפשנו מידת השנאה לזולת -

"וזה בדיוק מה שקרה אתי... סיימתי את לימודי כעבור כמה חודשים, ובנתיים הלב התקרר... וכשהלב קר - הוא יותר דומה לאבן מאשר ללב בשר..."

"הופתעתי לגלות איך שבפועל אכן צעדתי לבית הכנסת לפגוש יהודים שידירכו אותי בלימוד יהדות - אולם לבי כל עמי!! השכל אומנם הוביל אותי בתחילה - אך עד מהרה נחנק... הלב הרוחני דמם... לא הרגשתי כל טעם, ולא יכולתי להתקדם כלום!"

"זכורני שאפי' צעדתי ביום כיפור הקרוב לביהכ"ס, אך לא הצלחתי לעשות מעבר לכך מאומה! מילה אחת לא הצליחה לצאת מפיי! "וכך נשארתי כפי שעייניך הרואות - עכשיו כמו אז!! נשארתי במצב בו אתם צריכים לסכם עמנו על שמירת שבת, ובסוף אנחנו לא יודעים אפי' על מה בדיוק אתם מדברים!..."

כך סיים החלוץ כשהוא עוצר בעד עיניו לבלתי יפרצו עליו פרץ, ואמר: "אילו תפסתי אז את הרגע - הרי שבטח היום הייתי אני מלמד אותכם שבת מהי - ולא ההיפך..."

"ולפיכך אני מספר לך כל זאת: דבר ראשון - כדי שתדע שה' מנהיג את העולם, כפי שספרתי לך. ודבר שני - כדי שאתה ששומר מצוות הייך - תהיה זהיר לעשות עם הידיעה הזו משהו, ולא תאבד את עולמך כמוני!! שתדע כשהלב חם - אז הזמן לעשות, ולא להשען על הבנת השכל!!!", ובכך חתם את דבריו.

על זה ועל כיוצא בו אומרת התורה: "ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא" - שכן על אף שכל בר דעת מבין שעדיף קושי מלחמה מאשר לחזור מצרימה, אבל הבנה לחוד - והרגשה לחוד... ההרגשה בלב היא - והלב עדיין במצרים... ולמה - כי קרוב הוא..."

ומכאן יש לנו ללמוד בק"ו לרוחניות, שאם באים להשתנות - צריך להתרחק הרבה, שמא ישוב הלב להרגלי - "כי קרוב הוא!!" אם מתעוררים לעשות שנוי והתחדשות - חלילה מלאבד את חום הלב, וזה מה שלימדונו חז"ל (אבות ב', ד): "ואל תאמר לכשאפנה אשנה - שמא לא תפנה!!"

(לב שלום)

ייהי בשלח פרעה את העם.

ייהי בשלח פרעה את העם. במדרש יש כמה דעות מי צווח 'וי וי', י"א שהקב"ה צווח וי, וי"א שמשוה רבינו צווח וי, י"א שישאל צווח וי, י"א שפרעה צווח וי. על מה צעק פרעה וי. הפירוש הפשוט במדרש הוא שפרעה צווח על שיצא מוכה ומבוזה מכל צד, גם קיבל עשר מכות, וגם שלח את העם. [כמשל הנודע, גם אכל הדג המקולקל, וגם קיבל מכות, וגם נתגרש מן העיר] לאחר מעשה היה פרעה אבוד לגמרי, כמ"ש 'הטרם תדע כי אבדה מצרים'. איך יקים את המדינה שלו מחדש, עם אנשים שנשארו חיים בקושי, ועין אחת חפורה ע"י הארבה וכו'. על זאת צווח וי, אם כבר שלחתי אותם בסוף, מה היה לי לקבל מכות עליהם.

עוד מבואר שם במדרש סיבה לצעקת פרעה וי, משל למלך ששלח את בנו אצל אוהבו שהיה במקום רחוק, מדי פעם בפעם היה המלך כותב לו מכתבים ושואל בשלום בנו, לאחר זמן בא המלך והחזיר את בנו לביתו, החל האוהב לצעוק וי. שכל זמן שהיה בן המלך בביתו, היה המלך נזדקק לי. כך אמר פרעה, כל זמן שבני ישראל היו במצרים, היה הקב"ה שולח לו שלוחים, כה אמר הויה שלח את עמי, וכדרך האנשים שיש להם רשימת 'אנשי קשר', עם מי הוא מתכתב, לפני יו"ט או לפני חתונה הוא מזמין את כל אנשי הקשר. כך כביכול כל זמן שהיו ישראל במצרים, היה הקב"ה מ'אנשי הקשר' של פרעה, שהרי היה שולח אליו את שני בניו החשובים ביותר, משה ואהרן. אף שתמיד היה מקשה עורפו ולא שומע בקולו, מ"מ כבוד גדול הוא לו שהקב"ה שולח לו שלוחים, אך עתה שיצאו ישראל מארצו, צעק ווי שהפסיד דבר גדול כזה.

ולכא"ו הוא מדרש פליאה, וכי קיבל אגרת שלומים מהקב"ה, הרי קיבל מכות נוראות, האיך היפך את המכות לאגרות שלום? ויש שאדם אומר תדבר עלי רעות העיקר תדבר ממני.

וראיתי בספר 'אור הצפון' להג"מ רבי נתן צבי פינקל הסבא מסלבודקה זצוק"ל, שכתב שיש כאן לימוד פנימי לכל אחד מאיתנו. כי הנה חז"ל אמרו 'אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אא"כ מכריזין עליו מלמעלה', כשאדם יודע שבשמים חשבו עליו דיברו עליו והחליטו מה לעשות לו, זה בעצמו חיזוק גדול הוא לנפשו. כל מכה קטנה יכול אדם לקבל כעונש ולהתמרמר, או כאגרת שלומים.

שבטך ומשענתך המה ינחמוני, כמה חשוב הוא האדם שאף נקיפת אצבע מכריזין עליו משמים, וצריך לשמוע את החביבות שבכל מכה ח"ו דוד המלך אומר 'שבטך ומשענתך המה ינחמוני', לא רק משענתך בצד החסד, אלא אף שבטך מצד הגבורה, גם המה ינחמוני.

הזה כל הרוצה לעלות עולה, של העולם הבא אין עולים אלא המוזמנים לה -

גם לביתו, לטירתו, אין עולים אלא המוזמנים לו. יש לקבוע תורה, ולעבור שורת מחסומים ותשאולים. עד שיש לך הזכות להכנס מפרוזדור לטרקלין, שוב מעין עולם הבא, ולבוסס בשטיח הטובעני עד שאתה מגיע אל היד המושטת ל"שלום עליכם" לבבי.

שקעתי בכסא ודברתי על צרתם של כמאתים האברכים שאינם מקבלים קצבתם מזה כחצי שנה. והוא, כל כולו הודה, מצטט את המשנה: "כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל, איי איי איי" (אבות פ"ו מ"ד). זה כבר הרגיז אותי. אמרתי: אמת, אבל מה ההמשך - "אם אתה עושה כן, אשריך וטוב לך!" תהיה אתה כך! על אברהם אבינו אומר המדרש (שיר השירים רבה א, נט) שהיה ממרר ומסגף עצמו ביסורים. אבל לאחרים - גם לערביים המשתחוים לאבק רגליהם (קדושין לב ע"ב) - נתן לשונות בחרדל (בבא מציעא פו ע"ב)! החוויר.

אמרתי לו: בוא ושמע, גביר אחד הגיע לימי הזקנה, ערך חשבון נפשו וחשכו עיניו. בשברון לב הלך אל רבו ופרט כל עוונותיו, ביקש תיקון תשובה. מוכן הוא לצום, להסתגף, להתענות, מה שהרב יאמר! חקר הרבי: "ומה שאומר לך תעשה, בלי הרהור וערעור!?" כן, הוא מבטיח!

אמר לו: "אם כן, תאכל כל יום ברבורים ושלו ודגים, ושתות יינות מבוסמים!" חשכו עיניו. האם רומז הרב לתשובתו שנדחתה, ואין רוצים בה? "מדוע", ענה הרב, "זו התשובה הרצויה, 'וחטאך, בצדקה פרוק. ועיתך, במחן ענין' (דניאל ד, כד)! אלא שאם אתה מסתגף, תחליט שגם העניים רשאים לצום, אבל אם תתענג בברבורים אבוסים, תתן להם לפחות לחם לשובע" -

ורואה אני, שאצלך זה לא עזר... חוורונו העמיק.

אמרתי: בוא ונלמד קטע בגמרא. הסיפור ידוע, אולי ישעמם אותך, אבל אני מזכיר אותו כדי לשאול עליו שאלה.

הגמרא מספרת (ברכות ס ע"ב) שרבי עקיבא הלך בדרך, והגיע למקום ישוב, בקש מקום ללון, וסרבו. אמר: "כל דעביד רחמנא, לטב". מה שעושה הקדוש ברוך הוא, הכל לטובה. הלך ולן במדבר. היו עמו תרנגול, חמור, ונר. באה רוח וכבתה את הנר. בא חתול וטרף את התרנגול, בא אריה וטרף את החמור - לא הייתי מאחל לעצמי להיות שם באותה שעה. ורבי עקיבא אמר: כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא, לטובה. בבוקר ראה שגדוד פשט על הישוב ולקח את תושביו בשבי. ואילו היה הנר דולק, התרנגול קורא או החמור נוער, היו שובים גם אותו.

אישר: הסיפור ידוע.

שאלתי: איך הדליק את הנר?

ענה: כנראה שהיה עמו סוג של מצת.

הסכמתי: מסתבר. אם כך, מדוע לא שב והדליק את הנר?

השתאה: נכון, זו אכן שאלה.

אמרתי: אם הילד קורא במטתו באישון לילה, והאב בא וסוגר את האור, הילד לא ישוב וידליק! זו היתה השקפתו המוצקת של רבי עקיבא. ה' עושה הכל, ולטובה. ואם האב שלח רוח שתכבה את הנר, איך אעז להדליקו!

כמה התפעל מהתשובה!

אמרתי: ורבי עקיבא, שידע שה' עושה הכל, היה גבאי צדקה, "יד עניים" (קדושין כו ע"א). וכשהיו תלמידיו זקוקים למעות לא אמר להם שכל מה שה' עושה לטובה והמקום ימלא חסרונם, אלא פנה לאותה מטרוניתה ולוה כסף רב, כשהוא ערב לפרעונו. [אמרה לו: איני מאמינה לך. אמר לה: מי את רוצה כערב. אמרה לו: מי שאמר והיה העולם, והים הגדול. כשהגיע זמן הפרעון חלה רבי עקיבא ולא בא. הלכה לשפת הים ואמרה: רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך שרבי עקיבא חולה ואין בידו לפרוע החוב. ראה, שאתה ערב בדבר. מה עשה הקדוש ברוך הוא, באותו היום נשתטית בתו של קיסר ונטלה ארגז מלא אבנים טובות ודינרי זהב וזרקה לים, והים הביאו למרגלות אותה מטרוניתא. לימים נתרפא רבי עקיבא ובא להחזיר חובו, אמרה לו: כבר פניתי לערב ושילם החוב, והא לך מה שפרע לי יותר. ומאותו עורך התעשר רבי עקיבא] (נדרים נ ע"א, ובר"ן ותוספות) -

אשריך, אמרתי לאותו עשיר, שאתה בעל בטחון כרבי עקיבא, ואומר שהכל לטובה. אך כל זה לגביך. עבור הזולת, היה "יד עניים" כרבי עקיבא! והעניק, וביד רחבה!

(והגדת)

ואיך זה מסתדר עם היותנו רחמנים וגומלי חסדים? אין כאן סתירה, כי האדם מלא סתירות, ואור וחושך מתערבלים בנפשו. ועלינו להגביר את האור ולדחות את החושך.

והוסיף, שכיוצא בכך כל ישראל מאמינים בני מאמינים (שבת צז ע"א), האמונה נטועה בנו כמורשת האבות הקדושים וכולנו שמענו מפי עליון "אנכי ה' אלקיך" (שמות כ, ב), שכל נשמות ישראל עמדו בהר סיני (שבת קמו ע"א), ודיבורו של הקדוש ברוך הוא כמעשה (שבת קיט ע"ב) -

ועם זאת "גם את זה לעמת זה עשה האלקים" (קהלת ז, יד), וכשם שמקנן בנו אור האמונה כך מקנן בנו חושך הכפירה, וגם זה מפורש בכתוב: "ולא תתורו אחרי לבבכם" (במדבר טו, ט) (ל"ט) זו מינות (רש"י, מברכות יב ע"ב). לכן, אמר, אין צורך להבהל כשמגיחה חלילה מחשבת מינות, הרהור ספקני. זו גיחה בלתי רצונית של המידה החבויה, כשם שלפעמים מגיח הרהור אכזריות או שנאה. זו עבודת האדם, להגביר את האור שבנפשו ולמגר את החושך.

שמעתי את הדברים, ושאלתי את מהשגיח: איני מבין -

"וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד" (בראשית א, לא). משמע, שאין באדם כח רע לחלוטין, שאין לו מקום ושעה. ואכן בגאווה יש בחינת "ויגבה לבו בדרכי ה'" (דברי הימים ב יז, ו). ושאל נענש שרחם על האכזרים (מדרש תהלים ז). ונאמר: "הלא משנאיך ה' אשנא" (תהלים קלט, כא), "אהבי ה' שנאו רע" (תהלים צז, י). הכלל, כבר אמר הסבא מקלם זצ"ל, שלפיכך קרויה המדה "מדה", כי יש להשתמש בה במדה, לצרכה ובשעתה. אבל מאחר ונתחדש כאן שגם הכפירה היא מדה, איך אפשר לומר גם עליה "והנה טוב מאד". האם יש לה מקום כלל, איזה שהוא שמוש?!

וענה לי: אכן כן. כך אמרו בשם רבי ישראל מסלאנט זצ"ל, שלפיכך נבראה גם מדה זו, די שכאשר יבוא לפניך עני נצרך, אל תחזק לבו בדבורי אמונה ותאמר שישליך יתבו, אלא תתעלם לשעה מהבורא הזן ומפרנס לכל, ותתן לו בעין טובה וביד רחבה. באמונה ובטחון תשתמש בפרנסתך שלך, ולא עבור הזולת -

וכאן, כשאני פוקד בתי גבירים שלצורך פרנסתם אין גבול למרצם והשתדלותם, כשזה מגיע לתמיכה בלומדי התורה הופכים הם לפתע לבעלי אמונה ובטחון ללא סייג"...

שמע, ואמר: "ראשית, הצדק עמכם. ואימרה זו שאמרת בשם רבי ישראל מסלאנט זצ"ל, מפורסמת גם אצלנו בשם היהודי הקדוש מפשיסחא זצ"ל ("בית יעקב", פרשת קדושים). ותרשו לי להסמיך לכך סיפור חסידי" -

אח, סיפורים הם הדלק של הדרשות: "לא המדרש עיקר, אלא המעשה" (אבות פ"א מ"ז), כידוע...

פתח וסיפר סיפור מהספר "שבחי הבעל שם טוב" (אות קכ): פעם הגיעו בני מזיבוז' אל בעל שם טוב זצ"ל בשוועה: מושל העיר הודיעם שגדוד צבא עומד לערוך אימונים בסביבה, וכל משפחה חייבת לארח חיל בביתה -

חשכו העיניים!

חיל גוי בבית יהודי, על התנהגותו ושפתו. והוא יפשוט יד במאכלים ויטריף את כל המטבח. ובבית יש נערות, ופגיעתו רעה. איזו צרה!

פנה הבעל שם טוב לתלמידו ורעו הצדיק רבי נחמן מהורודונקא זצ"ל, שיתפלל להעברת רוע הגזרה. שמע, והפטיר: "גם זו לטובה!"

אמר לו הבעל שם טוב: "כמה יפה שלא היית בדורו של המן, שהיית אומר גם על גזרתו 'גם זו לטובה'!"

כמה נהייתי, אבל המארח לא סיים עדיין. אמר: סיפור זה הביא ה"דברי ישראל" ממודוויץ זצ"ל בספרו (בתחלת פרשת בשלח), וכתב: האמת שהיתה זו אכן מדרתו של נחום איש גמזו, שהיה אומר על כל דבר "גם זו לטובה" (תענית כא ע"ב) -

שלחו על ידו תיבה מלאה באבנים טובות ומרגליות לקיסר והחליפום בדרך בעפר. בקש המלך להרגו ואמר: "גם זו לטובה". בא אליהו הנביא ואמר: "אולי זה החול הפלאי שבעזרתו נצח אברהם אבינו את המלכים". בדקו ומצאו שכן הוא, ומלאו תיבתו באבנים טובות ומרגליות, והעילו אפוא אמונתו ובטחונו.

ואמר על כך הרבי ממודוויץ: נחום איש גמזו רשאי היה להשתמש במדה זו, לגביו. אבל אין להשתמש בו לגבי הזולת: "ויהי בשלח את העם", כשמדובר על הכלל, "ולא נחם" (שמות יג, יז), אל תשתמשו במדתו של נחום איש גמזו...

וגם לא כשהשלטונות דורשים לארח חיילים נכריים בבתי המשפחות - וגם לא כשמוסדות התורה נאנקים תחת העול!...

ואספר -

הגעתי אל גביר אדיר, שברוך השם רואה את עולמו בחייו. חי חיים שהם מעין העולם הבא. למה הכוונה, לדברי הגמרא (בבא בתרא עה ע"ב): לא בירושלים של העולם הזה ירושלים של העולם הבא. ירושלים של העולם

רואה כיצד: יש לי אחוזות ונחלאות, יש לי בתי חרושת ומניות, יש לי השקעות בחוץ לארץ ופקדונות בבנקים. בשלבים, שלא נפתח פה חלילה, יתכן. אבל ברגע אחד, כיצד?"

חיך ה"חפץ חיים": "טוען אתה שבלתי אפשרי ליטול ממך כל הונך ברגע אחד, ניחא. אבל אפשר ליטול אותך מהונך ברגע אחד" - והגביר החיור. זה, לא עלה בדעתו...

פרעה טען שהקדוש ברוך הוא נשבע שלא יביא עוד מבול מים לעולם, ולכן מחוסן הוא מפני עונש במדיה כנגד מידה על הטבעת ילדי ישראל ביאור.

ניחא, אבל אותך יכול להביא לתוך המים - על כך לא חשב...

אבל נשאלת השאלה: כיצד באמת נפתה להכנס בעיניים פקוחות למלכות. הלא ראה שהים נחצה ל"ב גזרים, והמים חומה, והקרקע מוצקה, ומעליהם תקרת מים קפואים. וכי סבר שזה נעשה לכבודו, שנכנס קוממיות לקראת סופו?!

הרמב"ן (שמות יד, כא) ענה על כך: ה' השיב רוח קדים עזה כל הלילה, וסברו המצרים שהרוח העזה הפכה את הים לחרבה. "אף על פי שאין הרוח בוקעת הים לגזרים, לא שמו לבם גם לזאת, ובאו אחריהם מרוב תאותם להרע להם".

מה נאמר כאן, מה ארע - שמעו סיפור ששמעתי בנובהרדוק.

היה שיכור, התמכר לטיפה המרה. התגולל בשכרותו והמיט חרפה על משפחתו. אי אפשר היה לגמלו. "תפסת מועט, תפסת", דרשו שיתחייב שלא ישתה לבדו. ראשית, זה יגביל את שתיתו, לא תמיד ימצא עם מי לשתות. ושנית, יהיה מי שיפקח עליו, יתמוך בו, וביאו לביתו לפני שיתמוטט ברחוב.

תקף עליו הרצון לשתות, אבל זכר את הבטחתו. חיכה שיבוא אדם, יארח לחברה, ואיש לא בא. כולם עסוקים, מלבדו.

ישב, והמתין, וקצרה רוחו.

אמר לנפשו: "הבטחתי שלא אשתה לבד, את הבטחתי אשמור. אבל כשיבוא החבר, שיהיה הכל מוכן ומזומן" -

קם, והביא את הבקבוק לשולחן. וגם שתי כוסות הביא, והמתין, והחבר לא בא.

קצרה רוחו, החליט לקצר עוד יותר את ההמתנה. לכשיבוא, שיוכלו להגיד מיד. מילא את שתי הכוסות על גדותן. הניחוח גרה לבתי נשוא. אבל איש כבוד הוא, הבטיח הבטחה. המתין בדריכות, העביר מבטו מהחלון לפתח, ואין איש. מה עושים? לשתות אינו יכול, ולהמנע אינו מסוגל!

לפתע אורו עיניו. נדרכו חושי: זבוב טורדני זמזם, הסתובב במעופו. נחת על שפת הכוס, שפשף רגליו.

"לחיים", אמר לזבוב, והגיר את הכוס לגרונו.

הזבוב נראה אדיש.

לחש לו בחבה: "עד שאתה תתחיל לשתות, אגמור את הבקבוק"...

בסופו של דבר, נאלץ לשתות גם את כוסו של הזבוב. אבל את תפקידו מילא, אורח לו לשתיה.

האמנם סבר שעל כך התחייב, שזה נקרא שלא שתה לבדו? אין זו שאלה. הלא רצה לשתות, להט והשתוקק. מוכן היה אפוא להתלות בכל דבר. גם בזבוב.

ומה רוצים מפרעה, שנתלה ברוח הקדים...

(והגדת)

אמרו חז"ל: "כשעמדו ישראל על הים, היו שבטים מנצחים זה עם זה, זה אומר אני יורד לים תחילה וזה אומר אני יורד תחילה לים... קפץ נחשון בן עמינדב וירד לים תחילה" (סוטה לו, א).

בחול המועד פסח נכנס אברך לבית הכנסת בין מנחה למעריב. הגבאים הבחינו בו ומיד פנו אליו שידרוש דרשה קצרה לפני הציבור.

"לא איש דברים אנוכי"...

הפצירו בו, והעלוהו לבמה. והוא פתח ואמר כך:

רבתי! עוד כמה ימים יחול שביעי של פסח בואו נתבונן מה קרה שם בקריעת ים סוף.

כולם וודאי יודעים כמה נורא היה מצבם של עם ישראל באותה עת. מאות אלפי יהודים צועדים עם נשותיהם ועם ילדיהם הקטנים, מאחוריהם שועטים מליוני פרשים מצריים, ולפניהם ים סוף. אין לאן לברוח!

באותם רגעים נצרך מעשה של מסירות נפש שיציל את עם ישראל ויגרום לכך שהים יבקע. ללא מעשה של מסירות נפש - לא יכולים להינצל!

היה שם יהודי אחד - ממשיך הדרשן - בשם גרשון בן עמינדב...

היו שבטים מתנצחים זה עם זה. זה אומר: אני יורד לים תחילה, וזה אומר אני יורד לים תחילה. קפץ שבטו של בנימין וירד לים תחילה. אמר לו רבי יהודה, לא כך היה מעשה, אלא זה אומר אני יורד לים תחילה וזה אומר אין אני יורד לים תחילה. קפץ נחשון בן עמינדב וירד לים תחילה.

וידוע, שבעניני אגדה אין מחלוקות, אלא אלו ואלו דברי אלקים חיים (ערובין יג ע"ב). ואף כאן, כתבו בעלי התוספות (שמות יד, טו) שנחשון קפץ תחילה, ושבת בנימין אחרי, לפני שבת יהודה ושאר השבטים. כך שאלו ואלו דברי אלקים חיים.

אך זאת יש להבין, איך יכונן יחידו שתי הדעות, שהיו השבטים מתנצחים, זה אומר אני יורד לים תחילה וזה אומר אני יורד לים תחילה, ורבי יהודה אומר לא כך היה מעשה, אלא זה אומר אין אני יורד תחילה וזה אומר אין אני יורד תחילה -

ועוד, מה יש להם להתנצח, זה אומר אני יורד תחילה - ירד, ודי!

ושמעתי - איני אומר שכך היה, אבל הרעיון נוקב כל כך! שמעתי, שהיו מתנצחים זה עם זה וכל אחד אמר אני יורד תחילה. ורבי יהודה אומר שלא כך היה מעשה. כלומר, כשבא למעשה, תעשה, אל תדבר, הוברר שזה אומר למעשה אין אני יורד תחילה, וזה אומר אין אני יורד תחילה...

איי, כל בן ישיבה מוכן ללמוד כל החיים, ממש: "אחת שאלתי מאת ה', אותה אבקש, שבתי בבית ה' כל ימי חיי" (תהלים כז, ד), עד זבולא בתריאת, "אדם כי ימות באהל" (במדבר יט, יד), אפילו בשעת מיתה יעסוק בתורה (שבת פג ע"ב), לא ימוש מתוך האהל -

הרי כל מה שהוא דורש 'סידור מלא', זה רק כדי שיוכל להמשיך וללמוד בראש שקט -

כמה נפלא! אתה יודע מה? בוא לא נדבר על לימוד כל החיים. מה דעתך, רק על היום. אה? הגעת בזמן לסדר, לא פטפטת במהלכו, ולא חלמת על הגמרא? אז את מי אתה מרמה, תלמד שבוע כדברי, ואחר כך תדבר...

אבל כך דרך העולם: "זה אומר אני יורד תחילה", בדיבורים הם חזקים, עד שזה מגיע למעשה. וכבר ספרתי -

זה היה באותם ימים בהם לא היו מים בברזים. בחצר היתה באר ממנה היו שואבים. באישון לילה, בעיצומו של החורף, הגשמים היכו על התריסים המוגפים. והרוח הרעידתם. הרעמים הרעימו והכל התחפרו בשמיכותיהם, ונשמע קולו של האב: "אני צמא! ילדים, מי יביא לי כוס מים!"

אח, כזו מצוה, כבוד אב! "החמורה שבמצוות", קורא לה התלמוד הירושלמי (ריש פאה), השוה כבודו לכבוד המקום (קדושין ל ע"ב) -

זו מצוה חשובה מכדי לעשותה כלאחר יד.

"שמעו", נשמע קולו של הברך בעלטה, "אבא צמא, ומבקש לשתות. זו מצוה גדולה, נמכרנה לכל המרבה במחיר!" -

עשרה שקלים, כוס מים לאבא!"

"שנים עשר", אמר האח השני.

"ארבעה עשר", אח שלישי.

"עשרים", אח רביעי.

"מה אתכם", התערב החמישי, "מצוה כה חשובה, עשרים שקלים בלבד?!"

"ילדים, אנא, אני צמא!" נשמעה תחינתו של האב.

"אבא, אנחנו מסדרים את הענין!" ענה הבכור. ובכן, כמה אתה מציע?"

"חמישים!"

נשמעו מלמולי הערכה. הבן הבכור פתח: "חמישים שקלים, פעם ראשונה. חמישים, פעם שניה. מישהו מוסיף?! חמישים, פעם שלישית. זכה לו! זכית במצוה!" בישר לו.

"יישר כח! כעת, אני מכבד בה את אבא!" -

וכך זכה במצוה כפולה!...

(והגדת)

"וזדים טבעת"

"וירדפו מצרים ויבאו אחריהם כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל תוך הים" (שמות יד, כג). בשעתו, כשבקש פרעה לאבד את ישראל, נאמר: "הבה נתחכמה לו" (שמות א, י), ואמרו בגמרא (סוטה יא ע"א) שבקש להתחכם למושיעים של ישראל, לקדוש ברוך הוא. ידע שמשפטיו במידה כנגד מידה (סוטה ח ע"ב), ולפיכך גזר להטביע תינוקות ישראל ביאור, משום שכבר נשבע הקדוש ברוך הוא שאינו מביא מבול לעולם (בראשית ט, יא) -

ולא הבין שהקדוש ברוך הוא לא צריך להביא עליו מבול להטביעו, אלא הוא יכנס לים סוף מרצונו, ידהר לקראת אובדנו!

דוגמת מה שמספרים, שגביר אחד תמה באזני ה"חפץ חיים" זצ"ל: "אומרים שהקדוש ברוך הוא יכול לרושש ולהעשיר ברגע אחד. אצלי, איני

אמנם מובן שאם איש אחר - שאינו בדרגתו המופלגת של הרבי רבי מנדלע במדת הבטחון - היה נוהג כן, הרי הוא שוטה וטיפש. לא לחינם נתן לו הקב"ה למצוא את המציאה הזו.

כל הבוטח באמת בהשי"ת, אינו מתפשר בדיעבד בפחות ממה שצריך, אלא מתקש בבטחונו ומקבל כל טוב וטב

ואמר הברכת ראש שעפ"ז יש לבאר הסתירה בגמ' כתובות דף סז שתי מעשיות סותרות הסמוכות זו לזו. 'ההוא דאתא לקמיה דרבי נחמיה אמר ליה במה אתה סועד? אמר ליה בבשר שמן ויין ישן! רצוני שתגלגל עמי בעדשים? גלגל עמו בעדשים ומת. אמר אוי לו לזה שהרגו נחמיה. אדרבה אוי לו לנחמיה שהרגו לזה מיבעי ליה? אלא איהו הוא דלא איבעי ליה לפנוקי נפשיה כולי האי.

ההוא דאתא לקמיה דרבא אמר לו במה אתה סועד? אמר לו בתרנגולת פטומה ויין ישן! אמר ליה ולא חיישת לדוחקא דציבורא? אמר ליה אטו מדידהו קאכילנא מדרחמנא קאכילנא דתנינא עיני כל אליך ישרו ואתה נותן להם את אכלם בעתו, בעתם לא נאמר אלא בעתו מלמד שכל אחד ואחד נותן הקדוש ברוך הוא פרנסתו בעתו, אדהכי אתאי אחתיה דרבא דלא חזיא ליה תליסרי שני ואתיא ליה תרנגולת פטומה ויין ישן, אמר מאי דקמא? אמר ליה נעניתי לך קום אכול'.

ופרש"י נעניתי לך, דברתי יותר מדאי. הרי שרבא כביכול חזר בו על שדקדק עמו על שאינו חושש לדוחקא דציבורא. וצ"ע מ"ש מרבי נחמיה שאותו עני מת, ואמרו עליו אוי לו, כי לא היה צריך כ"כ לפנק את עצמו? וביאר הרה"ק הברכת ראש מאז"רוב, שהחילוק בין שני המעשיות הוא, שהעני השני עמד על שלו, ולא הסתפק במועט, התקש ואמר שאינו אוכל משל בני אדם, אלא מהקב"ה לבדו שזן ומפרנס לכל, לכן באמת זכה למעשה מופת שבאותו יום הביאה אחותו של רבא תרנגולת פטומה ויין ישן ונתנם לו רבא. אך הראשון אף שהיה רגיל בבשר שמן ויין ישן, מ"מ כשאמר לו רבי נחמיה שיגלגל עמו בעדשים, גלגל עמו. ולא התקש לעמוד על שלו, הרי שלא היה בטחונו בהשי"ת חזק. ולכן מת. כיון שאתה מסכים לגלגל בעדשים, הרי אתה כמו אותו חסיד ששכח בצדי הדרכים וכחכח בגרונו שיתנו לו אוכל. שאינו באמת חזק בדרגת האמונה ובטחונו.

כתוב בספר שבט סופר [לא מהג"מ רבי שמחה בונים אב"ד פרשבורג בן הכת"ס שהיה ספרו נקרא בתחילה 'שערי שמחה', והיה ספר אחר שנקרא בשם 'שבט סופר' והוא לנכדו של החת"ס בנו של הג"מ רבי דוד צבי עהרנפלד, הג"מ רבי ישעיה אב"ד שוריינ צוק"ל] ע"פ משי"כ בקהלת ה, יא: 'מתוקה שנת העבד אם מעט ואם הרבה יאכל והשבע לעשיר איננו מניח לו לישון'. שיש חילוק בין מי שמלאכתו אצל אחרים, למי שהוא עצמו הסוחר והעוסק במשא ומתן להגדיל עושרו, שזה השני צריך תמיד לחשוב מחשבות איך לעשות מאתיים ממנה, וגם בלילה איננו מניח לו לישון, משא"כ הראשון אף שצריך לעבוד יותר מהעשיר, אך מתוקה שנתו שאינו צריך לדאוג להכפיל עושרו, שהוא יודע מה משכורתו, ואף אין לו לדאוג אם יהיה לבעל הבית מה לשלם. [בימינו הכל דואגים, שמא יפטר והוה מהעבודה וכדו']

וזהו שמתוקה שנת העובד, היינו שעובד לפרנסתו אצל אחרים, יש לו מעלה שאין לו לדאוג כמו העשיר שאין יכול לישון מרוב דאגות.

ונודע משי"כ הרה"ק רבי פינחס'ל קאריצער ז"ע שזה נס גדול ומופלא שמי שעובד אצל אחרים יש לו פרנסה לאכול וללבוש, בשלמא מי שעוסק במסחר או מאמין בחי העולמים וזורע, צריך תמיד להרים עיניו לבטוח בהשי"ת שיעזור לו ויצליח בפרנסתו, ממילא ע"י שמרים עיניים להשי"ת בתקוה ובטחון, יש לו פרנסה, כדכתיב עיני כל אליך ישרו, ואז, ואתה נותן להם את אכלם בעתו. אך מי שהוא עובד אצל אחרים ומקבל משכורת חודשית קבועה, נדמה לו שאינו צריך להרים עיניו לה' לפרנסתו, וא"כ איך יש לו פרנסה?? אלא שזהו נס מיוחד מאת ה' שאף אלו יש להם פרנסה. [ובימינו צריך להרים עיניו להשי"ת גם כשהוא עובד אצל אחרים כנ"ל]

עכ"פ מצד שני מצאנו שהעובד יושן מתוק יותר, מחמת שאינו צריך לדאוג להביא השפע ממקום אחר אליו, משא"כ הסוחר והעוסק במלאכת כפיים, אינו מניח לו לישון.

הוציאנו ממצרים, לשלול את ההשתעבדות לאחרים, ולהיות בני חורין לעבודתו ית'

והנה במצרים היינו עבדים, ובפשטות היה לנו פרנסה ע"י עבדות הזו, ודכתיב 'זכרנו את הדגה אשר אכלנו במצרים חינם', כמו עבד שמקבל מזונות מאדונו. ואינו אומר לו 'עשה עמי ואיני זנך'. ובגמ' אמרו שלא יתכן שקבלו משכורת לעבודתם, אם תבן לא ניתן להם, קל וחומר שלא שילמו להם משכורת. וזה שאמר הכתוב: 'ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא כי אמר אלהים פן ינחם העם בראתם מלחמה וישבו מצרימה'. בראותם את המלחמה על הפרנסה מדי יום ביומו, וישבו מצרימה, יעדיפו להיות עבד אצל אחרים ושנתם תהיה במתיקות. כי בני ישראל היו רגילים מכמה דורות שעובדים ומקבלים

כל הקלה מתחיל ללחוש 'נחשון בן עמינדב', אבל מיודענו הדרשן עושה עצמו כאילו שומע וממשיך לתאר את התלבטויותיו של גרשון בן עמינדב, מה עליו לעשות בעת הזאת: מצד אחד נצרך מעשה של מסירות נפש לקפוץ למים, מצד שני - מה יהיה על אשתו וילדיו הקטנים, מי ידאג להם אם ימות בטביעה? ואף על פי כן החליט גרשון בן עמינדב, יש למסור נפש בלי להתחשב בשום שיקולים!

בנתיים ניגשים לגבאי כמה מתפללים זועמים והטיחו בו: 'הרי היהודי אמר שאינו איש דברים, למה לחצת עליו לעלות לדבר?!...'

'ובכן' - המשיך הדרשן - 'היה ברור שללא מסירות נפש לא יזוז דבר. החליט איפה גרשון בן עמינדב שהוא קופץ לתוך המים. אלא שלהפתעתו המרובה, את מי הוא פוגש שם? את נחשון בן עמינדב שהקדימו בכמה רגעים...'

אם לא היה נחשון מקדים את גרשון - עד היום היה נקרא הנס על שם גרשון!...

כך, מפסיד אדם זכות עולמית של קידוש השם בעקבות השתהות ותהיות - סיים הדרשן. כשיש לך רעיון טוב - קפוץ ובצע אותו מיד!

הר"ש לוינשטיין - הגדש"פ דורש טוב

'וגם צדה לא עשו להם' - מידת הביטחון

ראיתי דיבור יקר בספר 'באר משה' פרשת בשלח, להרה"ק מאז"רוב ז"ע בשם אביו ה'ברכת ראש', שפעם אחת סיפר רבי דוד'ל לעלובער מעשה ביהודי שהיה לומד בחובות הלבבות שער הבטחון, וביקש לחיות בדרך הזו שהקב"ה לבדו זן ומפרנס לכל, ולא ההשתדלות. ולא עסק בשום מלאכה ואף לא ביקש משום אדם שיעזור לו. עברו יום ועוד יום ועוד יום ולא בא מזון לפיו עד שנפל בצדי הדרכים מאפיסת הכוחות. כששכב בצד הדרך, עברה שם עגלה עם מחותנים שנסעו לחתונת בנייהם, ושמע קול צהלה מאחלים זה לזה 'לחיים לחיים'. אותו חסיד לא רצה לבקש מהם מאומה, כדרכו בקודש לבטוח רק על השי"ת לבדו. אך בהיותו שוכב כך מעולף החל מכחכח בגרונו שישמעו נוסעי העגלה שיהודי שוכב כאן, ואולי ירחמו ויתנו איזה מאכל להחיות את נפשו. יושבי העגלה שמעו את קולותיו, ועצרו, והחיהו במאכל ומשקה, ותשב רוחו אליו.

והוסיף רבי דוד'ל 'חבל חבל, אילו לא היה מכחכח בגרונו להשתדל, היה זוכה באותה שעה לאכול מן מהשמים', כי כל אותה העגלה עם המחותרים עברו שם למען הנסיון לבחון אותו בשעה הקשה אם ישתדל או יסמוך בבטחון חזק על השי"ת לבדו... וכיון שלא עמד בנסיון וכחכח בגרונו, הרי שאינו אוהו במעלת הצדיקים, וא"כ עליו לשוב לביתו ולנהוג כרוב האנשים שנאמר בהם 'וברכתך בכל אשר תעשה', ולהשתדל לפרנסתו. אילו היה זוכה למדרגה העליונה, לא היה משתדל גם בשעתו הקשה, והיו נותנים לו מן משמים.

כל מי שיבטח בהשי"ת באמת, יאכל מן משמים

והוסיף ה'באר משה' בשם ה'כתונת פסים' [לרבינו בעל התולדות יעקב יוסף] בפרשת שמיי, 'שמעתי שכתב הרמב"ם: 'אילו היו עכשיו בעלי אמונה ובטחון כמו דור המדבר שנאמר עליהם זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותייך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה, היה בדורות הללו גם כן יורד מן'. ופי' בעל התולדות שכן היה במצה שהוציאו ממצרים שטעמו בהם טעם מן, זאת משום ש'גם צדה לא עשו להם', היה להם אמונה ובטחון חזק בהשי"ת, ע"י זכו לטעם מן. וכן בכל דור ודור, כשאדם סמוך ובוטח בהשי"ת באמת, יורד לו מן משמים. ולכן צוה הקב"ה לקחת מלא העומר מן ולהניחו למשמרת לדורותיכם, לזכור זאת לכל דור ודור. וזה שאומרים בליל הסדר 'על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכופלת למקום עלינו', 'אלו ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה, ולא האכילנו את המן. דינו'. וצ"ע מהו סיפוק צרכינו אם לא היה מוריד לנו מן? פירש התולדות שהקב"ה סיפק צרכינו במדבר שהאכילנו בלב מלא אמונה ובטחון, וממילא ירד לנו מן... תחילה אנו מודים ומהללים שנתן לנו אמונה ובטחון, ואח"כ אנו מודים ומהללים על המן.

לא התכופף להרים דינר זהב, מרוב בטחונו בה'

וכתב הברכת ראש בפרשת מקץ שהרה"ק רבי מענדל'ע רימנובער ז"ע שהיה אומר כ"ב שנה תורה על פרשת המן, ופעם אחת נסע לרבי רבי אלימלך ז"ע, ובדרכו מצא דינר זהב על הארץ, רבי מנדל'ע התכופף להרים את הדינר זהב, אך תיכף נזדקף ולא לקח המטבע, ואמר 'אילו היה הקב"ה רוצה לתת לי את הדינר, היה נמצא בכיסי, אינני מתכופף להרים את המטבע'. רבי מנדל'ע המשיך בדרכו ובא לליזענסק וישב בבית המדרש.

יהודי אחר נסע באותה הדרך, וגם ראה את הדינר זהב על הארץ, התכופף ולקחו זוכה במציאה. בבואו לליזענסק נכנס לבית המדרש וראה את הרבי רבי מנדל'ע, נתן לו את הדינר זהב ואמר לו, רבי, הנה מצאתי את הדינר הזה בדרך, אין לו סימן והרי הוא שלי, אני ב"ה יש לי בשפע ואינו נצרך לי, הא לכם את הדינר... כך ראה הרבי רבי מנדל'ע שכשהקב"ה רוצה לתת לו, אפילו להתכופף אינו צריך.

משכורת, א"כ לא יוכלו לעמוד בקשרי המלחמה לעסוק במשא ומתן או במלאכת כפיים להביא פרנסה.

על אחת כמה וכמה כשבאים לקבל עול תורה ומצוות, קשה להיות עובד אצל אחרים, שהבעל הבית אומר לו לבא בשעה פלונית, ועדיין לא התפלל שחירת, או שצריך להתפלל במרוצה וכדו', או שיש נסיונות בקדושה וטהרה במקום שבעל הבית אומר לו לעבוד וכדו'. ולכן עתה שבאים לקבל תורה מסיני, אין להם להיות עבדים אצל אחרים, אלא להנכס בקשרי המלחמה, זוהי מלחמת עולם הראשונה והאחרונה, להביא דולר הביתה. וזה שחשש הקב"ה שמא כשיראו את המלחמה ישובו מצרימה, להשתעבד ולישון בשקט. וכע"ז פי' הכלי יקר.

מה עשה הקב"ה. ויסב אלקים את העם דרך ים סוף, הוציאם המדברה והאכילים מן, עד שישכחו דרך העבדות. כי באמת כל מה שירדו לכתחילה למצרים היה מחמת 'כי אין מרעה לצאן אשר לעבדיך', ומכרו את נפשם להשתעבד עבור פת לחם לנפשו.

כל יהודי נדרש שיבא לאמונה ובטחון כזה, שאף בעניויות יוכל להסב בחירות בלי שום דאגה

וחז"ל למדו מפסוק זה שאפילו עני לא יאכל סעודתו בליל פסח עד שיסב, שישב בהסבה. וצריך להבין מה זה שייך לזה הפסוק ויסב אלקים את העם וגו'. וע"פ הני"ל מיושב כי זה התכלית שהקב"ה רצה להוציאם מהמושג של עבדות והשתעבדות לאחרים, אלא להסב כבן חורין, מי שהוא מאמין ובוטח בהשי"ת הוא תמיד יושב בהסבה, כבן חורין בלי דאגות. וכמבואר בשו"ע שבשעת ברכת המזון לא יחזיק ראשו בידו כמי שדואג. כך חז"ל דורשים שגם עני שבישראל יסב על המטה, כבן חורין, שזה היה התכלית שהקב"ה הסיבם לראות ניסים ונפלאות בקריעת ים סוף ובמן, [וכמ"ש במכילתא] וכל זאת כדי שהעני יוכל לשבת בהסבה. שאילו ישתעבדו לאחרים, לא יוכלו לשבת בהסבה, שלא יבטחו בהשי"ת.

וזהו פגם העבד נרצע, שמכר עצמו מפני דחקו, וקיבל אדון לעצמו, עבדי הם ולא עבדים לעבדים, זהו עיקר רצון ה' שיהודי יבטח בהשי"ת שהוא זן ומפרנס לכל, ולא ידאג ולא ישעבד נפשו לאחרים.

כתוב 'ברכת השם היא תעשיר ולא תוסף עצב עמה', וא"כ צ"ע איך אין העשיר יושן בלילה, ומרבה נכסים מרבה דאגה? אלא שהחילוק הוא אם הוא מחשב שע"י השתדלותו הוא מתפרנס, או שבוטח בהשי"ת מפרנסו. זה אינו יושן וזה יושן במתיקות יותר משנת המשתעבד לאחרים.

(הגרמ"י רייזמן)

ואימרו ה' אל משה כתב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע כי מחה אמה את זכר עמלק מתחת השמים.

כותב בעל הטורים - זכרון בספר ושים באזני. ר"ת זבוב שרץ אחר דמן של ישראל כזבוב.

בעל הטורים מביא את זה, בשם מדרש תנחומא (פרשת כי-תצא, אות ט): רבי לוי בשם רבי שמעון בר חלפתא אמר, משל למה היה עמלק דומה. לזבוב שהיה לוחט אחר המכה, כך היה לוחט עמלק אחר ישראל ככלב.

כל מי שקורא את הדברים האלה, שואל את עצמו שאלה - באף מקום לא מצאנו, שעמלק נקרא זבוב... בכל מדרשי חז"ל, שמכנים את האומות לבעלי חיים, עמלק תמיד נקרא בפי חז"ל - כלב.

לא מצוין איזה כלב זה, אבל לפי הערכתי, מדובר ברוטווילר ©

רש"י מביא את זה פעמיים בפרשה:

יז, ז... היש ה' בקרבנו אם אין {ח} ויבא עמלק וילחם עם ישראל בריפדים אומר רש"י - ויבא עמלק וגו'. סמך פרשה זו למקרא זה, לומר תמיד אני ביניכם ומזמן לכל צורכיכם, ואתם אומרים (פסוק ז) היש ה' בקרבנו אם אין, חייכם שהכלב בנו ונתן אתכם צועקים אלי ותדעו היכן אני. משל לאדם שהרכיב בנו על כתפו ויצא לדרך, היה אותו חפץ ואומר, אבא טול

ויהי בשלה פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא כי אמר אלהים פן ינחם העם בראתם מלחמה ושב מצרימה: (יג, ז) לבאר את המך והכתוב וחמשים עלו וכו', נראה ע"פ מה דאיתא במפרשים דמה שנאמר לאברהם אבינו ועבדו וענו אותם הנו רק ס' רבוא, כי כן סתם מספר בני ישראל הוא ס' רבוא, אמנם בני ישראל היו במצרים ה' פעמים ס' רבוא כמו שכתוב וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים, ופירש"י אחד מחמשה יצאו וד' חלקים מתו בשלשת ימי אפילה, נמצא מה שהיה ראוי לס' רבוא לעשות עבודה בת"ל שנים עשו ה' פעמים ס' רבוא בפ"ו שנים, כי ה' פעמים פ"ו עולה ת"ל ונתקיים ומושב בני ישראל אשר ישבו בארץ מצרים ת"ל שנה. וא"כ א"ש דקאמר ולא נחם אלקים וגו' פן ינחם העם בראותם מלחמה ושב מצרימה, וכדי שלא תקשה הא באמת בדין הוא שישונו למצרים מאחר דעדיין לא הגיע הזמן שאמר הקב"ה לאברהם, ע"כ באמתות וחמשים עלו בני ישראל ר"ל דס' רבוא

בדרך הדרוש

שיצאו מצרים לא היה רק חלק חמושי נמצא שהיו במצרים ה' פעמים ס' רבוא וכבר נשלם הקץ. (בא ישועה ונחמה) או ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר (טו, א) כבודרש תנחומא: או ישיר משה, "לה: יאמרוהו ולא לבשר ודם וכו', ויאמרו לאמר מהו לאמר רבי אלעזר בן תרדי אומר משה פתח תחלה וישראל גומרין כי גאה גאה משה אמר עזי וזמרת יה וישראל אומרים ויהי לי לישועה משה אמר ה' איש מלחמה וישראל אומרים ה' שמו וכו' יש להבין מה רצה בהא ד"לה: יאמרוהו", ואפשר לבאר ע"פ מה דאיתא בגמ' סוטה הפלוגתא איך אמרו ישראל את השירה, ואיתא תם שאמרו כקטן שגדול מקרה לו את ההלל. והיינו מדן שומע כעונה. והנה כתבו האחרונים שדין "שומע כעונה" שייך רק בדברים שבין אדם למקום, כגון בתפילה ובברכות, אבל בדברים שבין אדם לחבירו, כגון מצוות תוכחה, שם לא שייך לומר שומע כעונה שהרי נדרש כאן שמיעה ממש, וכן כלפי דין הפקר, הרי הוא בעצמו צריך לומר בפיו. וי"ל, דזה היה קשה לו למדרש, שהאך

אמרו השירה ויצאו מדן "שומע כעונה"? אלא כיון ד"לה: יאמרוהו", שפיר אפשר לצאת ידי שומע כעונה. (צינוני תורה) הים ראה יעוס (תהלים קיז) כמדבר הים ראה יעוס מה ראה ברייתא דר' ישמעאל ראה ותמוה, ונראה דאיתא במדרש כשאמר הקב"ה לים שיקרע אמר הים לפני הקב"ה הללו עזי והללו עובדי עזי מה נשתנו אלו מאלו אמר הקב"ה הללו עשו תשובה וזה תלי בפלוגתא אם מועלת תשובה כב"נ או לא ולכאורה מוכח דתשובה מועלת כב"נ דאיתא בגמ' יומא (דף ל"ז ע"א) מה דכתיב ושם רשעים ירקב שיעלה רקבון בשמותם דהיינו שלא יהי קוראין לאדם על שטם דהיינו על שם רשע וקשה למה קוראין ישמעאל הלא ישמעאל ה' רשע והתירוץ דישמעאל עשה תשובה ומוה מוכח דתשובה מהגם כב"נ לפ"ז שפיר כמדבר הים ראה יעוס וקשה הללו וכו' ותירץ דהם עשו תשובה ומנ"ל דמהני תשובה מכח ישמעאל וזה שפיר ברייתא דר"י ראה ודו"ק: (מדרש יונת).

אינזער נשיין בלעטל

מלוקט על ידי תלמידי תלמוד תורה "בת עין"
ע"ש הרה"ק מאוריטש זי"ע ♦ פעה"ק צפת ת"ו

פֿרשֶׁת בְּשַׁלַח • תשע"ט ♦ גליון 291

תלמוד תורה
בת עין
על סדרת הקדוש | כנסת אידיש
בעיה"ק צפת
רמ"ל ורמ"ל ולר"ת מר"ק מאוריטש כולל בת עין זי"ע

אינטרעסאנט

שירת הים בכל יום

בסדר התפלה נתקן לומר שירת "אז ישיר" בכל יום בסוף פסוקי דזמרה. אך דא עקא שההרגל נעשה טבע, ולא שמים על לב גודל אמירת השבח הזה, על כן לכבוד 'שבת שירה' נביא כאן כמה נקודות לחיזוק אמירת השירה.

יזכה לאמרה לעתיד

בזוהר הקדוש (פרשת תרומה, ח"ב קלא, ב) כתוב (מתורגם מלשון הזוהר): "באותה שעה כשאומרים שירת הים, מתעטרת כנסת ישראל באותו כתר שעתיד הקדוש ברוך הוא לעטר את מלך המשיח, ואותו כתר גלוף וחקוק בשמות קדושים, כמו שהתעטר הקדוש ברוך הוא אותו יום שעברו ישראל את הים, והטביע את כל מחנות פרעה ופרשיו. ומשום כך צריך אדם לשים רצונו בשירה הזו. וכל מי שזוכה לה בעולם הזה, זוכה לראות את מלך המשיח בתקוני אותו הכתר ובחגירת כלי זינו, וזוכה לשבח שירה זו שם".

בשמחה רבה

"יכוון בשירת הים שאומרים בכל יום, לאומרה בקול ובשמחה רבה, כאילו אותה שעה יצא מצרים" (ספר חרדים פרק עג).

כפרת עוונות

"והוא עילוי גדול לשכינת עוזנו, ועל כן צריך לאומרה בשמחה רבה ובנעימה, ויצייר בדעתו כאילו עומד ביבשה בתוך הים והמצרים נטבעים והוא ניצול, והיא סגולה לכפרת עוונותיו כידוע" (צפורן שמיר סימן ב אות כד). "והוא שלמות הנפש מאוד" (סידור רבי שבת).

והתחזקתם

עוד רגע של גלות

וַיֹּאמְרוּ לְאָמֹר מִפָּרֶשׁ הַחֲזָקוּנִי וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו לְאָמֹר שְׂנֵאמֹר אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת בְּכָל יוֹם. וַיֵּשׁ לְהַבִּין זֹאת, בְּקִרְיַעַת יַם סוּף שֶׁהִיְתָה מִן הַגְּלוּיִים הַגְּדוֹלִים בְּיוֹתֵר שֶׁחָזוּ עִם יִשְׂרָאֵל, מוֹבָן מִדּוֹעַ אָמְרוּ שִׁירָה, אֲבָל מָה הַטַּעַם לִזְמֹר זֹאת בִּימֵי הַסֵּתֶר פְּנִים, אֲשֶׁר אֵינְנוּ רוֹאִים אֶת אֹרֶה ה' עַיִן בְּעַיִן.

בְּמִדְרָשׁ עַל הַפָּסוּק 'אֲזַיִשִׁיר מִשֶּׁה' מְבִיא אֶת הַפָּסוּק תְּשׁוּרֵי מֵרֵאשׁ אֲמֹנָה, וְכוּתֵב הַמִּדְרָשׁ: הֵרֵ הוּא וְשִׁמוֹ אֲמֹנָה, עַד אוֹתוֹ הֵרֵ אֲרָץ יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי וְלֵהֲלֹן חוֹצָה לְאֲרָץ, כְּשִׁיגִיעוּ הַגְּלִיזוֹת לְשָׁם יִהְיוּ אוֹמְרִים שִׁירָה.

וְצָרִיף לְהַבִּין, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִתְקַבְּצִים מִן הַגְּלוּת וּבָאִים וְהוֹלְכִים לְאֲרָץ יִשְׂרָאֵל, הָאֵם אֵין נָאָה וְנָאָה יוֹתֵר שֶׁיִּכְנָסוּ לְאֲרָץ וְיִתְכַנְּסוּ בְּהַר הַבַּיִת עַל יַד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁיֵּרֵד זֶה עֲתָה בְּאֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם, וְשָׁם יֹאמְרוּ אֶת הַשִּׁירָה בְּרַב שְׁלֵמוֹת, לָמָּה אוֹמְרִים אֶת הַשִּׁירָה בְּגִבּוֹל אֲרָץ יִשְׂרָאֵל?

אֲלָא מִבְּאֵר הַפְּהַר"ד מִבְּעַלְזָא, שֶׁבְּזִמְנֵי הַגְּאוּלָּה הָרִי הַכֹּל יִהְיֶה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, גְּלוּי הַשְּׂכִינָה יִהְיֶה בְּאִפְסוֹן נַעֲלָה בְּיוֹתֵר - 'כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוֹב ה' צִיּוֹן, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִבִּיטוּ עַל הָעֵבֶר, עַל הַשָּׁנִים הַקְּשִׁים בָּהֶם עָבְרוּ צָרוֹת וְיִסוּרִים, גְּזָרוֹת וּשְׁמִדוֹת, נְסִיּוֹנוֹת קְשִׁים וּפְתִיּוֹת הַיָּצָר שֶׁהִתְחַדְּשׁוּ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, וּבְכָל זֹאת הַחֲזִיקוּ עֲצָמָם בְּאֲמוּנָה וְלֹא עָזְבוּ אֶת ה'.

מִשִּׁירָאוּ זֹאת וַיִּבְיֵנוּ כִּי מַעֲכָשׁוּ תַחֲסֹר לָהֶם עֲבוֹדָה נַעֲלָה זוּ, שֶׁל עֲבוֹדַת ה' מִתּוֹף הַחֲשֶׁף וְהַיִּסוּרִים, יִתְעוֹרֵר בָּהֶם הַשְּׁתוֹקְקוֹת אֲדִירָה 'לַחֲטוֹף' עוֹד מַעֲט גְלוּת, וְלוֹמַר שִׁירָה עוֹד טָרָם נְכַנְּסוּ לְאֲרָץ.

וּבְזֶה יִתְבָּאֲרוּ גַם דְּבַרֵי הַחֲזָקוּנִי, כִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל הִרְגִישׁוּ שֶׁמִּשְׁהוּ חָסֵר בְּשִׁירָה שְׁלָהֶם, אֵין זֶה חֲכָמָה לִזְמֹר שִׁירָה כְּשִׁרְוֹאִים גְּלוּי שְׂכִינָה גְדוֹל כְּזֶה, לָכֵן וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו לְאָמֹר אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת בְּכָל יוֹם, אֲךָ בִּימֵי חֲשֶׁף וְאֲפֹלָה.

קורץ אתו שארף

כִּי הַשְּׂבִיעַ הַשְּׂבִיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פֶּקֶד יִפְקֹד אֱלֹקִים אֶתְכֶם. יוֹסֵף הַשְּׂבִיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאִמּוֹנָה עַד שֶׁהָיוּ רַגִּילִים לֵאמֹר זֶה לִזְהוּ פֶּקֶד יִפְקֹד אֱלֹקִים אֶתְכֶם.

(נועם אלימלך)

כִּי ה' נִלְחַם לָהֶם בְּמִצְרַיִם. ה' הַכְּבִיד לִבָּם לומר שכל המכות שהיו במצרים היה דרך מקרה, ורדפו אחריהם. וכשראו הנסים שנעשו על הים, הודו ואמרו כִּי ה' הוּא שֶׁנִּלְחַם לָהֶם בְּמִצְרַיִם - בעשרת המכות. (קול שמחה)

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִצְאִים בְּיַד רַמָּה. בתרגום: 'ובני ישראל נפקו בריש גלי', דאיתא בזוהר שבספר הזוהר יצאו בני ישראל מהגלות. וזה הרמז וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִצְאִים מֵהַגְלוֹת 'בריש גלי' כשיתגלה תורת 'בריש' ראשי תבות ר'בי ש'מעון ב'ר י'וחאי.

גם ידוע שהבעל שם טוב שאל את משיח אימתי קאתי מר, אמר לו לכשיפוצו מעינותיך חוצה. וזה מרומז 'בריש גלי' כשיתגלה תורת ר'בי ישראל ב'על ש'ם אז יצאו מהגלות. (דגל מחנה אפרים)

וְהַמַּיִם לָהֶם חֲמָה. וְהַמַּיִם (עם הכולל) בגימטריא אמונה (101), לָהֶם בגימטריא בטחון (75), שהאמונה והבטחון היו להם חֲמָה ומגן. (אמרי ברוך)

וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁתּוֹת מַיִם מִמֶּנָּה כִּי מָרִים הֵם. לאחר הגילוי הגדול של קריעת ים סוף, חשבו שהם בעצמם בעלי השגה ואינם צריכים לקבל ממשנה רבנו. וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁתּוֹת מַיִם מִמֶּנָּה מֵהַרְבֵּי שִׁלְהֵם (לשון אמר מר) כִּי חֲשָׁבוּ שֶׁמָרִים הֵם - הם בעצמם רב'ס. (הרבי מלובלין)

א טיפוע נעדראנק

בזמן גדלות ימשיך על עצמו הכח גם לימי קטנות

מִי כַּמְכָּה בְּאֵלִים ה'. חז"ל דרשו פסוק זה 'מי כמכה באלים ה', שהקב"ה רואה את רשעת הגוים ועושה עצמו באלים ואינם מענישם על אַתְר. וְצָרִיף לְהַבִּין מִדּוּעַ אָמְרוּ זֹאת עֲבָשׁוּ, הֲלֹא עֲבָשׁוּ רָאוּ עֵינַי בְּעֵין אֶת גְּדֹל תִּקְפוֹ וּגְבוּרָתוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּעֲשׂוֹתוֹ נִקְמָה בְּרָשָׁעִים, אֶת רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת שׁוֹנְאֵיהֶם בְּתִהוּמוֹת טִבַּע, וְאִם כֵּן אֵינִי שִׂיף שֶׁבַח זֶה לְכַאֵן. וַיֵּשׁ לומר שבני ישראל שהיו אז במדרגה גדולה, המשיכו על עצמם אז את גדל הכח

שֶׁבְּאַמִּירַת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, שָׁגַם בְּשַׁעַת הַהֶסְתֵּר בְּאֲשֶׁר לֹא יָרְאוּ נִפְלְאוֹתָיו וְנִרְאוֹתָיו שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, גַּם אִזּוֹ יוֹכְלוּ לְהִלְלוֹ וְלִשְׁיר לְפָנָיו.

(מהר"י הרה"ק רבי יהושע מבעלזא)

פנינו בת עין

על ידי ענוה יגיע ליראה

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בַּיַּבֶּשֶׁה בְּתוֹךְ הַיָּם. לְכַאוּרָה קָשָׁה אִם הִלְכוּ בַּיַּבֶּשֶׁה, לֹא הָיוּ בְּתוֹךְ הַיָּם. אֲלֹא הָעֵינַן הוּא שְׂפָדֵי לְבָא לְבַחֲיַנַּת יִרְאָה צָרִיף קֹדֶם לְבָא לְבַחֲיַנַּת עֲנוּהָ, שְׂיִתְבוּנָן הָאֲדָם וַיֵּאֲמִין בְּאַמוּנָה שְׁלֵמָה כִּי בְּיַד ה' נִפְשׁ כָּל חַי, וּמָה אָנוּ מָה חַיֵּינוּ מַה גְּבוּרַתְנוּ, וּבְלִתִּי אֵל ה' עֵינֵינוּ שְׂיִתָּן לָנוּ חַיִּים וְכָל אֲשֶׁר צָרִיף לָנוּ, וְכַאֲשֶׁר מְתְבוּנָן בְּזֶה כְּמָה שֶׁפֶל הוּא בְּאַמֶּת, מִמֵּילָא נּוֹפְלֵת עָלָיו אֵימָה וַיִּרְאָה וּפְחַד מִגְדֵּלַת הַשַּׁי"ת. לְבַחֲיַנָּה זֹו הִגִּיעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, כְּשֶׁרָאוּ כָּל הָאוֹתוֹת וְהַמוֹפְתִים שֶׁעָשָׂה לָהֶם הַקָּב"ה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר "וְה' הִכָּה כָּל בְּכוֹר בְּאַרְצֵי מִצְרַיִם" שֶׁ'בְּכוֹר' הִיא בְּחִינַת גְּסוּת הַרוּחַ, זֹאת הִכָּה ה' וְהִגִּיעוּ לְבַחֲיַנַּת עֲנוּהָ. וְהִנֵּה 'הַיָּם' הוּא מַיִם הַרוּמִז לְעֲנוּהָ שֶׁהוּלָף מִמְקוֹם גְּבוּהָ לְמְקוֹם נְמוּף, וְזֶהוּ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בַּיַּבֶּשֶׁה כַּאֲשֶׁר עָדִין הָיוּ בַּיַּבֶּשֶׁה כְּבָר הָיוּ בְּתוֹךְ הַיָּם בְּבַחֲיַנַּת עֲנוּהָ, וּבְזִכּוֹת זֶה בְּטָלוּ כָּל הַקְּטְרוּנִים וְנִקְרַע לָהֶם הַיָּם.

א שיין נוארט

וַיִּוֹשַׁע ה' בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם וְגו' אִזּוֹ יִשְׁרֵי מֹשֶׁה. הַעוֹלָם מִקְשִׁים מִדּוּעַ הִמְתִּינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד עַכְשָׁיו, וְלֹא אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל שִׁירָה תִּיכַף כְּשִׁיצְאוּ מִמִּצְרַיִם. וַיֵּשׁ לומר דֵּהֵנָּה אֵיתָא בְּמַסְכַּת קִידוּשֵׁין דְּעַבְד שְׁבַרְח לְפָנֵי שְׁעַבְד שֶׁשׁ שְׁנַיִם צָרִיךְ לְהַשְׁלִים הַשֶּׁשׁ שְׁנַיִם, אֲבָל אִם מֵת הָאָדוֹן אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַשְׁלִים. וְהֵנָּה יְדוּעַ שִׁישְׂרָאֵל יִצְאוּ מִמִּצְרַיִם קוֹדֶם הַזְּמַן שֶׁל אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁנַיִם, אִם כֵּן הוּא דִּינָם כְּמוֹ עַבְד שְׁבַרְח לְפָנֵי שֶׁהַשְׁלִים שְׁנוֹתָיו וְצָרִיכִים לְהַשְׁלִים, אֲךָ כְּשֶׁרָאוּ שֶׁמֵתוּ הַמִּצְרַיִים אִם כֵּן אִזּוֹ יְדַעוּ שֶׁנִּשְׁתַּחֲרָרוּ לְגַמְרֵי. מִשׁוּם הַכִּי לֹא אָמְרוּ שִׁירָה תִּיכַף בְּשַׁעַת יִצִּיאָה, כִּי חֲשָׁשׁוּ שְׁעַדִּיין

מחה אמחה" שהמחיה היא "את זְכָר עמלק" שלא ישאר מאתו שום זכר ולא תטעה לקרוא זְכָר. (קול אליהו להגאון מווילנא)

מַעֲשֵׂה הַלְעָנָה אֶת זְכָר עַמְלֹק

יהודי אחד שלמד חכמת הטבע והפילוסופיה, יצא לו שבאותה שעה שנבקע הים היה צריך להיבקע על פי טבעו של הים, ואם כן מה זה הרעש מהנס של קריעת הים שאנו מאמינים. עם קושיא זו הלך במבוכה גדולה, ונסע להבעל שם טוב. כאשר בא שמה עוד טרם שאל הלך הבעש"ט לבית הכנסת וציוה לקבץ את בני העיר ודרש לפניהם, וכך אמר: כיון שיש שוטים בעולם ואפיקורסים שהוקשה להם מה הנס בקריעת ים סוף, אמנם עיניים להם ולא יראו כי כתיב 'בראשית ברא אלקים', אלהי"ם גימטריא הטב"ע, שאת הטבע עצמו גם ברא הקב"ה, וזהו שדרשו חז"ל **וַיִּשָּׁב הַיָּם לְפָנוֹת בְּקָר לְאִיתָנוּ** - לְתַנְאָה, מלמד שהתנה הקב"ה הוא עם מעשה בראשית שיבקע הים, ומאז הטביע הקב"ה בטבע הים שיבקע לפני בני ישראל באותה שעה, וממילא הנס יותר גדול, כי בראשית בריאת העולם עשה הקב"ה טבע זה לצורך ישראל, ו'בראשית' - בשביל ישראל שנקראו ראשית גברא טבע זה, ואם לא היה צורך בזה לבני ישראל לא היה הקב"ה עושה טבע זה בים.

על הפסוק **וַיְהִי בְשִׁלַּח פְּרַעַה אֶת הָעָם** שואל המדרש 'מי צווח ווי' ('ויהי' הוא כמו 'ווי' קריאת צער), ומביא כמה תשובות על זה, ואחד מהם: 'פרעה צווח ווי'. מבאר ה'משך חכמה' הרי פרעה רדף את בני ישראל ורצה לעשות הכל שלא יתרבו, אם כן למה צווח ווי כשיצאו. אלא כך דרכם של צוררי ישראל בכל הדורות, שבני ישראל נחוצים להם להשתמש בהם בתור שעיר לעזאזל לשכך חמת ההמון מלהתקומם נגד הממשלה, כל פעם שמתעורר משהו נגד המלוכה הם מסיתים את העם נגד היהודים ונותנים רשות למשחית רח"ל, ובזה מרגיעים את רוחם נגד הממשלה. וזהו שאמרו חז"ל שנצטרע פרעה ושחט ילדי ישראל, רצה לומר צרעת המרד פרחו בממשלה ורצו לרפאות על ידי שחיתת ישראל. על כן צווח פרעה ווי, שחשב בלבו שלא טוב עשה בשלחו את השעיר לעזאזל שיהיה לו בעת מרד.

לא יצאו לחרות עולם ויצטרכו להשלים. וזהו שאמר הכתוב "ויושע ה' ביום ההוא" דייקא "את ישראל מיד מצרים", שביום ההוא היתה ישועתם שלימה, ומפרש הכתוב במה היתה הישועה דוקא היום ולא קודם, משום "וירא ישראל את מצרים מת" וגו', אם כן פטורים הם מלהשלים, לכן דייקא אז אמרו שירה בשמחה רבה.

(חנוכת התורה להרבי ר' העשיל מקראקא)

וַיָּבֹא עַמְלֹק וַיִּלְחָם עִם יִשְׂרָאֵל. צריך להבין איך לאחר כל האותות והמופתים והיד החזקה שעשה ה' במצרים, התפתו עמלק להעלות על דעתם שיצליחו במלחמה נגד ישראל. ויש לומר כי הם חשבו שבכח משה רבינו וכח אבותיו נעשו הנסים, לכן אמרו כי אמנם נגד פרעה הצליח משה, אבל "עמלק" יוכל לנצח את זכות מ'שה ע'מרם ק'הת ל'וי - ראשי תבות עמל"ק, אך הם לא הבחינו כי הסופי תבות שלהם הוא מית"ה שבזכות אלו יש לו כח להמיתם. וזהו מה שאמר בלעם "ראשית גוים עמלק" הם הסתכלו רק על הראשי תבות, אבל הם לא ראו ש"ואחריתו עדי אובד" בסופי התבות מרומז האבדון שלהם. (מושב זקנים לבעלי התוספות)

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה כְּתֹב זֶאת זְכָרוֹן בְּסֵפֶר וְשִׂים בְּאָזְנִי יְהוֹשֻׁעַ פִּי מַחֵה אֶמְחָה אֶת זְכָר עַמְלֹק. ויש לדקדק מאחר שכבר ציוה הקב"ה למשה שיכתוב בספר מצות מחיית עמלק, למה הוצרך גם לשום באזני יהושע בעל פה, הלא ודאי יראה יהושע מה שכתוב בתורה וכן יעשה. אך הענין הוא כי ידוע כששלח דוד המלך את יואב בן צרויה להכרית את עמלק הלך והרג רק את הזכרים והנקבות הניח בחיים, ושאלו דוד הלא כתוב מפורש בתורה "מחה תמחה את זְכָר עמלק", היינו כל זְכָרוֹ הן הזכרים והן הנקבות, ולמה החייתה הנקבות, השיבו יואב שרבו למד עמו זְכָר עמלק' פירוש רק הזכרים. וזהו שאמר הכתוב: "כתוב זאת זכרון בספר" שבזה שיכתב מצות מחיית עמלק בספר התורה כדי שיהיה זכרון לדורי דורות, אבל לא די בזאת כי יכולים לטעות, שהרי אף שכתוב מפורש בתורה "מחה תמחה את זכר עמלק", יש עדיין מקום לטעות ולקרוא זְכָר במקום זְכָר, שהרי בספר תורה אין נקודות, לכן "ושים באזני יהושע" מסור לו גם בעל פה "כי

האַחים הקדושים

אודות רבנו משה גלאנטי הזקן רבה של צפת
ואחיו המקבל רבנו אברהם גלאנטי זיע"א

בצל האר"י החי

האח הגדול רבי משה גלאנטי התקרב גם אל האר"י הקדוש.

וספר שבתחלת בוא האר"י ל לצפת הלך עמו פעם אחת להשתטח על קבר רבי יהודה בר אלעאי בעין זיתים, כשהגיע למקום אילני הזיתים והתאינים הנמצאים שם סמוך לקבר, ראה עורב עומד על אחת האילנות וקורא קרק קרק... בלי הפסק.

'הפרת את גובה המסים בצפת ששמו היה שבתאי?' פנה אליו האר"י ל בשאלה, ענה רבי משה:

'הפרתיו, והוא היה אדם רע ואכזר גדול'. אמר לו האר"י ל 'נשמתו מגלגלת עכשו באותו עורב, בקריאותיו הוא אומר לי שבעבור אכזריותו שנהג עם העניים - להפשיט את בגדיהם מעליהם, ולקחת את המשכבות מתחתיהם - נענש בצער הגדול הזה להיות מגלגל בעורב!'. ועתה הוא מבקש ממני להתפלל עליו.

אז פנה האר"י הקדוש אל העורב ואמר לו: רשע! לך לדרךך, איני מתפלל עליך! מיד פרח העורב משם.²

גם בשער הפונות מביא רבי חיים ויטאל מה ששמע מפי רבי משה ששמע מרבו האר"י ל.³

לעמת זאת, האח הצעיר רבי אברהם, עם היותו תלמיד מבהק להרמ"ק, נמנע מלקחת ללמד אצל האר"י הקדוש אף לאחר פטירת רבו הקדוש, כיון שרבים עדין לא הכירוהו אז, ולא ידעו את עצם חכמתו וגדל כחו לתת תקוונים על חטאים.

הקדימוהו לפני שיקבל תענית

פעם אמר האר"י הקדוש לתלמידיו כי אם ירצו

יוכלו מחר להתועד עמו בסעדה, אך בתנאי שיזמינו את רבי אברהם גלאנטי שיבא לסעד עמם. אמרו התלמידים כי אכן רוצים הם. אמר להם האר"י הקדוש כי אם פן צריכים הם ללכת אל רבי אברהם היום להודיע לו, כי הוא רוצה לקבל עליו תענית למחר.

הלכו רבי חיים ויטאל ועוד שני תלמידים אל רבי אברהם להזמינו לסעודה שתתקיים מחר, שאל אותם מדוע באתם היום ולא מחר, ספרו לו מה שגלה להם רבם האר"י כי הם צריכים להקדים טרם יקבל עליו תענית.

אך רבי אברהם לא נתפעל מגלוי רוח הקדש זה, ואמר 'אם כל נבואתו של רבכם הוא כמו זה, אין בזה כלום'. אבל הם המשיכו להפציר בו, והסכים לבוא מחר.

למחרת יצא האר"י עם החבריא לציון רבי יהודה

בר אלעאי בעין זיתים, ואת רבי אברהם הושיב בראש השלחן לצד שמאלו. התחיל האר"י לומר דרוש, החברים כמובן שתו את דבריו בצמא וקבלו את דבריו כתורה מסיני. בגמר הדרוש פנה האר"י אל רבי אברהם ואמר לו: 'אדני, ערב לך הדרוש שאמרתי?' ענה לו: 'לא כל

הכיפה מעל ציון רבי יהודה בר אלעאי בעין זיתים

כך'. 'מדוע?' - שאל האר"י. השיב רבי אברהם: 'יש לי כך וכך קשיות בדבריו והתחיל לפרט את קשיותו על הדרוש.

בקש ממנו האר"י הקדוש לבאר ענין מסים בתורת הסוד. רבי אברהם התחיל לדרש, תוך כדי דרשתו שם רבי אברהם לב איך שכל קשיותו מתרצים אחת אחת.

כשגמר להרצות את דבריו אמר לו האר"י הקדוש: 'עכשו יואיל מר לחזור על קשיותיו!' אמר לו רבי אברהם 'כעת אין לי שום קשיא והוסיף: 'עד עתה לא הייתי מחשב את כבוד מעלתכם אפלו לקטן שבתלמידי, אבל עכשו ראיתי שאכן הנכם ראויים להיות בראש, כי רוח ה' אתכם'.

מסגל לתקן ולכפר את היום הוא של השבוע [כגון היום של עשרת ימי תשובה שחל ביום חמישי בשבת מתקן את כל ימי החמישי].

¹ ראה מדרש תנחומא (עקב ב) שהעורב אכזרי אפלו על בניו.

² אגרות רבי שלמה שלומל אגרת ג.

³ הקדמה לדרושי ר"ה, שם נותב שכל יום מעשרת ימי תשובה

גליון 344
שנה ח' תשע"ט

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחת קליין על האישור לשרית צדוק

סיפורי חז"ל

ואתה הרם את מטך

התחיל הים עומד נגדו, אמר לו משה בשם הקדוש ברוך הוא שייבקע ולא קיבל עליו. הראהו המטה ולא קיבל עליו. משל למה הדבר דומה, למלך שהיה לו שתי גנות זו לפניו מזו, מכר את הגן הפנימי, ובא הקונה להיכנס לגן הפנימי ולא הניחו השומרים. אמר לו הלוקח לשומר בשם המלך ולא קיבל עליו, הראה את הטבעת ולא קיבל עליו, עד שקרא למלך. כיוון שבא המלך התחיל השומר בורח, אמר לו הלוקח, כל היום הייתי אומר לך בשם המלך ולא קיבלת ועכשיו מפני מה אתה בורח? אמר לו השומר לא מפניך אני בורח אלא מפני המלך. כך עמד משה על הים, אמר לו משה בשם הקדוש ברוך הוא שייבקע ולא קיבל, הראהו המטה ולא קיבל עליו, עד שנגלה הקדוש ברוך הוא עליו בכבודו וכיוון שנגלה הקדוש ברוך הוא בכבודו ובגבורתו, התחיל הים בורח, אמר לו משה כל היום הייתי אומר לך בשם הקדוש ברוך הוא ולא קיבלת עליך, עכשיו מפני מה אתה בורח? מה לך הים כי תנוס? השיב הים ואמר לו, לא מפניך בן עמרם אני בורח, אלא מפני אדון כל הארץ.

(מכילתא בשלח פ"ד)

פרשת השבוע

ה' ילחם לכם ואתם תחרשון
(ד"ד - ד')

מסופר על יהודי כפרי אחד שהגיע אל הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א, וביקש להיכנס בדחיפות לרבי. היהודי שלא ידע קרוא וכתוב, פנה אל אחד החסידים בבקשה שיכתוב למענו קוויטעל ובו בקשה לרבי שיעניק לו ברכה שהקציר בשדותיו יעלה יפה. הרבי קיבל את היהודי כדרכו בסבר פנים יפות, ולאחר שעין בפתק שהאיש הושיט לו, בירך אותו: 'יהי רצון שהקדוש ברוך הוא ישלח ברכה והצלחה במעשה ידיך' הפסיק הכפרי את דברי הצדיק וקרא בהתרגשות: רבי קדוש, לא במעשה ידי אני צריך ברכה, אלא בשדות שזרעתי. התבונן הרבי בחביבות בפני הכפרי התמים ואמר: בעצם נכונים וצודקים דבריך, והנך ראוי שבקשתך תתמלא במהרה מאדון הברכות, הלא כתוב מפורש הוא ה' ילחם לכם, ה' ישפיע לכם לחם לשובע, בתנאי שתקיימו את המשך הכתוב 'ואתם תחרישון' אם אתם תחרשו ותורעו בשעת הזריעה, תזכו גם לקצור בשעת הקציר.

כי אני ה' רופאך (ט"ו - כ"ו)
מסופר על הרה"ק רבי מרדכי מנעשכיו זצ"ל שפעם בא אליו חסיד

אחד שהיה חולה אנוש, וכבר הרבה לעסוק ברופאים ורפואות ולא הועילו כלום, והלה בא לשאול בעצתו ולבקש ברכתו, אמר לו הצדיק תיסע לפרופסור שבעיר אניפולי והוא ירפאך. לא התמהמה החולה אף רגע, שכר תיכף עגלה לנסוע לאניפולי ותיכף בבואו לשם, התחיל לחקור ולדרוש היכן דר כאן הפרופסור, תמחו עליו אנשי העיר ואמרו: שום פרופסור וגם דוקטור אין כאן. עמד האיש כמשתומם והתפלא מאד, הייתכן שיוציא הצדיק מפיו דבר שלא היה בעולם כלל? בלית ברירה נסע חזרה ובא שוב לבית הצדיק מנעשכיו וסיפר לו שאין באניפולי לא פרופסור ולא רופא ולא כלום, שאל אותו הצדיק ואם כן מה עושים אפוא האנשים הדירים באניפולי? אם חלילה אחד מהם חולה, השיב לו החסיד מה יוכלו לעשות? אין להם ברירה אלא לבטוח בהש"ת שהוא ברוב חסדיו ירחם עליהם וירפא אותם. אמר לו הצדיק: זהו הפרופסור מאניפולי שאמרתי לך, ומי שעוזר לבני אניפולי הוא יעזור גם לך, וכן היה, תיכף כשיצא האיש מחדרו של הצדיק הרגיש שהוא הולך ומבריא ונתרפא רפואה שלמה מן השמים.

זמני השבת

זמני יציאת שבת
ירושלים: 5:40 ת"א: 5:41 ר"ת: 6:15

פרשת בשלח-שירה

זמני כניסת שבת
ירושלים: 4:25 ת"א: 4:39

אפשרות להוכיח זאת, שיחדתי אחד ממנהלי החשבונות של היהודי וורטהיימר, והוא עשה לי העתקים מפנקסי חשבונותיו, נדהמתי לראות לאיזה עושר אגדי הגיע וורטהיימר בשרותו הנאמן כביכול בשרות הממלכה. אדרבה שישאל אותו הוד מלכותך מהו הסכום המדויק של עושרו? אם הוא ינקוב בסכום המדויק המופיע בספרי חשבונות, אודה ואתוודה כי אכן אדם ישר הוא ואין בו כל דופי, אולם אם הוא יאמר פחות כפי שאני חושב, אזי ברור ומוכח כי הוא מרמה ומשקר, במקרה כזה אני מבקש כי היהודי יימסר לידי ואוכל לעשות בו כטוב בעיני, ואני כבר אדאג לכך שיקבל את העונש המגיע למי שמרמה את מלכו וארצו.

דברי החלקות של הכומר נכנסו ללבו של הקיסר ליאופולד ואמר, אני מסכים לנסות את היהודי כדברייך ואני מקווה כי תיווכח בעצמך שכל אשמותיך הן נטולי יסוד ובסיס. אני מבקש להבטיח לי כי אם ייווכח כי היהודי שיקר, הוא יישרף חיים. בינתיים יצווה נא הקיסר להסיק את הכבשן המלכותי כדי שאפשר יהיה להוציא את גור הדין אל הפועל אם וכאשר תוכח אשמתו של היהודי, אמר הכומר הנוכל. הקיסר נתן את הסכמתו גם לכך וניתנה הוראה להסקת התנור, תוך כדי כך שיגר הקיסר הוראה סודית לתליינים לאמור, אם יבוא אליהם אדם, יהיה מי שיהיה, אפילו מיועצי הקיסר החשובים ביותר, ויאמר להם בוו הלשון בשם הקיסר, האם מלאתם אחרי הוראת הקיסר? שיתפסו אותו תיכף ומיד ויטילו אותו לתוך הכבשן הלוהט בלי אומר ודברים. הכומר יצא מלפני הקיסר שמח וטוב לב, הוא שפשף את ידיו בהנאה בהיותו בטוח כי הנה יעלה בידו סוף סוף להיפטר מהיהודי שנוא נפשו, הוא כבר ראה בעיני רוחו את וורטהיימר היהודי בוער כלפיד, ואין איש היכול להצילו.

לאחר מכן קרא אליו הקיסר את ר' שמשון, הוא לא גילה לו במה המדובר, אלא ניהל עמו שיחה ידידותית על דא ועל הא, ולאחר מכן שאלו כאילו כדרך אגב על מצבו הכספי של היועץ, ושאלו אם הוא שבע רצון ממצבו? ברוך השם השיב ר' שמשון, אין לי סיבה להתלונן, הקיסר הוסיף להתעניין ושאל אם יועצו מקבל שכר הולם תמורת שרותיו, תוך כך שאלו כמה כסף יש לו ומהו רכושו הפרטי? תשובת ר' שמשון היתה כי מאחר שלקיסר יש לתת תשובה מדויקת, אין לו אפשרות ברגע זה לתת תשובה כזו על אתר, כוונתי לומר שאין אני שואל בדיוק של אגורה, אלא בערך, כמה אתה חושב מסתכם רכושך הבטוח, כמה זה שאתה יכול לומר בוודאות שהוא שלך? הוסיף הקיסר להקשות. ר' שמשון חשב רגע ולאחר מכן אמר, כי רכושו הבטוח הוא כך וכך.

הצדיק שניצל בזכות מצוות ברית מילה

מסופר על ר' שמשון וורטהיימר וצ"ל, שחי בווינה הבירה לפני כשלוש מאות שנה. הוא היה רב מפורסם בחכמתו ומידותיו הטובות, לא פחות מאשר עושרו הגדול, ובמשרה הגבוהה שמילא בחצר המלכות האוסטרית. ר' שמשון היה יועצו הכספי ושר האוצר של הקיסר ליאופולד, ובידו הפקיד הקיסר את עניני המלוכה העדינים והחשובים ביותר, בכל הנוגע לאוצר המלוכה, המצב הכספי, ההכנסות ובעיקר ההוצאות והחובות של המלכות, בין תפקידיו הרבים של ר' שמשון היה, גם לספק את הציוד המלחמתי הרב שנחוץ היה לצבא הקיסרי לניהול מלחמותיו בספרד, מלחמה שהתנהלה באותם הימים בשצף קצף.

את השפעתו הרבה בחצר המלכות ניצל ר' שמשון לטובת אחיו היהודים ושיפור מצבם, שלא היה לעילא ולעילא, מרכושי הרב הוא תמך בנצרכים וסייע ביד נדיבה לאלה שהיו זקוקים לעזרה, הוא לא התבייש ביהדותו, והיה לוחם נגד אלה שמעלילים עלילות נגד האמונה היהודית, כדי להתנכל לעם ישראל. טוב ליבו וישרו חיבבוהו על כל היהודים בני דורו שהתגאו בו ונעזרו על ידו.

בימים ההם הצליח לרכוש את אמונו של הקיסר, כומר מסוים, כומר זה לא יכול היה לראות שהקיסר מכבד יהודים ונותן אמון בהם, הוא ניסה כוחו כל הזמן בתחבולות ערמה, כדי להסיר את חן הקיסר מר' שמשון, ולהסב אליו את חשדו, אולם כל מאמציו לטפול חטאים ועוונות על ר' שמשון הישר עלו בתוהו, ולמרות כל השתדלויותיו לא הצליח להטות את הקיסר נגד יועצו היהודי. פעם אחת בא הכומר אל הקיסר ואמר לו, יש אצלך בארמון המלכות יהודי שאתה אדוני הקיסר נותן בו את אמונך המלא, והפקדת בידיו את כל כספי המלוכה, אולם האם אמנם תדע אתה אם היהודי וורטהיימר אכן נאמן לך בלב ונפש, האם אתה יכול להיות בטוח אדוני הקיסר אם אין היהודי מנצל את מעמדו הרם ואת אמונך המלא, כדי להשמין ולהתעשר על חשבון אוצר המלוכה, האם אתה יודע את עושרו ובאיזו מידה הוא הרוויח את כספו ביושר ותום לב? השיב הקיסר לכומר, כי אמנם הוא נותן אמון מלא ביהודי וורטהיימר, האם הוכחת לי אי פעם שהוא מרמה אותי, או מנסה לנצל את מעמדו לתועלתו הפרטית? שאל הקיסר בחריפות. אצלי אין שום ספק בכך שהיהודי מרמה את הוד מלכותך, השיב הכומר במצח נחושה. יתר על כן יש לי גם

משל ונמשל

ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי
דבר אל בני ישראל ויסעו"

נשאלת השאלה: תשובתו של הקב"ה למשה "מה תצעק אלי" תמוהה היא, וכי מה עוד היה ביכולתו של משה לעשות אם לא לצעוק?! ואל מי עוד יוכל לפנות אם לא אל הקב"ה? ואפשר לתרץ בדרך משל.

משל לאדם עשיר וגיבור גדול שכעס על בנו יחידו בשל התנהגותו הקלוקלת, ובכעסו כי רב שלח אותו מביתו. הסתובב לו הבן ברחובות העיר בעירום ובחוסר כל, וכשגברה הצינה וכל מוצא אחר לא נראה לו, הוא פנה אל אחד מן השכנים בבקשה שידבר עם אביו שיחוס וירחם עליו וייתן לו לכל הפחות נעלים ובגדים. השכן התמלא רחמים על הבן המסכן ומיהר לקבל על עצמו את השליחות. הוא הגיע אל שכנו העשיר, והפציר בו: "אנא, רחם על בנך... הוא הולך ערום ויחף, והקור הנורא חודר לעצמותיו והוא חולה מאוד...". כששמע השכן את פנייתו נענה ואמר: אדרבה, במקום לדבר על העניין איתי – דבר על כך עם בני... הרי אני אביו, וכי סבור אתה שאין לבי שותת דם על שקר לוי? אולם בכל זאת אינני יכול לעזור, מכיוון שאני מצווה לחנך אותו... דבר אתו אתה, אפוא, אמור לו שייטיב את דרכיו ומעשיו, ובאותו רגע שישוב אלי – אתן לו הכול!"

הנמשל: בשעה שהיו ישראל נתונים בצרה, היה שר של מצרים עומד ומקטרג עליהם: "הללו (=מצרים) עובדי עבודה זרה והללו (=בני ישראל) עובדי עבודה זרה, מה נשתנו אלו מאלו?!"... באותה שעה לא הייתה לאבותינו שום זכות לישועה, כמו שנאמר: "ואעבור עליך... ואת ערום ועריה". ברוב רחמיו רצה הקב"ה להצילם, אלא שהיה צורך בזכות, לפיכך כאשר בא משה וביקש להצילם. עונה לו הקב"ה: לא ממני צריך אתה לבקש זאת – אלא מעם ישראל! – "דבר אל בני ישראל ויסעו" – אמור להם שיעשו מעשה שכרוכה בו מסירות נפש, ועל ידי כך ייסתם פי המקטרג והם יזכו בכל השפע המוכן עבורם.

(טללי אורות)

בשמעו את הסכום הצליח הקיסר בקושי לכבוש את השתוממותו וכעסו. הסכום שר' שמשון נקב בו, היה אולי החלק העשירי מהרכוש שהיה לו לפי עדותם של פנקסי החשבונות, פירושו של דבר, חשב הקיסר בצער, כי הכומר צודק וכי יועצו הנאמן היהודי מרמה אותו בעזות מצח, האיש שנתן בו אמון מלא, אינו אלא שקרן עלוב המעלים מהקיסר את האמת. מיד ציווה הקיסר לר' שמשון ללכת תיכף ומיד אל המקום שבו הוסק כבשן האש, ולשאול את התלוינים אם הם מלאו אחר הוראות הקיסר. ר' שמשון קד קידה, והלך כדי למלא אחר מצוות הקיסר, הוא לא חשד מאומה, אלא לתומו הלך מבלי לדעת כי הוא הולך בדרכו האחרונה עלי אדמות ח"ו.

בדרכו פגש בו יהודי ששמח שמחה גדולה בראותו את ר' שמשון, רבי, אני מחפש אותך בכל מקום אמר, אצלי יש היום ברית מילה ולא הצלחתי להשיג מוהל, אני מבקש אותך רבי, הרי אתה מוהל, בוא אתי והכנס את הילד לבריתו של אברהם איבנו. ר' שמשון היה נבוך, הקיסר שלחני בשליחות מיוחדת ואמר כי עלי למלא את השליחות תיכף ומיד, כיצד אוכל לדחות את ביצוע ההוראה. אני הרי חייב לבצע את המוטל עלי. אולם היהודי לא וויתר, אותך שלח הקיסר ואילו אני בא אליך בשליחות של מלך מלכי המלכים הקב"ה, אמר. הרי את המצווה הקדושה של ברית מילה בוודאי שאסור לדחות, לא אעזוב אותך רבי עד שתמלא את מבוקשי. הואיל והזדמנה לו מצווה יקרה כזו כמו ברית מילה של ילד יהודי, לא יכול היה ר' שמשון לסרב, הוא הלך איפוא עם היהודי, שלשמחתו לא היה גבול. ביתו של בעל השמחה היה מלא עד אפס מקום, ר' שמשון נתקבל בשמחה רבה ובכבוד גדול. לאחר הברית נערכה סעודת מצווה, והנוכחים שתו יין ואמרו איש לרעהו לחיים. אך שגמר ר' שמשון לשותות את כוסו לאחר שבירך ואמר לחיים, מיד הרגיש כי ראשו כבד עליו והוא צריך לשכב לנוח קמעא, אכן הוא נשכב על אחת הספות ונרדם. איש לא רצה להפריע לו ולהעיר את האורח החשוב, ובכך נתנו לו לישון במשך שעות אחדות.

המשך בשבוע הבא אי"ה

צ"ן אדם לחברו

הצדיק שדאג לעניים

מנהגו של הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש זיע"א (יומא דהילולא י"ג שבט) היה להכין הרבה קרשים, כדי להשאיל אותם אחרי יום הכפורים לעניים העיר לשם הקמת סוכותיהם. פעם אחת בא אליו בערב סוכות סנדלר עני והוא צולע ברגלו האחת, בבקשה להשאיל לו כמה קרשים לסוכה, הצדיק השיב לו כי כבר אזלו כל הקרשים, ולצערו לא יוכל לעזור לו. וילך העני לחפש קרשים במקום אחר, וראה הצדיק מבעד החלון, שהוא הולך מבית לבית לבקש קרשים. נכמרו רחמיו על העני, פרץ בבכי ואמר: רבוננו של עולם, ראה נא עד כמה גדולה וחביבה מצות סוכה לבני ישראל, ועד כמה הם מוסרים נפשם עליה, בחוץ יורד עכשיו גשם, ורפש וטיט ברחובות העיר, ובכל זאת הולך הסנדלר העני הזה עם רגל שבורה, בנעלים קרועות, ומחפש קרשים כדי שיוכל לקיים מצות סוכה, השקיפה איפוא ממעון קדשך מן השמים, וברך את עמך ישראל ופרוש עליהם סוכת שלומך. ואחרי זה עלה הרבי על גג ביתו, פירק מגגו כמה קרשים, וציוה למשרתו לרוץ אחרי הסנדלר ולתתם לו, ויצוהו אף לעזור לו בבנין הסוכה, כי היה זה ערב שבת, שהטורח מרובה בו ביותר.

לזכות אותי במצות

הכנסת אורחים באו

מסופר על הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר זיע"א (יומא דהילולא י"ז שבט) שלילה אחד באו לעירו באישון לילה שני אורחים, החורף היה בעיצומו, קור, גשם ורוח זלעפות, כל אנשי העיר נמו את שנתם, עלטה שוררת בכל, רק מאחד החלונות בצבץ אור, היה זה ביתו של הרבי. התדפקו האורחים על דלתו, והרבי פתח, מיד הכניסם לחדר האוכל, האכילם והשקה אותם וכן הציע להם מיטות, משמשו של הרבי התעורר, ובראותו שהרבי טורח בעצמו לשמש יהודים אלמונים, חשב בוודאות שאין אלו סתם אורחים כי אם נשמות מעולם האמת שבאו לחפש תיקון, עד שנתמלא חרדה ולא זע ממיטתו. הבוקר אור והאורחים פנו לדרכם, כשהלך המשמש להתפלל שחרית, סיפר שבלילה הזו כמעט ולא עצם עין, באו נשמות אל הרבי אשר שימש לפניהם בכבודו ובעצמו. כשהגיעו הדברים לאזני הרבי, אמר: תימה עליך, בנוהג שבעולם, נשמה באה לעולם לחפש תיקון בשביל עצמה, ואילו הנשמות אשר באו אלי הלילה - לתקן אותי באו, לזכות אותי במצות הכנסת אורחים.

הילולא דצדקיא

שבת קודש י"ג שבט הרה"ק רבי יהודה יעקב שמשון שפירא מואסלאס ב"ר פינחס מקאריץ (תקט"ח) הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש ב"ר נח (תק"ע) רבי יוסף מנחם בריזל מנאנאש (נקרא בשם רבי יוזעף נאנאשער) ב"ר יעקב (תקפ"ט)

יום ראשון י"ד שבט הגה"ק רבי יעקב יהושע ב"ר צבי הירש אב"ד פפד"מ (פני יהושע - תקט"ז) הרה"ק רבי יחיאל מאלכטנדר ב"ר שרגא פייבל מגריצא (תרנ"ד)

יום שני ט"ו שבט הרה"ק רבי שלמה יהושע דוד מראדזימין ב"ר יעקב אריה (תרס"ג)

יום שלישי ט"ז שבט הגה"ק רבי שלום מרדכי הכהן שוואדראן מברעז'אן ב"ר משה (המהרש"ם מברעז'אן - תרע"א)

יום רביעי י"ז שבט הרה"ק רבי משה מקיטוב ב"ר שלמה (תלמיד הבעש"ט הקדוש - תצ"ח) הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר ב"ר צבי הירש (תלמיד החוזה - תרט"ז) הגה"ק רבי חיים פאלאג'י ב"ר יעקב (תרכ"ח)

יום חמישי י"ח שבט הרה"ק רבי משה מלאדמיר ב"ר שלמה מקארלין (תקפ"ט)

יום שישי י"ט שבט הרה"ק רבי שמואל מסלונים ב"ר יחיאל מיכל אהרן (דברי שמואל - תרע"ז)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "גם אני אורד" רפרום וספי תורים" על המצוות.

מים אחרונים (י"ב)

א) אם אין לו מים אחרונים, צריך ללכת לפניו ארבעה מילין, ולאחריו מיל. (משנה ברורה סימן קפ"א ס"ק ב')

ב) אם יש לו מים מצומצמים, צריך למעט במים ראשונים, כדי שיעור המבואר בסימן קס"ב סעיף ב', בכדי שישאר לו מעט למים אחרונים. (שם)

ג) אם אין לו מים רק כפי שיעור מים ראשונים, הם קודמים, אפילו למי שנוהר תמיד במים אחרונים. (שם)

ד) גם בליל פסח שנקרא "ליל שימורים", חייב ליטול ידיו למים אחרונים. (מענה ר"ח, עמוד ל"ח, סימן 307)

"דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך
להשכרה/מכירה/טרייד-אין
מכל החברות 052-7655-222

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

שואל ומשיב בהלכה – בשול אחר אפיה וצליה- חלק א'

האם מותר בשבת להכניס דברי מאפה האפויים כל צורכם לתוך סיר חמין העומד על הפלטה?
להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

שאלה: ?

תשובה: !

כשם שאין בישול אחר בישול, כך אין בישול אחר אפיה, או אחר צליה, או אחר קליה וטיגון אף בכלי ראשון. הערה: נחלקו בו הראב"ה והיראים, האם יש בישול אחר אפיה. השו"ע (סימן שיח ס"ה) הביא את ב' הדעות וכתב: יש מי שאוסר, ויש מתירין. אולם הרמ"א החמיר בזה וכתב שנהגו להיזהר לכתחילה, שלא לתת פת אפילו בכלי שני, כל זמן שהיד סולדת בו. להלכה העלה הראש"ל בשו"ת יביע אומר ח"ח (חאו"ח סימן לה), שהעיקר כדעת מרן ב"א בתרא, שאין בישול אחר אפיה. וכן בשו"ת יחזה דעת ח"ב (סימן מד) ובספרו הליכות עולם ח"ד (עמוד מד). ובשו"ת אור לציון ח"ב (פ"ל אות ד) כתב להחמיר. **אולם יש מחמירים ומקלים רק בכלי שני.**

מותר מעיקר הדין בשבת להכניס דברי מאפה האפויים כל צורכם, כגון ג'חונן לאחר אפייתו, לתוך סיר חמין העומד על גבי הפלטה. הערה: לדעת הראש"ל הגר"ע יוסף צ"ל שהעיקר כדעת המקלים שאין בישול אחר אפיה כנ"ל. ולעניין איסור "מיחזי כמבשל", אין בפלטה לשיטתו.

והמחמיר תבוא עליו ברכה. הערה: היות ויש הסוברים שיש בישול לאחר אפיה. ויש אומרים שבפלטה שייך איסור "מיחזי כמבשל".

אין להערות לתוך מנה חמה מים רותחים מכלי ראשון. אולם, מותר להערות מכלי שני, שאין בו איסור בישול. אך לדעת המחמירים משום "קלי הבישול" יתנו מים חמים לתוך המנה חמה מכלי שלישי. ובאופן שבסוף ההכנה המנה תהפך לעיסה כמו אבקת פירה וקוסקוס כדומה, הדבר אסור משום לש. הערה: אם הדבר לא מבושל לגמרי, יש לחוש כאן לעירוי מכלי ראשון שמבשל כדי קליפה כנפסק בשו"ע (או"ח סימן שיח ס"י). ובספר מעיין אומר ח"ב (עמוד קמה) הביא עדות, שמרכיבי המנה חמה מבושלים כל צורכם, רק שמייבשים אותם לאחר מכן.

פְּרִנְסָה בְּשִׁפְעַ

סיפר ת"ח אחד: "לפני כמה שנים פוטרתי ממשרתי, ניתן לתאר ולשער, כיצד נראה מצב רוחו של אב, שפוטר ממשרה מכובדת, בנוסף לכך ימים אחדים לאחר מכן פוטרתי אשתי, ונותרתי ממש בלא לחם לאכול ובגד ללבוש, כשבבית פעוטות וילדים קטנים. יום אחד, לאחר תפילת שחרית, עצר אותי ידידי, תלמיד חכם, ואמר לי: 'אני רואה שפניך אינם כתמול שלשום. הרי דאגה בלב איש שיחנה לאחרים. מה קרה?' ואז כמעט פרצתי בבכי, וסיפרתי לו על הצרה, שנחתה עלי לאחרונה. הוא שמע את הדברים, הביט בי ואמר: 'למצוא לך ולאשתך עבודה, אין ביכולתי אבל סגולה לפרנסה, אני יכול לתת לך'.

וכאן הוא ניגש לאחד המדפים בבית-הכנסת, פתח שו"ע אורח חיים עם משנה ברורה חלק א'. ושם בסימן א' סעיף ה, כתב המחבר: 'טוב לומר... ופרשת המן'. והוסיף על כך המשנה ברורה (ס"ק יג): 'ואין די באמירה, אלא שיתבונן, מה שהוא אומר, ויכיר נפלאות ה' וכו'.

וטעם לאמירת פרשת המן - כדי שיאמין, שכל מזונות האדם באים בהשגחה פרטית, כמו שכתוב: "וַיִּמְדוּ בְּעֶמְרָ וְלֹא הָעֲדִיף הַמֶּרְקָה וְהַמִּמְעִיט לֹא הֶחְסִיר. אִישׁ לְפִי אָכְלוּ לֶקְטָנוֹ (שמות טז, יח)", כדי להורות שאין ריבוי ההשתדלות מועיל מאומה. וכן מובא בירושלמי, במסכת ברכות: 'כל האומר פרשת המן - מובטח לו שלא יתמעטו מזונותיו'.

אם כן, יש לנו כאן הבטחה מפורשת מהירושלמי, וכן נפסק גם להלכה, שכל מי שיאמר פרשת המן, מובטח לו, שלא יתמעטו מזונותיו. נו, אז מה צריך יותר מזה? החלטתי להתחיל לומר פרשת המן בכוונה, ולהחדיר בעצמי בתוך כדי כך את האמונה, שכל מזונותיו של אדם באים בהשגחה פרטית, עם מה שכרוך בכך.

לפני תפילת שחרית של הבוקר הבא, אמרתי את פרשת המן בכוונה רבתי. ומה אומר ומה אדבר? כבר באותו בוקר, ניגש אלי יהודי, והציע לי משרה תורנית, הרבה יותר חשובה והרבה יותר רווחית מזו הראשונה, כמה ימים לאחר מכן התקבלה גם אשתי ב"ה לעבודה מצויינת, במקום קבוע, יציב, ועם משכורת גבוהה יותר".

קִדְשַׁת בֵּית-הַכִּנְסֵת

הובא ב'חופת אליהו', שפעם התגלה מת בשטחו של רב נחמן בר יצחק, והחל להתנועע ולדבר, בא אליו רב נחמן בר יצחק ושאל אותו מהי הסיבה שלא התרקב? השיב לו, שאחד הדברים, שהיה נזהר בהם שגרמו שלא התרקב, מחמת שלא דיבר בבתי כנסיות ובתי מדרשות. (ספר קדושת בהכ"ס ובהמ"ד עמוד כ"א)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

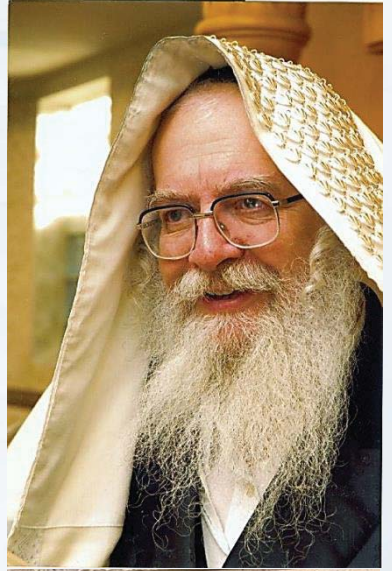
שאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הצדיק הרב אליעזר שלמה שיק זצ"ל

הצדיק הרב אליעזר שלמה שיק המכונה הצדיק מיבנאל זצ"ל - הוריו עלו לארץ מהונגריה בתחילת מלחמת העולם השנייה. נולד ב-כ"א אייר ה'ת"ש (1940) בארץ ישראל. שם המשפחה שיק הוא ר"ת שם ישראל קדוש. למד בת"ת 'עץ חיים'. בבר-מצווה קיבל את ברכת האדמו"ר הרב אהרון רוקח מבעלזא אשר אמר עליו באפן נדיר כי "יהיה גדול בישראל". בגיל 14 עבר עם משפחתו לארה"ב. למד חמש שנים בישיבת 'ערוגת הבושם' ולאחר מכן בישיבת 'תפארת ירושלים'. בחורף ה'תשי"ז (1957), בהיותו כבן 16, נתקל בספר 'משיבת נפש' ומאז התקרב לחסידות ברסלב.

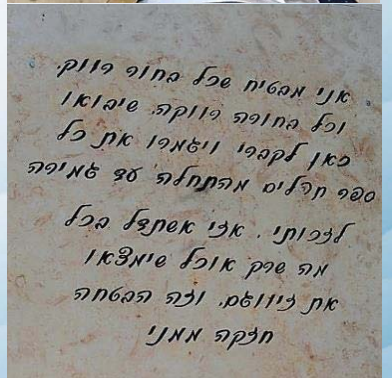

בשנת ה'תשכ"ה (1965) החל להדפיס ולהפיץ את ספרי רבינו נחמן מברסלב זיע"א בכמויות עצומות ובמחירי קרן. בתחילת שנת ה'תשל"ז (1976) הקים בית מדרש בשדרה התשיעית בבורו פארק, בשם 'היכל הקודש- חסידי ברסלב'. בשנת ה'תשמ"ו (1986) התיישב ביבנאל ומאז דבק בו הכינוי 'הצדיק מיבנאל'. בתי מדרש של חסידיו קיימים בירושלים, בני ברק, אשדוד, בת ים, נתיבות, אשקלון, תל אביב ובאר שבע. מלבד בית מדרשו המרכזי בבורו פארק, הקימו תלמידיו בתי מדרש במנורה, מונסי ווויליאמסבורג. רבים פנו אליו ונושעו. הבטיח שכל בחור או בחורה שצריכים למצוא את זיווגם, אם יאמרו את כל ספר התהילים מהתחלה עד הסוף לזכותו- ישתדל בכל מה שיוכל שימצאו את זיווגם. גאון בנגלה ובנסתר. נפטר ביום שישי, י"ז שבט ה'תשע"ה (2015). חי כ-75 שנים. ציונו ביבנאל. כ-30,000 איש השתתפו בהלוויה.

אביו: הרב מנחם זאב (אב"ד טוקאי). **אימו:** הרבנית מלכה. **אשתו:** הרבנית יחנא שפרה (בת הרב אשר ישעיה הלוי רוטנברג, האדמו"ר מקאסאן- נישא בשנת ה'תשכ"ב). **מרבנותיו:** הרב משה פיינשטיין. **מתלמידיו:** הרב יצחק שמואל אהרון לעזער (מח"ס 'שיחות מוהרא"ש' ו'אשר בנחל'), הרב משה יעקב קורץ (גאב"ד יבנאל), הרב יואל ראטה (ראש ישיבה בארה"ב), הרב הלל אמדדי (ראש ישיבת 'תפארת מוהרא"ש' ביבנאל), הרב גד סלומון (ראש כולל 'תפארת בנימין' ביבנאל) ועוד. **ילדיו:** הרב נחמן זושא אלכסנדר, הרב משה, הרבנית טוביה גולדמן, הרבנית פערל שטרן, הרבנית דבורה אוסטרייכר. **מספריו:** **אשר בנחל**- סדרה של כ-150 כרכים מכתבי חיזוק **ישו"ת בחסידות ברסלב**- 42 כרכים. **שו"ת בכל תחומי החיים** **יאוצר הקונטרסים**- 32 כרכים המכילים כ-1000 קונטרסים **ישפת הנחל**- פירוש על ליקוטי מוהר"ן **זאת התורה**- דרושים על פרשיות השבוע **שיחות מוהרא"ש**- 16 כרכים על שיחות וסיפורים **יאמרי מוהרא"ש** **ינהרי אפרסמון** **פרקי אבות**- 22 פירושים שונים **יתוך הנחל**- שיחות על פ"ש **ארך אפיים**- עניין הסבלנות **אילן החיים**- ניצול הזמן **מראה אש**- על הזוהר **ילהבות אש**- ביאור על תיקוני הזוהר **מקור השמחה**- השגת השמחה **ינר לצדיק**- על חנוכה **יגנזי המלך**- על מגילת אסתר **יאור זרוע**- על פסח **יתוכו רצוף אהבה**- על שיה"ש **ירגעי מוהרא"ש**- פרקים מחיי הצדיק ועוד.

"היה זה מוצאי שבת קודש", מספר המשב"ק של הצדיק, ר' אברהם ברדוגו, "השעון הורה על שלוש לפנות בוקר. לאחר לילה ארוך ומתיש של קבלת קהל, אמר הצדיק: 'שבוע טוב', ובזה נחתם לילה נוסף של קבלת קהל. רבינו בפרט בשנותיו האחרונות, היה מוסר את נפשו כדי לקבל קהל ומדובר במאות אנשים בלילה אחד. גם לאדם צעיר ובריא בגופו קשה לקבל במשך שעות ארוכות מאות אנשים ולשמוע את הצרות של כל אחד באופן אישי, קל וחומר לצדיק שכבר היה מבוגר ולא היה בקו הבריאות. לא פלא שלעתים היה מגיע עד לאפיסת כוחות מוחלטת.

סגרת את דלת חדרו והתכוננתי לצאת מהחדר. לפתע הגיעו זוג עם ילדה קטנה. "מצטער", אמרתי להם, "הצדיק סיים לקבל קהל". אביה של הילדה, התחנן על נפשו ואמר: 'תראה, הילדה הקטנה שלי חולה במחלה הידועה ל"ע.... אני מבקש רק אותה תכניס לברכה אצל הצדיק... ואישתי ואני נחכה ונמתין בחוץ'. 'אבל אי אפשר' - ניסיתי להסביר להם. 'אני מתחנן... בבקשה', זעק האב, 'תכניס רק את הילדה'. 'אני לא יכול, הצדיק כבר אמר לי 'שבוע טוב'. אולי תבואו מחר בבוקר, אף שאין קבלת קהל, אנסה להכניס אתכם'. 'בבקשה'- החל האב מתייפח בבכי קורע לב. לא יכולתי לעמוד בכך, לקחתי את הילדה הקטנה, וניגשתי לכיוון דלת חדר הצדיק. נקשתי בדחילו ורחימו מספר נקישות קלילות ועדינות על הדלת. אני שומע את הצדיק אומר: 'רק רגע'. דלת החדר נפתחה ולנגד עיני התגלה מחזה מרגש מאוד, פניו של הצדיק היו אדומות, דמעות חמות של בכי שטפו את פניו, ובידו החזיק דף... היה זה הדף עליו רשם את שמות האנשים שבאו אליו במשך כל הלילה לבקש עצה וישועה. מחזה זה חיזק אצלי את הידיעה שאחרי שכולם הולכים לביתם, יושב הצדיק ובוכה על כל שם ושם ומבקש בעבורו רחמים.

הכנסתי את הילדה לחדר וביקשתי שיברך אותה, מאחר והיא חולה ב'מחלה הידועה' ר"ל. הצדיק בירך אותה וכעבור זמן קצר התבשרנו שהיא הבריאה לחלוטין. "היו עוד מקרים", מספר ר' אברהם, "שלאחר שהסתיימה קבלת הקהל, הייתי חוזר כעבור שעתיים ורואה שעדיין האור דולק בחדרו... הצדיק לא הלך לישון. הוא המשיך לבכות ולהתפלל על כל יהודי ויהודי שפנה אליו. כולם היו שווים אצלו. על כולם התפלל, ביקש והתחנן, לזה שלום בית, לזאת בריאות, לזה הצלחה בלימודים לזאת שידוך... כזה היה הצדיק, האבא של כולנו. אשרינו שזכינו".

שְׁתִּיקָה בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת

האברך פנה אל עסקני רפואה, אשר חשו לעזרתו והצליחו בס"ד לסדר עבורו תוך מספר ימים בודדים ניתוח מיוחד לאוזניים אצל פרופסור המוביל בתחומו.

מיודענו החל לפתח תקווה שבעז"ה על ידי הניתוח תיפטר בעייתו או לכל הפחות הדבר יקל במעט את הסבל והכאבים, אשר הוא חש מדי יום ביומו. התור לניתוח נקבע לאחר ראש השנה.

בינתיים, ביומיים של ראש השנה כאבו אוזניו, והאברך חש סבל נוראי באוזניו **וזעק לבורא מקירות ליבו שירפא אותו ויושיע אותו במהרה מכאבים אלו.**

רגעי השיא הגיעו בשעת התקיעות בו הרהר האברך בתשובה, עשה חשבון נפש וקיבל על עצמו קבלה נפלאה, וכך אמר:

"ריבונו של עולם, אדון הכול אשר הכול בידו. אני מקבל על עצמי קבלה חזקה לשנה החדשה והיא – **שלא לדבר כלל בשעת התפילה.**"

"ואנא בורא עולם, מתחנן אני, בעבור שאני מקבל על עצמי לסתום את פי בשעת התפילה, **אנא סתום לי את החור באוזניי ורפא אותי מהסבל הנורא.**"

"סופו של הסיפור והקבלה של האברך", המשיך מגיד מישרים, הגאון ר' אלימלך בידרמן לספר, "הוא הגיע אליי ואמר לי במילים אלו:

"תמו להם ימי ראש השנה המרוממים, והלכתי לבדיקה אצל הרופא לפני ביצוע הניתוח. הרופא מכניס מכשירים לאוזניי, מביט שוב ושוב. חולפים מספר דקות ומבקש הרופא לערוך את בדיקה בפעם השניה.

הוא עורך את הבדיקה שוב, מביט באוזניי ולאחר מכן מסתכל עלי ואומר לי בתדהמה: **"אני לא יודע, אבל אירע לך נס, שאין לו אח ורע בעולם הרפואה!"**

אני מביט בפניו כשאני מבין מהי כוונתו ואז הוא אומר לי: **"אין לך שום חור בעור התוף! החור, שהיה לך בצילומים הקודמים, נסתם לחלוטין. אתה בריא לגמרי, ואינך צריך שום ניתוח!"**

חתם האברך ואמר: **"כל מי שמכיר אותי יודע, כיצד אני סובל שנים מאוזניי, ואף אחד לא האמין למשמע הבשורה – אוזניי התרפאו לחלוטין, וכיום אני ב"ה שומע מצוין ללא שום סבל וכאב, כשאני לעצמי יודע את הסוד – הקבלה שקיבלתי בראש השנה לסתום פי מלדבר בבית הכנסת, היא זו שעוררה עלי רחמים בשמיים לסתום את החור באוזניי".** (מעובד מתוך 'באר הפרשה')

מובא בהקדמה לדברי המדרש, שבכל יום עושה הקב"ה מלחמה עם יצר הרע. פעמים שהשטן טוען כנגדו: "ראה את בניך, **ישראל גנבים הם**", ובורא עולם משיבו: "לך אצל אומות העולם ותמצא, שהם גנבים פי כמה וכמה".

ממשיך השטן לטעון טענות נוספות, ושוב בורא עולם עונה לו על שאר העבירות, כי אם יבדוק אצל אומות העולם, ימצא שהם גרועים הרבה יותר מעם ישראל.

אולם בדבר אחד בורא עולם אינו משיב, שאם חלילה אנו מדברים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות שיחת חולין האסורה שם, והשטן מקטרג על מעשה זה, אין לכאורה לקב"ה מה להשיבו, שהרי אצל אומות העולם לא שייך דבר זה, וגם בבית תפילתם אינם מדברים.

וזוהו ביאור הפסוק, **"ה' יִלְחֶם לָכֶם"** – דהיינו בורא עולם ילחם לכם עם השטן על טענותיו השונות ויסתום את פי המקטרג, אבל בתנאי אחד **"וְאִתָּם תִּתְּרָשׁוּ"** (שמות יד, יד).

כלומר בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אל תדברו שיחת חולין, מפני שעל טענות מעין אלו, אין מה לענות לשטן המקטרג...

סיפר הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א על עניין זה: "ישנו אברך יקר וחשוב, **אותו אני מכיר כבר שנים על גבי שנים, מאז שהיה נער, אשר בא אליי וסיפר לי את המעשה המדהים הבא:**

כבר שנים רבות, שאותו אברך סובל ל"ע מ'חור' בעור התוף שבאוזניו. מי שאינו סובל מבעיה זו, אינו יכול להבין, מהו הצער שאותו אדם חש.

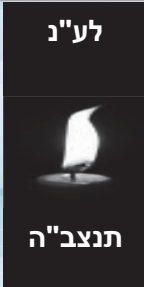
יש לו חור גדול שלא נסתם, והדבר גורם לו לסבל וצער רב כבר שנים רבות, בכך שאינו שומע טוב באוזניו. **בנוסף שומע צלצולים באוזניים, וכן תוקפים אותו זיהומים חוזרים ונשנים.**

מדובר בכאבים עזים באוזניו שחש הוא ללא הרף, ובעיקר על כך שאסור בשום פנים ואופן, שיכנסו מים לאוזניו. כי אם חלילה יכנסו לו מים - יוכל סבלו פי שניים ושלוש שכן במקרה מעין זה יתפתח זיהום או דלקת באוזניו, **מדובר בכאבים עזים וחזקים!**

בערב יום הדין ה'תשע"ה, הלך אל רבו בבכיות וסיפר לו על הסבל האדיר, שסובל באוזניו כבר מזה שנים רבות ואינו יכול לשאת אותו יותר.

שמע זאת רבו בכאב, הביט בפניו והורה לו כי אם הגיע לפחי נפש שכזה, הרי שעליו לעבור ניתוח מידי, **וזאת על אף הסכנות הטמונות בניתוח מעין זה.**

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבתי בן אסטריא אטון זצ"ל	ולד יחיאל בן יוסף ז"ל
הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברוק דב ז"ל
אביבה בת איירין ע"ה	גאולה בת טובה ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	מזל בת שמעון
חי יזי בן קלרה ז"ל	דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
יוסף בן סעדה ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	רחל רפאת בת השמת ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	סלים בן פרחה ז"ל	יעקב בן אסתר ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחה ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	זילפה בת רנדה ע"ה
מישא אסתר בת זהרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	אביבה לושי ע"ה
אברהם בן דינה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	כל נשמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	אסתר בת בלה ע"ה
נעמי בת נתון ע"ה	מרים בת בלה ע"ה	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
ע"ה שני בת אסתר ע"ה	מסודי בת חביבה ע"ה	יונה בן סעדה ז"ל
ברכה בת מרדכי ע"ה	יעקב בן נעמה ז"ל	שרה בת מורברי רחל ע"ה
אלון בן סעדה ז"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל
שמאל בן רבקה ז"ל	משה בן רוזה ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
נעימה בת גורג'ה ע"ה	חי יזי בר חסיבה ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל
שמעון בן שמחה ז"ל	ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה
שמעון בן חנה ז"ל	גורג'ה בת נעימה ע"ה	

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "בשלח"

"ויאמר משה אל העם אל תיראו התייצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום" [יד, יג].

ישועת ה' – כהרף עין.

כותב הרמב"ן: בתחילה צעקו אל ה' לתת בלב פרעה לשוב מאחוריהם, וכאשר ראו שלא היה חוזר אלא נוסע וקרוב אליהם, אמרו: "לא נתקבלה תפילתנו". ונכנסה בליבם מחשבה רעה להרהר אחרי משה, אכן, מסוגלים אנו להבין פחדם, כאשר הם לפניהם והמצרים מאחוריהם, סגר עליהם המדבר, וחיות מסביבם, ואין הם רואים שום אפשרות טבעית להצלתם, החלו מתכננים תוכניות טבעיות הנראות לפי שכלם להציל עצמם.

ואולם "יושב בשמים ישחק" לעיתים נדמה לו לאדם כי הקב"ה צריך את עצותיו ורעיונותיו, ובכך הוא רוצה "לעזור" להקב"ה. על האדם לדעת: כי לה' הישועה! הוא הכול-יכול ויכול להושיע גם באופן שאין האדם מעלה על דעתו כלל, וזוהי מידת הביטחון האמיתי שלמדו עם ישראל במעמד קריעת ים סוף.

ומחובתנו לזכור כי הביטחון בה' הוא פרי האמונה. ככל שתגדל אצל האדם מידת האמונה בה' כן יגדל ויתחזק הביטחון בו. ביטחון אינו מגיע לאדם באופן פתאומי, או בירושה. על מידת הביטחון יש לעמול רבות בחיזוק הצד האמוני שבאדם, והאדם הרוצה להתחזק במידה זו ידע שה' הוא מבטחו כמ"ש "אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו" (תהילים מ, ה). כך ראינו בקריעת ים סוף: הנה הגיעו מים עד נפש והפתרונות "ההגיוניים" לא תמיד הם המועילים. על כן עלינו להבין שיש לנו לשים בטחוננו אך ורק בהקב"ה ואם זו תהיה אמונתנו וכך יהיו מעשינו – הישועה לא תאחר לבוא.

מעשה מדהים מספרת הגברת מרים גבאי תחי', תושבת ירושלים. זכיתי להינשא לבעל נפלא, אברך צדיק וירא ה', עדין נפש ובעל רגישות נדירה. חיי היו מאושרים וטובים, מלבד דבר אחד שהציק מאוד על ליבי – השנים חלפו בזו אחר זו, ועדיין לא זכינו לילדים. המשכתי לחיות בשמחה מתוך תפילה ואמונה שהנה כבר תגיע הישועה, אך היא איחרה מלבוא.

הלכנו לפרופסור בכיר שאמר במילים אלו: "הינך עקרה ולעולם לא יהיו לך ילדים". ליבי התנפץ לרסיסים ופרצתי בבכי קורע לב. הרגשתי כי נגזרה עלי גזירת מוות. הלכנו למומחים נוספים בארץ ובעולם שקבעו יחדיו: "לעולם לא יהיו לך ילדים". ערב אחד ישבתי עם בעלי בבית. השעה היתה 10 בלילה, כשהאברך הצדיק שלי סעד את ליבו בארוחת הערב שהכנת, ובסיומה ביקש לעלות לנוח במיטתו.

ישבתי לי לבדי במטבח ופרצתי בבכי – הלילה הוא ליל נישואינו העשירי, ולדברי הרופאים, נישאר זוג ללא ילדים לעולם. פניתי לה' והודתי לו על כל הטוב שיש לי בחיים, ובפרט על הבעל הנפלא שמעולם לא התלונן או רטן על המצב, אלא תמיד עודד וחיזק שעוד תגיע הישועה.

"ה', אני רוצה ילד שיקשקש על הקירות ויפזר את הצעצועים בבית", התחננתי בבכי. ואז נשמעו דפיקות בדלת. היתה זו שכנתי שראתה אותי בוכה.

היא ידעה מיד את הסיבה לכך וישבה לנחם אותי ולחזק אותי. לפתע, בעודי שופכת את ליבי אליה, נצנץ בי רעיון נועז: "בואי ונזמין מונית ונלך לצדיק בירושלים ואבקש ממנו ברכה לישועה".

היא הסכימה בשמחה, ומיד הזמנתי נהג מונית חרדי שהכרתי ובקשתי ממנו: "קח אותנו לרב הכי צדיק בירושלים שאתה מכיר". השעה היתה 11 בלילה. עלינו למונית כשהנהג הוביל אותנו אל שכונת 'שערי חסד', אל ביתו של הגאון הרב שלמה זלמן אויערבך זצ"ל. דפקתי בביתו של הצדיק בעדינות והמתנתי.

הרב פתח את הדלת במאור פנים ושאל: "מה אוכל לעזור?" התחלתי לספר לרב על בעלי הצדיק, על שלום הבית הנפלא שלנו, ואז פרצתי בבכי וסיפרתי על 10 שנות נישואין ללא ילדים ועל הצהרת הרופאים כי אין סיכוי לזכות בילדים, תוך כדי שנחנקתי מבכי וסיפרתי כי הלילה הוא ליל נישואינו העשירי.

הרב חיכה שאירגע מעט, ואז אמר לי בחמלה: "כואב לי מהצער שלך, אבל...". עצר הרב לרגע ואמר, "דעי לך כי הקב"ה לא חייב לתת לך ילדים". הזדעזעתי. הייתי בטוחה שהצדיק הרחמן ינחם אותי ויביא לי סגולה, אך הרב המשיך ואמר: "לפעמים אנו בוכים ורוצים שה' יתן לנו משהו, אך עלינו לזכור כי ה' לא חייב לתת לנו, לא חייב לתת לנו בריאות, לא פרנסה או בית ומשפחה... לא חייב כלום!!"

הבנתי מדברי הרב כי זו גזירה משמים, ובאתי לשוב על עקבותיי, אך אז קרא לי הרב ואמר: "אבל, דעי לך, שאם תעשי למען אנשים משהו שאת לא חייבת, אז גם משמים יעשו איתך מה שלא חייבים לך!

"כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מהשמים". עיניי האירו ורצתי לביתי בשמחה. כשהחלטתי מיד לעשות כדברי הרב: "אם תעשי דבר שאת לא חייבת, גם ה' יעשה לך דבר שהוא לא חייב לך". החלטתי כי מחר אלך לבית יולדות "בשערי צדק" ואעזור ליולדות החלשות. קניתי מתנות והפתעות והלכתי לשמח אותן. הן כל כך שמחו והתרגשו והודו לי על עזרתי.

אך אחר כמה שבועות הבנתי כי כאן לא ממש צריכים אותי, מפני שכאן הוא מקום של נשים מאושרות שזכו בילדים, לכן, החלטתי לשנות את מסלולי וללכת למחלקה הכי... הכי... "אונקולוגיה".

קניתי ממתקים רבים ושוקולדים, ארזתי אותם בסלסלות מקושטות בצלופנים וסרטים והתחלתי לעבור מאחת לאחת, תוך כדי שאני משמחת אותם ומעודדת אותם שבקרוב יתרפאו לחלוטין. אין לתאר את האושר שניכר בין דמעות עיניהם השבורות. הרגשתי כי כל חיוך שגרמתי להם הוא אוצר.

ברכתי אותם ואף הם אהלו לי שאזכה בילדים, לאחר שנה בדיוק... נולד לנו בן בריא ומתוק, ולאחר ארבע שנים נוספות קיבלנו מה' מתנה נוספת – תאומות מקסימות וחמודות. ומה איתי? אני המשכתי עם החובה שאינני חייבת בה – ולהמתיק את חייהם של אותם נשמות טהורות הנמצאות בקומה השביעית של בית החולים. כשעד היום, אני ובנותיי יוצאות בכל יום שני ומחלקות סלסלות מתוקות – עשרות ממתקים בחודש למען בניו ובנותיו של מלך מלכי המלכים שדורש מאיתנו להיטיב עם הזולת אף ללא תמורה. כיום, 22 שנה אחרי אותו ערב קשה, אני רואה כיצד דברי הרב אורבך זצ"ל שינה את חיי: "הקב"ה לא חייב לתת לך ילדים, אך אם תעשי בשבילו דבר שאת לא חייבת, גם הוא יעשה בשבילך דבר שאינו חייב". עד היום אני ממשיכה לקנות מכספי, ומכספי תרומות סלסלות וממתקים לשמח אנשים. "גם כי אלך בגיא צלמוות – לא אירא רע – כי אתה עמדי" – כשיש את הביטחון שאתה עמדי לא תיתכן מציאות של רע. אך צריך ללמוד זאת להאמין בכך ולהתייחס לכל צרה ולכל קושי כניסיון ולא ח"ו שהקב"ה רוצה להרע עמנו. וכדאי לשנן את הסגולה הנפלאה – "כי אתה עמדי, כי אתה עמדי" ואין עוד מלבדו שיכול להושיע (אור דניאל, ויוציא עמו בששון).

"ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלקיך והישר בעיניו תעשה וגו' כל המחלה אשר שמת במצרים לא אישים עליך כי אני ה' רופאך" [טו, כו]. אני ה' רופאך.

מפרש רבנו הרשב"א – הידוע מברצלונו: מי שהוא חולה הרי מבקש הוא כי הרופא ירפאנו, והוא מסדר לו תרופות ועשבים, והחולה מקבל את דבריו של הרופא כ"תורה מסיני", ואינו מהרהר אחר דבריו מאומה, למרות שהחולה אינו מבין את הסיבות לנתינת התרופות האלו בדווקא, אך, כאמור, הוא סומך על הרופא שהוא מומחה... הרופא האמיתי סידר לנו מצוותיו וחוקיו לרפואת נפשנו אף על פי שאין אנו מבינים טעמי המצוות ובפרט החוקים, בוודאי אנו צריכים לשמוע לו. וזאת היא כוונת הכתוב, שאם תשאל איך אקיים מצוות שאיני יודע טעמן ובפרט החוקים? על זאת תבוא התשובה: "כי אני ה' רופאך!" – כשם שאתה שומע לרופא אף שאינך יודע איך דבר זה מועיל או מזיק ואתה סומך עליו, כך – להבדיל – תשמע להקב"ה שהוא רופא הנפש, הא-ל הנאמן. מסופר כי חסיד אחד הסיח את צעדו לפני הרה"ק רבי מרדכי מנשכז זיע"א: חולה מסוכן הוא ולבקש עצה למחלתו האנושה בא. השיבו הרבי: "תיסע אל הפרופסור מאניפולי, אצלו בטוח תמצא מזור ותרופה למחלתך!" שמע החסיד בקול הרבי ומיד שכר סוס ועגלה ומיהר להגיע לאניפולי. כשהגיע לשם צחקו לו תושבי המקום. וכי יש באניפולי פרופסור? אניפולי עיירה קטנה היא שגם רופא אין בה... שאלם החסיד: "ומה אתם עצמכם עושים בפגוע בכם מחלה?" "אין לנו להתפלל אלא לאבינו שבשמיים", ענו לו תושבי המקום. מאוכזב ומלא מרירות חזר החסיד לרבו וסיפר לו על ששמע בקולו ונסע לאניפולי למצוא את הפרופסור הגדול, אך מה גדלה תדהמתו כשנוכח לדעת שגם רופא פשוט אין שם, וכמה גדולה הייתה בושתו כשתושבי המקום לעגו לו כששמעו שבא לחפש את "הפרופסור מאניפולי"... שאלו הרבי: "השאלת את היהודים שם מה הם עושים במקרה של מחלה?" "ודאי, הם אמרו לי שבלית ברירה הם נותנים ביטחונם בה'". "שוטה!" – אמר לו הרבי – "אל הפרופסור הזה שלחתיך!"

בספר "מעריב לב" על סידור התפילה מובא פירוש נפלא על ברכת "רפאנו" בתפילת שמונה-עשרה: מה פירוש המילים "רופא חולי עמו ישראל"? הרי הקב"ה מרפא גם את כל החולים בעולם, דהרי בוודאי אין שום תרופה לשום בריה בעולם כי מאת ה' לבדו, וכמו שאומרים בחתימת ברכת "אשר יצר" – "רופא כל בשר". אלא ברכה זו באה להורות לנו את ההבדל שבין ישראל לאומות העולם בענין הרפואה. הווא, שאצל הגויים לא יתרפא חולה מחוליו אלא אם כן הביא עליו הקב"ה את המחלה רק לזמן קצוב, אבל כאשר נגזר עליו חולי שימות בו, אין לו תקווה עוד. מה שאין כן אדם מישראל אפילו נחתם גזר דינו למות, תפילה קורעת את גזר דינו, וכמו שהיה אצל חזקיה (ברכות י.), שהודיע לו הנביא "כי מת אתה" ולמרות הכל הועילה לו תפילתו (ברכות דוד).

"ושמרת כל חוקיו" [טו, כו]. חוקים הם דברים שאינם אלא גזירת מלך בלא שום טעם, ויצר הרע מקנטר עליהם מה איסור באלו, למה נאסרו, כגון לבישת כלאים ואכילת חזיר (רש"י).

בעל תשובה שעלה מרוסיה, פנה אל הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, וסיפר: בעוונותיי הרבים, בעבר הייתי רגיל באכילת 'דבר אחר', דהיינו חזיר, ומאז שזיכיתי לחזור בתשובה, כמובן שאני מקפיד מאד על אכילת מזון בכשרות מהודרת, אך ההתמודדות עם הפרישה מאכילת בשר החזיר מאד קשה עלי. כעת נודע לי על ידי אנשי מדע, כי בעזרת תרכובות שונים ניתן לייצר בשר כשר למהדרין, שטעמו ממש כטעם החזיר! וברצוני לשאול: האם יש רשות להכין בשר שכזה ולאכלו? השיבו מו"ר: מסופר במסכת חולין (ק"ט): אשתו של רב נחמן, ששמה היה 'ילתא', אמרה לבעלה: הרי כל שאסרה לנו התורה, התיירה לנו כנגדו דבר כשר בטעם זהה, כמו שלמשל נאסר עלינו הדם, אך מותר לנו לאכול כבד (שכולו דם קרוש, וטעמו כטעם דם), וכן אסור לנו לאכול חזיר, ומותרת לנו אכילת מוחו של הדג שיבוטא, שטעמו כטעם החזיר... אם כן, ביקשה ילתא: ברצוני לאכול מאכל שטעמו כטעם בשר-בחלב! אמר רב נחמן לטבחים: צלו לה את ה'כחל' (-העטין של הפרה שממנו חולבים את החלב).

וסיפר רבינו החיד"א (פתח עיניים שם): מעשה בגביר נכבד שחקר בענין המן (שטעמו היה משתנה לטעם המאכל בו האדם היה חפץ): מה יהיה אילו יחשוב האדם לאכול מאכל אסור, כגון חזיר, וטעם את טעמו במן - האם נחשב הדבר שעשה איסור, או לא?

השבתי לו - ממשיך החיד"א - שמותר היה לחשוב על מאכל אסור כשאוכל את המן, מכיון שבפועל האדם האוכל יודע שמה שאוכל הוא מאכל מותר. והראיה לכך היא מהמעשה הנ"ל של ילתא, שאמרה שחפצה לאכול בשר-בחלב, ורב נחמן דאג לספק לה כזה מאכל! לאור הדברים, לכאורה נוכל להשיב לבעל התשובה היקר, שהיות והמאכל שאוכל הינו כשר, הגם שטעמו כטעם חזיר - מותר לייצר אותו ולאוכלו.

אולם, כאשר הגר"י זילברשטיין שליט"א הציג את השאלה בפני מרן הגר"י אלישיב זצ"ל, נענה מרן והשיב: יש להימנע מאכילת דבר שיש בו טעם חזיר וכדומה, כי עלינו להתרחק מהכיעור ומן הדומה לו. ואין דומה הדבר למוח השיבוטא או לכחל הבהמה, שאותם יצר ה' יתברך בעולמו, והם כשרים בתכלית, אבל לנו אין לחתור ולמצוא טעמים של חזיר, שהרי הבורא תיעב אותנו, וגם עלינו לתעבו! (אחת שאלתי).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קדושה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ שמואל בן חתון ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ צימורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ ירון בן אסתר ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ לודן בת פרווין ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בת פרי ז"ל, לע"נ יהודה בן מעתוקה ז"ל, לע"נ לוציאנו בן מיסה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

פנינו בית לוי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

בשלח

גליון מס' 518

ציאת שבת: י"ם 17:40, ת"א 17:41

כניסת שבת: י"ם 16:25, ת"א 16:39

נלמד מהפרשה

בני ישראל יוצאים ממצרים, מותשים מעבודה קשה, מנסים למצוא את האור בקצה המנהרה, מנסים להחזיק בתקווה, מייחלים לישועתם! והנה.. המצרים רודפים אחריהם מצד אחד, ומצד שני ים ענק סוגר עליהם.

איזה ייאוש! איזה פחד! תסכול!

בדיוק ברגע הזה משה רבנו צועק לשם, בתקווה שגם הפעם הצעקה היא זו שתושיע. אבל הקדוש ברוך הוא אומר לו הפעם: "מה תצעק אלי?! - דבר אל בני ישראל, וייסעו!"

מסביר בעל התניא שהקדוש ברוך הוא אומר למשה: "משה? מה אתה צועק? אתה לא מבין שהכול דמיון? מה אתם מתבלבלים? במקום להתמקד במסע הכבד, פשוט תמשיכי לנסוע, והקדוש ברוך הוא יפתח לך את הים. יהודי ממשיך ללכת, ולא מתייאש ולא מפחד, כי השם איתו."

יש מצבים בחיים שהשם ברגע אחד הופך ניסיונות לניסים. וזה קורה רק כשמגיעים מים עד נפש, כשנדמה לך שאפסה התקווה, וכל מה שעשית ועמלת - הכל לשווא. אם ברגע הזה תבקש את הכוח של מרים הנביאה, שידעה שהפכה את "מר הים" ל"רם הים", תשמע את הקול שמדבר אליך ואומר לך: תמשיך לנסוע, הכל בסדר, אין פחדים ואין דאגות, יש אמונה. יש השם בעולם, הוא איתך.

אז ייקרע הים, ואז תבין איך "אז", כל המקומות ההם שפחדת מהם אז, יהפכו לשירה גדולה - "אז ישיר משה", "אז ירננו עצי יער", "אז יימלא שחוק פינו ולשונונו רינה". אז תבין איך בהסתרה שבתוך ההסתרה הסתתר השם יתברך.

אם רק היית יודע שהכל כל כך לטובתך, הרי שהיית שר ורוקד כבר מההתחלה.

"ותיקח מרים הנביאה אחות אהרון את התוף בידה ותצאנה כל הנשים אחריה בתופים ובמחולות" (שמות ט"ו - כ). אומר רבי נחמן: תוף - ר"ת: תמימות ופשיטות. ההיפך מספק וחוסר אמונה. בזמן ביזת מצרים, הנשים לקחו את הדבר היקר ביותר, את התופים. רק על ידי ביטחון והנהגת תמימות ופשיטות אפשר להיגאל.

"ויאמינו בה' ובמשה עבדו"

בשירת הים זכו עם ישראל להגיע למצב גבוה ביותר של גילוי שכינה ונבואה. עד כדי כך שגם אלו שהיו במדרגה הנמוכה ביותר, כמו השפחות, גם הם זכו לגלוי שכינה, דבר שלא היה כמותו בשאר הזמנים. והשאלה נשאלת כיצד זכו למדרגות ולגלויים נפלאים אלו גם בלא הכנה מוקדמת, הרי מצאנו בזמן מתן תורה, שהיו צריכים הכנה של כמה חודשים, וכל אחד זכה לפי הכנתו ומדרגתו, ואילו כאן ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי הנביא כשנפתחו השמים וראה מראות אלוקים. ומה ההבדל? אפשר ליישב הדברים ע"פ דברי הכלי יקר על הפסוק "אז ישיר משה" - ומפרש רש"י "אז" כשראה את הנס עלה בליבו שישיר שירה. וצריך להבין את דברי רש"י הרי ודאי אם הוא שר יש לזה סיבה ופשוט שלפני כן עלה בדעתו שצריך לומר שירה אחרי ניסים גדולים אלו, כי א"א לעשות דבר בלי שיעלה קודם הדבר בליבו, וא"כ מדוע צריכה התורה להדגיש שעלה זאת במחשבתו. אלא אומר הכלי יקר התורה מלמדת אותנו מדוע משה רבנו חיכה לשייר שירה עד קריעת הים, ולא מיד בצאתם ממצרים, כי ידע משה שבזמן יציאתם ממצרים עדיין בני ישראל היו מפקפקים באמונה, ואולם כשראה על הים "שהאמינו בה' ובמשה עבדו" - "אז ישיר". ונמצא שהשירה היא לא רק על עצם הניסים שנעשו בקריעת הים, אלא על המצב שהנסים הביאו את כל עם ישראל לאמונה. ולכן נאמר בלשון "ויראו העם את ה'" שגם המון העם זכה להגיע לאמונה ועל זאת עלתה במחשבתו של משה רבינו לומר שירה על מעלת ישראל, ובזה נבין איך הגיעו למדרגת נבואה כה גדולה שכל זה בא מכח האמונה החזקה. וכמו שמסופר שפעם הגיע יהודי לפני הרב מברדיצ'וב זצ"ל וביקש שהרב יפסוק לו בדין תורה שיש לו עם רבונו של עולם. כיון שהבחין הרב מברדיצ'וב בתמימותו הטהורה של אותו איש מיד נתעטף הרב וישב לדין עם בית- דינו. טען היהודי: עני ואביון אנכי ומחוייב אני מן התורה להשיא את ביתי הבוגרת וכי לא דיין הוא שהקב"ה יספק לי את צרכי החתונה? פסק הרב שהדין עימו, ואף נתן לו את הפסק דין בכתב ידו. שמח מאוד היהודי מתוך אמונה תמימה על הכתב שבידו. אך לפתע באה רוח חזקה ונשאה את הכתב מתוך ידו. נבהל היהודי מאוד ורץ אחרי הכתב שנישא ברוח, עד שהתגלגל הכתב היישר אל חיקו של דוכס גוי שישב בכרכרה על אם הדרך. התחנן היהודי שיחזיר לו את הכתב אך הלה שהבחין בבהלה והחרדה של היהודי על הכתב, סקרן היה לדעת מה כתוב בו. אך היהודי התבייש לספר מה כתוב בו. לקח הדוכס את הכתב. ומסרו לידי מתרגם יהודי, והלה תירגם לו בפולנית מה כתוב בכתב זה מצאו הדברים חן בעיני הדוכס, וראה בעובדה שהכתב התגלגל ובא דוקא לידיו אות מן השמים שעליו להיות השליח הטוב, ואכן העניק לו את כל הסכום שנדרש לנישואי ביתו.

בברכת שבת שלום,
רב בית הכנסת

סיפור השבוע

אחד פחות - אחד יותר

פעם חש מחסום של אי נעימות שלא נתן לו לומר את אשר חפץ. יום החתונה קרב, יהושפט נפרד מכולם בחמימות, מבקש שלא ישכחו לבוא לחתונתו. אבל "מלאכי" טרם קיבל הזמנה.

"יכול להיות ששגייתי בהערכת את ידידותינו", חשב בצער. 'האומנם שכח דווקא אותי?!

'למעשה איני מחוייב להגיע', סיכם מלאכי לעצמו ביום החתונה. 'הן לא הזמנתי כלל...'

לא, זה לא היה נכון. יהושפט טרח להזכיר לכל אחד באופן אישי שהוא מחכה לו. גם לו הוא אמר כן. מלבד זאת הזמנתו התנוססה בלוח המודעות, ומילותיו המתחננות לראות הזמנה זו כאישית.

לא הוא לא יבוא. מסתבר שהיו אלו תעתועי דמיון שהטעוהו לחשוב כי יש קשר מיוחד בינו לבין יהושפט. חבל על 'סדר ערב' ממילא לא יבחין יהושפט בהעדרו.

- אולי נעלמה המעטפה?

- אולי כתב ושכח לתת?

- לא ייתכן, הם נפגשים יום יום. הוא היה שם לב לכך מזמן. המאבק שהתחולל בליבו של מלאכי היה בלתי מוכרע. לרגע היה ברור לו שלא הייתה כאן טעות או בלבול, ובמשנהו ברור היה לו כי הייתה לו טעות מצערת במשך שנים.

"ההסעה הגיעה!" הגיח מוטי מהפתח וזרז את כולם. זרימה מואצת החלה לעבר היציאה. מלאכי המתלבט חש את עצמו נדחף אל הפתח יחד עם כולם. אם יחליט להישאר הדרך חזרה עודנה פתוחה לפניו.

הוא עמד ליד האוטובוס, מביט בכל הפנים הזחוחות היושבות בפנים. כל אלו קבלו הקדשות מחמיאות ומתחננות, התכווץ ליבו בצער בפעם ה'מי יודע כמה'.

מלאכי אתה עולה? האיץ בו חברו מאחור.

"כן, אני בא", השיבו שפתיו בלי לשאול רשותו כלל. הוא מצא את עצמו יושב עם כולם באוטובוס.

האוטובוס עצר, וכולם ירדו לאולם. דמותו של יהושפט נראתה בפתח, לוחצת יד לכל נכנס מחבקת ומודה.

אך משהו לא כשורה היה נראה במראהו. הוא היה מוטרד מעט. מבטו תר בין הנכנסים אחר משהו, ולפתע כמו באה רווחה אל ליבו. נהרה גדולה נשפכה על פניו בראותו את מלאכי. הוא פילס לעצמו דרך בינות לקהל העוטף אותו, מתעלם לרגע מכל השאר.

"מלאכי! ברוך הבא! כמה חיכיתי לך!" עטפו דבריו בחום לזהט את ליבו המיוסר של מלאכי. מכיס חליפת החתונה שלו הוציא הזמנה ומסרה לידי חברו.

"תסלח לי!" והנה באו ההסברים, משיבים נפש ומבהירים הכול. את ההקדשה למלאכי כתב כשנכנס לקנות את חליפתו לחתונה. כאשר החליט על קנייתה, תחב את ההזמנה לכיס בלי לשים לב, ושם נשארה עד לרגע בו לבשה היום כשיצא אל האולם.

ואז... כאשר שם לב לכך, לא ידע נפשו מרוב צער, אך זה היה מאוחר מידי...

"אם לא היית מגיע, לא הייתי יכול לשמוח היום", שח לו בכנות.

התזמורת החלה לנגן את מנגינת החופה, ויהושפט מיהר להיעמד לצד אביו וחותנו. כל החברים הצטופפו אחריו, נרגשים. לא הייתה למלאכי שהות לעיין בהזמנה המיוחדת שנכתבה עבורו. אך כעת לא היה אכפת לו מהו תוכנה. ידוע ידע כי רק אחד מכל הבאים הגיע במטרה טהורה לקיים את המצווה לשמח חתן וכלה.

"פנחס אתה בא, כן?" חש פנחס בטפיחה על שכמו ובמעטפה הנדחקת לבין אצבעותיו. הוא הסב פניו אחורנית והעלה חיוך נלבב על שפתיו.

היה זה יהושפט. יהושפט חביב על כולם. מן הסתם, רוב ה"שיעור" יבואו לחתונתו. האמת ראויה להיאמר, שדווקא זו הייתה הסיבה להתלבטותו הגדולה של פנחס או לא. אין הוא מחבריו הקרובים של יהושפט, אם כי מצוי עימו ביחסים טובים למדי. כמו כולם... אם כולם יבואו מסתבר שחסרונו לא יורגש. חבל לו להפסיד סדר ערב. כ"כ הרבה חתונות יש לאחרונה, ב"ה.

בעוד המחשבות רצות במוחו-כולל המחשבה שאם יחשוב כולם כמותו לא יגיע אף אחד...-התעסקו אצבעותיו בפתיחת המעטפה ובשליפת ההזמנה מתוכה. הוא נעצר לרגע לקרוא את הכתוב בתוכה וחש שכל מה שחשב עד הנה נמחה ואיננו עוד.

"פנחס רעי אהובי", פתח יהושפט את הקדשתו האישית וכתב: "נוכחותך בחתונתי חשובה לי ביותר. אתה היית עבורי דוגמא לעבודת המידות, ליחס טוב לחברים ולהתגברות על הכעס. פנחס, אתה ודאי תהיה גדול בישראל. ואז אל תשכח את יהושפט בן שרה... אבל עד אז, חשוב לי מאוד לראותך בחתונתי! מחכה מאוד, יהושפט."

נו, אחרי מילים מחממות את הלב כאלה א"א להחמיץ את החתונה. פנחס ידע שהוא יבוא.

גם שמעון קבל הזמנה בידו, וחשב תחילה כמו פנחס, אך שלפתע עלה בדעתו שאולי אותו נוסח בדיוק נכתב לכל החברים! ייתכן שאין פה שום התייחסות אישית אמיתית. עליו לבדוק זאת. תיכף לאחר התפילה ניגש לברוך ושאל אותו אם קיבל הזמנה מיהושפט.

"מה השאלה?!" תמה ברוך "שלי הוא לא ייתן?!" ובדברו שלף את הזמנתו ופרשה לעיני שמעון. שמעון לא השתהה אף לרגע. עיניו חלפו בזריזות מפליאה ע"פ השורות הכתובות בכתב יד, ולא קשה היה לו להבחין מיד שהנוסח שונה בתכלית.

'עדיין אין זו עדות מהימנה לכך שההקדשה שלי הייתה אישית'. שמעון הסתפק. ברוך הינו אחד מידידי הקרובים יותר של יהושפט. יש לבדוק בהזמנותיהם של אלה שנמצאים באותו מרחק כמוהו. או, הנה משה. יש לשאול אותו, כיוון שהוא ממש דוגמא מתאימה לחבר בדרגה שלו. "קבלת הזמנה מיהושפט?" שאל אותו. "ודאי" השיב משה בלי פקפוק ושלף את ההזמנה מכיסו. הוא פתח אותה בלא מעט גאווה לעיני רעהו ונתן לו לקרוא את הכתוב בה בכתב ידו של החתן. -אוהו! איזו השתפכות!- צביטה קלה של קנאה חש שמעון בליבו למראהו. אכן, יהושפט מעריך מאוד את משה. כעת היה ברור לו שיהושפט התכוון לכל מילה בהקדשתו, וכי הייתה מיועדת רק לו.

כך חשב גם נפתלי, וגם הוא בדק הזמנות נוספות. רק ליתר ביטחון החליט לשאול לסיכום את מלאכי, בטרם יחליט סופית על הצטרפותו לנסיעה.

"קבלת הזמנה מיהושפט?" שאלו כאשר פגש אותו באקראי. "לא" באה התשובה. "מן הסתם אקבל היום או מחר."

אך יום המחרת וזה שלאחריו לא בשרו על כל הזמנה שבאה. מלאכי שלא כמו פנחס, שמעון ונפתלי ידע בוודאות כי עליו להגיע לחתונה כיוון שחש אליו הערצה. אולם מדוע ההזמנה מבוששת לבוא?

כמעט שאל את יהושפט על כך כמה פעמים. אלא שבכל

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל האמונים

פרשת בשלה

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

ישראל מקדימים לשורר לפני מלאכי השרת

"ולא קרב זה אל זה כל הלילה" (ד טו)

"אמר רבי יוחנן: מאי דכתיב: 'ולא קרב זה אל זה כל הלילה'? בקשו מלאכי השרת לומר שירה, אמר הקדוש ברוך הוא מעשי ידי טובעין בימים ואתם אומרים שירה?!" (מגלה יב)

מדוע, אם כן, לבני ישראל המת לומר שירה?

מפרש רבי אורי שרגא פייבל טויבש רבה של יאס:

אין פונת הגמרא לומר שלמלאכי השרת לא התר לשורר באותו היום כלל. אלא שעד קריעת ים סוף היו המלאכים מקדימים שירתם לישראל, ומעת שמסרו ישראל ונפשו להכניס לים בדבר משה, וכפי שאמרו במדרש (שמו"ד כא ט): "לא נקרא ליהם היום עד שבאו לתוכו עד חטמן", נקבע כי יקדימו ישראל שירתם לשירת המלאכים. וכלשון הגמרא (הל"ז בא ב): "אין מלאכי השרת אומרים שירה למעלה, עד שיאמרו ישראל למטה"; "בקשו מלאכי השרת לומר שירה" - כדרךם לפני עם ישראל, אמר הקדוש ברוך הוא: מעשי ידי טובעין בימים - ישראל קפצו לים טרם שנבקע, ואתם אומרים שירה" - לפניכם!

בדרך אחרת באר רבי צבי הירש כהנא מרבני ורשא:

אינה דומה השירה שבקשו המלאכים לשורר לשירתם של ישראל; המלאכים שלא התענו תחת ידי המצרים בקשו לשורר על מפלת מצרים, ובזאת לא חפץ ה' שכן אינו שמח במפלת הרשעים. אך ישראל שוררו על גאלתם ועל פדות נפשם, ובזאת חפץ ה'. והדבר מדויק אף מנסח השירה (להלן טו א): "עזי וזמרת יי" - מפני מה נתנה השרות לישראל לומר שירה? וייהי לי לישועה" - משום שכוננו על ישועתם ולא על מפלת המצרים.

ש"ת אורי וישעי" סי קלד: לקוטי רצב"א

השכינה מקדימה למנון

"ויאמר ה' אל משה עבר לפני העם... הנני עמד לפניך שם על הצור" (י ה)

כתבו בעלי התוספות, כי בפסוק זה נרמז דברי הגמרא (ברכות א), שכאשר עברה אנשים מתפוננים להצטרף לתפלה, מקדימה השכינה לבוא לפניהם. והוא שאמר ה' למשה: "עבר לפני העם" - כשתעבר לפני התבה ותתפלל בצבור בעבור כלל ישראל, דע כי: "הנני עמד לפניך שם" - מקדים אני לבוא בטרם יתאסף המנון.

'תוספות השלם' עמ' רצו

ברוך שומע תפלה

"מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו" (ד טו)

"מה תצעק אלי" - הדא הוא דכתיב (תהלים לד יח): "צעקו וה' שמע ומכל צרותם הצילם" (שמו"ד כא א).

באר רבי שלום אדלר רבה של סערדנא:

בגמרא (עניתי כה ב) נאמר כלל בנוגע לתפלת הצבור; אם נענתה התפלה מיד עם סיומה - שבח הוא להם, שממהר הקדוש ברוך הוא למלא מבקשם. אך אם נענתה טרם סיומה - גנאי הוא להם, שמכף נראה שאין הוא חפץ לשמע את קולם. ויש לומר כי לכך הסמיכו חכמים לכאן את הפסוק "צעקו וה' שמע", להודיע כי הסבה שאמר ה' למשה "מה תצעק אלי", לא היתה משום שמאן לשמע את תפלתם של ישראל, אלא: "צעקו וה' שמע" - חביבה היתה צעקתם לפני ה', ורק כאן: "מכל צרותם הצילם" - טרם השלימו תפלתם, כדי שלא יהיו שרויים בצרה ולו רגע אחד נוסף.

בכך באר רבי חנוך העניף ערזון מוגיערז' את הסבה שבתפלת שמונה עשרה, מקדימים אנו לבקש: "שמע קולנו ה' אלוקינו...", ורק אחר כך: "נקבל ברחמים וברצון את תפלתנו"; לאמר: רצוננו להיות מאלו שהקדוש ברוך הוא שומע את קולם תחלה ואחר נענה לתפלתם, ולא מאלו שמתוה שאינו רוצה לשמע את קולם, עונה להם טרם תפלתם.

רב שלום: 'ג' רוח' - דברי חנוך אות ג

מבאר אמונים

מדברי רבנו בחיי בפרשתנו

יסוד כל התורה כלה

"ויראו העם את ה' ויאמינו" (ד לא)

"ומפני שהאמונה יסוד כל התורה כלה תקנו לנו רז"ל בתפלה ובברכות לענות אמן, שהוא נגזר מלשון אמונה ומלשון הודאה, שמקבל עליו דברי המברך ומודה בהם. והוא שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבועות לו א): אמן מקבלה, אמן שבועה, אמן קיום. ועל זה אמרו (נדר טו ב): גדול העונה אמן יותר מן המברך. ובאר הענין: כי המברך מעיד בברכתו של הקדוש ברוך הוא שהוא מקור הברכה, והעונה אמן הוא מקום השער והוא העקר. שאין קיום העדות בעד ראשון אלא בעד שני, שהעדות נגמר על ידו. והעונה אמן הוא העד השני, וצריך הוא שיצטרף עם העד הראשון שהוא המברך, כי עמו העדות קים."

רבנו בחיי

להפכה בחסדי ה' נצרכת התבוננות

"התיצבו וראו את ישועת ה'" (ד י)

לכאורה, די היה שיאמר משה לישראל: "ראו את ישועת ה'", ומדוע הקדים והורה להם: "התיצבו?"

פרש רבי חיים מרדכי קאטץ ראש ישיבת טלז - קליבנד: אם רק יעמיק האדם להתבונן סביבו, נגלה במהרה כי בכל יום מתרחשים עמו נסים רבים עד אין תכלית. ורק מפני שאינו נותן לב להתבוננו, אין הוא מכיר בקב, ומימלא אינו מודה על נסים אלו. על כך פבר רמז דוד המלך בתהלים (צב ו-ו): "מה גדלו מעשיך ה'... איש בער לא ידע", ועוד אמרו חכמים (גדה לא א): "אפלו בעל הנס אינו מכיר בנסו".

מסתבר אפוא כי גם נס כה גדול כקריעת ים סוף יכול היה לחלף על בני ישראל מבלי שיעמדו על עצמת גדלו והקפיו. לכך הקדים והורה להם משה: "התיצבו" - עמדו והתבוננו, כי רק כך "ראו את ישועת ה'" - על כל הקפה ופריטיה, ותוכלו להודות על כך כדבעי.

באר מחוקק

ציאת מצרים - לחרות עולם

"התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תספו לראתם עוד עד עולם" (ד י)

האיר הבני יששכר:

הנה קבעו חכמים (מדרש תהלים לו ו), כי גאלה הנעשית בידי שליח - יכולה להתבטל, אולם גאלה הנעשית בידי הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו - מקימת לעולם. ויש לומר כי לכך רמז משה לישראל: "התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם" - בכבודו ובעצמו, ובכך תהיו בטוחים כי - "לא תספו לראתם עוד עד עולם".

נראה כי מחמת עבדה זו תקנו חכמים בגסח תפלת ערבית: "יוצא את עמו ישראל מתוכם לחרות עולם".

אגרא דכלהו: בני יששכר מסמרי ניסן מאמר ד' ריש ז

אין ישראל נגאלים אלא בתשובה

"כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תספו לראתם עוד עד עולם" (ד י)

פרש רבי יהונתן איבשיץ:

במצרים נגאלו ישראל אף שמצד מצבם הרוחני לא היו ראויים לכך (ויקרא כג ב). לפיכך הדגיש להם משה: דעו כי באפן אשר ראיתם את מצרים היום - נופלים לפניכם מבלי שהייתם ראויים לכך, "לא תספו לראתם עוד עד עולם", כי לעתיד לבוא לא תגאלו אלא בתשובה ובתפלה (ראה מדרש תהלים קו ט).

'תפארת יהונתן'

זה א-לי ואנחה - התנאה לפנינו במצוות

יסודי יקר!
בכל מצוה ומצוה רגיל אתה להדר כמדת יכלתך, ואף לפור ממון רב לשם כך. ומה בדבר אמירת הברכות?! ענית אמן הנה חלק מהברכה (רמ"א או"ח קסז ב) ועל 'ברכה הנענית באמן' מובא בהדר הקדוש (וילך רפה ב) כי זו היא הברכה שנאמרה כראוי.

ברכות השחר: בקול בכוונה בחברותא.

ברכת המזון - ברכת 'הארץ' (ב')

יציאת מצרים בברכת 'הארץ'
אף כי הצטיינו בתורה (דברים טו א) לזכר את יציאת מצרים בכל יום ויום, הזכרת יציאת מצרים בברכת המזון לא הובאה בגמרא כחלק מסדר ברכת 'הארץ' (אולם ראה בי"ח אורח קצבו ושהיה הזכרה זו לברית ותורה), ובימים התקשו בפשט שיכות הזכרה זו לברכת 'הארץ'.

וכך העיד הגר"מ טיקוצ'ניסקי על רבה של ירושלים הגאון האדו"ר זצ"ל, כי בהיותו על ערש דוד, שעה קלה טרם פטירתו, דבר עם סובביו על אודות ברכת המזון. בין דבריו אמר: "מצטער אני כי על אף שטרחתי בך, לא זכיתי למצא בדברי חכמינו מקור לענין הזכרת יציאת מצרים בברכת המזון" (אגרת אליהו [אודותיו] עמ' סמד).

אמנם בדברי חז"ל לא מצאנו מקור להזכרה זו, אך רבותינו הראשונים כתבו טעם לדבר: היות שבתחלת הברכה הוצרכו לשבח את הארץ הטובה שנתנו לנו ה, מוטלת עלינו החובה להמשיך בהזכרת יציאת מצרים, וזאת משום שנקיינו לארץ היתה סוים והשקמה יציאת מצרים. שכן תהליך קבלת על המצוות שהחל במצוות הראשונות שהצטוו ישראל ביציאת מצרים, השלם בכניסתם לארץ וקבלתם את המצוות התלויות בארץ (הפסוקים לעובדי ה', ח"ב פ"ט).

הקדמת שבת הארץ ליציאת מצרים

לכאורה יש להבין: הלא יציאת מצרים קדמה לכניסת בני ישראל לארץ. אם כן, מדוע מקדימים אנו בברכה "על שהנחלת לאבותינו" ליעיל שהוצאתנו... מארץ מצרים?

באר העיב"ץ (פסדור): את ארץ ישראל הכניח הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו שנים רבות לפני שירדו בניו למצרים. וכיון שהבטחתו של הקדוש ברוך הוא אינה חזרת ריקם, נמצא שפאותה שעה ואילך הרינו פ'מחזקים' בארץ וכביכול כבר זכינו בה, לכן ראוי שנקדים את הארץ ליציאת מצרים.

בדומה לכך כתב החתם סופר (מורת משה' ריש י' תמא): בכל דרכי נדודיהם היו פניהם של אבותינו נשואות תמיד אל הארץ הקדושה, ואף כשהיו שקועים בקשי השעבוד מצרים ידעו תמיד כי, כפי שאלהם לבסוף לבוא אל הארץ. בכניסתם למצרים (בראית טו ד): "לגור [מלשון] גרות וארעיות" בארץ באנו, על כן ראוי להקדים את שבת הארץ להזכרת יציאת מצרים, כי הארץ עמדה לנגד עינינו בכל תלאותינו.

בדומה לכך כתב רבנו בחיי (דברים טו ב) בנוגע להזכרת יציאת מצרים בפרשת הבקרים: "שיתחייב האדם לתת אל לבו בזמן מלכותו ושלולתו - זמן הירידה והשפלות שיהיה לו. וכן אמר קבלת (ו' ט): 'ביום טובה היה בטוב ובימים רעה ראה' - באורו: ביום טובה ראה ביום רעה, זהו פדי שיתגונן ביתרונן שיש לו וזו יודה על זה לשם תעלה הטוב והמטיב לו."

מאריך מצרים ומבית עבדים

את כפל הלשון: "שהוצאתנו... מארץ מצרים ופדינתנו מבית עבדים", באר האור החיים הקדוש (סימון כ ב) בעשרה אפנים [עין שם], אחד מהם הוא: כי יש בכה שבת מיוחד, שאלו היינו יוצאים ממצרים בדרך בריחה, היה נותר לנו שם של עבדים לעולם. אך הקדוש ברוך הוא הוציאנו בכבוד וילעינו כל מצרים, ובכך לא נותר בנו כלל שמץ מאותה עבדות. עוד בארו זאת המפרשים על פי הידוע, כי ליציאת מצרים היו

מאמעו", והקדו זקוקותי המפחדות של הילד בכל רחבי הערה. "אפרים פישל", לטעמה האם מתפחדת כנגדו, זקוקותיה קמטע ונגלעות בצליל חריקותיה הגסות של העגלה הצבאית המתרחקת.

היה זה בתקופה הקשה של גזרות הקנטוניסטים. אפרים פישל נלקח, כאלפי ילדים אחרים בני דורו, הישר לקסקרטיני הצבא האדום, כשהוא מותר אתרו את אמו האלמנה בודדה ושבורה. היה זה רק הפרך הראשון מתוך המסלול הקשה והאיום שעתיד היה הוא לעבר במטרה להשילוו מיהדותו ולהוכיח לאזרח רוסני מן השורה.

בלב האם פעמה תקווה קלושה, כי בנה יחזר לרשותה מיד כשיתברר לקציני הצבא כי לרב חלשתו אינו כשיר לשרת בתפקידים משמעותיים. אולם, לרב יגונה, לא כך היו פני הדברים. הקצינים שישו על כל ילד שבאמצעותו יוכלו למלא את המכסה שהטלה עליהם מלאת הצאר, ועתידו הצבאי לא היה חשוב להם כלל וכלל.

שמו היהודי החלף מיד לנאפי. וכמו יתר חבריו הקנטוניסטים, נמסר לידיו של אכר רוסני נכער אשר מכאן ואילך היה אמור לשמש בעבודת כידוד.

היודע אתה מה זה דוד?, רעם עליו קולו של האכר עם כניסתו לביתו, וכשאפ המום לא מצא תשובה מיידית, הפליא בו 'דודו' את מכותיו; 'הנה, עכשו עתה כבר יודע', לעג לו הדוד, כשאנף החל לככות בכאב.

תפקידו של היוד' היה לתכנן מחדש, והוא עשה זאת במסירות מרשעת. 'אם התנצר', הבטיח לו הדוד מפעם לפעם, 'אהיה לך לאב'. ואלו נאפי לא חשב ולו לרגע להענות להצעה.

הרעב, הסבל והיסורים שהיו מנת חלקו של נאפי במהלך השנים הבאות, רק חשלו את רוחו. על אף שזנלח מבית אמו בגיל רך, השתדל בכל כחו שלא לשכח מאין בא. הוא זכר מעט תפלות שאותן היה ממלמל מפעם לפעם. הוא גם זכר שאמו הבטיחה לו פעם שלכשיגיד לקבל את התפילין של אביו, והוא עדין צפה לכה בכל לבו. גם את שמו היהודי הקפיד שלא לשכח, ואף לא התקשה בכה, שכן זקנתה של אמו הקוראת בשמו בעת שזנלח ממנה, עדין הזהדה באזניו.

משחגיג לגיל המתאים, נלקח נאפי בידי הדוד למחנה הצבא. את פניו קבל קצין חמור סבר אשר כנה בפיו כל 'זקרבסקי האים'. זקרבסקי הביט בנער הכחוש שלפניו, והדוד השפיל את עיניו בבושה.

"מה שמד?, שאל זקרבסקי את הנער המפחד, ומתוך בלבול הוא השיב: "אפרים פישל". זקרבסקי נתן מיד מבט חמור בידו, ואפרים פישל זיכר מיד: "נאפי" - הוא נסה לתקן, אף כבר היה מאחר מדי.

"נאפי פישל עשר מלות על מחוג החרוץ הגרוע שהעניק לחניכו", צוה זקרבסקי לחיליו, כשהוא מצביע לעבר הדוד אשר דמותו הענקית התפוצצה בפחד; "ועוד עשר על האכל שמענו ממנו", הוסיף, כשהוא בוחן שוב את הנער הכחוש.

היתה בכך נחמה פורתא בעבור נאפי. מעין קרן אור באפלת חייו, כשהאיש שהתאכזר אליו כל כך נענט, ולו במעט.

"נאפי" - קוראים לה...", אמר זקרבסקי בנימת זלזול, ויהי כבר אמה יודע לעשות...?", הוסיף בבזו. נאפי נשא בלבו תפלה, ומבלי לדעת מדוע השיב: "אני יודע לבשל".

"לבשל אתה יודע? מצין! הנה יש לי עבודה בשבילך; השבח שלי זקוק לנזר שכן לפעמים הוא שבור, ולפעמים סתם כך אין לו כח... צריך מישהו שיהיה לידו".

בכה הסתים תפקידו של נאפי בשרות הצבא האדום. נאפי עבר לגור במתחם ביתו של זקרבסקי, שם שפן בחדר אחד עם השבח המהלל. השבח היה גוי רוסני מבטן ומלדה, אשר מפעם לפעם היה טכור פלוט, אולם היתה לו מוחית מיוחדת בהנחת מאכלים מפנקים שערבבו לחמו של זקרבסקי.

בשעות הארוכות שישעה לצד השבח השתלם נאפי במלאכת הבשול. בתחלה התייחס אליו השבח בנקשות, אולם אט אט הוא התרבה, ולא הסתיר ממנו שום סוד.

בית כנסת במרתפי הצבא האדום

כך חלפה לה תקופה ארכה שבה עשה נאפי את מלאכתו לצד השבח, תוך שלבו מלא יגעושים לעבר שבמשי זכר. הנהג, ביום מן הימים פנה אליו השבח לפתע בבקשה: "מזה זמן רב שאני מנסה לגלות את הסוד העומד מאחורי הדגים הטעימים שהיהודים מכינים לשבת, ואתה - יהודי הנך. אולי תוכל לנסות ללמד זאת בעבורי?".

ההצעה נפלה לפתחו של נאפי כפרי בשל. מזה זמן רב הוא המתין להזדמנות זו, והוא לא חשב להחמיצה; "כדי לגלות לך את סודות הדגים, אני חייב ללכת ללמד זאת אצל אחי היהודים", קבע נאפי. "אין שום בעיה, אשיג לך אשור", נענה לו השבח, ונאפי הצליח רק בקושי לללא את אשורו.

האשור הפיחל הגיע. וכך, בערב שבת מצא עצמו נאפי עומד בפתח ביתה של משפחה יהודית. לאחר שהציג עצמו בקש ללמד מהם את סוד הכנת הדגים לשבת, ונענה במאור פנים. בעל הבית הכניסו ונחדד לשמע על מצבו של הבחור היהודי שלפניו. נאפי בקשי זכר דבר מה משנות הילדות הרחוקות, אולם המשפלה היחידה שהיתה בפיו היתה - להניח תפלין.

"אולי תוכלו להשיג בעבורי תפלין?", התחנן נאפי. "בשמחה", ענה היהודי, "אשתדל להשיג לך תפלין בקודם, אולם בינתיים תוכל להניח את שלי".

כך משהו שבועות מספר התארח נאפי בערב שבת בבית היהודי, לומד ממנו את סודות הבשול, ובזבב קונה דרכו משגים בסיים ביהדות. ביום שפג תקף האשור שנתן לו, הוא נפרד מבעל הבית בדמם, והפתע לקבל ממנו מתנה - זוג תפלין מהדרות וסדר אישי.

נאפי שב לעבודתו, ומיום זה נאילך לא הפסיד ולו יום אחד של תפלה כשהוא עטור בתפלין. בכל עת מצא הוא היה נהאם מאחורי התנור הגדול, מניח את התפלין ומתפלל, ולאחר מכן שב לעבודת המטבח.

ביום מן הימים, בעודו עטור בתפלין, לשמע לפתע קולו הרועם של זקרבסקי: "נאפי, בוא רגע מיד". נאפי הפתע, ובטעות שכח להסיר את תפלינו. וכל אחר שנכנס לחדר נחדד לגלות שהתפלין עליו. הוא נסה ללא הצלחה להסתיין בשויולו, אך הוא אחר את המועד.

"מה אתה עושה?", שאג זקרבסקי, ונאפי נגמם: "מתפלל".

"מה???", נהם זקרבסקי, "מדוע הפסקת באמצע? וכי אתה פוחד ממני יותר מאלקוד? עשרים וחמש מלקות תקבל עתה על חלול ה...".

היתה זו הפתעה מחלטת לשמע מלים שכאלו מפיו של זקרבסקי האים, ובל נשכח; היה זה בתקופה שבה פעלו השלטונות הרוסיים לסגירת כל בית הכנסת ברחבי רוסיה ולהעברת מאות אלפי יהודים מיהדותם. אולם זקנא בתוך ביתו שלו, פעל זקרבסקי האים להקים 'בית כנסת', בעבור יהודי אחד.

עשרים וחמש מלקות קבל נאפי באותו היום, אולם את הקצח לא שכח. מילות או ואילך הקפיד שלא לזכר מלך כשהתפלין לראשו.

היחס הבלתי נתן להסבר המשיך; נאפי שחזר בינתיים להיות אפרים פישל, המשיך להתחזק. לאחר מותו הפתאומי של השבח, מנה נאפי תחתיו והפך לשבח הראשי. וכאשר ביום מן הימים הצע לו שדוד, נערה יהודיה כשרה, לא הפתע כאשר זקרבסקי הציע לו מיזמתו לערף את ההתנה בסלון ביתו.

היה זה שמעך מוחר ונזיר מאין כמותו; התנה יהודית כשרה למהדרין הענרכת בביתו של קצין בכיר בצבא האדום...

לא כל הקנטוניסטים היהודים זכו למה שזכה אפרים פישל. רבים מהם נהרגו במהלך שרתם הצבאי הארוך, אולם רבים עוד יותרו היו אלו שהתבוללו לחלוטין באמה הרוסית. אפרים פישל לעמתם זכה לשבח איתן באמנתו עד סוף שרותו הצבאי. בעודו זמן ושבע ימים, בעת שזכה לראות דור רביעי הנכנס בביתו של אברהם אבינו, ספר ספורו לסימן, רבה של מוסקבה הרב יעקב מזא"ה, אשר למדים חקק את דמותו המיוחדת בוכרונותיו למשמרת.

זקרבנות [לד"ר מוא"ה] ח"ב עמ' נט

עמודי שבוע

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשיות בשלח - יתרו תשע"ט ♦ עלון מס': 10

השגחה שבועית

זריקת הרגעה מתוצרת הקו

ביום רביעי פרשת וארא, התקבל טלפון במשרד: "אם שיעורו הידוע של ר' דוד, שיעור מס' 52, לא בא לעולם אלא בשבילי, דיינו!

היום, בשעה חמש וחצי לפנות בוקר, בעת שהייתי כבר שקוע בתפילת ותיקין בבית הכנסת, ובני ביתי היו לבד בבית, נשמעו מהלומות על הדלת. "אם לא פותחים אנחנו פורצים". שוטרים נכנסו הביתה, ובקשו את המחשב שאין לי ולא היה לי מעולם.

הם התחילו להפוך את הבית. פתחו ארונות, הפילו חפצים, הזיזו רהיטים. הילדים עמדו צפופים ומבוהלים על שלוש מרצפות, ופתאום צעק אחד מילדי, "כי היתה סיבה מעם השם! בשביל מה ר' דוד הכניס לנו כל כך את הפסוק הזה, אם לא בשביל הרגע הזה?" זה היה כמו זריקת הרגעה. כאשר הגעתי הביתה מצאתי שוטרים נזעמים וילדים נינוחים. אני נלקחתי לחקירה.

החוקר שאל: "אתה יודע למה הביאו אותך לכאן?" "כן".

החוקר נהנה שהעבודה שלו קלה, ואני כבר מודה, ושאל, "נו, למה?" ענית: "כי היתה סיבה מעם השם".

"מה? לא שמעתי טוב". "כי היתה סיבה מעם השם".

לבסוף התברר שהאשראי שלי נגנב ומישהו עשה עם זה דברים שאסורים בחוק.

אבל זה לא חשוב. מה שחשוב זו החוויה שעברנו; איך שקיבלנו את מה שקרה לנו. היית צריך לשמוע איך הילדים אומדים את הנזקים. את זה השוטרים הפילו כי היתה סיבה מעם ה', ואת זה השאירו במקום כי היתה סיבה מעם ה'. הבהלה התהפכה ללהבה של בטחון ואמונה, ששון ושמחה, כל מה שקורה לנו זה רק לטובה".

אם לא שמעת עדיין את שיעור 52, אני ממליץ לך בחום, התקשר לקו, הכנס לשלוחה 4 (לאחר בחירת השפה) וחפש את שיעור 52.

בברכת שבת שלום
העורך

דברים שבלב

על פי השיעורים שנמסרים ב"קו השגחה פרטית" במהלך השבוע בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

השקעה משתלמת, באחריות!

כמה אחוזים בניהול העולם. תחילה לומדים, בהמשך מפנימים, מתרגלים ומתאמנים, וכך יוצרים את האפיק הפנימי שיקבל אל תוכו את מנוחת נפש הבוטח.

שלושה שלבים בקניית הבטחון - ידיעה, יכולת, עשייה:

הראשון - לדעת שה' יודע מה טוב בשבילי. אני חושב שאני יודע, חבר שלי חושב שהוא יודע, אבל הקב"ה יודע באמת, בידיעה ברורה שאין יותר בהירה ממנה, מה טוב לי, מה קורה לי, מה יעזור לי. זה השלב הראשון, להאמין שה' הוא בעל הבית על הידיעה, וכל מאמינים שהוא יודע יצר כל יצורים.

אחרי ששינתג את זה עשרות פעמים, עד שידיעה זו הפכה לחלק מן, אתה עולה בדרגה לשלב השני - שהקב"ה יכול לפעול הכל, לשנות כל מציאות, להפוך כל מצב. לקב"ה כוח בלתי מוגבל! שום דבר לא יעזור בעדו. וכל מאמינים שהוא כל יכול. הוא מעל כולם. מלך מלכי המלכים, אלוקי הכוחות כולם. זאת יכולת שאינה נתפסת כלל בחשיבה אנושית. יכולת שחובקת את כל העולמות, מעבר למקום ולזמן, מעבר לכל אפשרות להכיל את זה. אין סוף של יכולת. שוב תשנן זאת לעצמך עשרות ומאות פעמים, ותן קפיצה אל השלב השלישי - להאמין שהעשייה היא בידי הקב"ה. לא רק שהוא יודע ויכול, אלא גם עושה בפועל, בכל יום בכל עת ובכל שעה, ובכל רגע ורגע כפי ידיעתו מהו הטוב בשבילי וכפי יכולתו יתברך. העולם מתנהל עכשיו על ידו, ונמצא כל הזמן בשליטה בכל חלקיק רגע. וגם אם נראה לי שמה שקורה אינו טוב, הוא טוב באמת, כמו שאמרנו חז"ל בברכות (דף ס') "כל מה דעביד רחמנא לטב עביד".

אלו שלושת השלבים שצריך כדי לקנות את מנוחת נפש הבוטח. אני יודע שה' יודע מה טוב לי, והוא יכול להושיעני ולעזורני תמיד, והוא אכן מיטיב אתי בפועל כל הזמן. אלו השלבים שעליהם נעלה, ומהם נתעלה. התמצית של ההשקעה הבטוחה ביותר שתיתן לך תוצאות מבטיחות באחריות.

(על פי שיעור 25)

מזיעים לך מוצר מבטיח. משהו שיקל עליך את החיים, ויעשה לך טוב. משכנעים אותך שכדאי מאד לקנות אותו. השכנועים נשמעים טובים, אנשים חכמים מאד משתמשים בזה, כבר דורות שחיים על זה, וכל מה שאתה צריך לעשות, זה להצטרף לאנשים שעשו את עסקת חייהם.

הכל טוב ויפה, אבל אתה לא יכול לבצע את העסקה לפני שאתה יודע מה זה. מהו הדבר שאתה מציע לי? תן לי הגדרה.

בפרק א' של שער הבטחון רבינו בחיי נותן לנו הגדרה מה זה בטחון. מה אתה מקבל עם ההשקעה שלך? מה תרוויח אם תלמד בשער הבטחון ותקשיב לקו השגחה פרטית, תשמע שוב ושוב שה' מנהל את העולם, תפנים ותיקח לך עמוק אל תוך הלב את כל מה שאנחנו משוחחים פה? מה אתה קונה? בטחון. מהו בטחון? מנוחת נפש הבוטח! שיהיה לכו סמוך שהקב"ה יעשה הטוב והנכון לו בעניין אשר יבטח עליו.

רוגע, שלוה, מנוחת הנפש, הן כולן מילים נרדפות לבטחון בה'. זה הדבר שהאנושות כולה משתוקקת אליו. בתי המרקחת מתעשרים מרף המכירות העולה של צמחי מרפא למיניהם, שזה לא דבר פסול כי הצמחים מאפשרים לבן אדם לנוח מכל הלחצים שתוקפים אותו מכל עבר. הם עובדים על המוח ועל העצבים, אבל אחרי שהשפעתם עוברת, שוב מתרומם הארי מרצו, שוב צריך להתמודד עם כל הלחץ.

כשאתה משקיע בבטחון, אתה קונה רוגע מסוג אחר, רוגע עקבי ומתמשך, שכלל שהזמן עובר הוא ממלא אותך יותר ויותר. אתה מסוגל להישיר מבט אל המציאות, לעמוד נכוחה מול כל הנתונים, מול חוב של מאות אלפי שקלים, שאין לך מושג מהיכן לכסות, מול בן מתבגר שזקוק לשידוך, מול בעיה רפואית, או מול קושי לימודי - ולהיות רגוע. מבפנים. לעשות את כל הפעולות, למלא את תפקידך בלי עצבנות ובליל האשמות, ולפעול מתוך יישוב הדעת. זהו בטחון.

יש דרגות בבטחון, קונים אותו בעקביות ובהתמדה, צעד אחר צעד, מתקדמים ומתבגרים אט אט. בכל שלב בחיים מתפתרים מעוד

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

נפילה לצורך עליה

לא ממש הכרתי את משפחת גרין, השכנים בבניין הסמוך. אנשים שקטים. האב היה חולף על פניי בבקרים ומברך אותי לשלום. אני הולך לכולל שלי, והוא לכולל שלו. אמנם שנינו לומדים אותה תורה, אבל חיצונית לבושנו שונה. שלי ארוך, שלו קצר, לי מגבעת מסוג אחד, ולו מגבעת מסוג אחר. יכלו לראות בשכונה את הילדים שלהם, לבושים במיטב המחלצות. נעליים מעודכנות, ובגדים צבעוניים קצת יותר מהמקובל. בחדר עגלות היה קורקינט ששייך להם, ועוד כמה צעצועים גדולים ויקרים.

משפחה מחו"ל, עם מושגים נרחבים בענייני עולם הזה, היום, כשאני מספר את הסיפור, אני חושב שעיני הטעתה אותי. בסך הכל היו להם חפצים ברמה שהיו רגילים לה. הן לא ביררתי במה שקוע הראש שלהם, ומה הם עושים בביתם. אני מדבר רק אודות מראה עיניים, ודעה כללית שרווחה לגבי המשפחה הזאת.

יום אחד פוגש אותי הרב גרין, ומבקש לשוחח אתי שיחה של ממש. הוא היה נראה נבוך. "תרגיש בנוח", אמרתי לו, "אנשים אחים אנחנו. לכולנו יש מבחנים באמונה מידי פעם, נעזרים אחד בשני ומתחזקים".

"יפה אמרת", נענה הרב גרין, "מבחן באמונה. מבחן רציני קיבלתי".

וזה דבר המבחן:

הרב גרין הוא יושב אוהל, אברך כולל שתורתו אומנותו. אשתו תח"י, הגברת גרין, לקחה על עצמה את עול הפרנסה, והיא פתחה עסק. העסק הצליח מאוד והתרחב. המוצרים שהיא משווקת מבוקשים בשוק, והמאזנים החודשיים משביעי רצון ברוך השם. עד כדי כך, שהרב גרין התבטא, "בשביל מה שאעסוק גם אני בפרנסה? עם כזאת ברכה משמים, אני יכול רק להפריע". ואכן, הרב גרין השתדל מאד לא להפריע לאשתו הצדקה, ולא להתערב בצניעות שדרכם יורד השפע משמים. הוא ידע כי הוא עושה את תפקידו, אשריו שהוא גדל בתורה ועמלו בתורה, ועושה נחת רוח ליוצרו.

בזמן האחרון נפל דבר. אחד העובדים פעל שלא כשורה, העסק נעקץ, ובבת אחת הם נפלו לחובות עצומים. הגברת גרין חשבה שכדאי להציל את העסק ולא לסגור אותו, להמשיך להעסיק עובדים ולשווק. יחד עם זאת הם היו מוכרחים להיכנס לתכנית הבראה, ולגייס כספים כדי לשלם את החובות. הם ישבו עם יועצים ועסקנים, שעזרו להם בגיוס גמ"חים ובפריסת תשלומים, אבל גם אחרי כל זה, הם צריכים להוציא מעתה אלפי שקלים כל חודש, רק בשביל לכסות את החובות.

"אינן לי את הכסף הזה", אמר הרב גרין, "וזה אומר שעלי להביא הכנסה נוספת ולצאת לעבוד".

"יש מצבים שזה מה צריך לעשות", אמרתי לרב גרין, "נראה לי שהתחייבת בכתובה לפרנס את משפחתך, הלא כן?"

"כן. התחייבתי", אמר הרב גרין, "אבל אשתי אומרת שהיא מוותרת, והיא מעדיפה שאקדיש את חיי ללימוד תורה. היא אינה מפחדת ממחסור ולא מעבודה קשה. רק דבר אחד מפחיד אותה, שאצטרך לעזוב את הלימוד. כעת אני לא יודע מה לעשות".

גם אני לא ידעתי מה הקב"ה רוצה. אינני רב, ואיני יכול לפסוק עבורו בשאלה גורלית כל כך. "החברותא שלי רב", אמרתי לו, "אציע לפניו את שאלתך, ונראה מה הוא יענה".

הוא הספיק לקחת צידה

יש פתגם כזה - אל תחפשו את הדרך אל האושר, חפשו את האושר שבדרך. אני אינני מחפש את הדרך לאושר, פשוט כי היא ידועה לי היטב. כל יום אני יורד לתחנה, מחכה שם חמש דקות, עולה לאוטובוס, נוסע כרבע שעה ומגיע למקום לימודי כולל. שם נמצא האושר. "אשרי אדם שומע... לשקוד על דלתותי יום יום". (משלי ח)

בתחנה אני פוגש יהודי שמחכה גם הוא לאוטובוס שייקח אותי למחוז חפצו. הוא אינו שומר מצוות, וסביר להניח שהוא עדיין מחפש את האושר. הימים חולפים, והמפגש הקבוע יוצר ביננו איזשהו קשר. בשלב מסוים החלטתי כי אפשר למצוא אושר גם בדרך, ולא רק בסופה. פניתי ליהודי ואמרתי לו, "אתה יודע שלא חיים כאן לעולם. יש מקום אחר שהולכים לשם אחר כך. שם לא מבקשים כדורגל, וכסף לא עוזר. שואלים שם, מה למדת? אלו מצוות עשית? אתה יודע את זה?"

היהודי הקשיב לי, ופניו החליפו צבעים. אחרי שניות ארוכות של שקט הוא אמר לי, "אתה צודק!"

אמרתי לו, "יש לנו חמש דקות עד שהאוטובוס מגיע. בוא נלמד גמרא ביחד. אני אגיד את השיעור ואתה - רק תשמע".

הוא נענה ברצון, ומאז למדנו כל יום קצת. חמש דקות גמרא. חמש דקות של נצח, משהו לשים כצידה לדרך הארוכה.

עברו כמה ימים והחילוני עזב את העולם. שמעתי שהיה לו ל"ע את המחלה, והוא לא אמר זאת לאיש.

כאשר באתי לניחום אבלים סיפרתי לבנים שאביהם עלה לשמים אחרי שזכה ללמוד תורה. הם הודו לי, ואמרו שתמיד ידעו שאביהם הוא משהו מיוחד, צדיק נסתר, ואני עמדתי נפעם, וחשבתי איך גלגלה ההשגחה שניפגש ושנלמד. הקב"ה אינו עוזב אף אחד.

(יום חמישי, חיי שרה, מהדורת לילה עברית, סיפור מספר 3)

על רעיון כזה לא חשבתי

הוריה של אשתי שיחי מתגוררים מזה ארבעים שנה בדירה ירושלמית אותה קיבלו כדין בדמי מפתח. בכל חודש הם מעבירים את התשלום לבעל הבית. האזור בו הם גרים הולך ומתייקר עם השנים, אבל דמי המפתח נשארים נמוכים כשהיו, כפי שסוכם. באחד מהחודשים האחרונים, איחרו הדיירים את התשלום, ובעל הבית קפץ על המציאה. הוא היה עורך דין, וכך צד איזה סעיף קטן בחוזה, שעם פרשנות מוצלחת מבחינתו, הוא יכול לשלול את זכותם של הדיירים לגור בדירה. אם יצליח לפנות אותם, הוא יוכל למכור את הדירה במחיר גבוה ולהרוויח הון.

בעל הבית עשה עבודה יסודית, ארגן את כל הניירות המרשימים, ושלח הודעה להוריה של רעייתי, כי עליהם לצאת מהדירה בתוך זמן קצר. לא אומר שההודעה נפלה עליהם כרעם ביום בהיר, כי היום לא היה בהיר כל כך, והרעם לא החריד את לבותיהם כל כך. חמותי ידעה שעל פי דין מגיע להם לגור בדירה עד סוף ימיהם, באריכות ובבריאות בעזרת השם, ואין שום סיבה להסכים לדרישה.

בעל הבית לא ויתר, וכך התגלגלו הדברים לבית משפט. הוא היה בטוח בהצלחתו. הכל היה מתוק, מסודר, ומאורגן כל כך, שהוא רק חיקה לחתימת השופט כדי לבצע את המהלך. גם חמותי הייתה בטוחה בהצלחתה. הקב"ה משגיח על העולם באופן הכי מסודר ומאורגן, הכי צודק ורק לטובה, שהיא ידעה, שאם משמים היא צריכה להישאר בדירה, איש לא יוכל להוציא אותה, ובכל מקרה - מהשם הטוב יוצא רק טוב, הכל בהשגחה, ואין כל ספק, שאיזו הכרעה שלא תהיה במשפט, תהיה לטובתה.

ידעתי זו הייתה חזקה כל כך אצלה, שהיא לא הרגישה כל חשש. ביום המשפט לבה היה שקט ורגוע לגמרי. היא התפללה לה' בכוונה ובחמימות, נתנה צדקה והלכה

החברותא שלי שמע את הסיפור ושקע במחשבות. "גדול עלי הסיפור הזה", הפטיר אחרי כמה דקות, "בשביל זאת שאלה צריך פוסק בעל שיעור קומה. אני חושב שמורינו הרב ירמי שליט"א, ידע לענות על שאלה סבוכה כזאת".

העברתי את הצעתו של החברותא לרב גרין, ובני הזוג אכן עלו לביתו של מורינו הרב ירמי שליט"א, ושטחו לפניו את בעייתם. הרב גרין סיפר ביבושת על התסבוכת שאליה נקלעו, אבל האישה לא יכלה לעצור בעד דמעותיה. "מילא המפעל", היא אמרה, "מילא הבושות... החובות... אבל התורה! כל ימיי אני מתפללת שבעלי יוכל לשבת וללמוד תורה, בשביל זה אני מתאמצת כל כך. זה מה שנותן לי כוח, ועכשיו, גם את זה נפסיד? אני לא מוכנה. לא מסכימה! יאמין לי הרב, שזה הכאב הגדול ביותר שלי. בעלי הוא תלמיד חכם. אברך משי. הוא זוכה ברוך ה' להצלחה בלימוד. איך אפשר להוציא אותו לשוק העבודה?"

דבריה יצאו מן הלב. ניכר היה כי פגיעה בלימוד התורה של בעלה, היא פגיעה בנקודת חייה. הרב התרגש מהמסירות שגילתה האישה, מרצונה העז לקחת חלק בתורה הקדושה, ומהמוכנות שלה לשאת כל קושי. "תחזור בעוד שבוע", אמר הרב, "עלי להתיישב בדבר".

איש לא חשב שהימים החולפים יביאו עמהם בשורה, אבל לא מחשבותיי מחשבותיכם. במשך השבוע התקשר למשרד איש עסקים שלא ידע מהעוקץ שאיים להפיל את העסק. הוא הציע להשקיע סכום עתק בעסק של גרין, ולהיות שותף ברווחים. ההצעה הגיע בתזמון המדויק ביותר. היה בה כדי לכסות את החובות, להרים את הראש ולהמשיך הלאה בסייעתא דשמיא, לשוב ולהצליח כמקודם.

בת הייתה להם, למשפחת גרין. בת טובה מבית טוב, לומדת בכתה ח', ומבקשת להתקבל לסמינר. הסמינר, כדרכם של סמינרים, מברר על הבת, ועל המשפחה. כחלק ממסירות נפשם לתורה, הגיעו בני משפחת גרין לארץ ללא משפחה מורחבת. אף אחד לא ממש מכיר אותם, ולא ראה את הבית שלהם מבפנים. מה שרואים בחוץ עושה רושם קצת מודרני ופתוח, וההנהלה בסמינר מבינה כי הבת אינה מתאימה להם. הבת מקבלת תשובה שלילית.

נכון שיש סמינרים נוספים, אבל היא רוצה ללכת לסמינר טוב, ברמה שלה. נכון שיש בתי חינוך פתוחים יותר, אבל היא לא באמת פתוחה. אם תיכנס לסמינר טוב היא תתחזק עוד יותר. "בשביל זה הגענו לארץ?" בוכה האם. "אני רוצה לבת שלי את החינוך הטוב ביותר!"

הם מנסים להפעיל פרוטקציות, ואני מספר לחברותא שלי את צרת הבת. החברותא שוקע במחשבות, והוא שוב מציע ללכת לרב ירמי שליט"א שישפיע על נשיא המוסדות, רב חשוב בירושלים שיוורה להכניס את הבת לסמינר.

הרב ירמי אכן מתגלה כשליח טוב. הוא מדבר טובות על המשפחה, מספר את הידוע לו על מסירות נפשם לתורה ועל הערכים האיתנים של הבית.

הבת מתקבלת לסמינר.

"אם לא הסיפור של החובות" אומר הרב ירמי, "לא הייתי יכול לעזור. כדי לשכנע שיקבלו מי שקיבלה תשובה שלילית, צריך משהו מספיק חזק. איני יכול לדבר באוויר, אני צריך הוכחות. כאן, מפני שעלו להתייעץ עמי, וראיתי מקרוב את מסירות הנפש ואהבת התורה של בני המשפחה, יכולתי לסייע, ברוך השם".

איננו יודעים בגלל מה נשלח למשפחת גרין הניסיון הכלכלי שהיה להם. איך זה ירדו תהומות ועלו שמים. הם עברו תקופה קשה של עוגמת נפש, ולא ידעו כי כל זה לטובה, שיכירו אותם ויקבלו את הבת לסמינר. נפילה לצורך עלייה, הפסד לצורך רווח, כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם.

(יום שלישי וארא, עברית, מהדורת לילה, סיפור מס' 2)

לדיון בלב שקט. היא מגיעה, והנה, הבלתי צפוי ביותר קרה. התובע, בעל הבית, לא הגיע! הוא התאמץ ועשה הרבה כל כך בנידון, אבל דווקא בשלב המכריע הוא פשוט שכח את תאריך הזימון.

השופט בירר עם חמותי מה אירע, והיא סיפרה דברים כהווייתם, שהם מצדם לא הפרו את החוזה, רק פעם אחת איחרו את התשלום. דברי אמת ניכרים, והוא הבין שבעל הבית רקח קנוניה מנופחת היטב כדי שיוכל למכור את הדירה. על אתר פסק השופט כי משפחתה של חמותי תמשיך להתגורר בדירה, ואילו התובע התחייב בקנס של חמשת אלפים שקלים.

עורכת הדין שניצבה לצד חמותי, אמרה לה: הייתי בטוחה שהתיק אבוא. לא היה לי שום רעיון איך מתגברים על עבודה יסודית כמו שעשה התובע, והנה, הוא פשוט לא הגיע! על רעיון כזה לא חשבתי!

לא נוכל לומר שאבן נגולה מעל לבה של חמותי, כי לא הייתה כאן אבן כלל. הבטחון בה' היה כה יצוק ואיתן, שההתייחסות למשפט הייתה כמו אל הליך פורמלי ולא יותר. האמונה המשיכה את הישועה, היא הרגישה שזכות הבטחון עמדה לה. הודו להשם!

רק כואב הלב על ההפסד של בעל הבית. מלהציק לזולת לא יוצאים בזול. (יום שני וארא, אידיש, מהדורת לילה, סיפור מס' 2)

אחרי עשרים וחמש שנה

לפני הבר מצווה שלי החליט אבי שהוא משקיע בתפילין מהודרות עבורי. זה לא היה קל. המצב הכלכלי של הורי לא היה מהמשופרים, אבל המצווה הייתה יקרה בעיניו, תרתי משמע, והוא השקיע בתפילין דמים מרובים. סמוך לראש חודש אלול התחלתי להניח תפילין, וזמן קצר לאחר מכן נכנסתי לישיבה קטנה עם פנימייה.

יום אחד הנחתי את התפילין, ואחרי תפילת שחרית, כאשר רציתי לקחת את התפילין שלי למקומן, לא מצאתי אותן. חיפשתי ובדקתי מעל השולחנות, מתחת לספסלים, בארון הספרים, במקומות הגיוניים יותר והגיוניים פחות, אך התפילין היקרות, החדשות, נעלמו.

בצר לי, פניתי למשגיח וביקשתי את עזרתו. גם החברים נרתמו לחיפושים, אך איש לא הצליח לעלות על עקבות התפילין. במשך השבוע הסתדרתי איכשהו. שאלתי תפילין מחברים, אך החשש הגדול ביותר שלי היה, להגיע הביתה לשבת. איך אעלה אל אבי והתפילין אינן אתי?

לא יכולתי לדחות את הקץ, הגעתי הביתה עם מזוודה ביד אחת, כשהיד השנייה משוחררת יותר מדי. אבי הבין מיד שמהו אינו כשורה, ולא היה מנוס, אלא לספר בקול חלוש ובעיניים מושפלות, כי התפילין המושקעות נעלמו כלא היו.

אבא לא התיימש. הוא יצר קשר עם אנשי הצוות בישיבה, השאיר את הפרטים שלי בכל מיני מקומות, אבל איש לא חזר אלינו, כאילו התפילין נבלעו באדמה. אבא הבין שזו גזירת שמים, ולמרות המצב הכלכלי הלא קל, נרתם מחדש לקנות לי תפילין מהודרות. בינתיים השתמשתי בתפילין מגמ"ח וכעבור תקופה שוב היו לי תפילין משלי.

עשרים וחמש שנה עברו מאז, בן שלושים ושמונה שנה אנוכי היום, ואני מקבל טלפון מאזור מרוחק בארץ. "מצאנו כאן תפילין על שמך".

אני מתרגש ממש. התפילין היקרות והמושקעות שאבא נתן לי לבר מצווה נמצאו! למעשה, יש לי ברוך השם תפילין, ואין לי צורך בישנות. "איך תביא לי את התפילין?" אני שואל את המוצא. "אתה גר רחוק מאן. תרום אותן לגמ"ח, ויהודים הזקוקים להן יניחו אותן".

שנים רבות עברו מאז שהן נכתבו. יתכן ששיני הזמן נגסו בתפילין, וחובה לבדוק אותן לפני שהן חוזרות לשימוש. כעבור ימים אחדים אני מקבל טלפון מהמוצא, והוא אומר לי: "בדקו את התפילין שלך, וגילו שהן פסולות בפסול כזה, שניכר שאינו בגלל התיישנות, אלא בעיה במקור! התפילין האלה מעולם לא היו כשרות!"

אני ממשש את ראשי בחרדה ובשמחה עצומה. הן עלול הייתי להיות יקרקפתא דלא מנח תפילין' במשך כמה שנים! הקב"ה ברחמי שמר עלי שלא אכשל בדבר חמור כזה, וכבר בתקופה הראשונה מהבר מצווה נעלמו התפילין כדי שארכוש לי חדשות, כשרות ומהודרות!

אודך ה' כי אבדו תפילי, אודך כי נמצאו, ונתגלתה לי הטובה העצומה שבהיעלמותן. יהי רצון שתהא חשובה לפניך מצוות הנחת תפילין כאילו קיימתיה בכל פרטיה ודקדוקיה.

(יום ראשון וארא, עברית, מהדורת בוקר)

הנצחה פרטית

הכולל העולמי לאמונה ובטחון
'קו השגחה פרטית'

לעילוי נשמת הרה"ג ר' מאיר
בן הרה"ג ר' ישראל זצ"ל

2000 עלונים

נתרמו לע"נ הרה"ק רבי יעקב
ב"ר משה זצוק"ל מקערסטיר

לזכות עידן ישראל בן טרז
וזוג' איריס בת סוליקה ויוצ"ח שיחיו

1000 עלונים

נתרמו על ידי
הרב אריה לייב ברוך בן פערל פינה
שיזכה לחיות עם אמונה בהשגחה פרטית

500 עלונים

נתרמו על ידי חברת טונרייס
לזכרה והצלה בכל מעשי ידיהם

500 עלונים

נתרמו לע"נ המקובל
הרב משה"ר שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זי"ע
מח"ס "זרע שמשון" ו"תולדות שמשון"

חמישים אלף

50,000 עלונים
הופצו השבוע
ברחבי ארץ ישראל

חזקו מפיצי שמו יתברך בקביעות

הוראת קבע בבנק אינה מורגשת
אבל הבטחת הזוהר מורגשת לנצח נצחים

שיזכה לראות בני
ובני בני יראים ושלמים

(מובא בספר קב הישר, פרק ק"א, שער מזכי הדינים)

המעוניינים להפיץ את העלון
מוזמנים להתקשר
למשרד ההפצה

בטלפון 02-372-1801

מענה אנושי בין השעות 11:00 ל-13:15

ניתן להשאיר הודעה בכל שעות היממה ונחזור אליכם בס"י

לקבלת העלון במייל הרשמו בכתובת P023011300@GMAIL.COM

הצמאון הולך וגובר

חסוף, ותהיה גם אתה מהמפיצים בעולם את שמו יתברך בקביעות

ותזכה להבטחת הזוהר

שיזכה לראות בני ובני בני יראים ושלמים

התקשר לקו 02-30-11-300 והקש על מקש 6
או בעמדות נדדים פלוס ברחבי הארץ על שם 'קו השגחה פרטית'

להשתתפות ולהנצחות בעלון במענה אנושי 0527-199-866

שיחו בכל נפלאותיו

רב שיח תורני רעיוני בין משתתפי "קו השגחה פרטית"

הזורמים שאתם פוגשים כאן נאמרו בחבורה העולמית, בקו השגחה פרטית, ונערכו כאן ב'חבורה' אחת. הנכם מוזמנים לקחת חלק, לשמוע וכן להשפיע על החבורה, ולשתף אותנו בהגיגי לבכם. (נשלוח מס' 2)

אדום, לבן ותכלת

יעקב ישראל מבני ברק: לזה בדיוק התכוונתי. אין לי שליטה על הבחירה של הזולת, אבל יש מי שיש לו כן שליטה על מה שקורה לי. הריבונות של עולם. כשמישהו מעליב/ פוגע/ מזיק לך, הוא בסך הכל שליח שמוציא לפועל גזירת שמים. אני לא מקנא בו על שהוא נבחר להיות שליח לזכה דבר. לכשעצמי עדיף לי להיות איש טוב מבשר טוב, ולמלא שליחויות של הטבה וחסד, אבל כשאני עומד בצד הנפגע וזוכר שה' מנהל את העולם, כל הסיפור משתנה לטובה.

אברהם ישעי' מרכסים: שמעתי סגולה מיוחדת מאחד מצדיקי דורנו, שמי שיש לו ניסיון, ובמיוחד בעניינים שבין אדם לחברו, שיחזור על המילים "ואתה מושל בכל" פעם ועוד פעם, אפילו מאה פעמים, עד שיאמין כי ידבר, וישיב את הדברים אל לבו פנימה, בהרגשה אמיתית ובאמונה איתנה שאין אדם נוגע במה שמוכן לחברו אפילו כמלוא נימה, והכל מאת ה' מסובב כל הסיבות. לכן מילת מוש"ל אותיות שלום. כשזוכרים שהכל משמים, אז קל יותר לסלוח ולמחול.

יואל ממונרו: פעם היה לי ניסיון קשה. משהו פגע בי והתגברתי לא לענות לו. אז עלתה בי הארה חזקה. במעיל של הכהן הגדול היו פעמוני זהב ורימונים שעשויים מחוטי תכלת וארגמן ותולעת שני. והלא רימון הוא אדום, מדוע עשו אותו מחוט תכלת? אלא, שפעמוני הזהב המשמיעים קול, הם משל לתלמידי חכמים, והרימון הוא שקט, והאדום שבו הוא משל לחטא.

אבל יש מצב אצל אדם שהאדום יורד. אזיל סמקא ואתא חזירה. כאשר אדם מתבייש, הדם אוזל מפניו והוא מחוויר. אומר רבי פנחס מקוריץ זי"ע, העברות עוברות מהמתבייש למבייש, והמצוות של המבייש עוברות למתבייש. הרימון השקט, שהיה בבחינה של אדום נעשה תכלת, נקי מחטא.

אברהם אלימלך ממודיעין עילית: במסעות בני ישראל במדבר, כתוב "ויסעו מרימון פרץ ויחנו בליבנה". מי שאינו מתפרץ אחרי שהעליבו אותו, נוסע מרימון פרץ. לאן הוא מגיע? לליבנה, האדום הופך ללבן וזוכה לכפרת עוונות.

ישכר דוב מאנטוורפן נהנה: התחלנו עם יום כיפור, וסיימנו עם האדום שהפך ללבן. מתאים בדיוק לחורף הקר, שמחפשים קצת צמר להתחמם.

(ישעי' א) "אם יהיו חטאיכם כשנים... כצמר יהיו!"

עובדיה ממבוא חורון: עכשיו זה אלול של החורף. בימים שקוראים את פרשיות שובביים רוצים להיטהר ולהתעלות. ביום כיפור, לפני כל נדרי דרש ה"ישמח משה": אשריכם ישראל. מי מטהר אתכם? אביכם שבשמים, ממש כמו מקווה שמטהר את האדם. כדי שהטהרה אכן תתפוס, צריך לשמור שלא תהיה חציצה. ומהי חציצה? דבר המקפיד. פשט הדברים הוא, שכאשר יש על האדם איזה חפץ או לכלוך שהוא מקפיד עליו, עליו להסיר, שלא ימנע ממנו את הטהרה.

אמר ה"ישמח משה": יהודים יקרים! דבר המקפיד זאת חציצה! כשיש הקפדה של יהודי על זולתו, זה מונע ממנו את הטהרה של התשובה. יש חציצה בין יהודים, וממילא חציצה בינו לבין קונו.

ישכר דוב מאנטוורפן: כשיש הקפדה בין יהודי למשנהו, זו לא רק בעיה אישית של הפוגע או הנפגע. זה צער השכינה. החיד"א סיפר פעם אודות ה"אור החיים" הקדוש, שפעם ראה תלמיד חכם שפוגעים בו. מיהר האור החיים אל אותו תלמיד חכם וביקש שיסלח ליהודי שזלזל בכבודו. אמר אותו תלמיד חכם: כבר מחלתי לו, כי ידעתי שכאשר כואב ליהודי הוא מכביד על השכינה, ואני איני רוצה להכביד על השכינה הקדושה, על כן מחלתי לו מיד.

לייבל מירושלים: למעשה, אותו תלמיד חכם זכר שלא רק הוא נמצא בסיפור הזה, אלא הקב"ה! לא רק הוא נפגע, אלא גם הקב"ה כביכול נפגע בשבילו. הכאב משותף, ולכן, ברצותו לעשות נחת רוח ליוצרו, הוא מבקש להסיר את הכאב על ידי המחילה.

יעקב ישראל מבני ברק: ברגע שאתה מכניס את הקב"ה לסיפור, זה כבר סיפור אחר לגמרי. הוא לא רק נגמר אחרת, הוא גם מתחיל אחרת.

כתריאל ממונסי: לא הבנתי איך הסיפור יכול להתחיל אחרת. הרי אין זה בבחירה ששלך, שמישהו יפגע בך ויעלוב בך. פגיעה מתחילה מכיוון הזולת, לא ממך. אין לך שליטה על הבחירה שלו.

15 שנה שאני גומר
כל חודש עם מינוס בבנק
לפני חודש התחלתי
להאזין בקביעות לקו

ואת החודש הזה גמרתי בלי מינוס!
זאת המלצתי לכל ידיד קרוב:
תקשיב לקו השגחה פרטית,
והחיים שלך יהפכו לפלוס.

מתגובות המאזינים

חייגו: מארץ ישראל - 02-30-11-300 / 400

מארה"ב - 646-58-52-979

מאנגליה - 44-330-3900-489

מבלגיה - 3233-696-766

קו השגחה פרטית

להתחזק. להתמודד. להשתנות.

"ויוֹלֵךְ ה' את הים ברוח קדים עזה". (י"ד כ"א)

בעקבות החורף והרוחות העזות

כתב השו"ע: ועל רוחות שגשבו בזעף מברך 'עושה מעשה בראשית', ואם ירצה יאמר 'שכוחו וגבורתו מלא עולם'.

כתב ה"משנה ברורה" (שם ד) שאם הרוח שלא בזעף, אם הוא רוח גדול יברך 'עושה מעשה בראשית' ולא יברך 'שכוחו וגבורתו'... וטוב לברך תמיד על רוח סערה שאינה מצויה 'עושה מעשה בראשית', שבזה בוודאי יוצא, כי אין אנו בקיאים כל כך מהו בזעף.

הגאון רבי משה פישר זצ"ל, רב שכונת בתי ברוידא, כנסת ומונקטש, לשאלת ידידי שליט"א בפרטי הלכה זו יצא עמו לחצר - אל החורף והרוח הירושלמית, דן לכאן ולכאן, לבסוף פסק, כזה ראה וברך: על רוחות חזקות שיכולות להעיף את המטריה, או את הכובע, אפשר לברך עליהם 'עושה מעשה בראשית' - זה כבר בהגדרת 'רוח סערה שאינה מצויה'!

עוד הוסיף הרב פישר, כי ברכה זו מברכים פעם ביום, תדירות הברכה כמו על ברקים ורעמים. (נר לשולחן שבת" מתלמידו הרה"ג י"מ)

ובאותו ענין... מתוך איגרתו של רבי עובדיה מברטנורא

'אני לקחתי בית בירושלים. ועלי לתת תודה לה', שלא חליתי ככל האנשים אשר באו עמי, כי רוב האנשים הבאים מארץ רחוקה לירושלים נופלים על המיטה לסיבת התחלפות האויר, השינוי מקור לחום ומחום לקור, שכל הרוחות שבעולם באות ונושבות בירושלים... ואומרים כי כל רוח בטרם תלך אל המקום אשר תרצה שמה הרוח ללכת, באה להשתחוות לה' בירושלים... וברוך יודע האמת...'

(שנת רמ"ח - אגרות א"י)

'ויהי בחצי הלילה, ח' בשבט והנה רוח סערה באה ונשברו שני תרני הספינה ולא נשאר כי אם תורן אחד רעוע. ויראו המלחים יראה גדולה ויטילו הכלים אשר באוניה להקל וישליכו 'בומברדי' לקרוא לחוף, שישלחו ספינה להצילנו, ואין קול ואין עונה, כי היו טרודים להציל את עצמם, גם לא היה אפשר להתקרב אלינו.

והים הולך וסוער ויוֹלֵךְ אותנו הולך וסחוב, והאוניה חישה להשבר, ובאו בה גלי מים ממטה ולמעלה. קרוב לעשרים וארבע שעות, בכל רגע ראינו את המוות, שהמקום היה מלא סלעים. ביד כל אחד היה כלי להריק את המים ובדמעות עינינו היינו ממלאים איש כליו, עד ריחם ה' ונמלטנו מן רוח הסערה ההיא.

כאשר הים עמד מזעפ, שלח הפטרוני להוציאנו מן האוניה ונכנסנו בדוגית, אלא שלא היה רוח לצאת ולהפליג לים, ובחרנו אנו היהודים להמלט על נפשנו, ירדנו במים רדודים אל היבשה... והגענו אל אלכסנדריה עיפיים ויגעיים בי"ד בשבט...'

(שם)

"צנצנת המן - לדורותיכם" - מן אז והיום

מעשה בעני שבא לפני רבא לבקש מזונות-תרנגולת פטומה ויין ישן. אמר לו רבא: 'אינך חושש לדחוק את הציבור עם ההרגל היקר שלך? השיבו העני: "וכי אני אוכל מן הציבור?! הלא משל הקב"ה אני אוכל, שהרי כתוב "עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו". בעתם לא נאמר אלא 'בעתו', מלמד שכל אחד ואחד נותן הקב"ה פרנסתו בעתו!"

בינתיים באה לביקור אחותו של רבא, שלא ראתה אותו שלש עשרה שנה והביאה לו מתנה מיוחדת, תרנגולת פטומה ויין ישן... אמר לו רבא: 'צדקת - שב לאכול!'

ביאר מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ: אע"פ שלא הגיע לעני לקבל את מעדניו מקופת הצדקה, מכל מקום בזכות בטחונו הגמור בה' שיספק לו כל צרכיו קיבל את סעודתו. וגם רבא זכה לקבל את סעודתו המיוחדת בזכותו של העני!

(שיחות מוסר" תשל"ב ל')

פלפל ממולא באהבת ה'

את המעשה המופלא הבא סיפר ידידי: 'אחיין שלי היה מאושפז בשבוע שעבר ב"תל השומר". אמו בת צדיקים לא רצתה שהילד יאכל מהאוכל של בית החולים, מכיון שלא סמכה על כשרותו. הביאה לו אוכל בחמגשיות, מנות קרב... אלא שהילד סירב לאכול: 'זה לא טעים, לא רוצה, זה קר'.

שאלה אותו אמו: 'חמוד שלי, מה כן תרצה לאכול, מה יערב לחיכך?' אמר הילד: 'אני רוצה פלפל ממולא...'
לא עברו עשר דקות ובמחלקה עבר מתנדב של אחד מארגוני החסד לחלק אוכל. 'מה יש לך להציע לנו?' שאלה האם. האיש פתח את המגש והנה נותרו בו שני פלפלים ממולאים באורז חם ומהביל.

(נר לשולחן שבת" מהרה"ג י"א)

"ופריו מתוק לחכי" - זה המן שירד לישראל בעין יפה. היו ישראל שועמים בו תקמ"ו טעמים, כמנין מתוק!

(יל"ש שיה"ש תתקפ"ו)

פרשת המן עיקרה אמונה בה', על כן נראה לרמז "מן הוא" אותיות אמונה. עוד נראה לרמז בתביה 'מן', דאותיות מן במילוי הם מס ונון, והנה שתי אותיות אלו שוות, שאותיות הפנימיות זהות לאותיות החיצוניות, ללמד שאדם צריך להיות שלם באמונתו, מבית ומחוץ.

עוד ירמז, כמו שבנסתר - ממון הבא לו מבלי שיטרח בו כמציאה וירושה, אדם מבין שמאת ה' הוא בלבד, שהרי לא פעל כלום, כך בגלוי-פרנסתו של אדם הבאה לו על ידי עבודתו, הכל ממנו, ולא פועל ידיו הוא שהביא לו את הרווח, אלא חובת השתדלות גרידא היא.

(נר" מיידי הרה"ג ע"כ)

אלו הלכות שכח משה ונזכר בהם - בפרשת השבוע?

הלכות שבת - באו נשיאי העדה ויגידו למשה שלקטו היום לחם משנה. באותה שעה נזכר משה בפרשת השבת שאמר לו הקב"ה שיאמר לישראל ושכח אותה. והיכן אמר לו הקב"ה הלכות שבת? במרה - "שם שם חוק ומשפט" - חוק זה שבת. (מדרש "וזהוהו" בשלח ועיין ויק"ר י"ג מדרוע משה שכח...)

והיה ביום השישי". (ט"ז ה) תורה ודעת כפשוטו! אמר הגאון רבי גדליה שור לבחור בישיבה: "נאמר 'והיה ביום השישי', אין 'והיה' אלא לשון שמחה, ללמדנו שגם ההכנות לשבת קודש צריכות להיות בשמחה!" (מגדל אור" בשלח - "ניצוצי התורה")

ערב שבת בעיירה וולוז'ין

כשרונו העצום של הגאון רבי זליג ראובן בנגים

היה זה בעת היותו בחור בישיבת וולוז'ין. כיון שהוא היה עני, היה בא בכל ערב שבת אצל העשיר של העיירה, ואומר לפניו בעל פה את "שיר השירים" מתחילה ועד סוף ומהסוף להתחלה. והיה מקבל על זה כמה מטבעות למחיה! (סיפר הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ: 'שמעתי מאחד ממקורבי הגאון האדיר על הרב'ה של הרב'ה. הקדמה ל"אמרי דעת" הל' שמי"ה ל')

"והכינו את אשר יביאו". מצוה להכין צורכי שבת - מצוה זו מוטלת על כל אדם, גם אם יש לו משרתים, יכין הוא בעצמו. ולא יאמר כי אפגום כבודי - שזוה הוא כבודו, שמכבד את השבת. (רמב"ם הל' שבת ו')

ושמעתי ממרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך שלדעתו לא די בהכנה אחת לכבוד שבת, שהרי מצוה בו יותר מבשלוחו, רק אם רוצה ללמוד תורה, או שהוא טרוד במלאכתו, די בפעולה אחת. (שמירת שבת כהלכתה" מ"ב הערה קצ"ה - והוא הדין ביום טוב)

ואצלנו נשותינו עושות ומכינות לכבוד שבת, ואשתו כגופו. (ערה ש"נר ג')

לכבוד שבת - מצוה לנקות את הבית ולסדרו מבעוד יום. (א"ח ח"ס"ב א') כאשר נוסעים לשבת ואינם שובתים בבית, האם צריך לכבד הבית לכבוד השבת? השיב מרן הגאון רבי חיים קניבסקי, שאם אף אחד לא נשאר שם וסוגרים הבית, אין צריך לנקות את הבית. (תשובתו לידידי הרה"ג רבי זאב שטיגליץ - מתוך ספרו "אשיחה" ח"א הל' שבת)

מי שעדיין לא רוצה לקבל שבת, האם ראוי שלא יברך את חברו ב"שבת שלום", שהרי בזה מראה שרצונו לקבל את השבת. השיבו רבי חיים: 'אם מכוון שלא לקבל שבת אין לחוש'. (שם)

האם יש ענין להחמיר שלא לכתוב חידושי תורה מחצות היום של ערב שבת. תשובת מרן: 'לא שמענו חומרה כזו'. (שם)

סיפר הרה"צ רבי נחמיה אלתר: "פעם אחת הייתי בשבת קודש אצל הצדיק רבי פנחס מנחם מפליץ - ה"שפתי צדיק".

באתי לביתו ביום חמישי לעת ערב. לאחר ארוחת ערב שאכלנו יחד, סח לי הרבה שיחות קדושות, והיה שרוי בשמחה רבה.

כשהלכתי לישון שמעתי את רבי פינטשי הולך אנה ואנה בחדר הסמוך ומתפלל: "ריבונו של עולם, שיעלה יפה הקוגל של שבת קודש ויהיה טעים, כי יש לי אורח יקר מאד לשבת".

אחר כך אמר: "כשהשבת תכנס, ריבונו של עולם אני מבקש ממך, שתכנס קדושת השבת בגופי ובבית, ובמאכלים של שבת שיהיה בהם טעם של קדושת שבת. כך הפציר זמן רב בתפילה". (סיפורי חסידים" בשלח - הרבי מפליץ, גאון וצדיק ומתמיד גדול, היה נכדו של חידושי הרי"ם)

"קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף". (פסחים קה).

ב"שפתי צדיק" הביא בשם הרבי בונים מפשיסחא ביאור נפלא: מן הסתם התחכמו בני ישראל בכל מיני עצות איך להנצל מן המצרים, אולם דרך זו שיקרע להם הים, לא עלתה על דעתם... כן הוא בפרנסה, האדם מחפש עצות ודרכים שונות, ובסוף הקב"ה מכלכלו בדרך חדשה, שלא עלתה על דעתו כלל! ומסיים "ודברי פי חכם חן". (חג הפסח ע"ו)

השבוע יחול יום הזכרון לפאר ישראל הגאון רבי חיים פאלאג'י, ראש הרבנים לטורקיה, "רב הכולל", י"ז שבט תרכ"ח

ניצוצות מתורתו

"בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה". (י"ג כ"א)
כל אחד יכול לבנות עמוד אש פרטי!

מכל מצוה שאדם מקיים נברא מלאך, ובמצוות הצדקה המלאך הולך לפניו, שנאמר "צדק לפניו יהלך", ואותו מלאך יורה לו דרך למצוא את אבדתו... ובעינינו ראינו פעמים רבות, למי שאבדה להם אבידה, אמרתי שיתנו תיכף ומיד צדקה לעניים, וידליקו נר לעילוי נשמת רבי מאיר בעל הנס, והיה בדוק ומנוסה שמוצאים אבידתם באופן זה! ("נפש חיים" מערכת י' עפ"י דברי ה"מעיל צדקה" אלף תשנ"ג)

מהו הדבר הכי טוב שהוציאו ממצרים?

שמלות! וכפי שכתוב בפסוק: "וישאלו כלי כסף וכלי זהב ושמלות" - אחרון אחרון חביב, וכדברי רש"י שהשמלות היו חשובות להם יותר מכסף וזהב... (שמות י"ב ל"ה עפ"י מכללת פ"ג)

תמה רבי חיים פאלאג'י: הרי מוצאנו פעמים רבות במקרא שהראשון בפסוק חשוב יותר, דוגמת - "חייטה ושעורה", יהודה "בקרבות הנשיאים" ועוד?

וחידש, כי בדבר הנוגע למצוה, המוקדם הוא חביב, כדוגמת "זריזין מקדימין", אך בעסקי העולם הזה, האחרון הוא החביב. ("נפש חיים" מערכת א' עי"ש, ועיין רש"י במדבר י"ג י"ז: דרך התגרין)

הנראה לי ליישב על דרך החידוד את שאלתו זו של רבי חיים פאלאג'י: לבאר על פי הש"ך, שכתב כי ביזת הים היתה שכר האנשים, וביזת מצרים היתה שכר הנשים, וזהו "שאלה אשה משכנתה". אולי לכן 'השמלות' היו חשובות יותר, כי זו היתה ביזת הנשים... (נר לשולחן שבת)

"זה א-לי ואנוהו". (ט"ו ב) "התנאה לפניו במצוות". (שבת קלג)

אין במקוואות "זה א-לי ואנוהו" כמו בשאר המצוות התלויות בראיית האדם, כמו טלית נאה, לולב נאה, אבל במקוואה הכל תלוי בטהרה, וכשאדם טובל נהיה טהור, ולא איכפת לנו באיזה מקוה טבל, על כן אין במקוואות זה נאה מזה. ("נפש חיים" מערכת ז' בשם "משבית מלחמות" ובדין זה ישנה אריכות רבה באחרונים)

"המבלי אין קברים במצרים..." (י"ד י"א)

אכן כן, אין קברים במצרים!!!

לא רק יוסף והשבטים הגיעו לבסוף לקבורה בארץ ישראל, אלא גם בני ישראל שמתו ונקברו במצרים, התגלגלו ועלו לקבורה בארץ ישראל, וזו הסמיכות בפסוקים - "להוציא את בני ישראל מארץ מצרים", שהם בארץ מצרים ממש, הקבורים בה, ואלה הם "ראשי בית אבותם, בני ראובן בכר" (י"ג-י"ד).

טעם הדבר: כשם שה' עשה שפטים גם במתי מצרים, עשה ניסים במתי ישראל, והעלה אותם לארץ ישראל! (שם מערכת י')

"כל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח". (הגדה של פסח)

עוד נראה לפרש על פי מה שכתב ב"ספר חסידים" (ק"י) שאסור לספר בשבת דברים שמצטער בהם, כגון אנשים שמתו, וכיוצא בזה ממקרים רעים. וכתבתי בספרי הקטן "רוח חיים" דפשוט שהוא הדין ביום טוב, כיון דמחוייב לשמוח.

ואם כן אל יקח ליבך לומר שבסיפור יציאת מצרים, יש לדלג ולא לספר את כל צרות השעבוד שהמצרים היו עושים: הרג מאה וחמישים ילדים מדי יום, ארבע חמישיות שמתו במכת חושך, מות בני אפרים וכו', שהיית אומר לקצר בפרטים אלו, מה עוד שהילדים הקטנים מפחדים וסובלים בשומעם סיפורים כאלה... לזה אומר בעל ההגדה: 'כל המרבה לספר' - אפילו באלו הדברים, בסיפור תלאות השעבוד - 'הרי זה משובח' - כיון שהכל הוא להודות לה' ולברכו, וכל הצער והיסורים הללו אינם אפילו אחד מאלפי אלפים מהנפלאות אשר עשה ה' לעמו במצרים.

("חיים לראש" פסקה ג', "רוח חיים" או"ח תקכ"ט ב')

בְּשִׁלַח ט"ו בשבט שבת שירה

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 510 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 397 שנה ט' העלון מוקדש לע"נ מו"ר הרב יעקב בן מרים זצ"ל ח' שבט תשע"ט

בְּשִׁלַח - תוכן ענייני הפרשה

- א. יציאת בני ישראל ממצרים, והליכתם במדבר ע"פ ה' - עמוד הענן - ביום ועמוד האש - בלילה.
- ב. קריעת ים סוף:
 - א. ציווי ה' שבני ישראל ישוּבו ויחנו לפני פי החירות.
 - ב. המצרים רודפים אחרי בני ישראל וקרבים אליהם - עם ישראל מפחד ומשה מתפלל, ומחזקם לבטוח בה' (יד, א-ז).
 - ג. ה' אמר למשה שבני ישראל ילכו בתוך הים (יד, טו-יח).
 - ד. ים סוף נבקע לשניים ובני ישראל עוברים בשלום בתוכו והמצרים רצים על החול הרוּתח בתוך הים, המים מכים בהם והם טובעים ביים.
 - ה. "אז ישיר משה" - שירת הים: שירת ההודיה לה' (טו, א-כא).
- ג. קורות בני ישראל בדרכם מים סוף:
 - א. במרה: נס המתקת המים המרים בעץ מר, וקבלת חוקי ה'.
 - ב. פרשת המן והשלו - בטחון בה', וקדושת השבת וכבודה.
 - ג. נס הוצאת המים מן הסלע (ז, א-ז).
 - ד. מלחמת עמלק - תפילת משה, ויהושע נלחם, ושבועת ה' על מחייתו של עמלק לעתיד לבא.

999 ה'תש"ס

השבת בה קוראים בתורה את פרשת בשלח, נקראת גם "שבת שירה" על שם שירת הים המוזכרת בפרשה. והנה, ט"ו בשבט חל בדרך כלל בשבוע שבו קוראים בתורה את פרשת "בשלח" העוסקת ביציאת בני ישראל ממצרים וגאולתם מעבדות לחירות.

נעמוד על הקשר בין הגאולה לבין נטיעה. מובא במדרש תנחומא (קדושים, ח): "כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ וְנִטְעַתֶּם" - אָמַר לָהֶם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אָף עַל פִּי שְׁתַּמְצְאוּ אוֹתָהּ מְלֵאָה כָּל טוֹב, לֹא תֵאמְרוּ נִשְׁבּ וְלֹא נִטַּע, אֲלֵא הוּוּ זְהִירִין בְּנִטְעוֹת, שְׁנֵאמַר: "וְנִטְעַתֶּם כָּל עֵץ מֵאֲכַל". כֶּשֶׁם שְׁנִכְנַסְתֶּם וּמְצַאתֶם נִטְעוֹת שְׁנִטְעוּ אַחֲרַיִם, אָף אַתֶּם הֵיוּ נוֹטְעִים לְבַנְיָכֶם. שְׁלֹא יֵאמֶר אָדָם, אֲנִי זָקֵן, כִּמְה שְׁנַיִם אֲנִי חַי, מֶה אֲנִי עוֹמֵד מְתִיגֵעַ לְאַחֲרַיִם, לְמַחַר אֲנִי מֵת. אָמַר שְׁלֹמֹה, "אַתְּ הַכֹּל עֹשֶׂה יִפֶּה בְּעֵתוֹ גַּם אֶת הָעוֹלָם נִתַּן בְּלִבָּם" (קהלת ג, יא), 'הַעֲלֹם' כְּתִיב, חֶסֶד וְאֱמוּנָה מְהוֹכֵן (מדוע?). אֲלוּלָא שְׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָעֲלִים מְלִבּוֹ שֶׁל אָדָם אֶת הַמֵּיתָה, לֹא הָיָה אָדָם בּוֹנֶה וְלֹא נוֹטֵעַ, שְׁהָיָה אוֹמֵר, לְמַחַר אֲנִי מֵת, לְמַה אֲנִי עוֹמֵד וּמְתִיגֵעַ לְאַחֲרַיִם. לְפִיכָךְ הָעֲלִים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלַבֵּת שֶׁל בְּנֵי אָדָם אֶת יוֹם הַמֵּיתָה, שְׁיֵהָא אָדָם בּוֹנֶה. זָכָה, יִהְיֶה לוֹ. לֹא זָכָה, לְאַחֲרַיִם.

אֲלֵא כֶּשֶׁם שְׁמַצָּא (נטיעות), עוֹד יוֹסִיף וְיִטַּע, אֲפִלּוּ יִהְיֶה זָקֵן. אָמַר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, לְמַדּוּ מִמֶּנִּי, כְּבִיכּוֹל (לנטיעות) אֲנִי צְרִיךְ? שְׁנֵאמַר (בראשית ב, ח): וַיִּטַּע ה' אֱלֹקִים גֶּן עֵדֶן מִקְדָּם (עבור האדם הראשון עוד בטרם יצירתו). מעשה הנטיעה, יש בו חינוך לאדם להתרומם מעבר למצבו כעת, אלא חייב לצפות ולהכין לדורות הבאים. ואף בזה הוא מהלך אחר מידותיו של הקב"ה, שמכין כל לזולת - לנבראים העתידיים להיוולד. אם כן, החשיבה על הדורות הבאים, באה לידי ביטוי בנטיעות.

השנה יחול ט"ו בשבט ביום ב', והוא ראש השנה לאילנות. בט"ו בשבט אנו נושאים את עינינו אל עולם הצומח, על-פי הפסוק: "כי האדם עץ השדה".

המאפיין את הצומח הוא תכונת הצמיחה והגדילה. אילן שרוי בגדילה מתמדת. נהוג למדוד את שנותיו של עץ לפי שכבות גזעו, שכן בכל שנה הוא מוסיף שכבה חדשה. צמיחה מתמדת מעין זו, צריכה לבוא לידי ביטוי גם בחיינו הרוחניים. לעולם אין אדם רשאי לומר: כבר אין לי מה לשפר. כל עוד רוח חיים באפו, יש לו הכוח, וממילא גם מוטלת עליו החובה, להוסיף ולהתקדם ולהשתפר. תמיד אפשר להוסיף בתורה ובמעשים טובים, כי התורה היא אין-סופית ולטוב אין גבול. אם אדם מקפיא את התקדמותו ונשאר באותו מצב, אין הוא מנצל, למעשה, את הימים והשנים שהעניק לו הקב"ה. הוא מזמין כנגדו טענה: לשם מה ניתנו לך עוד שנים, אם לדעתך כבר הגעת מכבר אל השלמות? ההתעלות המתמדת, מעניקה תוכן מחודש לכל יום חדש, ולכל שנה חדשה. האדם מוכיח שהוא זקוק לימים ולשנים האלה, כדי להשיג יעדים חדשים בחייו הרוחניים.

כל אדם לכשיתבונן בפנימיותו בכנות, ימצא שיש לו תמיד במה להשתפר, אם זה להוסיף עוד שעת לימוד, אם זה לעשות עוד משהו טוב ליהודי, ואם לעשות חסד ועד כהנה וכהנה, זו הצמיחה הנדרשת מיהודי במהלך חייו. ונזכה שיתקיים בנו (תהלים א): "וְהָיָה כְּעֵץ שֶׁתּוֹלַע עַל פִּלְגֵי מַיִם אֲשֶׁר פְּרִיו יִתֵּן בְּעֵתוֹ וְעָלְהוּ לֹא יִבּוֹל וְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ".

"וַיִּקְרָאוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת שְׁמוֹ מִן וְהוּא כְּפָרַע גַּד לְבָן וְיִטְעֵמוּ כַּצְּפִיחַת בְּדִבְשׁ" (טו, לא)

בספר תולדות מרן הרב ש"ך זצוק"ל מובא (מדברי מרן זצ"ל) שכשנולד נקרא שמו בישראל "אלעזר מן", ובני המשפחה כינוהו בחיבה "אלעזר מנע", [ע"ש עמ' 5 שנקרא כן מרן זצ"ל "אלעזר מן" ע"ש אבי זקנו הנקרא כן].

לימים, בימי בחרותו, התברר לו מתוך עיונו בספרי ההלכה העוסקים באופן כתיבת השמות בגיטין, שהשם "מן" הינו כינוי לשם "מנחם" - "מנחם דמתקרי מן", ולפיכך הוסיף לשמו גם את השם מנחם.

וז"ל הבית שמואל (אבן העזר שמות אנשים אות מ) כ' "מנחם דמתקרי מן וכו', אם כותבין "מן" בלא אל"ף הוא שם הקודש על שם "ויקרא שמו מן", או שהוא "מן" - מן מנחם. ובס' דגן שמים (על ענין ירידת המן לר' אליהו פלאי שליט"א) שמבואר דניתן שם "מן" לאדם על שם המן שירד לישראל, משום דהמן צריך להיות משמרת לדורות, כצנצנת המן.

"מֶה תִצְעַק אֵלַי, דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסְעוּ" (יד, טו)

יש אדם הבוכה תמיד על מעשיו ואינו יכול לעזוב הרגליו, ועל כגון זה נאמר מה "תצעק אלי" - מה התועלת בצעקה לחוד, "דבר אל בני ישראל ויסעו" - יסעו ויטו מדרכיהם הקודמים.

לקט עובדות על נס קריעת ים סוף

❖ כשהגיע פרעה מאחורי בני ישראל, הם היו מוקפים מצד אחד בים, מצד אחד במצרים ומצד שלישי היה מדבר. והקב"ה הביא למדבר חיות טרף, כדי שבני ישראל לא יברחו לשם [שמ"ר כ"א, ה].

❖ כשהגיע פרעה לים סוף, היו עסוקים בני ישראל באיסוף אבנים טובות ומרגליות, שהגיעו מגן עדן [יונתן בן עוזיאל שמות יד, ט].

❖ ד' כיתות היו על הים: א. רצתה ליפול לים ב. רצתה לחזור למצרים ג. רצתה להילחם עם המצרים ד. אמרה שיצווחו נגד המצרים להבהילם [תרגום יונתן בן עוזיאל יד, יג].

❖ ששה ימים של חושך היו במצרים (במכת חושך), והיום השביעי (כמו כל מכה שהיתה ז' ימים) היה בים סוף [שמ"ר יד, ג].

❖ החושך בלילה שלפני קריעת ים סוף, היה כמו בג' ימים השניים של מכת חושך במצרים [מכילתא שמות יד, כ].

❖ המצרים היו באפלה וראו שליהודים אור. השליכו חיצים ואבנים, אך עמוד הענן והמלאך הגנו עליהם [מכילתא יד, כ].

❖ המצרים היו על הים ג' כיתות: א. רצתה לקחת ממונם ב. רצתה להורגם ג. להורגם וליטול ממונם [מכילתא טו, ט-י].

❖ כשרצה הקב"ה לקרוע את הים לבני ישראל, בא המלאך ס"מ וקיטרג - שעד עכשיו הם עבדו עבודה זרה, ומדוע הם זכאים לנס זה. מסר לו הקב"ה את איוב, שיתעסק איתו, ובינתיים קרע הקב"ה את הים [שמ"ר כא, ז].

❖ המצרים לא ראו שהים נקרע, וכשנכנסו לא ראו את חומות המים משני הצדדים, לכך נכנסו בלי פחד [מלב"ם].

❖ בתחילה נטל הקב"ה את שר מצרים ששמו מצרים, והטביע אותו, ואח"כ טבעו כל המצרים [שמ"ר כא, ה].

❖ בשעת קריעת ים סוף, נבקעו כל מימות שבעולם, ואף אלו שבכלים, וכשחזר הים - חזרו כל המים שבעולם, אומר הגר"ח קניבסקי הסיבה שכל מימות שבעולם נבקעו, היא בשביל שהמצרים לא יחשבו שיש כאן נס מיוחד ליהודים, אלא יחשבו שזהו מקרה ממקרי הטבע, וממילא הם ירדפו אחרי בני ישראל לתוך הים [טעמא דקרא פר' בשלח].

❖ הים והיבשה רבו ביניהם, וכל אחד לא רצה לבלוע את המצרים. היבשה אמרה לים שיקח את מי שהוא הרג, והים אמר ליבשה שתיקח את האנשים שנבראו ממנה. הטעם שהיבשה לא רצתה הוא בגלל שקילל אותה הקב"ה כשהיא בלעה את קין. עד שאמר הקב"ה לים לבלועם, והבטיח לו שלא יענש [תרגום יונתן בן עוזיאל טו, יב].

❖ כשעלו בני ישראל מהים, הם טענו שכמו שהם עולים מצד זה, כך המצרים עולים מהצד השני. אמר הקב"ה לים שיפלוט את המצרים המתים, כדי שיראו היהודים שמתו המצרים [ערכין טו].

❖ כשיצאו בני ישראל מהים, בא אליהם עמלק. משה רבינו הזכיר את השם המפורש, והוא נבהל [פי' הרא"ש דברים כ"ה].

❖ מתי וכיצד נקרע הים - הים לא רצה לשמוע למשה רבינו ולהיבקע, מכיון שהוא טען שהוא חשוב יותר, שהרי הוא נברא לפניו בבריאת העולם. עד שהקב"ה אחז במטה יחד עם משה רבינו [שמ"ר כא, ו].

❖ הסיבה שים סוף לא רצה להיבקע, כיון שהשר של הים הבין שהקב"ה התנה לבקוע את ים פלישתים שנמצא בין א"י למצרים, ולא אותו [ר' אלשיך הקדוש שמות יד, כג].

❖ המים הגבוהים בים נבקעו והמים העמוקים נהפכו ליבשה, כדי שבני ישראל לא יצטרכו לרדת למעמקים ולהתייגע בהליכה (אור החיים יד, כא). ולדתן ולאבירם נבקע הים בנפרד מכל בני ישראל.

❖ המים בים קפאו ועלו לגובה ג' מאות מיל. ובקריעת ים סוף נקרע הים ל"ב קרעים כנגד ל"ב השבטים [יונתן בן עוזיאל].

❖ כשעברו בני ישראל בים, פשטו ידיהם ונטלו פירות (מהיבשה - ביאור למד"ר) דרך הים [שמ"ר כא, י].

❖ בחומות הים שבין השבטים היו חלונות, והיו בני מדברים אחד עם השני [דעת זקנים מבעלי התוס' שמות יד, כט].

❖ "כיון שראו ישראל שר של מצרים נופל, התחילו אומרים שבח" [ילקוט שמעוני ישעיה רמז ת"ח].

❖ "נטל הקב"ה רגליו של יעקב אבינו והעמידן על הים (בשעת קריעת ים סוף), ואמר לו, ראה ניסי שאני עושה עם בניך... אף רגליהם של (שאר ה) אבות העמיד על הים" [ב"ר צב, ב].

❖ "ביזת הים גדולה מביזת מצרים" [ילקוט שמעוני יחזקאל רמז שני"ה]. ו"משהיו ישראל בים נתאוו לבית המקדש" [ילקוט שמעוני תהילים רמז תתל"ג].

❖ בני ישראל ראו את התגלות ה' בים סוף בדרגה גבוהה - יותר ממה שראה יחזקאל הנביא. ואפילו עוברים שבמעיי אימם ראו זאת (זוה"ק פר' בשלח נה:). ו"שירת הים היתה הכנה לקבלת התורה שבכתב" [שפת אמת פר' חוקת תרמ"א].

❖ קריעת ים סוף, היא השורש וההכנה לבקיעת כל המימות העתידין להיקרע, כגון הירדן ועוד [עבודת ישראל למגיד מקו'נין].

❖ בזכות מה נקרע הים ובזכות מה ניצלו בני - דעות שונות מצינו: "הים לא נקרע אלא בזכות יוסף" [ב"ר פ"ר, ה].

❖ בשכר ביקוע עצי עולה של אברהם אבינו, נבקע הים לפני בניו [ב"ר נה, ח / שמ"ר כא, ח].

❖ בזכות יעקב אבינו נקרע הים [שמ"ר כא, ו].

❖ בזכות השבטים נקרע הים [מכילתא שמות יד, טו].

❖ שנאת האחים ליוסף שהגיעה עקב כתונת הפסים - היתה מאת ה', כדי שיעמוד יוסף בנסיון אשת פוטיפר במצרים, ובזכות זה יבקע להם הים ביציאתם ממצרים [ב"ר פ"ד, ח' - ע"פ הביאור שם].

❖ בזכות האמונה שהאמינו בני ישראל בהקב"ה - נקרע להם הים, בזכות ירושלים - נקרע הים - בזכות המילה נבקע הים [מכילתא שמות יד, טו].

❖ חרב יד (-מאכלת) שעשה אברהם אבינו (לצורך עקידת יצחק), עמדה להגן כנגד "אריק חרבי" של פרעה (ב"ר נה, ח).

❖ המלאך גבריאל ירד לים עם בני ישראל, ואמר למים שמימין להזהר על בני ישראל, כי הם עתידים לקבל התורה מימינו של הקב"ה, ולמים שמשמאל אמר שיזהרו על בני ישראל כי הם מניחים תפילין ביד שמאל. למים שלפניהם אמר שיזהרו כי יש לבני ישראל חותם ברית קודש, ולמים שמאחוריהם אמר שיזהרו משום שבני ישראל עתידים להראות קשר תפילין וכנף יציאת מאחוריהם [ילקוט"ש רל"ד].

❖ בני ניצלו מן המים שמימינם בזכות מצות מזוזה, ומן המים שמשמאלם בזכות מצות תפילין [מכילתא שמות יד, כב].

"פִּי אֲנִי ה' רִפְאֶךָ" (טו, כו) - כח ברכתו של

הצדיק ודעתו של הסטייפלר בענין

בספר "תולדות יעקב" אודות הסטייפלר זצ"ל: אישה אחת שסבלה ממחוסים שונים בלבה, והרופאים פסקו לה שעליה לעבור ניתוח לב.

במשך מחצית השנה, המתינה האישה לתור לניתוח. בהיותה בדרך לבית החולים במונית בלוי בעלה, בקש הבעל מן הנהג לעבור דרך רחוב רשב"ם, כדי שירד להתברך מפי הסטייפלר.

כששמע הסטייפלר את בקשתו הגיב: "מה פתאום ניתוח? אין בכך שום צורך! אפשר להאריך ימים בלי ניתוח!"

הבעל ההמום לא ידע את נפשו - במונית למטה ממתינה אשתו, אשר כבר מוכנה נפשית לניתוח, וכיצד זה יוכל להודיע לה לפתע פתאום כי העניין כולו בטל ומבוטל?! נכד הסטייפלר שהבחין במבוכתו, יעץ לומר לו לאשתו שהסטייפלר שלח להיוועץ ברב שך, וכך תעכל האישה במתינות את המהפך. הרעיון מצא חן בעיני הבעל, והוא עלה גם לביתו של הרב שך זצ"ל וספר את סיפורו. "נר", הגיב הרב שך, "הסטייפלר יודע מה נעשה בשמים, ואם אמר שאין צורך בניתוח - הרי שבאמת אין בו צורך".

ההכרעה הכפולה התקבלה על ליבם של בני הזוג - והם סבו על עקבותיהם וביטלו את הניתוח. וראה זה פלא - לא חלף זמן רב והמחוסים שהיו בְּלָבָה של האישה, נעלמו כליל, והיא שבה לתפקוד מלא כאחד האדם! שנים מאוחר יותר נפטר הסטייפלר, ומאז שבו אל האשה מחושיה וכאביה. שוב חזר הרשרוש בלב, שוב שבה המחלה לתקוף אותה, ושוב המליצו לה הרופאים על ניתוח. כעת פנה הבעל אל ר' חיים קניבסקי שליט"א וסיפר את כל השתלשלות הדברים. נענה ר' חיים ואמר: "יש מחלוקת תנאים במדרש (ספרי יעקב ס' לא) אם ברכה של צדיק מוגבלת לתקופת חיותו בלבד, או שהיא תקפה גם מעבר לה. המחלוקת היא מהי מידת קידוש ה' שבקיומה של ברכת הצדיק - כשהתנאים דנים האם גם לאחר פטירתו ניכר קדוש השם שבקיום ברכתו. במקרה שלנו, סיים רבי חיים, "הכל מודים שגם לאחר הפטירה יהיה ניכר קידוש ה', שהרי רבנו ברכה שתאריך ימים, ואם חלילה, לא תאריך ימים תצא ברכתו לבטלה! כאן הכל יודו שהמחלה לא תשוב עוד!"

והאישה הבריאה בשנית!

עם כל זאת, לא פעם, התרעם הסטייפלר זצ"ל על הגישה שהתפשטה גם בקרב בני התורה, למהר לרוץ לבקש ברכת צדיק בכל ענין קטן כגדול, תוך בזבז זמן יקר של לימוד תורה וקיום מצוות. "אמנם" - הסביר - "יש עניין לבקש ברכות, אך על ידי כך שוכחים את העיקר, הלוא הוא התפילה של החולה עצמו וכל הקרובים אליו. תפילה זו חשובה ביותר, שכן היא אמיתית וכנה ומקובלת לפני הקב"ה יותר מכל דבר אחר!"

לא פעם - נהגו לומר - כאשר נערכת תפילה על חולה במחלה קשה רח"ל, שישנה הרגשה כאילו התפילות אינן פועלות. אך צריך לדעת כי תחושה זו בטעות יסודה, מפני כמה וכמה סיבות. ראשית, גם במקרה שנגזרה גזירה - בכל זאת מועילה התפילה להקל על יסוריו של החולה. שנית, לא פעם - מועילה התפילה להארכת חייו, ואפילו במקצת, וכל רגע מן החיים הוא יקר מפנינים ואין בכוחנו להעריך את ערכו!

"וַיְהִי בַשְּׁלַח פְּרַעֲהָ... (יג, יז)

בזוהר (ח"א פב) מובא: מעשה ליווי של פרעה לבני ישראל ביציאת מצרים, בא לו כשכר על שפרעה (הראשון) שלח אנשים ללוות את אברהם אבינו - "ויצו עליו פרעה אנשים". מדוע שלח עמו אנשים ללוותו? - כדי שלא יקרב אדם להרע להם. 'וישלחו אותנו' - ליוו אותנו בכל ארץ מצרים, להודיע שלא היתה שליחתו מהם - בזיון, אלא כבוד. אמר הקב"ה לפרעה: כך אתה עתיד לעשות לבניו, שתלווה אותם מארץ. גם ירדת בני ישראל ושמעו בפרעה, היה בשכר שליווה פרעה את אברהם. ובגמרא סוטה אמרו: "בשביל ד' פסיעות שליווה פרעה לאברהם, נשתעבד בבניו 400 שנה". לדברי המהרש"א, אף על פי שנגזר שעבוד על זרע אברהם על שעשה אנגריא בתלמידי חכמים, או משום ששאל 'במה אדע', מ"מ לא נתפרש אצל מי יהיו משועבדים, ובזכות ד' הפסיעות - זכה פרעה שישתעבדו אצלו. והנה הרמב"ם מפרש הטעם שנענש פרעה על שעבוד מצרים - על אף שהייתה זו גזירה, כי אבל לא נגזר שפרעה ישעבדם. וכיון שהוא נטל את שעבוד בני ישראל בעצמו - נענש על כך. והחיד"א (ב"פתח עיניים") מקשה: מהגמרא עולה, שפרעה זכה בשעבוד בגלל ד' פסיעות, וא"כ זכה גם שהשעבוד יהיה אצלו. ומיישב: זה ודאי שכר הלווייה תלוי ועומד משעה שליווה, ואם לא היה נוטל שכרו בשעבוד בני ישראל היה זוכה לשכר אחר, וכשרצה לשעבדם נקבע זה לשכרו, ונענש על שבחר בשכר זה.

מעשה באורח שהתארח בבית רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל בליל הפסח, וכשהסתיים הסדר כשעה לאחר חצות, קם האורח לחזור למלוננו ברחוב יפו. רבי יוסף חיים הבחין שהאורח מהסס מעט, והבין דהוא חושש ללכת לבדו בסמטאות העיר העתיקה. אחז רבי יוסף חיים בזרועו ואמר "בוא ונטייל מעט יחדיו לשאוף אויר צח בליל שימורים", וליווה את האורח עד לבית המלון ששכן מרחק רב מביתו. רק לפנות בוקר חזר מה"טיול" ומיהר להתפלל תפילת ותיקין. לאחר מכן פנה לנכדו ואמר מתוך שמחה: ע"י אורח זה קיימתי הלילה מצות הכנסת אורחים בשלמות!

בספר "רבי יעקב" לרבי יעקב קמינצקי מובא: כשהגיעו לביתו אורחים, ליווה אותם כאשר עמדו לעזוב. פעם אחת הביע אחד האורחים את מבוכתו שרבי יעקב מטריח עצמו ופוסע עמו אל מכוניתו, אולם רבי יעקב דחה את תרעומתו במחי יד, ואמר לו כי אין האדם היוצא לדרך, רשאי לוותר על מצות לווייה, כי הגמרא קובעת שאדם היוצא לדרך עם ליווי, נשמר מכל נזק. גם לאחר שלקה הרב קמינצקי בשבץ, ונמנע ממנו ללוות בגופו את אורחיו בצאתם מביתו, היה נעמד ליד החלון ומלווה אותם במבטו. עוד מסופר, כי פעם כאשר שהה הרב קמינצקי בפלורידה, התעקש ללוות את אורחו לתחנת האוטובוס שהייתה ממוקמת במרחק שלשה גושי בנינים מביתו. האורח מחה, כי הוא צעיר בשנים רבות מרבי יעקב, וכי ימצא את דרכו בנקל, אך כל זה לא הועיל. "יש מצות לווייה גם כאשר מדובר בצעיר" - אמר הרב לאורחו. ובהיותך שוהה תקופה קצרה בפלורידה, עלול אתה בקלות לאבד את דרךך.

בדומה לכך, רבי יהושע לייב מבריסק היה משמיע שיעור במוצאי שבת, בו השתתפו גם אנשים פשוטי עם. אחד מהם, סנדלר במקצועו, מרבה היה להטריד ע"י שאילת קושיות סרק בשיעור. לפעמים עוררו דבריו גיחוך, אולם הרב התייחס לדבריו בכבוד, זהיר היה מלבטל קושיותיו, והיה חוזר לפני השומעים על קושיית הסנדלר, עד שנשמעה כקושיה של טעם. פעם האריך הרב בשיעורו, אותו סנדלר, שהיה זקן מופלג, נלאה מלהמשיך להקשיב, קם ויצא ללכת לביתו. והנה, הרב קם באמצע השיעור, התלווה אליו והוליכו בידו דרך המדרגות היורדות למטה, עד שער החצר. להפתעת הישיש, הצטדק הרב מבריסק "אין לתת לזקן כמותו לרדת יחידי באישון לילה".

[עמוד אש" פ"ט]

ביום שני הקרוב יחול ט"ו בשבט.

- א. יום ט"ו בשבט הוא ראש השנה לאילנות (ש"ע סי' תקעב ט"ג) ואין אומרים בו תחנון (ש"ע סי' קלא ט"ו).
- ב. יש נוהגים לעשות לימוד בליל ט"ו בשבט, ולומדים בו משניות או זוהר העוסקים בעניין הפירות (בספר "פרי עץ הדר") בהבנה ככל האפשר ובפרט יש ללמוד את ההלכות השייכות לדיני ט"ו בשבט כגון: ענייני ערלה, תרומות ומעשרות (ש"ע סי' תקעב ט"ד).
- ג. נוהגים להרבות באכילת מיני פירות של אילנות בליל ט"ו בשבט, להראות בזה שהוא ראש השנה לאילנות ולברך עליהם את הברכות הראויות להם, ומנהג זה יפה הוא [ילקו"י ח"ה עמ' רמח ס"ד]. במיוחד מפירות שבעת המינים אשר נשתבחה בהם ארץ ישראל [שדי יער פ"ב ט"ג] שהם: חיטה, שעורה, זית, תמר, ענב, תאנה ורימון.
- ד. יש קבלה בדינו, לבקש ולהתפלל ב-ט"ו בשבט שהש"ת יזמן לו בסוכות הבא, אתרוג נאה ומהודר לפי שביום זה נידונים פירות האילן [שדי יער פ"ב ט"ג].

”וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה מַה תַּצְעַק אֵלַי, דִּבֶּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסְעוּ” (יד, טו)

”מה תצעק אלי” - תפילה לבדה עתה לא תועיל, שהרי מידת הדין טוענת אלו ואלו עובדי עבודה זרה. ”דבר אל בני ישראל ויסעו” - ובזכות מסירות נפש (של נחשון בן עמינדב) תגבר מידת הרחמים ויבקע לפניהם הים. [על פי 'אור החיים' הקדוש - רבי חיים בן עטר]

בברכת התורה רוץ ברינה

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה אברהם בן חנה: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה סלמן בן חבו ודוד: יעקב בן סאלם: חיים בן אסתר אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רוני בן יעקב אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: סמי בן חנה משה אהרן בן מאיר יצחק: חנינה בת כמיסה: מאיר בן שמחה: אהובה בת טובה מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: ג'וליה חיה בת גריסה מרים בת עויה: נוראני בת מרים ורבי: כתון בת חביבה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: **זיווג** - זהבה בת אטו

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יהודה בן אסתר: יעקב ישראל בן גלית אורטל בת גלית ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה דוד בן שמחה: מנחם בן עליזה: איתן חיים בן שלומית פאולה בת דינה: זהבה בת הודיה: לילך בת מרגלית מרים קין בת רבקה: אילה בת ציפורה שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה אברהם בן אנט: פיבי בת חביבה בן חמו נורית בת רחל: רחל בת נוארה: גלית בת רות

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה שושנה רייזל בת מינה מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל: חן בת דלילה (מציט) יובל בן שלומית: אושר בת אורנה הודיה בת ציפורה: רחל בת חיה יעל ברכה בת אביגיל: עדי בת מזל

”וַרְאוּ אֶת יְשׁוּעַת ה'...” (יד, יג)

כיון שידענו שהבית היהודי משמש ככור היתוך למידותיו של האדם, ובפרט למידת הביטחון והסבלנות, הרי שעיקרה של עבודה זו נעשית בתוך הבית פנימה. בעניין זה סיפר הגאון רבי יהודה סילמן מעשה שהיה אצל הגה"ק בעל ה'תולדות', רבי יעקב יוסף מפולנאה: יום אחד הגיע אליו יהודי המתגורר בכפר קטן, בישר לו שהוא עומד להכניס את בנו בבריתו של אברהם אבינו, וביקש מהצדיק שיגיע אל הכפר כדי לשמש כסנדק. לא היתה דעתו של בעל ה'תולדות' נוחה מהזמנה שכזו, שכן הדבר היה אמור לגזול ממנו זמן רב, אבל כיוון שלא רצה להשיב פניו של בעל-השמחה ריקם, ביקש ממנו לקבוע שעה מדוייקת לברית, שבה יהיה כבר הכל מוכן ומזומן, כדי שלא יצטרך להתעכב ולו דקה מיותרת. אבי-הבן הסכים כמובן לקיים את דברי התנאי, ובלבד שהצדיק הנשגב יהיה הסנדק. ברם, כאשר הגיעה השעה היעודה, ובעל ה'תולדות' כבר היה במקום, עדיין לא הצליחו לאסוף מניין יהודים. רק 5-6 אנשים נאספו, והצדיק החל לגלות סימנים של אי-סבלנות. הזמן חולף-עובר, והסנדק מאבד את סבלנותו. אכפת היה לו על הזמן המתבזבז. אמנם בינתיים הצליחו לאסוף עוד יהודי ועוד יהודי, אבל גם לאחר שעבר זמן מרובה, היו רק 9 אנשים. ה'עשירי' היה חסר.

בשלב מסוים קם בעל ה'תולדות', ואמר שאם בתוך דקות ספורות לא יגיע היהודי ה-10, הוא חוזר למקומו, ושיחפשו סנדק אחר. ברגע האחרון נראה מרחוק אדם זקן מהלך לאיטו, ולפי מראה פניו נראה היה שהוא יהודי. בעל השמחה אץ-רץ לקראתו, והודיע לו על הברית המתקיימת בכפר, וביקש שיצטרף להשלים מניין. שמע היהודי כך ואמר: "אמנם התכוונתי ללכת בדרך אחרת, אבל כיון שהודעתם לי על הברית - שיהיה ככה, ואני מוכן לעבור דרך הכפר ולהשתתף בשמחה". לאחר הברית, ביקשו מהזקן שישתה ויטעם דבר-מה, וגם הפעם הגיב בסגנון זהה: "אני אמנם ממהר מאוד לדרכי, אבל שיהיה ככה..." וכך על כל דבר ודבר שהציעו לו לעשות, אמר "שיהיה ככה"...

לכשבאו להיפרד מהזקן האלמוני הלזה, שאלוהו הנוכחים מה פשר התגובה שמעו ממנו כל העת: 'שיהיה ככה'? ויען להם הזקן, שאת הנהגתו זו שאב מתוך הפסוק: "אשרי העם שככה לו", ופירש - "אשרי העם ש'ככה' לו, אשרי מי שמגיב על כל דבר שקורה לו בחיים, 'שיהיה ככה', דהיינו שיש לו סבלנות לקבל כל דבר שהשם יתברך מביא עליו בצורה נינוחה, בידועו שזה הוא הטוב האמתי שלו". כשמוע בעל ה'תולדות' את הדברים, אמר שמן הסתם היה זה אליהו הנביא, המגיע לכל ברית מילה, ומן השמים גלגלו כך שגם הוא, ה'תולדות', ישמע את ה"אשרי העם ש'ככה' לו", "כדי שאשכיל להבין לא ללחוץ את השעה, ואם התגלגלתי לברית המילה היא, הרי שבוודאי הקב"ה רוצה שאהיה כאן, ולא אמהר כל-כך לצאת"...

ואת העיקר הזה חייבים לשנן בבית היהודי, כי רק באימוץ דרך-חיים שכזו, תהיה לנו אפשרות לוותר לזולתנו. רק מי שיודע לומר על כל דבר - 'שיהיה ככה', ואינו דואג מהתרחשות בלתי צפויה, כי באמת הכל צפוי וידוע, רק אדם כזה יוכל לנהל את ביתו על מי-מנוחות, על רוגע אמתי, גם כשינסו להרגיז אותו ולהרתיח את דמו, הוא לא יצא לעולם מכליו, בידועו שלא הם המרגיזים, אלא הש"ת ציווה עליהם לעשות כך, וממילא עדיף ש'יהיה ככה', שהרי זה הוא רצונו של הבורא-עולם. [מתוך "שמחה בבית" בעריכתו של הרב צורן]

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מוקדש לע"נ הרה"ג הרב יהודה צדקה זיע"א, הרב הגאון בן ציון אבא שאול זיע"א והרב הגאון עובדיה יוסף בן גודגיה זיע"א

עֵרַבְתָּ
שֶׁבֶת

עלוו מס' 1055

להצלחת צבי בן יפה ודעיותו וביב היוז	פרשת בשלח (שבת שירה)		לע"נ רפאל בן פרוחה ד"ל
שלמה בן מרגלית זיווג הגון	י"ג בשבט תשע"ט, ירושלים		לע"נ מול בת שרה ע"ה
להצלחת מרים בת שרה תח"י			לע"נ אליהו בן מרים ד"ל
להצלחת אליהו בן מול היוז	4:23	כניסת שבת	לע"נ שמעון בן שמחה ד"ל
לדפואת והצלחת ר' יעקב בן תופחה היוז	5:40	יציאת שבת	לע"נ חזקיה בן אסתר ד"ל
לדפואת הרב ידידיה ציון בן שרה היוז	6:16	רבינו תם	לע"נ אידן מרים בת דוולת ע"ה

(טו.ד). כתבו המפרשים, שתנשיון בהודדת הפן לישראל, כי הדבר ידוע שיש שתי סבות שמטרידות את האדם מעבודת השם יתברך לשלמות הנפש בעסק התורה ועבודת הבורא יתברך, הסבה הראשונה היא דחק וחסרון הפרנסה, כי אם אין לאדם להם לאכול ובגד ללבוש, איך יוכל לעסוק בתורה ומצותיה בלב שלם ובנפש חפצה, כמאמר חז"ל (שירובין מא) דקדקי עניות מעבירין את האדם על דעתו ועל דעת קונו. הסבה השנית המונעת את האדם מעבודת הבורא יתברך, היא "היתרונות", כלומר אם תהיה לאדם הצלחה גדולה בכל עניויו, ובכל אשר יפנה ישפיל ויצליח, וכסף וזהב ירבה לו, כי אזי ורם לבבו ושכח את ה' אלהיו. וזה שאמר שלמה המלך ע"ה: "עשר אל תתן לי הסריפני לחם חקי" (משלי לח). אלו שתי הסבות, היתרונות מחד והחסרונות מחד, יגרמו לבטול התורה ומצותיה. ורצה הקדוש ברוך הוא שלא תהיה לבני ישראל במדבר שום סבה שתמנע אותם מעסק התורה והמצות, לא מצד היתרונות ולא מהחסרונות, לכן נתן להם הפן בכל יום ויום כפי הנצרך להם לחם חקם, עמר לגלגלת. ובזה לא יהיה להם שום עכוב או הפרעה מעסק התורה ועבודת השם יתברך. ואם לא יעסקו אז בתורה ובמצותיה לא תהיה להם שום התנצלות, כי אין שום סבה שתפדיע להם מדבר זה. וזה שאמר חז"ל (מכילתא דרבי ישמעאל פרשת בשלח) לא נתנה תורה לדרש אלא לאוכלי הפן, הא כיצד, היה יושב ודורש ולא היה יודע מהיכן אוכל ושותה, ומהיכן היה לובש ומתכסה, הא לא נתנה תורה לדרש אלא לאוכלי הפן. עד כאן. וזה שאמר הכתוב הגני מטסיר לכם לחם מן השמים, בלי שום יגיעה וטרחה, רק ויצאו העם ולקטו דבר יום ביומו, הנצרך להם לאותו היום ולא יותר, ובזה לא יתנסו לא מן היתרונות ולא מן החסרונות, וסיים: "למען אנסנו מילך בתורתך אם לא", כי עתה לא יהיה להם

שום מניעה ועכוב בעסק התורה ועבודת השם.

בסיוע "תכשיטי שמעון" שכונת הבוכרים טל' 5824226 י-ס - ויאמר אברהם

סעיפור השבוע

מוקדש לע"נ שמעון בן רחל ז"ל

אוטובוס מספר 405 נעצר ברציף המיעד לו. הנהג פתח את הדלת הקדמית והנוסעים זרמו פנימה. האוטובוס התמלא במהירות ופנה מקומו לאוטובוס הבא.

מאות בני אדם נוסעים יום יום מירושלים תל אביבה ומתל אביב לירושלים. בתוך האוטובוס הפונה לעבר היציאה מהעיר ישבו עשרות נוסעים, ועוד נוסע אחד. במה נבדל הוא מהם? נבדל הוא מהם בדברים רבים.

בולט לכל הוא מראהו החיצוני המוכיח כי יהודי חסיד הוא, שומר תורה ומצוות. אבל שונה הוא גם בתכלית הנסיעה שלו. שכן כל הנוסעים נוסעים הם על עסקי אכילה ושתיה, רוחים כספיים וגריפת הנאות גשמיות ואלו אותו יהודי נוסע הוא בשליחות מיחדת. אולי לא "משתלמת" כל כך בעיני חברות שברחוב, אבל ערכית מאד. הוא מוכן לנסע שעה ויותר הלון, ושעה ויותר חזור לעשות שם בתל אביב את המסל עליו ולחזור. מה יהיה לו מזה? לפי המשגים של שאר הנוסעים - שום דבר. אבל לפי ההבנה שלו יהיה לו מזה הרבה מאד, הן נוסע הוא להרבות כבוד שמים וכי קל הדבר בעיני חברות? - - שליח הוא, מטעם האדמו"ר מגור, ה"בית ישראל". שליח נאמן העושה את שליחותו. האוטובוס נעצר בתחנה המרכזית בתל אביב ומשם ממשיך השליח אל עבר השטיבל של חסידי גור.

דבר לו אל הגבאים. אולי לא ינעמו הדברים לשומעיהם אבל שליח הוא וחזקה על שליחי האדמו"ר שעשו את שליחותו בנאמנות ובשלמות.

השליח מחפש אחר הגבאים ובו בזמן מחפש את המלים הנכונות. אין זה נעים להיות המוכיח, אבל בדיוק לשם כך נשלח על ידי הרבי. הרבי השמיע את דבריו דברים פדרבנות ועליו להעביר את הדברים בכל הלחט בלי שיצטנו משהו מדבריו הקדושים של הרבי מחמת הדרך שמירושלים ועד תל אביב. הנה הם...

שלום עליכם, הרבי שלחני אליכם...

הגבאים נאלמים דם, שליחות מהרבי, הברכה לו אלינו בקשה?
לא ולא! הפעם זו פשוט התראה - -

נורא נוראות! הרבי מתרה במתפללי השטיבל...

נודע לרבי שהמתפללים בשטיבל כאן אינם נזקקים כראוי שלא לדבר בשעת התפלה
על כן שלח אותי להתרות בכם שאם לא יפסקו הדבורים יורה הוא מפי קדשו לסגור את
השטיבל לחלוטין!

מה מאד היה חמור בעיניו של ה"בית ישראל" עוון שיחה בטלה בין כתלי בית המדרש
ובפרט בשעת תפלה.

היטב תרה לו על העדר כבוד שמים בכך שאנשים מדברים בזמן קריאת התורה בין
גברא לגברא או בזמן שאומרים אין פאלקיינג, או בכל זמן אחר שנראה לאנשים להקל
לכו התאזר עז וחולל מהפכה בכל השטיבלך של חסידי גור.
האדמו"ר הרעיש עולמות כדי להשתיק את המשוחחים.

זכורה היטב הכרזתו של הגבאי בשנת תשי"ט. אותה שנה שבועות הל ביום ששי.
חסידי רבים שבאו להיות במחיצת הרבי בחג השבועות נשארו כמובן לשבות במחיצתו.
אותה השבת היה בית המדרש בירושלים מלא מתפללים מפה אל פה. והנה לפני קריאת
התורה בפרשת נשא הכריז הגבאי כדברים האלה:

"הרבי שליט"א דורש שלא ידברו באמצע קריאת התורה והתפלה ושימנו בכל
המקומות אנשים מיחדים להשגיח על זה הן בארץ ישראל והן בחוץ לארץ ושיצייתו
להם..."

בעניינים נשגבים אלו לא היה שום משוא פנים לפניו. כשראה יהודים משוחחים בזמן
התפלה הזהיר אותם שאם לא יחדלו ממנהגם הקלוקל הוא ינעל את בית המדרש
בפניהם ולא יתיר להם להכנס.

אבל הרבי לא הסתפק בגערות,
היו גם ענשים.

יהודי אחד שלא יכל היה לעצור בעד לשונו המתגלגלת בזמן התפלה, קבל ענש מהרבי

לרפואת הנפש והגוף לגבריאל נפתלי בן אביטל הי"ו

לרפואת שרה בת טוון הי"ו

לרפואת יהודית בת אילנה

לרפואת יצחק בן פורטונה מזל הי"ו

לעמוד במשך תקופה מסיימת בזמן התפלה בשורה הראשונה מולו, לבל יעז לעשות שוב
בדבר הזה.

אט אט תלחלו הדברים, עשו רשם והשפעתם נכרה, אחר זמן קמה התעוררות בין
המתפללים בבית המדרש לעשות סגים ולתקן תקנות מחיבות בשעת התפלה. אחת
התקנות נסחה בלשון זו: "שלא ידברו בין כתלי בית המדרש כי אם דברי תורה, תזיק
והסידות." אולם כשהביאו את נסח הדברים למראה עיניו הטהורות מחק בעטו את
המלים "דברי תזיק והסידות" מחיקה גמורה. הוא הסביר בית מדרש נועד אך ורק
לתורה ולתפלה.

האדמו"ר הרבה להוכיח על שיחה בטלה בזמן התפלה ואף פעם לא אמר דין אדרבא
פעמים היה משמיץ את חששותיו: "חוששני שאענש על שאיני מוחה די הצורך באלו

המשותתחים..." [עפ"י פאר ישראל האדמו"ר ה"בית ישראל"]

והזהירות שלא לדבר בבית-הכנסת הינו אפלו שלא בשעת התפלה. אבל
בשעת התפלה אפלו שלא בבית-הכנסת צריך לזהר שלא לדבר מתחלת התפלה
ועד סופה. וידוע מאמר רבותינו ז"ל שאמרו (ברכות ה): אין תפלתו של אדם
נשמעת אלא בבית-הכנסת. ועוד אמרו (שם ה): כל מי שיש לו בית-הכנסת
בעירו ואינו נכנס שם, נקרא שכן רע וגורם גלות לעצמו. אשר על-כן ראוי
להשתדל מאד להתפלל בבית-הכנסת.

סימן קכז - דיני מודים דרבנן

א. כשמגיע השליח צבור למודים, גם הצבור צריכים לשחות עמו ולומר מודים דרבנן, וכבר נתבאר
לעיל שאף מי שיושב בחזרת השליח צבור צריך לעמוד ולשחות במודים דרבנן, כי אין השתחויה
אלא מעומד ולא מיושב. ולא ישחו יותר מדאי, אלא די בהרכנת הראש. ואומרים מודים אנתנו לך
שאתה ה' אלהינו אלהי כל בשר וכו' וחותרם ברוך אל ההודאות, בלא הזכרת השם. ואף על פי שיש
מי שכתב שצריך לשחות גם בסוף מודים דרבנן, כשאומרים ברוך אל ההודאות, לא נהגו העם
לשחות אלא בתחלת מודים דרבנן, ויש להם על מה שיסמוכו. ושב ואל תעשה עדיף. וילקוט יוסף

מהדרת תשס"ד, תפלה כרך ב, סימן קכז הערה א עמוד ר"ז.

לרפואה וחצלחת: שלמה בן רבקה, הרב יצחק אהרן בן פרחא, שלמה בן הלה, מולוק מרים בת מזל, זיולת רחל
בת מולוק מרים, איתן בן בלוריה, מאיר בן רחל, ציון בן מול, חבו חוה בת נוימה, ליאת מרגלית בת מרים

אלי ר' אכינום סכתי בן עשה, אליהו בן שרה, דינה בת יוכבד, שרה בת רחל, שמואל בן שרה, אהרון בן רחל, אריס בת אילן,
ר' כבא בנימין בן אברהם בלחאן, אברהם בן נשתי, יונה כינה בת נשתי, אירן בת אבא, רור בן רחל, אלהה בן אלהה, אהובה בת רחיה, שמואל בן אלהה

לרפואת יגאל רבי בן מלכה הי"ו לרפואת שמחה בת שרה הי"ו לרפואת תמר אליס בת קרן הי"ו

העלון יוצא ע"י הקיץ "חוממיה מאשר" העורך צבי ד. הי"ו נייד: 050-6875601 לע"נ עדינה בת מלכה ע"ה

לרפואת מאיר בן רחמה

לרפואת דוד בן מזל הי"ו

לרפואת משה בן זוהרה הי"ו

לרפואת מיכה בן מסעודה

לרפואת רחל בן אביבה

לרפואת זכריה בן מזל הי"ו

לרפואת רפאל בן מזל הי"ו

לרפואת ברכה בת קלרה

לרפואת שולמית בת יהודית

אור האמונה

פרשת בשלח

שבת קודש * יג' שבט, תשע"ט

גיליון מס. 665

❖ דברי התורה שבגיליון מוקדשים ❖

לרפואה והצלחה: הרב אליעזר בן עטיא שליט"א, והרבנית תהילה בת לאה תליט"א

לרפואה שלמה: הרב חיים אבישלום כהן בן בלנקא, ציפורה בת שושנה גורג'יה, שירלי בת יפה, נהוראי בן יעל פאני, אליהו בן פורטונה, דוד חיים מלכא בן זוהרה, אורנה בת ציונה, שלומי בן שרה, בצלאל בן רבקה, דורון בן ויקטוריה, מנחם בן נירה להצלחה וישועה: יעקב ישראל בן דבורה חוה, שלום בן ליבא לזרע בר קיימא וכן זכר: דוד בן פורטונה וטליה בת פנינה, בת אל בת ציפורה, מיטל בת שרה ויעקב בן שרה, מוריה בת שרה

לזיווג הגון: מיטל בת יפה, שי שרגא בן אסתר, אייל בן יעל

לעילוי נשמת: דליה בת נחום זאב הי"ד, שלמה שלומי בן אילנה נאוה, בניהו בן זכריה (יחיא) ומרים, יוסף יצחק בן יחיאל, חי חיים בן אסתר, משה מוסא בן דוד וסיניה, מאיר חיים בן פרחא, שמחה בת עודד, ליבא בת אליעזר, שושן דניאל בן רוזט, שרה בת אסתר, חיים בן רבקה, אהובה בת עזרא, בנימין בן שרה, רוני רפאל בן שולה, ניסים בן מרים

ת.נ.צ.ב.ה

"וַיְהִי בְשַׁלַּח פְּרַעְיָה אֶת הָעָם" (יג, יז)

"לפי שהיו ישראל מתייאשין מן הגאולה, אמר הקב"ה למשה: "כשם שבעל פקדון, אימתי שרוצה, הוא נוטל פקדונו, כך אתם, אימתי שיגיע זמנכם אני מוציא אתכם מידו של פרעה" (פסיקתא רבתי, פסקה יט)

"הבוחר בשירי זמרה"

מכל מה שאנחנו עושים לכבודו יתברך, ה' אוהב את השירה ששרים לו. "הבוחר בשירי זמרה". ה' רוצה את השירה שלנו. אפילו יותר מאשר את השירה של המלאכים. את השירה של מי שנמצא למטה, שנולד עם יצרים קשים, והוא כל חייו נלחם להתגבר.

הנשמה שלנו מגיעה מהעולמות העליונים ושם היתה רגילה לשמוע את שירת מלאכי השרת. לכן גם כעת, כשהיא בתוך גוף היא כל כך כוספת לשירה ולניגון. אדם צריך להרגיל את עצמו ללכת עם ניגון, כי זה מה שיעורר את לבו אל ה' יותר מכל דבר אחר. זה כזה דבר נפלא, אתה רואה אדם מפזם לעצמו ניגון, זה אות וסימן שהשמחה שרויה בלבו.

מאז בריאת העולם היה הקב"ה מתאוה שיאמרו לפניו שירה. הוא בקע את הים כפי שאומר המדרש, כי ידע שאחרי כן תהיה שירת הים. ה' רוצה ששיר ונגן את התפילות שלנו. תפילה עם שירים וניגונים היא תפילה שפותחת את כל השערים. אדם רוצה להמשיך ישועות, ילביש את התפילה בשירים וניגונים.

למה אנחנו אומרים בכל יום 'שירת הים'? כי בכל יום יש לאדם ניסים ונפלאות כמו קריעת ים סוף. "קשה זיווג של אדם כקריעת ים סוף", כלומר קשה שיהיה לו תמיד שלום בית, זה ממש כקריעת ים סוף, כי איש ואישה הם שני הפכים וקשה לחבר אותם. גם קשה פונסתו של אדם כקריעת ים סוף וככה בכל העניינים ועל זה אנו שרים בכל יום ומודים לה' על הניסים והנפלאות שהוא עושה לנו בכל זמן וכשאומרים שירה שבח והודיה לה' יתברך ממתיקים את הדינים וממשיכים לעצמנו ולעולם חסדים וישועות.

הניגון שמתרונן בעולם בשבת שירה הוא ניגון של אמונה. בני ישראל, הים מלפניהם, המצרים מאחוריהם, בצדדים חיות רעות, לאן בורחים? בורחים אל השם. כי רק הוא יכול להושיע. צועקים לה' מהמקום הכי עמוק, ממעמקים קראתיך ה'. וכשאתה מגלה שם את הרחמים של ה', כשמתוך החושך נולד אור גדול, פורצת לה שירה מתוך הלב, שירה שכולה תודה והודיה. ה' ברא את העולם כדי לגלות את הרחמנות העצומה שלו. הוא התייעץ עם המלאכים והם אמרו לו שלא כדאי לברוא את האדם, שהוא לא יוכל לעמוד בנסיונות. ומה הקב"ה ענה להם? אתם לא יודעים כמה רחמנות יש לי. כזו רחמנות עצומה ונסתרת יש לי. ברחמנות הזו אני בורא את האדם.

אדם מתפלל לה', ותוך כדי התפילה הוא מנסה לחשוב על כל מיני פתרונות לבעיה שלו וחושב שהוא צריך להגיד לה' איך להושיע אותו. ואם הוא לא רואה בשכל שלו שום פתרון, הוא מתייאש מהתפילה והצעקה כי הוא חושב לעצמו: נכון שה' הוא כל יכול, אבל מה כבר ה' יעשה במצב הזה...

בקריעת ים סוף לומדים שה' מושיע את האדם מהמקומות הכי לא צפויים, שלא עולים כלל על דעתו. אתה לא יכול לדעת ולא צריך לדעת איך ה' יושיע אותך, איזו קריעת ים סוף תהיה לך, בזיווג, בפרנסה, בכל דבר. אתה רק צריך להאמין שה' יתברך הוא ששם אותך במצב הזה והוא כבר הכין לך פתרון שלא חלמת עליו בכלל.

אדם זורק את השכל אז אין גבול לפתרונות ולישועות שהוא פתאום מאמין שה' יכול להושיע אותו. כי האמונה זה השכל הכי גבוה שיש. שכל שאומר לך להשליך את השכל. שכל שאומר לך: אתה יודע מה, תאמין. אנשים חזרו

בתשובה כי הם קיבלו שכל, מן השגה אלוקית, שכדאי לזרוק את השכל וללכת אחרי האמונה.

עיקר האמונה היא שכול מה שה' עושה, לטובה הוא עושה וזה הדבר שהכי מתנגש עם השכל. כי אנחנו רואים בחיים דברים קשים, ועוברים בעצמנו דברים קשים, ואם לא נקדים את האמונה לשכל, את האמונה שהשכל טוב ואין שום רע, אז אנחנו חלילה נפול מהאמונה.

ה' רוצה שנתאמץ. שנתאמץ להאמין בו. שנתאמץ להאמין שהוא לא עושה לנו שום דבר רע בחיים. שנתאמץ שבכל מסלול שהגענו אליו בחיים, כל מסלול, הכי גרוע בעולם, שזרקו אותנו לפה וזרקו אותנו לשם, כאלה מסלולים קשים שהגענו אליהם בחיים, שפתאום אנחנו רואים שהדרכים שתומות לנו, יש לנו כאלה קשיים, פתאום מגיעים למקום ששם לא רואים בכלל את ה', לא רואים כלום, הכל חשוך, הכל סתום, אבל יש שם ניגון... ניגון כזה עצום... ניגון שזוכים לשמוע אותו כשלא שמים לב לכל הבלבולים, כשנלחמים עם הקושיות, כשאומרים יש ה' בעולם שעושה את הכל והכל ברחמים.

הנסינות שאדם עובר בחייו הם הרחמים של ה', נסיון זה הזדמנות פז לתיקון והתעלות, זה קרש הקפיצה למדרגה הבאה. אין צמיחה רוחנית בלי עמידה בנסינות. רק עם נסינות זוכים לעלות במעלות רוחניות ולהתקרב אל ה'. לא קל לעמוד בניסיונות שעוברים על האדם בעבודת הבורא אבל אסור להתייאש. זה היצר הרע שמנסה להכניס בנו יאוש ורפיון אך מי שהולך בדרך רבינו יודע כי רבינו כבר אמר שזה עבר ועובר על כל הצדיקים וצריכים להיות גיבור ואיש חיל כדי לנצח את היצר.

גם את החוסר אמונה שלנו צריך לקבל באמונה. אסור לאדם לרדוף את עצמו על חוסר האמונה שלו, הוא צריך להגיד תודה לה' על כך שעורר אותו להבין שחסרה לו אמונה ועורר אותו לעבוד כדי להשלים את אמונתו. בלי עבודה לא משתנים. בשביל לזכות לאמונה, שזו תכלית החיים, חייבים לעבוד, זה לא יבוא לבד, מעצמו. איך עובדים כדי לחזק את האמונה? מודים לה' על הרעות והצרות והחסרונות והייסורים, מתוך אמונה שבפנימיות הכל טוב. גם אם זה חיצוני, גם אם זה לא בא מתוך שמחה אמיתית, כי בליבך אתה מרגיש שמה שקורה איתך הוא רע, אם תתמיד הרי החיצוני הזה ייהפך לפנימי.

מתפללים לה' שיתן לנו אמונה שלמה שהכל לטובה ואין שום רע בעולם. מתפללים שהאמונה תאיר בלבנו עד שלא נרגיש שום צער. זה יחזק לנו את האמונה וזה גם ירפא לנו את הנפש.

האמונה הקדושה לוקחת את החיים האפורים האלה, הקשים האלה, המבולבלים האלה, שאדם לא מוצא את עצמו, והכל סתום, וכל הדברים הקשים שקורים לנו, כל אחד ואחד וענייניו, נדמה לו שהוא נפל בפח, ואצלו יש בעיה כזו במשפחה, ואצלו יש כזה ספור, ואצלו כזה ילד ואצלו כזה בעיה בשלום בית, כל סוגי הבעיות שיש לבני אדם, באה האמונה הקדושה ועושה מכל זה כזה ניגון עצום ונפלא, ניגון שאומר שהכל מתוכנן מראש, שחוף מה' אין כלום כאן בעולם, שה' עושה את הכל והכל לטובה.

אם אדם מאמין שהכל מה', וכל מה שקורה לו בחיים זה הכל לטובה, הוא לא צריך להתרגש משום בעיה, הוא לא צריך להגיב בכעס. כל זמן שאדם עדיין מתעצבן ממשוה שקורה לו, זה סימן שהוא עדיין רחוק מהאמונה הקדושה. קרה לי איזה משהו, זה לטובה. רבונו של עולם תעזור שאני אזכור תמיד שהכל אתה עושה לי, שככה בדיוק אתה אוהב אותי, שזה מהאהבה שלך אלי מה שקרה לי.

כל מה שקורה לך, זה הכל ברצון השם יתברך. ככה השם רוצה, נקודה. אין מה להאשים, לא בני אדם אחרים וגם לא את עצמך. אתה נמצא עכשיו בנסיון של אמונה, אתה חייב להשליך את השכל כי השכל מפיל אותך מהאמונה שהכל ברצון ה'. השכל נותן לך כל מיני הסברים שמובילים לכעס, לצער, לייאוש,

לנקמנות, להאשמה עצמית, אתה חייב להשליך את השכל הזה ולהתחזק באמונה שאין עוד מלבדו! הכל ברצון ה', והכל לטובתך, ועיקר האמונה היא במקום שהשכל מראה לך על מקרה מסויים שהוא אינו לטובה, ואתה משליך את השכל ומחזיק רק באמונה שהכל לטובה.

האמונה היא היחידה שנלחמת בכל המחשבות האלה של רגשות אשמה ונקיפות מצפון. כל מה שקרה, זה גזירה מן השמים. עושים כל מה שניתן, משתדלים, מתפללים, אך בהסתכלות לאחור מעשה, את הכל מנהיג ריבון כל המעשים אדון כל הנשמות. כשאדם זוכה לאמונה שלימה, שום דבר כבר לא יכול לשבור את רוחו והוא ממש לא מרגיש צער, כמו שאומר רבינו הקדוש בתורה ר"נ: "דע שכל מיני צער וכל הייסורים אינם רק מחסרון הדעת, כי מי שיש לו דעת, שיועד שהכל בהשגחה מה' יתברך, אין לו שום ייסורים, ואינו מרגיש שום צער". אדם יכול לכעוס, להילחם, לרצות להפיל קירות, לחפש את השגיאות אצל השני, אך ברגע שהוא זוכר מי עשה לו את זה, הוא נירגע, הוא חוזר לעצמו. הוא מתחבר לאור הזה שנקרא "אין עוד מלבדו".

אנחנו רגילים שכשיש חסרון, ונתמלא החסרון, אז אומרים תודה. למשל, אדם היה חולה, ונהיה בריא, הוא בטח יגיד תודה, מכל הלב יגיד תודה. אבל אם החסרון כבר מלא מלפני כן, לא צריך להגיד תודה? צריך להגיד יותר תודה! תודה על הקב"ה שאני בריא! תודה שאני עובד! תודה שאני רואה, תודה שאני שומע, לך כל נשימה תגיד תודה! וככה עם כל דבר ודבר. גם על מה שחשוך לך, שמר לך, תזכור, אבא לא עושה רע לכן שלו, מה שקורה איתך עכשיו זה ודאי לטובה!

שבת שירה היא גם שבת לפני טו' בשבט.

אחרי השלכת באים לבלוב והתחדשות. העץ מכה שורשים באדמה ועם הכוח שהוא מקבל מהאדמה הוא עולה מעלה, שולח זרועותיו אל ה'. הוא לא נותן לכוח המשיכה של כדור הארץ להוריד אותו למטה. ככה גם אנחנו. נמצאים בארץ, על הקרקע, אך לא נופלים לגשמיות, לארציות, לוקחים כל מה שאפשר לקבל כאן למטה ומגביהים מעלה מעלה, אל השם.

בלבו של כל יהודי, בעומק הנפש, מתגנן ניגון. הניגון הזה, אצל רוב בני האדם הוא נסתר, הוא מכוסה בעצבויות ודאגות, בכעסים ובלבולים. שבת שירה זה הזמן לחדש בלב את הניגון הזה. ניגון של אמונה. ניגון של אהבה. כמו בספור הבא:

שפכי כמים ליבך

אני בעל אולם שמחות. האולם שלי נחשב ליפה ומבוקש, אמנם לא מהיקרים ביותר, אך גם לא מהפשוטים. ברוך ה' יש הזמנות בשפע, ואין כמעט יום פנוי. אני מאמין גדול בשירות, אך יש בעיה עם המלצרים. המציאות היא, ואני לא מחדש דבר, שאף רואה חשבון או עורך דין לא מחליט להיות מלצר. מלצרים הם בדרך כלל נערים צעירים או אפילו אנשים מבוגרים, שלא מצאו עבודה אחרת. גם המשכורת שלהם היא לא משהו, כך שבתכלס, אתה מוגבל מאד, משום שמצד אחד אתה לוקח חברה מהרחוב, ומצד שני – דורש מהם התנהגות של לורד אנגלי או פרופסור. אז בהחלט אתה יכול להלביש אותם במדים ולהזהיר אותם מיליוני אזהרות, שלא לצעוק זה על זה וודאי לא על האורחים, ובאופן כללי להתנהג בנימוס ובדרך ארץ, רק שלעולם אני לא יכול לדעת איפה הוא ישכח את ה'פרופסור' ויתחיל להיות פרופסור מהרחוב...

אני בורר היטב לפני שאני לוקח מלצר לעבודה. אני מדבר איתו ומנסה לקלוט את האישיות שלו, מברר עליו קצת אצל המלצרים האחרים, ובתחילה מכניס אותו לעבודה ללא קהל, או עם קהל מצומצם, ורק אחרי שהוא עובר את הבדיקות שלי - הוא נכנס לעבודה פעילה.

בהזדמנות זו אני חייב לציין, שאצלי הרבה חברה משתקמים. גם כאלה שההורים שלהם כבר התייאשו מהם. היחס שלי אל המלצרים הוא חם ואבהי.

אני מכבד אותם. לעולם לא אפגע בכבודם, גם אם נהגו לא כשורה. אני אכניס אותם למשרד ואדבר איתם בתקיפות, אך בכבוד, ולעולם לא לעיני אחרים.

עובד אצלי מלצר שהגיע אלי בהמלצה של חבר. בעבר היה בן טובים, שהסתובב כמה שנים בלי מסגרת, ואיכשהו הגיע אליי בגיל עשרים וחמש. שמו מוטי (שם בדוי).

האמת היא שפחדתי להעסיק את מוטי, משום שלא היו לו המלצות, אך המלצרים אמרו שהוא "בחור טוב", כמובן על פי אמות המידה שלהם. קיבלתי אותו וראיתי שהם צדקו. מוטי עבד בשקט, באדיבות, היה לו ראש על הכתפיים. הוא ידע איך להתייחס לכל אחד, עבד בחריצות, הגיש בדייקנות לכולם, אפילו פינק את האורחים. כל "שולחן" הרגיש, כאילו רק אותו הוא משרת. כאשר אירע, ורב המלצרים לא יכול היה להגיע מסיבה מסויימת, מצאתי את עצמי פונה אליו ומבקש ממנו למלא את מקומו. הוא היה בהלם, משום שתפקיד כזה נותנים לאנשים בני שלושים וחמש - ארבעים. ואחרי כל ההקדמה הזו, אני ניגש לסיפור:

יום אחד, אני מוזעק באופן דחוף להגיע לאולם. "מלצר אחד משתולל והורס את כל החתונה". הייתי בדיוק ב"לובי" ורצתי במהירות למעלה. עוד לפני שהגעתי לאולם, הבנתי שמהו לא רגיל קרה. נחשולי מים זרמו במדרגות שהובילו לקומת האולם. כשהגעתי, ראיתי את זרנוק המים המשמש לשיטיפה מופעל. עדיין לא הפסקתי את זרם המים, כי חשבתי שפרצה שריפה. עקבתי במבטי אחר הצינור וראיתי מלצר אוחד בזרנוק ומכוון אותו לעבר יושבי שולחן אחד. הוא פשוט הרטיב אותם עד לשד עצמותיהם. בכל פעם שמישהו ניסה לקום, הוא הושיב אותו בחזרה בלחץ המים...

אולי זה נשמע לך מצחיק, אבל אותי זה ממש לא הצחיק. סיפור כזה יכול להרוס לי את הפרנסה. ההמולה היתה לא רגילה, אנשים רצו אלי וצווחו: "תפסיק את זה. תפסיק את זה מייד". רצתי אל השיבר והפסקתי את זרם המים, לאחר מכן רצתי במהירות אל המלצר הרטוב כולו. היה זה לא אחר מאשר "מוטי", רב המלצרים המחליף. לא יכולתי להתאפק. התחלתי לשאוג עליו בקול לא לי: "איך עשית לי דבר כזה? אתה מפוטר. תצא מכן, ומייד". הוא הביט בי ללא מילים. פניו היו מעוותות, ולא מכעס, אלא מבכי, הבחנתי שהדבר שנוזל לו מהפנים - הוא לא מים, אלא דמעות. הוא אמר לי: "אני הולך מכאן, תדע רק שזו אינה אשמתי". כעסי היה נורא. אמרתי לו "לך כבר". והוא הלך בצעדים שחוחים והתרחק. פתאום נזכר, הוריד את ה"ווסט" של המלצר בתנועה מהירה ונעלם מהעין.

תוך מספר דקות החזרנו את הסדר לאולם, גרפנו את המים במהירות של משאבה, פרשנו מפות והנחנו צלחות על השולחנות שנרטבו, והחזרנו את האורחים למקומותיהם. למזלי, כל זה קרה בעת שהחתן והכלה היו בחדר הייחוד, כך ששמחתם לפחות לא נפגמה מה שאי אפשר היה לומר על הוריהם. אלו באו אליי בטענות, וממש צווחו עליי. לא עניתי להם, משום שהם צדקו במאת האחוזים. גם אני לא הייתי שמח אם החתונה של בני הייתה הופכת לבררכת מים. שעה שלימה ארך לי להרגיע את הרוחות, בהבטחות לפיצוי וכ'.

החתונה הסתיימה. עבר שבוע. אחר המלצרים הוותיקים ניגש אלי ואומר לי: אתה חייב לשמוע את הסיפור של מוטי". ואני עונה לו: "אינני רוצה לשמוע על הבן אדם הזה. הוא אכזב אותי וגמל לי רעה תחת טובה". והוא בשלו: "תשמע, כל הצוות מבין אותו, גם אם לא מצדיק. אתה לא חייב להצדיק אותו, אבל לשמוע אותו אתה חייב, אחרת כולנו מתפטרים". כשאני שומע דבר כזה, אני מיד מתקומם. איש לא מאיים עלי. אך כאן זה היה קצת שונה. הם לא הציבו אולטימטום שאקבל אותו לעבודה, אלא רק שאשמע את סיפורו. זה אפילו סקרן אותי. שאלתי: "איפה הוא?" "הוא גר חמש דקות מפה. יושב בבית מדוכא. אני מסייע אותך אליו", אומר לי המלצר.

וכן היה. הגעתי לביתו. התיישבנו בחדרו. לא לחצתי את ידו, כי עדיין כעסתי עליו. והוא מתחיל לספר:

"למדתי בבית ספר רגיל. אך הייתי ילד מופנם ומכונס בתוך עצמי. משום מה, איש לא אהב אותי. לא התלמידים, ועוד יותר לא המורים, מכיוון שהייתי טיפוס חולמני. הם חשבו שאם יפגעו בי, זה יגרם לי להקשיב. אין כינוי שלא הודבק לי: 'אפס', 'טיפש', 'גולם' ו'עצלן'. הילדים היו פוגעים בי, גוררים אותי במסדרון, צועקים עליי בצורה שהחרידה אותי ממש. ושיהיה ברור, שהייתי ילד די שקט, ולא שובב שהפריע להם. אולי השקט שלי עצבן אותם. אולי היה משהו מרגיז בפנים שלי. לא יודע מה רצו ממני. אך היה ילד אחד, שפגע בי יותר מכולם. היה זה ילד שחצן, ששלט על הכיתה. קרה פעם ששאלו אותי שאלה ולא עניתי, והוא הכריז: 'זה יהיה נהג מונית'. מובן שכל הכיתה פרצה בצחוק. הוא גם תיאר איך אני אפעיל את המונה ואיך אצעק על הנוסעים: 'אחד אחד, בבקשה' ואיך אריב איתם על הכסף ועל העודף, 'וכל הכיתה - על הרצפה' מרוב צחוק. ואני לא בוכה אפילו. הלב שלי חטף פגיעה כזו, שעד היום אני חש את עוצמתה. בסך הכל הייתי ילד עדין, וזו הייתה פגיעה אנושה בנפש שלי. הוא הביט בי וצעק: 'מה אתה מסתכל עליי כמו עגל? סע כבר, סעעעע!!! הוא דחף אותי מחוץ לכיתה וצעק מאחורי: 'אל תשכח להפעיל מונה'. ואני עוד הספקתי לשמוע את הד צחוקם של הילדים בכיתה.

הילד הזה לא חדל מלפגוע בי, והכינוי הזה 'נהג מונית' הצליח להשתרש בכיתה. ואני רק הייתי מביט בו, שואל את עצמי איך ייתכן שזה קורה, ומה עשיתי לילד הזה, שהוא כל כך פוגע בי? שלוש שנים בישיבה הקטנה, לא למדתי דבר, עדיין הייתי המום מהמכה ההיא. התחלתי לנדוד מישיבה לישיבה, לא מצאתי את עצמי, ובסוף התחלתי לשהות בבית, ומשם הגעתי לרחוב. במהלך השנים חטפתי הרבה מכות פיזיות, וגם החזרתי, הפסקתי להיות ותרן ולמדתי משהו על החיים. בסך הכל עזרו לי כמה רבנים טובים ונתנו לי פה ושם תעסוקה, פה ושם חברותא. כך העברתי עוד תשע שנים, עד שהגעתי אליך.

אצלך באולם, הרגשתי שאני מתרפא ממש. בדרך כלל התרחקתי מאנשים, משום מה לא סמכתי עליהם, אך אצלך הייתי חייב לעבוד איתם, וגיליתי שיש אנשים אחרים, שאם אתה מכבד אותם - הם מכבדים אותך בחזרה. גם אתה התנהגת אלי בכבוד, לא צעקת עליי, ואף לא הערת לי. במיוחד חימם את לבי הדבר, שמיניתי אותי לתפקיד רב מלצרים. בסך הכל השקעתי והרגשתי שהנפש שלי מבריא.

ואז הגיעה החתונה הזו", הוא מספר, ועיניו מתחילות להירטב. "כשראיתי את האבא של הכלה, זיהיתי שהוא אביו של הילד שכל כך פגע בי בילדותי. הרגשתי תחושה בלתי נעימה, אך עדין לא שיערתי מה מצפה לי. פתאום ניגשו אליי בחורים, ואני מנסה להתחמק ממבטם, שלא יזהו אותי. 'אתה לא מוטי???' "אני מהנהן בראשי ומשתדל להסתלק, אך הוא שואל אותי: 'מה אתה עושה כאן? רציתי לומר שאני 'מסדר' קידושין'. איזו שאלה זו?! 'אז אתה מלצר, הא?' הוא שואל, ואף לא מנסה להסתיר את הלגע שבקולו. אני מתרחק משם ורואה איך הוא גוחן לכולם ולוחש להם משהו, כשעיניו נעוצות בי. כולם צוחקים, והכעס ההוא, שקבור לי עמוק בלב, מתחיל לקרוע לי את הצלקות. אני הולך לצד כדי להירגע, מבקש מחבר שלי להחליף שולחן, והוא מסכים. אני ממשיך לשרת שולחנות אחרים, כשדמעות חונקות את גרוני... ופתאום אחד המלצרים אומר לי: 'מוטי, קוראים לך'. אני הולך איתו, והוא מעמיד אותי מול השולחן ההוא. 'הבחור הזה ביקש לראות אותך', הוא אומר ומצביע על. האח של הכלה, הילד שפגע בי יותר מכל אדם אחר בעולם. 'מוטי, מוטי, מוטי', הוא אומר בקול ידידותי, והלב שלי נרגע לרגע, אולי הוא הולך לשבח אותי... והוא ממשיך

'מוטי, אני רואה שאפילו נהג מונית לא הצלחת להיות, הא?' וזה הרגע, בו הלב שלי מתפוצץ לרסיסים. ולא רק מתפוצץ. הוא נשרף באש. אני חייב

על אף שסיפורו נגע ללבי אני מצפה מרב מלצרים, שיהיו לו כוחות בלימה גם
בנסיגות כאלה. הסברתי לו זאת, והוא קיבל את זה בהבנה. אני סמוך ובטוח
שיש עוד כמה ילדים, נערים ואנשים שהלב שלהם נשרף.

הפתרון להרבה תעלומות בחיים של בני אדם נמצא ב"שריפה" אחת קטנה
או גדולה ששרפה להם את הלב מתי שהוא בחיים, וכל מה שצריך הוא הרבה
"מים" ואהבה, שיכבו אותה.

(חיים ולד, אנשים מספרים על עצמם)

לכבות את האש היא. אני הולך בצעדים מדודים אל זרנוק המים וממטיר
על השולחן של הבחורים ששרפו את נשמת, את כל המים ואת כל הדמעות
שבעולם..."

מוטי לא ממשיך לספר. הוא רעד מבכי לאורך כל הסיפור, וכעת ממש
נחנק ביבבות עמוקות שבקעו מגרונו. אודה ולא אבוש, גם אני בכיתי אותו, וגם
המלצר הנוסף, על אף שכבר שמע את הסיפור פעם אחת.

לא בקלות החזרתי אותו לעבודה. ובפירוש לא לתפקיד "רב מלצרים".

תפלה

רבנו של עולם!

תעזור לי להתחזק בטחון שכל מה שאני
מבקש ממך, אתה בודאי תתן לי, שאין לי שום
ספק שאתה תתן לי, זה ברור לי כשמש בצהרי
יום שמה שאני מבקש אתה תתן לי אבא.

כי יש הבטחה מפורשת, שאם יהיה לנו בטחון
מלא, נקבל כל מה שנבקש. שהבטחון הזה הוא
אפילו יותר חזק מהתפילה, כמו שאומר דוד

המלך שהבוטח בה' חסד יסובבנו, וכבר אמרו
גדולי ישראל שאם נהיה בטוחים בישועה, היא
חייבת להגיע. אבל רק אם נהיה באמת בטוחים!
רבנו של עולם, לפעמים אני מבקש דברים
גדולים במיוחד, ואני לא ממש מאמין שזה
מציאותי, שדבר כזה יכול לקרות. תעזור לי אבא
לדבר אתך, לחזק את עצמי בדיבורים של אמונה
ובטחון שבודאי ובודאי כל מה שאני מבקש,

אתה תתן לי, שאין לי ספק שתתן לי.
שגם אם זה נראה לא מציאותי, זה יקרה, כי
אתה כל יכול, שום דבר לא קשה לך, ואם אנחנו
נהיה בטוחים בישועתך, היא בוא תבוא.
רק שיהיה לנו בטחון. חזק כמו ברזל. בלי
שום נדנדוד של ספק. בטחון באבא שאוהב אותנו
ורוצה לתת לנו הכל, ויכול לתת לנו הכל, רק
שנאמין ונבטח בו.

קוראים יקרים!

אנו ממשיכים בהכנת החומר לספר "אור האמונה" ברוח
הדברים שהופיעו ומופיעים עדיין בגליונות השבועיים.

הספר מחולק כמובן לפרשות השבוע (בתוספת חגים) כשבכל
פרשה נביא מספר פסוקים מן הפרשה ומכל פסוק נפתח נושא
כדוגמת הנושאים שהופיעו בגליונות השבועיים במהלך השנים
כמו: אמונה, שמחה, פנימיות, התקדשות, בין אדם לחברו, עין
טובה, מלחמת היצר ועוד ועוד.

מתוך הספר: "אין לנו את הפריבילגיה הזאת להיכנס לתוך
הקונכייה של עצמנו. צריך לזכור שכל יהודי הוא עולם מלא,
נשמה יהודית חצובה תחת כסא הכבוד שירדה לעולם הזה
לצורך תיקונה המושלם עלי אדמות, ואיפה שאני רק יכול אני

חייב להושיט לו יד ולעזור לו. זה הרצון האמיתי של הבורא."

עם השלמת הספר, מקווים שזה יקרה לקראת סוף תשע"ט,
נפסיק להדפיס את העלון. אנחנו מרגישים שמיצינו מכל
הבחינות כולל מבחינה כלכלית, ומקווים שכמו תמיד בחיים
כשנסגר שער אחד נפתח שער חדש.

ייחדנו בספר, כמובן, מספר עמודי לתודות, ברכות
ולהקדשות (רפואה שלימה, זיווג הגון, זרע בר קיימא, הצלחה וכו') לקוראים
הנדיבים המבקשים להמשיך לסייע ולתמוך בהפצת התורה.

בכל נושאי הספר תוכלו לפנות ל:

פרסום אורות

טלפון: 072-2129414, פקס: 072-2129415

r.m.azolai@gmail.com

שמר שלום והחבה!
מנחם אזולאי

להקדשות ובנושאי העלון נא לפנות לטלפון: 050-4178148

תרומות ניתן להעביר חשבון בנק הדואר 20685668. כל תרומה תקבל בברכה.

ניתן לקבל את הגיליון בדואר אלקטרוני ע"י שליחת מייל לכתובת: r.m.azolai@gmail.com

הגיליון טעון גניזה

זמני בניסת וצאת השבת

בניסת שבת: 16:43
שקיעה: 17:05
צאת השבת: 17:43
דבנו תם: 18:19

הזמנים לפי
אופק נתיבות

אחד השבת

העלון מופץ כאלפי עותקים בארץ ובעולם
מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

מאמר נוסף: לילי נשמת: מנהגות שבת - לילי נשמת: לילי נשמת - לילי נשמת

דיון הלכתי בשולחן השבת

האם מועיל יבוש הידים במייבש חשמלי

שאלה לדיון: כתב שו"ע הרב [סימן קנח ס"ז]: יש מפרשים שטומאה זו היא ממים הראשונים שנטמאו מהידים אם אין בהם רביעית, ואף שמים השניים מטהרין את הראשונים, מכל מקום לכתחילה צריך להעביר את הראשונים לגמרי ע"י ניגוב, ולא די שיתנגבו מאליהן אלא צריך לשפשף במפה או בשאר דברים שהשפשוף מטהרין ביותר, ע"כ. והרבה מזהירים בזה גם בזמנינו שנוטלים רביעית על כל יד ואין כלל מים טמאים על הידים. ולפ"ז יש להסתפק במה שמצוי כיום בהרבה מקומות מתקנים חשמליים ליבוש הידים ע"י נפחת אויר חם שנושב מהם על הידים, האם יבוש הידים במתקן כזה נחשב כמו שפשוף במפה שצריך לדעת שו"ע הרב או לאו.

תשובה: הגאון רבי שמאי גרוס שליט"א שלכתחילה יש לחוש לדברי שו"ע הרב ובמקום הדחק י"ל שגם יבוש הידים במתקן חשמלי נחשב כמעשה ניגוב. ואילו הגאון רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א טען שניתנת הידים במתקן החשמלי היא כהעמדתם בשמש עד שיתייבשו, ובדאי דאין זה נחשב מעשה ניגוב. ומכל מקום המיקל שלא להצריך מעשה ניגוב דוקא יש לו על מי לסמוך דכן היא דעת רוב הפוסקים.

הגאון רבי נפתלי נוסבוים שליט"א אמר שבסימן קנח ס"ב הביא המ"ב מחלוקת אחרונים בעיקר הטעם שהצריכו ניגוב, דהב"י כתב דהטעם משום מים טמאים שנתרו על היד ממים ראשונים [וזה אינו מצוי כ"כ בזמנינו שנוטלים בשפע ובדרך כלל נותנים רביעית על כל יד כבר בנטילה ראשונה, ואין כלל מים טמאים על היד], ומהרש"ל כתב הטעם משום מיאוס, דהפת נמאסת כשנוגעים בה בידים לחות. ומה שהצריך השו"ע הרב מעשה ניגוב הוא רק לטעם הראשון, אבל לטעם השני [שהוא העיקר בזמנינו] אין נ"מ כלל באיזו דרך מנגב את ידיו העיקר שיהיו יבשות ולא ימאסו את הלחם. ולכן שפיר יש להקל בדבר לנגב את ידיו במתקן חשמלי כזה. וכן הורו להקל הגאונים רבי משה שאול קליין ורבי חיים מאיר וואגנר שליט"א.

מפניני הפרשייה

"ידי בשלה פרעה"

מי צוח וי? - פרעה צוח וי (מדרש)
זוהי דרכם של כל השונאים בכל העתים, שתחילה שוטמים אותנו, מאשימים אותנו בכל ומבקשים להיפטר ממנו ואילו אחר כך צוחים הם, על אשר אנו רוצים ללכת, והם עושים כל אשר בידם כדי שלא נוכל לעזוב את הארץ...

"ולא נחם אלהים דרך ארץ"

השם יתברך לא נחם באופן טבעי, כדרכו של עולם שהרי נהוג בעולם, כי מים יורדים משמים ולחם עולה מן הארץ, ואילו עם בני ישראל נהג השם יתברך להיפך - לחם הוריד להם מן השמים (מן) ומים העלה להם מן האדמה (עלי באר)...

"והנה מצרים נוסע אחריהם"

בלב אחד כאיש אחד (רש"י)
ואילו אצל בני ישראל נאמר להיפך: "כאיש אחד בלב אחד" (רש"י על הפסוק: "ויוחם שם ישראל" - בפרשת יתרו), משום שבעצם בני ישראל חם כאיש אחד משורשם, וחסר רק שיהיה להם גם רצון אחד ולב אחד. לעומת זה אומות העולם הן מפוצלות משורשן ורק לב אחד ורצון אחד להשיג דבר מסוים עשוי לעשותן כאיש אחד. (הרה"ק בעל אבני נזר נוסכטשוב זצ"ל)

"זה אלי ואנוהו אלהי אבי וארוממנהו"

הרבי ר' מאיר'ל מפרמישלן זצ"ל היה אומר: "זה אלי" - אם אדם עמל בעצמו כדי להגיע לידי הכרת השם יתברך - "ואנוהו" - הרי זה נאה ויאה, אבל אם "אלהי אבי" - כאשר אדם סומך על ייחוסו ואומר: אב גדול לי, אזי "וארוממנהו" - הרי זה סימן של גאווה, של התרוממות בעיני עצמו...

"ואנוהו" - כלומר, אעשה את עצמי נוה בשבילו אטהר ואקדש את עצמי, למען יאה גופי ראוי להשראת השכינה. (הרב ר' שמעון רפאל הירש זצ"ל)

"והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו"

"והיה" - אומרים חכמינו - זו לשון שמחה. השמחה שאדם שמח בערב שבת לקבל את פני שבת המלכה - היא גופה הינה ההכנה לשבת... (חדושי הרי"ם)

אפשרויות לשליחת פתרונות:

יש לשלוח את הפתרונות עד יום שני (בתשובה ח"ו ל עד יום ד').
א. במייל: 7665190@gmail.com
ב. בפקס: 08-9941870
ג. בדואר השבת: במספר טלפון: 079-590-47-30. שבתה 2

צור התורה

חידה: היכן מצינו שפרעה שיחק בכדור?

פרס ההודש: 2 ספרי "כאל תערוג" - על הגר"ל שטיינמן + 4 זוכים בשובר רכישת ענינה יוקרתית [בסה"כ 6 זוכים]

המדור בחסות: ת"ח אשדוד | כל הלבוש לבן בתורה במחירים מיוחדים
רחוב: חסדא אשדוד | טלפון: 052-766-8251

תשובה לפרשת צ"א:
החידה: היכן מצינו שמושה היה את פרעה, ומדוע לא פרסמו הכתוב?
הפתרון: חרון אף עושה רושם, ורצה לומר, שסטרו משה לפרעה. ולא פרסמו משום כבוד המלך (מהרש"א), (מבחים קב).

העלון להצלחת מור תומך סגרון ורעייתו תחיה ניתה להצטרף לרשימת התפוצה במייל. שלחו מילת "הצטרפות" ל- keremyosef@okmail.co.il
לתגובות תרומות הארות והערות: 052-7148454
ניתן לשלוח גם בפקס: 08-9941870

אספורה

סיפור לפתח

מחזור 30 באמור!!

סיפור אישי ואינפורמטיבי!!

ישועות ללא גבולות

מהבבא סאלי הקדוש שימליץ בעדי ושיבקש מבורא עולם שישלח את בקשתי ותחנתי לעוד ילד, בן זכר, שירוהו לנו נחת ושמחה. "התחושה הייתה מרוממת. זרם אדיר עטף אותי מכל הכיוונים, התפללתי ובכיתי את התפילה שכל הזמן התפללתי- לזכות לבן זכר, ובנוסף הבטחתי שאם הקב"ה ישלח לי בן זכר אני אקרא לו 'ישראל' על שמו של הצדיק.

"אותו מארגן של הערב נתן לי גם בקבוק קטן בגודל של דוגמית, ואמר לי שזה מים מבורכים מהבבא סאלי. החזקתי באמונה, כמו שאלפים מספרים על שנושעו מהמים המבורכים הללו. והייתה לי כמין תחושה שמכאן תבוא הישועה.

"לאחר הערב הזה, ובפרט אחרי האמונה החזקה שנכנסה בי בבורא עולם שיכול לשנות את הנס לטבע ואת העפר לאדם, ברוך השם זכיתי לפרי בטן. ואחרי זמן-מה נולדה לנו בת חמודה ומתוקה נצר למשפחתנו שכל כך צפתה, ודרך אגב זה קרה במוצאי הילולא של הבבא סאלי.

"הודתי לבורא עולם. אבל היציפיות לבן זכר עדיין לא פסקו, ושוב פעם התפללתי לבורא עולם ובקשתי שבזכותו של הצדיק בבא סאלי, שישלח לי בן זכר.

"וב"ה הפלא ופלא!!

"בה' בשבט, שנה בדיוק לאחר מכן חבקנו בן זכר בריא ושלם שקוראים לו ישראל כמו שהבטחתי לצדיק. "כעת נסענו בערב ההילולא של הבבא סאלי זיע"א להודות בפעם השלושים וחמש, על התחינה שפשוט התמלאה לנו מול העיניים.

"יהי רצון שיהא זכותו של הבבא סאלי מגנה עלינו תמיד ואך ורק אושר עושר ויושר עלינו ועל כל עמו ישראל. ושתהיה גאולה בחן בחסד וברחמים אמן ואמן", וכך בעצם מסתיים הסיפור המרגש שנשלח למערכת.

וכאן חשוב לאדם להכניס בראש שתמיד הוא יכול 'לשאוף' לגבוה. כמובן לא 'לבנות' על דברים אבל בלי ספק לרצות ולנסות זה אכן כן מותר ואפילו מומלץ.

בן אדם שיתווה את דרכו בתורה הקדושה שהיא מושב חיינו, יראה כיצד הכל פתאום הולך לו טוב בלי תקלות ובעיות. ואז הוא יזכר שבעצם התורה מגינה ומצילה.

ובימי השובב"ם ת"ת כמה חשוב להרבות בתורה הקדושה שכן כותב הפלא יועץ שראוי להרבות בחודש זה בלימוד ובתעניות, ומי שלא יכול להתענות לפחות יעשה לעצמו תענית דיבור, ובטוחני שיראה סגולות לאין קץ!!

זכינו שמהגיליון המיוחד שבס"ד הוצאנו לאור בשבוע שעבר על הרה"ק בבא סאלי זיע"א, לא פסק הפקס מלפלוט את דפי סיפורי הישועות האישיים שהקוראים החשובים שגרו אלינו. וכמובן, כאן המקום להודות לכל אחד ששלח, ואי"ה עוד חזון למועד.

מנהג מיוחד היה לו לסדנא בבא סאלי זיע"א כשהיו באים אליו לקבל ברכה היה נותן למתברכים לטעום כוסית 'מאחיה' ('עראק'), ואכן זה מה שהוכיח עדויות בשטח על אלפים שנושעו.

וסיפור אחד הנכדים שהיה נוכח בהילולא שערך הבבא סאלי וראה שמזג מבקבוק מאחיה אחד - עשרות כוסיות! ואת הנכד עניין כיצד זה קורה. ואכן אותו נכד גילה שכל פעם שנגמר הבקבוק היה האדמו"ר מניח מפית על הבקבוק והפלא ופלא הבקבוק היה מתמלא שוב כאילו לא מזג ממנו כלום!

הסיפור הבא התקבל במערכת ביום ראשון שעבר, ובתוכו חבוי סיפור מדהים ומסעיר, וינחה אותנו לנקודה עד כמה נכונה אמרת חז"ל, "צדיקים במיתתם קרויים חיים".

"זה קרה לפני 30 שנה בדיוק. זכינו שהקב"ה הפקיד בידינו 4 ילדים בריאים וחמודים. וכמובן אין יותר נחת מזה שאנו רואים דור גדל וצומח, והתפללנו לקב"ה שישלח לנו את בקשתינו לעוד ילד -בן זכר- אי"ה בקרוב.

"ב"ה זכיתי לפרי בטן, אך הקב"ה גזר שמזה לא תהיה לי הנאה ועוד קודם שנולד נפטר התינוק, וכך הסיפור חזר על עצמו שלושה פעמים!!

"ומפה התחלתי להתפלל לבורא עולם, ומצד שני התחלתי לנסות עשרות סגולות שהובאו לפני משולחנם של גדולי ישראל, אך ללא הועיל. באופק לא נראה שנזכה לחבוק בן זכר בקרוב, אם בכלל.

"בזמנו שלחו אותי לבית החולים 'תל השומר' והלכתי בפני ד"ר משיח שהיה אז מספר 1 בארץ, והתייעצנו איתו בכל המובנים והאפשרויות ובנוסף לתשלום של 1,000 דולר. בסופו של דבר הביא בפני 3 עצות רפואיות, שגם אותם ניסינו אך שוב פעם ללא הצלחה.

"הלכנו להילולת הבבא סאלי שהתקיימה בעיר 'פנ', שהיה אז חמש שנים להסתלקות, המארגן שם היה חבר טוב וידיד קרוב של בעלי, ובסוף ההילולא הביא לי ללבוש את הגלימה של הבבא סאלי, וביקש ממני להסתגר בחדר לבד בלי שאיש יהיה איתי, ופשוט להתפלל ורק להתפלל.

"עשיתי את כל מה שאמר לי, בקשתי

בט"ו בשבט ראש השנה לאילנות, על כן טוב ונכון לומר ביום ט"ו בשבט בשחרית פסוקים אלו ובקשה זו, וידוע הוא שיש קבלה ביד חכמי אשכנז ז"ל שצריך לבקש ביום ט"ו שבט בפרטות על האתרוג שיזדמן לישראל אתרוג טוב ויפה בחג

תפילה למציאת אתרוג נאה

יְיָ רַצוֹן
מִלְפָּנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו שֶׁתְּבַרְךָ כָּל אֵילָנוֹת הָאֶתְרוֹג לְהוֹצִיא פִירוֹתֵיהֶם בְּעֵתָם וַיּוֹצִיאוּ אֶתְרוּגִים טוֹבִים יְפִים וְיִמְהַדְּרִים וְיִנְקִים מִכָּל מוֹם וְלֹא יַעֲלֶה בָּהֶם חֲזִזִית, וַיְהִיו שְׁלֵמִים וְלֹא יִהְיֶה בָּהֶם שׁוּם חֶסְרוֹן וְאֶפְלוּ עֲקִיצַת קוֹץ, וַיְהִיו מְצוּיִים לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ בְּכָל מְקוֹם שֶׁהֵם, לְקַיֵּם בְּהַ מְצוֹת נְטִילָה עִם הַלוּלָב בְּחַג הַסְּכּוֹת שֶׁבָּא עֲלֵינוּ לְחַיִּים טוֹבִים וְלְשָׁלוֹם בְּאֶשֶׁר צִוִּיתָנוּ בְּתוֹרְתְךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עֲבָדְךָ "וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר בַּפֶּתַח תְּמָרִים וְעֵנַף עֵץ עֵבֶת". וַיְהִי רְצוֹן מִלְפָּנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו שֶׁתַּעֲזְרֵנוּ וְתַסְּעֵנוּ לְקַיֵּם מְצוּהַ זוֹ שֶׁל נְטִילַת לֹוֶלֶב וְהַדָּם וְעֵרְבָה וְאֶתְרוֹג כְּתֻקָּנָה בְּזִמְנָה בְּחַג הַסְּכּוֹת שֶׁבָּא עֲלֵינוּ לְקַיֵּם טוֹבִים וְלְשָׁלוֹם בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵב, וְתַזְמִיךְ לָנוּ אֶתְרוֹג יָפֵה וְיִמְהַדְּרֵנוּ וְשָׁלוֹם וְכֶשֶׁר בְּהַלְכָתוֹ.

יְיָ רַצוֹן
מִלְפָּנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו שֶׁתְּבַרְךָ כָּל מִיְנֵי הָאֵילָנוֹת וַיּוֹצִיאוּ פִירוֹתֵיהֶם בְּרַבּוּי שְׁמַיִם וְטוֹבִים, וְתְבַרְךָ כָּל הַגִּפְנִים שֶׁיוֹצִיא עֲנָבִים הַרְבֵּה שְׁמַיִם וְטוֹבִים כְּדֵי שִׁיְהִיָּה הַיַּיִן הַיוֹצֵא מֵהֶם מְצוּי לְרַב לְכָל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְקַיֵּם בּוֹ מְצוֹת קְדוֹשׁ וּמְצוֹת הַבְּדֻלָּה בְּשִׂבְתּוֹת וּבְיָמִים טוֹבִים, וַיִּתְקַיֵּם בָּנוּ וּבְכָל יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ מִקְרָא שְׁכָתוּב "לֶךְ אֶכֶל בְּשִׂמְחָה לַחֲמֶךָ וְשִׂתָּה בְּלֵב טוֹב יִינֶה פִי כְּבָר רְצָה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֶׂיךָ" "בְּאֵתִי לִגְנִי אֶחֱתִי כְּלָה אֶרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אֶכְלֶתִי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יִינִי עִם חֶלְבִי אֶכְלוּ רַעִים שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוֹדִים".

יְיָ רַצוֹן
אֲמְרֵי פִי וְהִגִּי וְנִלְבִּי לְפָנֶיךָ ה' צוּרֵי וְגוֹאֲלֵי :

אם ברה

סיפור לפנת

באם שרות יכם
לזכות את הרבים
ללא כל מאמץ!
אם אירע אתכם
או מכירים
סיפור מחזק
שלחו אלינו בית
'אור השבת'
רח' חזני 4, 11334 תל אביב
ולציון עבור 'אור
השבת'
או במקט:
08-9941870

פנימים, מלומדים, להסתגל...

אמונה בקצה המנהרה

לאחרונה רוחות המלחמה אשר נושבות להם על גבול הלבנון, אינן מנופפות לנו לחשוב שניה אחת אחרי.

למה אני מתכוון? בס"ד הקב"ה נתן לנו לגלות את החמישה המנהרות שחדרו מלבנון אל תוך ארץ הקודש. כמובן שהיו אלו מנהרות מסכנות חיים, כך שלפי התכנון היו אמורים לוחמי החיזבאללה להכנס לארץ הקודש ואולי לנסות חלילה לכבוש חלקים מארצנו.

וכאן יש להדגיש את הסייעתא דשמיא הענקית שהייתה לעם ישראל. מדובר על המנהרה החמישית שנחשפה, אבל לא ברגילות אלא בדרך ניסית ומופלאת.

המסוק שהיה עורך את החיפושים אחר איתור המנהרות לפתע גילה דבר מוזר במעבה היער. בתוך מאות עצים צפופים פתאום צץ לה איזה סלע גדול שמסביבו יש מעט עשבים ועצים. כך שבעליל אין זה נראה כמו פתח של מנהרה. אבל כמובן לא לוקחים סיכונים ומנסים לחתור ולבדוק את המסתתר בתוך הסלע המסתורי הזה.

ובאמת לאחר חיפוש ועבודה מודיעינית ובס"ד גדולה ועצומה נחשפה המנהרה החמישית, שהיא בעצם מספר ראשון בגודלה וביכולותיה המבצעיות יותר מכל המנהרות שנחשפו.

וכאן אני רוצה לשאול אתכם. האם אין כאן את היד של הקב"ה? האם אין כאן את ההשגחה פרטית שנתנה לסיירים לבדוק מה יש דווקא מאחורי הסלע הזה ולא מאחורי העמוד הזה? מי שטיפש יאמר שהמכשירים הם אלה שגרמו לגלות את כל המנהרות, ומחילה שקראתי לו טיפש אולי גם אפשר לקרוא לו כופר. כן... כופר בבואר עולם.

כדי להעיר אותנו הקב"ה שולח עלינו טילים, ובמקום לחזור בתשובה מה עשוי? כיפת ברזל. הקב"ה שולח לנו מנהרות ובמקום לחזור בתשובה מה עשוי? מכשול תת קרקעי. הקב"ה שולח לנו מחבלים ובמקום לחזור אל אבא שבשמיים, מה עשוי? הקימו 'יחידות מודיעין מיוחדות למיגור טרור היחידים'. ההשמע דבר כזה בישראל?? הקב"ה מדבר אלינו, תחזרו בתשובה אתם לא תצטרכו לא יחידות מודיעין ולא כיפת ברזל ולא קרן ברזל ולא בטיח... הוא ישמור עלינו.

אנו רק צריכים לפעול את הפעולה שלנו מלמטה, שהיא התפילה. 'ויעתר יצחק... כי עקרה היא', הכתוב בא להדגיש לנו שגם במצבים שיש דברים תקועים הקב"ה שומע 'ויעתר' - לתפילה!

גדולי הדור החרדים על גורל חינוכו של הצאן בטהרת-הקודש קוראים ומצווים לנו כל

העת להיות צמודים אך ורק למוסדות החינוך המקודש, הפועל ברוח ישראל סבא, ולא לתת יד לגופים אחרים להיכנס למחננו.

הסיפור הבא פורסם בבטאון 'קול ברמה': אברך ת"ח המתגורר ליד רמת אלחנן, המטופל בילדים רבים בלעה"ר, סיפר לנו שרעייתו עבדה עד היום באחד מבתי הספר של החינוך העצמאי הממוקם בעיר שהנסיעה אליה מבני ברק אורכת כשלושת רבעי שעה. למוטר לציין את גודל-הטרחה והמעמסה שיש בכך עבור רעייתי, ועבור בני הבית בכלל. מדי בוקר היא נאלצת לעזוב את ביתה לפני 7 בבוקר, ולהותיר לבעלה את הטיפול בילדים, על כל מה שרוך בכך.

מזה זמן רב, מספר הבעל, שהגשנו בקשה לקבלת העברה לבית ספר באזור המרכז, אך עד לפני זמן-מה לא אישרו לנו את הענין.

והנה, לפני כמה חודשים הציעו לאשתי עבודה מצוינת, עם הכנסה משמעותית בצדה, בבית ספר לא-חרדי באזור המרכז. הפיתוי שבכך היה ענק, מפני שמלבד המשכורת הגדולה,

והחסכון הכל-כך משמעותי בשעות הנסיעה, היו אמורות להיות לה בבית ספר זה הטבות רבות נוספות.

כיון שאנחנו לא עושים שום צעד בחיינו מבלי להתייעץ עם המרא דאתרא דרמת אלחנן, הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, שטחנו בפניו את הפרטים, ושאלנו האם כדאי לבצע את ההעברה מבית ספר החרדי, המרוחק, לבית הספר הלא-חרדי, הקרוב לבני ברק.

הרב שליט"א יעץ לנו לא לעבור, והסביר את דבריו בכמה אופנים. כמובן שציינתו בצורה מוחלטת, והשבנו להצעה ההיא בשלילה. הנהלת בית הספר הלא-חרדי היתה מופתעת, כיון שהם היו בטוחים שנקפוץ על המציאה, אבל כמובן שאצלנו היו הדברים פשוטים בתכלית: הרב אמר - וכך עושים. בלי שום שאלות.

רעייתי המשיכה לצאת מדי בוקר בשעה מוקדמת, ללא כל שינוי.

לא אאריך בפרטי הדברים, רק אספר שלא חלפו חודשיים - שלושה ולפתע הודיעו לנו מהנהלת החינוך העצמאי שיש מורה הנאלצת לעזוב את עבודתה בבית ספר בבני ברק, וכיון שמדובר באותו מקצוע שבו עוסקת רעייתי, והם שמעו אודותיה פרטים מעולים, הם מציעים לנו את המשרה הזו, ובאופן מידי. המדובר היה במשרה שלימה, ובבית ספר הממוקם בתוך העיר בני ברק, מרחק של 4 דקות הליכה מהבית. כל הנוטל עצה מגדולי התורה, לעולם אינו נכשל.

אמרי קודש בראי הפרשה

"ויט משה את ידו על הים וישב הים לפנות בוקר לאיתנו ומצרים נסים לקראתו ויגער ה' את מצרים בתוך הים" (שמות יד, כז)

רבינו ה'אור החיים' הקדוש מביא את דברות רבותינו ז"ל במדרש (שמות רבה כא, ו), שאמרו על מה שנאמר בפסוק "לאיתנו" - "לתנאו הראשון", והקשה רבינו זצ"ל שמקום התנאי היה צריך להכתב בשעת חלוקת הים, וכתוב רבינו זצ"ל "ואולי כי יודיע הכתוב כי אחר ששב [הים] אז ידע שהוא תנאי שתנה עמו הקב"ה, ולא גזירת כליונו או הגעת צביונו להבטל מן העולם. והגם כי התנאי היה ידוע לו, אולי שלראות הפלאות הדבר שנתבשר ונעשו המים יבשה, וגם המים העומדים נעשו חומות אבנים, יאמרו כי בא עד קיצו גם כן, וכשחזר יודע כי אין זה אלא תנאי ראשון בלבד.

עוד דן רבינו זצ"ל איך היה אופן התנאי, "אם היה ליוצא מצרים, א"כ למה נרעש בפעם הזאת, כאמרם ז"ל (שם) שהתריס נגד משה ואמר לו שאין אני נקרע מפניך, שאני נבראתי ביום השלישי ואתה נבראת ביום השישי וכו', עד שנטה ה' ימינו לימין משה, דכתיב (ישעיה סג, יב) "מוליך לימין משה".

ועוד שואל רבינו זצ"ל, שהרי מצינו כי ליחידי סגולה היה נקרע בעל כרחו, כמו שמצינו במעשה של רבי פנחס בן יאיר כמובא במסכת חולין (דף ז, א) ואם לא התנה עמו אלא ליוצאי מצרים לבד, מה כוחו של רבי פנחס בן יאיר להתגבר על מעשה בראשית. [עיי"ש המעשה בגמ' בחולין שחלק את הנור ג' פעמים] ומבאר רבינו זצ"ל, אכן תנאי זה הוא בכלל התנאים שהתנה ה' על כל מעשה בראשית להיות כפופים לתורה ועמליה ולעשות כל אשר יגזרו עליהם, וממשלתם עליהם כממשלת הבורא ברוך הוא.

ולזה תמצא כמו כן בשמים ובארץ ובכוכבים ובשמש וירח, שלא עליהם הצדיקים יחידים, ואין צריך לומר מרובים, כאשר חקק להם ה' בעת הבריאה.

והוא סוד אמרו "בראך יעקב וגו', ואמרו ז"ל (ויקרא רבה, לו ד) שאמר הקב"ה לעולמו מי בראך, מי יצרך, ישראל והכל בכח התורה, וצא ולמד מה שכתבתי בפסוק בראשית (א, א אופן ה').

והנה ביציאת ישראל ממצרים, עדיין לא קבלו התורה, ואין גזירתם כל הנבראים גזירה, ולזה לא הסכים הים לחלק להם, וטען למשה אתה נבראת בשישי ואני נבראתי בשלישי, זה רמז כי אינו בן תורה, שאם היה בן תורה הנה הוא קדם לו, כי התורה קדמה לעולם כולו (פסחים נד:).

ולזה נתחכם ה' והולך ימינו לימין משה, פירוש, הראהו כי הוא בן תורה המתייחס לה "ימין" - דכתיב (דברים לג, ב) "מימינו" וגו', וכשראהו תיכף ומיד נקרע כתנאי הראשון. ולזה כל צדיק וצדיק שיעמוד אחר קבלת התורה, יבוא בידי שטר חוב אחד לכופו לחלק בפניו. ותמצא שכשלא רצה לחלק לרבי פנחס בן יאיר ולהמלווה עימו רצה לקונסו, ופחד הים ממנו. [ע"כ רבינו האור החיים הקדוש זיע"א].

שבת שלום ומבורך

ניתן לשלוח אלינו תגובות הארות
הערות חומרים וסיפורים למייל:
or7148454@gmail.com

"ארבעה דברים צריכים היזוק" (ברכות)
ויזוזק בהם האדם בכל כוחו (רש"י)

היזוק

סיפורים מתפקים

מדור תמיהות וקושיות

אשכול יוסף

הגאון רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א

"כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם" (י"ד, י"ג)
היאך הרמב"ם ועוד חכמים קבעו מושבם בארץ מצרים והלא יש איסור לשוב לארץ מצרים ולהשתקע בה?

איתא בירושלמי (ריש פ"ה דסוכה) ובמכילתא (בפרשתנו סי' ג') תני רבי שמעון ברי יוחאי אומר, בשלושה מקומות הוזהרו ישראל שלא לשוב למצרים, שנא' לא תוסיפו לראותם עד עולם, לא תוסיפו לשוב בדרך הזה עוד, לא תוסיף עוד לראותה. שלוש פעמים חזרו ובשלושתם נפלו, האחת בימי סנהריב שנא' הוי היורדים מצרים לעזרה, השנייה בימי יוחנן בן קרח, והשלישית בימי טרכינס, וכן מבואר בגמרא במסכת סוכה (נ"א.) שיהודי אלכסנדריא של מצרים חיו בעושר וגדולה ונהרגו כולם על ידי טרכינס הרשע, משום שעברו על הפסוק "לא תוסיפו לשוב בדרך הזה עוד". וכן פסק הרמב"ם (הלכות מלכים פ"ה ה"ז) שיותר לשכון בכל העולם חוץ מארץ מצרים. ויש להפליא ולתמוה מאד היאך השתקעו במצרים רבים מבני אחינו בית ישראל, לרבות חכמים וסופרים, ואף הרמב"ם שפסק בעצמו שיש איסור לדור במצרים גם הוא השתקע בה, וכן רב סעדיה גאון, בעל השיטה מקובצת רבינו בצלאל אשכנזי, האריז"ל, הרדב"ז, רבי אברהם הלוי בעל שו"ת גינת ורדים, המהריק"ש, ועוד הרבה חכמים וגדולים, ואף בורגו אנו מצינו לרבינו הגדול מאור הדור רבינו עובדיה יוסף זצוקל"ה שקבע מושבו בארץ מצרים כמה שנים, בעצת רבותיו ארזי הלכנון ובראשם הגאון המופלא ראש הישיבה מוה"ר עזרא עטייה זצ"ל, וצריך ביאור, על מה סמכו להתיישב במצרים בניגוד למה שנכתב בתורה ונפסק להלכה?

ישוב א'

מצרים נחרבה ונתיישבה מחדש

הריטב"א (ימא לח:.) מתרץ בשם יש אומרים שאותם עיירות כבר נתבלבלו ונחרבו, ואלו העיירות הקיימות במצרים אחרות הן, שנתיישבו אחרי כן. ומבואר שלדעתו כיון שאותם עיירות במצרים נחרבו במשך הדורות האחרונות, בטל להם שם מצרים של התורה, וסר האיסור לשהות בהם, וכיון שמצרים נתיישבה מחדש, עיר חדשה היא, ואינה בכלל האיסור של התורה, אף שהיא נקראת מצרים. ועיין עוד מה שנתבאר בסמוך.

ישוב ב'

מצרים שאנו מכירים אינה מצרים המוזכרת בתורה

ברם ראיתי בשו"ת יחזקאל דעת (ח"ג סי' פ"א) שהבין את כוונת דברי הריטב"א הנ"ל באופן שונה לחלוטין, וביאר שמצרים שאנו מכירים אינה מצרים הכתובה בתורה, והביא שכן כתבו כמה אחרונים, שהמהריק"ש (בהגהותיו לאבה"ע סי' קכ"ח) כתב שיעיר אלקארה, היא קהיר, נקראת על שם המלך שבנאה, ואינה ארץ מצרים שבמקרא, אלא מלכות אחרת היא, ולכן כמה גדולי עולם שכנו בה, ולכן כותבים בנט אלקארה הסמוכה לפטאס מצרים, והיא צוען מצרים. אך העיר שמכל מקום אלכסנדריא של מצרים בכלל האיסור, ואם כן עדיין קשה ויפלא על כמה מגדולי עולם שהתיישבו בה, עד הדור האחרון.

אולם לאור האמור יש לומר שאין הכוונה שמצרים של היום אינה מצרים מזמן אבותינו שעליה נאסר בתורה, שאם כן היכן היא מצרים, אלא כוונת הריטב"א שכיון שנחרבה מצרים כליל עד היסוד ונבנתה מחדש, שוב אינה בכלל האיסור. ולפי זה יש לצדד בזמן הזה מותר להתיישב אף באלכסנדריא של מצרים, דשמא אף היא חרבה בזמן המלחמות בדורות האחרונים, אחרי מה שמצינו בגמרא (סוכה נ"א:) שנענשו אחינו בית ישראל שהתיישבו בה.

ניתן להשיג את הספר "אשכול יוסף" בפלאפון - 054-8460007

מרת המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל מסופר, שפעם, לעת זקנותו, נעמד על הבימה בישיבת פוניבז' ואמר כך: "רבותי, נער הייתי וגם זקנתי [הוא היה קרוב לשנתו התשעים], אני כבר מדבר עשרות שנים על ענין האמונה, ואני מרגיש שאם אני מסיח את עצמי כמה דקות מהאמונה, אני נופל ממדרגתי!"

מסופר על אחד מגדולי הדור שליט"א, שבהיותו נער בר מצוה, פנה אליו אדם אמיד, ודיבר עמו שיסיים בכל חודש מסכת, ובכל ראש חודש יעשה לו סעודה בבית הכנסת לסיום מסכת, ויתן לו גם סכום כסף לעידוד. סיפר אותו גדול: בתחילה למדתי מסכתות קטנות, ביצה, תענית, מגילה, וכו' והיה קל לסיימם בחודש אחד, אך לאחר מכן המשכתי גם במסכתות הגדולות, והתאמצתי והייתי שוקד על לימודי לילות כימים, כדי לסיים את המסכת עד לראש חודש הבא, ובעקשנות זו הצלחתי לסיים מסכתות רבות. ואין ספק שלימוד זה דחף אותי ודרבן אותי הלאה להתמיד בלימוד יומם ולילה, ולחזור ולסיים עוד ועוד. והיום זכינו ברוך ה' שהוא אחד מגדולי הדור.

הבית הקטן היה הומה אנשים. פשוטי עם לצד תלמידי חכמים, מבוגרים גם צעירים, צבאו על דלת הבית כדי לזכות בברכה מאת הגאון "החפץ חיים" זצ"ל. היה זה בזמן התכנסות ה"כנסיה הגדולה" - אסיפת רבנים גדולים מכל רחבי אירופה, שהתכנסו בעיר וינה, כדי לדון בבעיות השעה. תושבי וינה ניצלו הזדמנות זו כדי לזכות בברכה מגדול הדור. "אני איני רבי", אמר להם החפץ חיים, אך התושבים הפצירו בו רבות עד שבליט ברירה נענה להם והחל לברכם. והנה הגיע תורו של איש אחד, אשר עמו התלווה נער צעיר. "רצוני לקבל ברכה מכבוד הרב", אמר האיש ביראת כבוד. החפץ חיים, שלא הכירו מקודם, התבונן בו בריכוז, ואחר נענה ואמר: "איני יודע מה אתה מבקש ממני ברכה, אלא אתה שולח את בנך לישגייה, אינך צוקק לברכה שלי, ברכתך מפורשת בתורה (דברים כז יב) כשעמדו כל ישראל על הר גריזים והר עיבל לכהנים והשכינה וארון הברית וענו ואמרו: "ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת". אבל אם אתה נותן את בנך בבית ספר ללא יראת שמים, איך אוכל לתת לך ברכה? איני יכול לגרד את התוכחה הכתובה בתורה!!!" היהודי רעד, שיניו נקשו זו לזו, מנין ידע ה"חפץ חיים" לומר לו זאת?

הצדיק רבי שלמן מוצפי זצ"ל משחר נעוריו ראו בו ברכה, וכי לגדולות נוצר, בהיותו שוקד על לימודו. בהיותו כבן תשע שנים נפטר רבן של ישראל גאון עוזנו רבנו יוסף חיים זצ"ל בעל הבן איש חי, והוא הלך להלוויתו, והיה בוכה אחר מיטתו של הצדיק. כשהורד הארון לקבר, קיבל על עצמו להתמיד יותר בלימוד התורה, וכי ינהג מהיום והלאה בפרישות וחסידות, על מנת למלא את החלל שנוצר בהסתלקותו של מנהיג הגולה, שהיה מפורסם בחסידותו וקדושתו. מאותו יום נעשה הנער שלמאן כמעין המתגבר, הנהגתו החלה להיות קיצונית, ונעשה מופרש ומובדל מן העולם.

הוריו שהיו מודעים להתנהגותו הקיצונית, חסו עליו וניסו למתן את דרכו, אך ללא הועיל. הוא גמר בדעתו כי עליו לקום בכל לילה בחצות, כמנהג אביו. אך בפניו עמדה שאלה, היאך יתעורר בחצות? הוא מצא עצה ותחבולה, כך חבל סביב ידו, ואת הקצה השני קשר לבריח הדלת, וכאשר היה קם אביו בחצות ומושך את הדלת, היה מתעורר גם הוא. אך לאחר זמן אביו הרגיש בחבל זה ומנעו מכך. אך אין דבר העומד בפני הרצון, והוא ביקש מחברו להעירו בחצות, וכך היה, בצאת אביו מן הבית, היה קם והולך עם חברו ללמוד בבית המדרש תלמוד ומוסר. (ילקוט יוסף כבוד אב ואם ח"א עמוד עז)

מספרים על המהר"ם שיק (הרב משה שיק) תלמידו של החתם סופר, שכאשר היה לומד היה יושב בסוף הכיתה מרחוק, כי היה צעיר לימים יותר מכולם, ולא היה תופס טוב את השיעור, וכל הזמן הרב עקב אחריו, והיה לומד בהתמדה יומם ולילה, אבל לא תופס את החומר, שהיו דבריו של הרב עמוקים, לילה אחד ראו אותו עומד בלילה בשעה מאוחרת על יד היכל הקודש כשהוא פתוח, ובוכה לבורא עולם ואומר לו: בבקשה ממך תפתח לי את השכל שגם אני יבין ובכה ובכה, וסיפור זה את לרב חתם סופר, ולמחרת היה יושב כהרגלו רחוק, והרב הקשה קושיה עצומה, והנה משה הצביע לומר את התשובה, והרב רצה לעודדו והזמין אותו לידו לומר את התירוץ, ותירץ חלק מהתירוץ ואז הרב אמר להם בואו אסביר לכם את תירוץ, (שרצה לעודד אותו) והסביר להם את הדברים בטוב טעם ודעת, ואמר לו מהיום והלאה אתה יושב כאן בשורה הראשונה, ובזכות שבכה להקב"ה עלה ונתעלה עד שנהיה שרם של ישראל, והיום בספרים שלו יש את התשובות הכי חשובות, והספרים שלו לא זזים משולחננו, כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה, ומשום כך אסור לאדם להתייאש אלא להרבות בתפילות ובתחנונים לקב"ה

קרוב ל-1,000 קוראים רכשו את הספר 'אור השבת', מה איתך?? בס"ד בעקבות הביקוש הענק הודפסה מהדורה שנייה

נקודות: | נתיבות שדרות אופקים 052-7148454 | אשדוד 052-7661876 | בית שמש 054-8426869 | בני ברק - גל פז - רבי עקיבא 88 | ירושלים - דפוס 'גידיל תורה' (רח' עמוס 1) | ירושלים - גל פז - רחוב מלכי ישראל | ירושלים - חנות 'גרסא' רחוב חפץ חיים

גליון

264

פרשת בשלח תשע"ט

הַתִּיַצְבוּ וְרֵאוּ אֶת יְשׁוּעַת ה' (יד, יג)

שאלתי אותו: 'ומה יקרה אם לא אצליח לגייס בכל חודש את הסכום הנדרש?'. ענה לי רבינו: 'מה שיחסר לך אני אשלים'. דבריו נסכו בי כח לקבל על עצמי את עול הקמת הכולל, כשאני רגוע שאם לא אצליח יש לי כתובת לפנות אליה. יש בכך מן אומנות חכמת הנפש, לדעת להרגיע את האדם מפני חששותיו, שכשידעתי שכביכול פת בסלי, לא חששתי לצאת לדרך, ובלב רגוע התחלתי בעבודה רצינית של גיוס הכספים להחזקת הכולל".

"כפי שהזכרתי הוא היה מעודד אותנו מאד, ולכן ביקש שבכל פעם שנחזור מנסיעה מעבר לים, ניכנס אליו לדווח ולספר לו על מה שעבר עלינו. כשחזרתי בפעם הראשונה מחו"ל, סיפרתי לו שנכנסתי לגביר אחד שידיד שלי המליץ עליו, שהוא נותן נתינות מכובדות. ידיד זה אף הסיע אותי אליו. נכנסתי למשרדו, ומכיון שאינני שולט כלל בשפה האנגלית ואף לא בשפת האידיש בצורה ברורה, למעט כמה משפטים רוצים. ישבתי אצלו וניסיתי להסביר לו בשפה המדוברת, כשתיבלתי במספר מילים באידיש, על חשיבות לימוד התורה ועל העול שיש עלינו לגייס את החזקת התורה, וביקשתי ממנו שירים תרומתו בעין יפה למען הכולל".

"הגביר חשב כמה רגעים, וענה לי שהוא יתרום 'טויזנט' [1000] דולר', אמרתי לו: 'פאר מיר איז דאס גארנישט' [בשבילי זה לא סכום מספק], אז הוא אמר לי 'איז צוויי טויזנט' [אז אתרום 2000], שוב אמרתי לו כי זה לא מספיק, אז העלה לשלושת אלפים, כך המשכתי איתו עד שהגענו לחמשת אלפים, ואמר שיותר הוא לא מסכים להעלות את תרומתו. הוא כתב שיק על הסכם שנקב, הכנסתי אותו לכיס החליפה מבלי להביט בסכום הרשום עליו, ויצאתי לדרכי".

"כשהגעתי אל הרכב הבעתי את תרעומתי על חברי שהביא אותי ל'כתובת' כל כך לא יעילה מבחינתי, כי הוא תרם לי רק חמש מאות דולר. חברי לקח את השיק, הציץ בסכום הנקוב בו וזעק: 'מה פתאום חמש מאות – הוא רשם חמשת אלפים', ואני התעקשתי שרק חמש מאות, עד שראיתי במו עיני את הסכום, ופרצתי בצחוק של מבוכה. מתברר שאני מחוסר שליטה בשפת האידיש על בוריה חשבתי משום מה ש'טויזנט' זה בסך הכל מאה... כך שהתרעמתי על זה שבסוף הוא הגיע רק לחמש מאות..."

עשרות אלפי אברכי כוללים שוקדים על תלמודם, בכוח הגדול של רבן של ישראל מרן ראש הישיבה רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצוק"ל, כיהושע בן גמלא שהקים את תלמודי התורה בדורו ואמרו עליו (ב"ב נא): 'ברם זכור אותו האיש לטוב, שאלמלא הוא נשתכחה תורה מישראל' - ניתן לומר על מרן ראש הישיבה זצוק"ל - 'ברם זכור אותו האיש לטוב, שאלמלא הוא אלפי אברכים בני תורה לא היו זוכים לחבוש את ספסלי בית המדרש, ולהשאר ספונים באוהלה של תורה'. הוא היה ממנה אברכים תלמידי חכמים נמרצים להקים מסגרות של כוללי אברכים, כשהוא עומד על גבם, ממריצים ומניעים לקבל על עצמם את העול הקשה, שבלתי ניתן לתיאור למי שמצוי בסוד העניינים, גיוס תרומות של סכומים אגדיים, שחייבים להשיג מידי חודש בחודשו, היטלטלות בדרכים וספיגת בזיונות אין ספור, כשהוא מכיר ומודע בכל מאודו לתפקיד הקשה, ולכן היה משקיע רבות מאוד בעידודם, ובנתינת יחס מיוחד לאותם מחזיקי תורה בפועל, שדואגים להחזיק את הכולל באופן רצוף.

הרה"ג רבי אברהם פכטר שליט"א, ראש כולל 'מדרש אליהו' באלעד. הכולל הגדול ביותר בעיר, המונה 420 אברכים, בני תשחורת מכל החוגים והעדות. הכולל מתחלק ל-13 קבוצות מכל סגנונות הלימוד וחלקי התורה. כולל האברכים נכנס כעת לשנתו העשרים ואחת כ"י, וכעדות האברכים בכולל, במשך שני העשורים שחלפו לא נגרעה מלגתם של האברכים מדי ראש חודש בחדשו. מצב זה נמשך ב"ה גם בעידן שערכו קיצוצים בתקציבי הכוללים, שמטרתם היחידה היתה 'להשכיחם תורתך', והן בתקופת הנפילה הגדולה בארה"ב, שגדולי הגבירים תומכי התורה התקשו להמשיך ולתרום את תרומתם הקבועה, והכל בברכתו ובהדרכתו של אותו זקן, האיש הזכור לטוב, שהחדיר אמונה תמימה במנהלי הכוללים שהכל נגזר מלמעלה וההשתדלות שלהם היא רק בגדר 'השתדלות'...

"כחוט השני עברה הנהגה והשקפה זו אצל רבינו זיע"א - פותח ראש הכולל שליט"א את סיפוריו המרתקים באנקדוטה מעניינת. "בתחילת דרכי בהנהגת הכולל לפני עשרים שנה, נקראתי אל מרן ראש הישיבה זצ"ל, והוא הורה לי לקבל על עצמי את עול הקמת הכולל בעירי אלעד.

"כשחזרתי לארצנו הקדושה, סיפרתי למרן זצ"ל את כל מה שעבר, עלי וגם את הסיפור מעורר גיחוך זה... חיך ראש הישיבה ואמר לי: 'רבים באים אלי ומתלוננים שהם לא מצליחים לגייס די כסף בשהותם מעבר לים, כי חוסר ידיעת השפה היא להם לרועץ, אבל אתה ההוכחה ש'אין עוד מלבדו', וכל ההצלחה אינה תלויה בידיעת או אי ידיעת השפה, כי אתה דווקא מחוסר ידיעת השפה הצלחת למעלה מן המשוער מאותו גביר'. שיעור באמונה הוא הסיפור שלך!"

"את השיעור הזה באמונה החדיר לנו רבינו בכל עת מצוא, כי זו הייתה תהלוכת חייו עם עצמו, וחיי האמת שלו עלי אדמות. במסר שכזה הוא אף התייחס אל הגבירים תומכי התורה, שהרימו תרומות נכבדות להחזקת התורה, היה מביט על כך בעיניים של אמונה שהכל מאיתו יתברך. למשל, במוצאי פורים, של השנה בה הייתה הנפילה הגדולה בארה"ב. גבירים רבים איבדו את רכושם, ולא יכלו לתת את הסכומים אותם היו רגילים לתת לאורך תקופה של עשר שנים. המצב היה שהיינו צריכים לחפש תורמים חדשים בתקופה הקשה הזו, וזה היה כאילו להתחיל לפתוח כולל חדש.. נכנסתי למרן ראש הישיבה זצ"ל, ותינית את הקושי שעלי לעבור עתה. שאלתי אותו מה אומר לאותם גבירים, שכל השנים תרמו לי ועתה קשה להם מאד?"

"ענה לי רבינו כך: 'תאמר להם, שברור לנו שמזונותיו של כל אברך כולל קצובים לו מראש השנה, ונגזר בדיוק איזה סכום יכנס לרשותו. הבחירה היא עתה בידיכם, אם זה יהא דרככם ותמשיכו להיות מתומכי התורה, גם אם זה יעלה לכם ביותר מאמץ מכל השנים, או שתוותרו על הזכות הזו לאחרים שיזכו, כי המעות יגיעו בכל מקרה, כי כבר נגזר על כך בתחילת השנה'. ובאמת, הדברים האמתיים, היוצאים מלבו ופיו הטהור של מרן זצ"ל השפיעו מאד על אותם גבירים ורובם הצליחו לעמוד בקושי הגדול, ולתת את הסכומים שהיו נותנים בכל שנה. הגדיל לעשות אחד מן הגבירים, שתרם את תרומתו, על ידי שנטל הלוואה גדולה לשם כך, וכתב מכתב לאברכים בו הוא מציין, שמכיון שבשנה זו עשו ה'זבולונים' מאמץ עליון לתרום להחזקת האברכים, למעלה מכוחותיהם ולמעלה מיכולותיהם, מבקש הוא מן ה'יששכרים' יושבי אוהל, חובשי ספסלי בית המדרש, שאף הם יעשו מאמץ עליון יותר, והלימוד יהא במצב נעלה וגבוה יותר מבכל שנה ושנה. תלינו כמובן את המכתב בכולל והיה מזה חיזוק גדול".

"באותה תקופה קיבלתי טלפון ממיאמי. על הקו אחד מן הגבירים, כשבקול טעון וכאוב הוא אומר לי, כי הוא מתכוון להגיע לארץ ישראל ליממה אחת, ולקרוא לרב שטיינמן ל'דין תורה'... טענתו היא, שקיבל ברכה ממרן ראש הישיבה לעשירות, בזכות תרומתו למען החזקת התורה, והנה עתה הוא נפל למצב קשה, באותה תקופה קשה שרבים מאד נפלו גם הם, ולכן הוא רוצה לבוא לארץ לדון עם הראש ישיבה בדין תורה. אני נלחצתי מכך מאד, נכנסתי לראש

הישיבה זצ"ל וסיפרתי לו דברים כהווייתם. ענה לי רבינו: 'תגיד לו שיבוא'. והוא אכן בא. הוא התיישב לפני רבן של ישראל ותינה את טענותיו, כשרבינו יושב ומאזין לו לכל מילה ומילה. כשסיים לשפוך את לבו, הרהר רבינו כמה דקות לפני שענה לו, ואז שאלו: 'האם בעסקיך יש לך שותפות ורווחים עם מחללי שבת?'. ענה לו אותו גביר בחיוב. המשיך רבינו לשאול: 'האם יש לך קשר ורווחים מעסקים שעוברים על איסורי ריבית?'. שוב ענה אותו יהודי בחיוב, כי אכן יש לו שותפות עם עסקים בריבית".

"אמר לו מרן ראש הישיבה: 'אם כך תשמח שכל נכסיך נאבדו. הקב"ה ריחם עליך שלא תעבור איסורי תורה ולא תהנה מממון של חילול שבת. הוא נתן לך הזדמנות עתה לקבל על עצמך, לסחור אך ורק בממון כשר שאין בו איסורים, וכך תחזור לאיתנך הראשון'.

"רבינו הוסיף ואמר לו: 'צריך להאמין שלכל אחד יש סיבה מיוחדת, למה דווקא הוא נפל בנפילה הגדולה, למרות שכביכול זוהי צרת רבים, אבל אצל השי"ת הכל מחושב לפרטים. וכמו שאתה רואה', הוסיף רבינו זצ"ל, 'נכון שנופלים טילים כעת בחיפה [היה זה בימי מלחמת לבנון השנייה, שחיפה הייתה מטוחת בטילי החיזבאללה ימ"ש], אתה חושב שזה סתם, זה בגלל שנוסעים שם אוטובוסים בשבת. הקב"ה מחשב לכל מקום מה מגיע לו במיוחד, וגם אותך הוא מעניש כביכול, ונותן לך הזדמנות מיוחדת'. ובאמת אותו גביר קיבל על עצמו לסחור בלי חששות של איסורי שבת וריבית, וחזר לקדמותו ועד היום הוא ממשיך להחזיק תורה בממונו".

"רב אחד ממונסי הגיע פעם אחת לרבינו, בלוויית גביר מבני קהילתו ושאלת הגביר בפיו: 'יש ראש כולל אחד מאלעד ששמו הרב פכטר, שמבקש ממנו תרומה על סך מיליון דולר... אני יודע שאין בידי את הסכום הנזכר, האם אוכל לכתוב בכל זאת שיק מאוחר יותר על הסכום, באמונה כי הוא ייכנס לחשבונות עד אז?'

"תשובת רבינו הייתה בבהירות עצומה בדרגות באמונה: 'אם הנך יודע בבירור, שגם במצב שלילה אחד לפני שהשיק צריך להיות מכובד בבנק, והסכום המדובר עדיין לא נמצא בחשבונך, בכל זאת תישן בשלווה ובנחת מתוך אמונתך בבורא ית"ש, אז מותר לך לכתוב את הסכום הזה. אבל אם אתה יודע שבמצב שכזה שנתך תנדוד ולא תהיה רגוע, אזי אין לך רשות לכתוב סכום שכזה'..."

"מידותיו התרומיות של רבינו בענייני בין אדם לחברו, הלא היו מן המפורסמות. אנחנו כראשי כוללים משולחים, חווינו זאת אין ספור פעמים. פעם אחת בעת לידת אחד מבניי, לפני כשתים עשרה שנה, כשהייתה דרכו עוד לנסוע לסנדקאות, הצעתי לו שאולי בכדי שלא להטריח אותו, אערוך את הברית באולם סמוך לביתו, במקום לערוך במקום מגוריי באלעד".

"הוא ענה לי כך: אתה נוסע בכל העולם, אתה נפגש עם אנשים כל הזמן ולכן אתה לא מרגיש בדידות, אבל עקרת הבית, נוות ביתך, הנשארת כאן עם כל עול הבית בהיעדרך, היא נמצאת בבדידות בין ארבע קירות כל אותן שבועות. אני אסע במיוחד לאלעד לערוך את הברית בכולל שלכם, בכדי לכבדה ולהעריכה..."

"ופעם אחרת כשדיווחתי לו על הנסיעה, ותיארתי את הקושי הרב שהיה מנת חלקי, הוציא מכיסו סכום כסף ואמר לי: 'אתה יודע שיש מלון שנקרא 'כינר' וזה בטבריה, תיקח את הכסף ותיסע לשם עם נוות ביתך לשבת קודש למנוחה. זה מגיע לשניכם..."

"פעם אחרת הקפיד לשאול אותי אם זכרתי לקנות לה בגד נאה, כהערכה על מסירותה למען לומדי התורה. כל כך הייתה חשובה לו הדגשת הכרת הטובה, על המסירות הרבה הכרוכה במאמץ להחזיק את מפעל חיון – העמדת תלמידי חכמים מופלגים לה' ולתורתו". [המבשר']

וְהָאֵזְוֹתָ לְמִצְוֹתַי (טו, כו)

והאזנת - תטה אזנים לדקדק בהם (רש"י)

סיפר הגאון רבי שלמה קנייבסקי שליט"א, ראש ישיבות 'קרית מלך' ו'תפארת ציון': "כולנו זוכרים את הימים הנוראים שעבר סבי, רבינו מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל. מצבו הבריאותי היה קשה, עשרים אחוזים היו שיחיה ושמונים אחוזים שלא יחיה, בין אם יעשה ניתוח ובין אם לא. העולם רעש וגעש. הסיכויים שהניתוח יצליח שאפו לאפס, ובזכות תפילת רבים הניתוח הצליח וחי כעשר שנים נוספות".

"לאחר מכן לא יצא אפילו לשמחות של המשפחה הקרובה ביותר. בתוך חצי השנה שלאחר הניתוח, הגיע לבקרו יום אחד ראש עיריית ירושלים לשעבר, הרב אורי לופוליאנסקי, עם הזמנה לבר מצוה לבנו, לקבלת ברכה לקראת ה'בר מצוה'. אמר מרן זצוק"ל: "ברכה אתן לך, אבל אתה יודע שאני לא יוצא לשמחות אפילו של הקרובים ביותר, אני מצטער מאוד". אמר לו הרב לופוליאנסקי: "לרגע אחד לא באתי לבקש שהרב יבוא, מי כמוני יודע את המצב הבריאותי, אני רק חפץ בברכה!". מרן זצוק"ל בירכו והוא עזב את הבית.

הגיע יום בר המצוה, רבינו מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל אומר למשפחה: "הולכים".

אמרו לו: "מה הולכים?"

אמר: "יש בר מצוה, הולכים!"

שאלו: "הרב הרי בקושי יכול לזוז מהמיטה, לקרובים ביותר הרב לא הולך, ולבר מצוה הולך?"

אמר מרן זצוק"ל: "כן, אני חייב ללכת, כיוון שאני חייב לו הכרת הטוב!".

"איזו הכרת הטוב?", שאלו.

- "יש לו הרי ארגון שנקרא 'יד שרה', שהשאל לי מיטה שאני יכול לשכב עליה, וגם ההליכון שאני הולך עמו הוא של 'יד שרה', אני חייב לו הכרת הטוב"...

אמרו לו: "שתי תשובות בדבר: א. היה כדאי לו להקים את כל הארגון הזה ולו רק בכדי שהרב ישתמש פעם אחת במיטה ובהליכון. אם כן, הרב אינו חייב לו הכרת הטוב. ב. הרב הרי עשה אותו לראש עיריית ירושלים, וודאי שהוא חייב לרב הרבה יותר ממה שהרב חייב לו".

אמר רבינו מרן זצוק"ל: "הכרת הטוב אין זה 'תשלום' עבור הטובה שפלוגי עשה לי. אם היה זה 'תשלום', היו צריכים באמת לדון מי עשה למי יותר כדי לדעת מי חייב למי. הכרת הטוב זו 'מידה' שאדם צריך לרכוש לעצמו, בין שאר המידות הטובות שצריך לרכוש. א"כ בכל אופן, כיון שהוא עשה לי טובה אני חייב להכיר לו טובה!". [סברי מרנ']

כִּי אֲנִי ה' רִפְאֶךָ (טו, כו)

"היה זה לפני מספר שנים", מספר הרב ד"ר מנחם חיים בר"ר, סגן המנהל הרפואי של בית החולים מעייני הישועה, "אושפז אצלנו יהודי מבוגר, שהיה במצב של הידרדרות מערכות. התברר שהגורם לכל הבעיות הוא חוסר תפקוד בכליות. כמות הנוזלים שהפריש גופו הוכיחה שהכליות ממשיכות להידרדר, והרופאים כבר אמרו נואש לחיו".

"אני לא הייתי מעורב מלכתחילה במקרה שלו, אך במהלך סיור שוטף שעשיתי בבית החולים, תוך התעניינות על מצבם של המאושפזים כמו גם בירור לגבי מאושפזים חדשים, נחשפתי למקרה הזה. היה זה בדיוק אחרי שמכונת ההנשמה שהייתה מחוברת אליו הפסיקה לעבוד, היה צורך לנקות אותה ולאחר מכן לחבר אותה מחדש, אבל הרופאים החליטו שאם כבר מנתקים אותו מהמכשיר, והוא מצליח לנשום מעט בכוחות עצמו, אולי זאת הזדמנות טובה לנסות לגמול אותו מהמכשיר. הוריתי לרופא המטפל להמשיך עם התוכנית, אבל דרשתי שיעשו בדיקות שוטפות לבדיקת רמת החמצן בדם שלו: 'אם יש ירידה, ואפילו קלה, ברמת החמצן, מחברים אותו באופן מיידי למכונה', אמרתי להם".

"בבית חולים אחר, חולה כזה כבר לא היה מחובר מחדש למכונה, משום שהוא היה בהידרדרות מוחלטת, ומבחינה רפואית לא היה לו שום סיכוי לחיות. אבל אני, יש לי הנחיה מאוד ברורה מהגר"נ קרליץ שליט"א, שהורה לי במקרים קודמים לעשות פעולות מצילות חיים, גם אם מדובר רק בהצלה שתשפיע לשעות אחדות ואפילו לדקות בודדות בלבד, כשכבר כלו כל הקיצין ולחולה אין שום סיכוי לחיות עוד".

"ואכן, רמת החמצן בדם ירדה, והחולה חובר מחדש למכשיר ההנשמה. היה זה בערב שבת, ואני המשכתי לעקוב אחר מצבו. בתחילת השבוע שלאחר מכן התחלתי ליצור קשר עם נפרולוגים מומחים, אז עוד לא הייתה מחלקת דיאליזה אצלנו ב'מעייני הישועה', ונועצתי במיטב הרופאים מבתי חולים אחרים. אמרו לי שאין טעם להכניס את החולה לדיאליזה, כי לחץ הדם שלו נמוך מאוד והדיאליזה עלולה לגרום למותו. לא נותר לנו אלא לקוות שהכליות שלו יתאוששו מעצמן. אבל זה לא קרה, הן המשיכו להידרדר עד שהגיעו בסוף השבוע למצב של כמעט אפס פעילות".

"בערב של יום חמישי, אחרי שבוע שבו אני מלווה את הסיפור, החלטתי ליצור קשר עם המשפחה. יש לי נוהג קבוע, לפיו אני פועל על פי הוראתו של הגאון רבי **יצחק זילברשטיין שליט"א**, שאמר לי ולרופאים אחרים בבית החולים: 'אם אתם רואים שלחולה אין שום סיכוי מבחינה רפואית, תעדכנו את המשפחה ותציעו לה לעשות פעולות לא רפואיות, להתפלל, לקבל קבלות טובות וכדו', כי זאת הרפואה הטובה ביותר".

"דיברתי עם בנו של החולה. הוא שמע את הדברים, והבין שלאביו אין עוד שום סיכוי מבחינה רפואית. אמרתי לו: 'אני לא מכיר אותך, איני יודע אם אתה יהודי מאמין או לא, אבל אני מציע לך להתחיל לנקוט בפעולות, לקרוע שערי שמים, אולי יחוס אולי ירחם'. התברר שהבן היה אחד ממנהליו של ארגון קירוב הרחוקים, בשליחותו של **האדמו"ר מבעלזא שליט"א**. הוא שמע את הדברים, הודה לי ואמר שהוא באמת ינסה לפעול כעצתי".

"למחרת, שעות אחדות לפני שבת, הוא מתקשר אלי לשימוע אם יש שינוי, נאלצתי לאכזב אותו ולהשיב לו שאין שום שינוי. והנה, במהלך השבת שמת לי לב שההידרדרות נעצרת, וכעבור זמן מה אפילו מתחילה התאוששות קלה... ובמוצאי שבת מגמת ההתאוששות נמשכת... הטלפון מצלצל והבן על הקו: 'מה שלום אבא? יש התאוששות?', אני שמח להשיב לו בחיוב.

"עשית משהו??" אני שואל אותו, "יש לך הסבר להתאוששות הבלתי צפויה הזו, שאף אחד מהרופאים לא חלם עליה?"

"מסתבר שכן. הוא עשה משהו... 'ביום שישי שוחחתי עם הרבי מבעלזא', סיפר לי היהודי, 'הוא שמע שמדובר בבעיה חמורה בתפקוד הכליות, ואמר לי שיש אולי דרך אחת להציל את אבא. לאסוף קבוצה של אנשים שעד עכשיו לא נהגו לברך ברכת 'אשר יצר' בצאתם מהשירותים, ולגרום להם לקבל על עצמם להקפיד על הברכה הזו לרפואתו של אבא. לשמחתי, אני מנהל ארגון קירוב רחוקים. באותה שבת הייתה לנו פעילות עם קבוצה של נערות שמתעניינות ביהדות, ובאות לשבת בירושלים במסגרת הפעילות שלנו.

לקחתי אותן לכותל המערבי שעה לפני שבת, ושם, על יד שריד בית מקדשנו, סיפרתי להן את הסיפור של אבא, הסברתי להן על החשיבות הגדולה של ברכת 'אשר יצר', וביקשתי מהן שיקבלו על עצמן לומר את הברכה הזאת בכל פעם, לרפואתו של אבי. הן מאוד התרגשו, וקיבלו על עצמן פה אחד לקיים את הקבלה הזאת..."

"הבן סיים את סיפורו, ואני כבר ידעתי שיש לנו כאן נוס רפואי יוצא דופן. עד סופו של אותו שבוע, השתפר תפקוד הכליות באופן חסר תקדים. הכליות תפקדו בצורה יוצאת מן הכלל, והאב שב לאיתנו הראשון".

"באותה תקופה הייתי אצל הגר"נ קרליץ שליט"א, וסיפרתי לו את הסיפור הזה. ר' ניסים האזין ברוב קשב, ופרץ בבכי מטלטל מרוב התרגשות. הוא דחק בי לספר את הסיפור הזה לגדולי ישראל כדי לפרסם את הנס, וכדי שהציבור ישמע על כך וידע כמה חשובה היא ברכת 'אשר יצר'.

"לאחר זמן מה סיפרתי את הסיפור הזה גם למרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל, וכנודו סיפר לי מאוחר יותר שהסבא הגדול כל כך התרגש מהסיפור הזה, עד שבאותה תקופה כל אדם חשוב שבא לבקר אותו, זכה לשימוע ממנו את הסיפור הזה".

"אבל כאן לא מסתיים הסיפור... אחרי תקופה שוחחתי עם הבן של אותו יהודי, והוא סיפר לי את ההמשך: תקופה ארוכה לאחר אותו סיפור הוא השתתף באחד מערבי הפעילות של הארגון, והנשים שהשתתפו באירוע עלו לבמה, וסיפרו את הסיפור שלהן, למה הן החליטו לחזור בתשובה. עלתה שם אחת מאותן בנות שהיו איתו בכותל המערבי באותו ערב שבת, וסיפרה את הסיפור הבא:

"לאחר שקיבלה על עצמה את ברכת 'אשר יצר' היא נעצרה, ולא המשיכה עוד להתקרב ליהדות. הצעד הזה של חזרה בתשובה כבר לא נראה לה כל כך קוסם כמו שהיה קודם לכן, והיא המשיכה באורח החיים הקודם שלה. חודשים אחדים לאחר מכן, היא יצאה בליל שבת למסיבה כלשהי, כמובן תוך חילול שבת חמור ועוד עבירות שונות ומשונות. במהלך המסיבה היא יצאה לשירותים, ולאחר מכן נטלה ידיים וברכה ברכת 'אשר יצר' – זו הייתה המצווה היחידה שהיא הקפידה לקיים. בעודה מברכת, הכתה בה לפתע ההכרה שהיא מתנהגת בצורה לא נורמלית. היא נמצאת כאן, מחללת שבת, עושה מעשים שהתורה אוסרת עליהם באזהרות חמורות, ובמקביל מברכת ברכת 'אשר יצר' איך זה מסתדר ביחד?? היא החליטה שזו צביעות, ושהיא לא יכולה עוד להחזיק במקל משני קצותיו. עליה להחליט אם לפנות לשמאל או לימין... והיא החליטה – ימין. היא יצאה משם ומאותו הרגע הוסיפה להתחזק עד ששבה בתשובה שלימה, והחלה לנהל אורח חיים דתי מובהק. כי באמת, ברכת 'אשר יצר' עוזרת לא רק לגוף, אלא גם לנשמה..."

[לקראת שבת מלכתא']

{ אז נדברו }

פרשת בשלח תשע"ט | גליון מספר: 405 | לסדר: "זה קלי ואנוהו"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

”

צריך לקחת את עצמות יוסף ל... לעצמות!!!

ויקח משה את עצמות יוסף עמו!!! יש כאן דגש מאוד חזק: שמשה רבינו לקח את עצמות יוסף... הוא לקח על זה חסות... הוא לקח את זה על עצמו... אז כמובן שחז"ל לומדים מזה שחכם לב יקח מצוות... וכשכולם היו עסוקים בביזת הים אז משה רבינו היה עסוק במצוות... אבל מעבר לכך... יש פה עוד משהו עמוק!!! כשמשה רבינו מקבל את שרביט ההנהגה להנהיג את כלל ישראל... משה רבינו צריך את יוסף לידו!!! ולמה???

משה רבינו הוא עניו מכל האדם אשר על פני האדמה... התפקיד של משה רבינו זה להראות לנו אותות ומופתים... להראות לנו עד כמה הקב"ה גדול... ושהקב"ה לא יכול... אבל אני?? מי אני?? ונחננו מה!!! אנחנו כלום!!! והאיש משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה... זה התפקיד של משה!!! משה רבינו צריך להראות לנו את הקב"ה... ברגע שאנחנו רואים את גדלו של הקב"ה... אוטומטית אנחנו נעלמים... כי הקב"ה כ"כ גדול... ואנחנו כ"כ קטנים...

אבל!!! פתאום... בסוף הפרשה... אחרי קריעת ים סוף... אחרי כל האותות והמופתים... פתאום מגיע רגע של רפידיים... פתאום מגיע רגע של חולשה... ואז פתאום מגיע עמלק!!! ועמלק הוא תלמיד חכם... עמלק הוא לא כמו פרעה שכופר בקב"ה... לא!! עמלק מאמין בקב"ה... עמלק יודע הכל... ולא זו בלבד... עמלק משתמש עם הנשק של משה רבינו בכבודו ובעצמו... עמלק מגיע אליך ברגע של חולשה... ולוחש לך: ר' ייד... הקב"ה כזה גדול... ואילו אתה... כזה פספוס... אז מי אתה ומה אתה?? אתה בכלל לא מעניין את הקב"ה... עזוב... תשאר במיטה... אתה מיותר לחלוטין...

הקב"ה צריך אותך? בדיוק אותך?? ועמלק מזנב בך כל הנחשלים אחריו... ולכל אחד מאיתנו יש את הרגעים הנחשלים שלו... ואז עמלק מגיע ומזנב... ודוגר... והוא עושה עבודה שקטה והרסנית... ומשה רבינו לא יכול להילחם נגדו!!! משה עולה לראש הגבעה ונושא ידיים לשמים בתפילה... כי התפקיד של משה רבינו זה באמת להראות לנו רק כמה הקב"ה גדול ואילו אנחנו?? נחנו מה...

את מי משה רבינו שולח להילחם בעמלק?? את הושע!! את הנכד של יוסף הצדיק!!!

יוסף הצדיק לא עניו!!! אסור לו להיות עניו!!! יוסף הצדיק נמצא לבד לבד בתוך זוהמת מצרים... ושם נדרש ממנו להתגבר... לעמוד בניסיונות... ולמה?? למה שאני אתגבר?? מי אני ומה אני??

אם יוסף היה עניו... הוא היה ממזמן מאבד את כל זהותו היהודית... יוסף שם את הענווה בצד והוא האמין בכוחו!!! כן... מידי אביר יעקב משם רועה אבן ישראל... יוסף הצדיק ישב שם בבור בית האסורים וכל הזמן שינן לעצמו: אני אבן ישראל!! אני אבן השתיה... אני צדיק יסוד העולם... עלי עומד כל העולם... יש לי גאווה יהודית!!! אני מאמין שבכוחי לעשות נחת רוח עצומה לקב"ה... ובמקביל אני יכול מאוד מאוד לצער את הקב"ה... אני יכול להחריב את כל העולם... זה גאווה יהודית... משה רבינו לוקח בחשבון... אני יכול להילחם מול פרעה... שאומר מי ה'... ואני מראה לו שה' כל יכול... אבל להילחם מול עמלק?? להראות לעמלק מה זה כח של יהודי בודד??

כאן צריך את עצמות יוסף!!! כאן צריך להכניס את הכח האדיר של יוסף לעצמות!!!

ויקח משה את עצמות יוסף עמו... בדור האחרון צריך את הכח של יוסף... את הגאווה היהודית...

יש כאן עוד הערה חשובה: יש מושג של סיפורי צדיקים!!! סיפורי אותות ומופתים על הצדיקים איך שהם פעלו ישועות... ואיך צדיק גוזר והקב"ה מקיים... יש כאלו סיפורים לאלפים ורבות... **הסיפורים האלו הם בחינת משה!!!** משה רבינו מראה אותות ומופתים... וממילא כל סיפורי הצדיקים שייכים לבחינה של משה... אבל!!! יהודים קדושים... אתם... שבכל מוצאי שבת יושבים ומקיימים את מנהג ישראל לספר סיפורי מופת מצדיקים... אנא... **ויקח משה את עצמות יוסף עמו...** נא לא לשכוח להשחיל מידי פעם סיפורים גם מהבחינה של יוסף... מה זה סיפורי יוסף?? סיפורי יוסף זה סיפורים לא פופולריים... זה סיפור על בחור שהיו לו ניסיונות... ועבר מה שעבר... ובכל זאת הוא הוכיח שהוא נאמן לקב"ה בכל מצב!!! זה בחור שהיה במקומות הכי חשוכים וגם שם, הרי שם שמים תמיד היה שגור על פיו... זה בחור שתמיד החזיק חזק ולא נשבר... זה מופת לא פחות גדול!!! **ואנחנו חייבים לכה"פ גם את הסיפורים האלו!!!** ויקח משה את עצמות יוסף עמו!!! כשאתה שומע רק סיפורים על צדיקי עליון שהגיעו עד השמים... אתה מקבל מושגים בשמים... אבל תכל'ס... אני נמצא פה... אני נמצא שיוסף היה... האם גם כן יש כח?? האם גם כן אפשר לפעול ישועות?? התשובה היא: כן!!! הצדיקים הגדולים שכבר הגיעו למדרגות גבוהות הם פועלים **ישועות בשמים!!!** ואילו אתה... איפה שאתה נמצא... אתה יכול לפעול **ישועות בארץ!!!** בארצות!!! אתה יודע מה זה להתגבר על יצר הרע?? אתה יודע מה זה לעמוד בניסיונות?? להתגבר על כל מיני משברים ופיתויים?? **זה מופת אדיר!!!** זה מופת לא פחות גדול מאלכסי העגלון שהסוסים דהרו לפי הגי' פי אס של הצדיק... מה אתה חושב... לכל אחד מאיתנו יש סוס... והסוס מושך לאיפה שהסוס מחליט... וכשיהודי עומד בניסיון הוא תופס את אלכסי העגלון ואומר לו תזוז לצד... אני מחליט!!! אני קובע!!! והוא תופס את הסוסים חזק ואומר להם אני מחליט לאיפה אתם הולכים... אני הגי' פי אס... לא אתם!!! רק מרנא הבעש"ט הקדוש שכבר הגיע למדרגות גבוהות מאוד... הקדושה שלו כבר השפיעה על הסוסים של אלכסי... ואילו אצלך?? אצלך אתה יורק דם על הסוסים שלך... ועל האלכסי שנמצא בתוך הלב שלך... זה מופת לא פחות גדול!!! קח את עצמות יוסף לעצמות!!! בדור שלנו אסור להיות עניו... צריך להתחזק בגאווה היהודית של יוסף... אני לבדי יכול להיות צדיק יסוד עולם! כן... כפשוטו...

להשתתפות

בהוצאות הגליון:

בנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

קהילות

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

”

ניתן לקנות הספר "וימאן" העוסק בנושאים
הקשורים לימי השובבים"
ניתן לקנות בטל'
0527683095
0548446691

ניתן לקנות את החוברת:
"בשובי לירושלים"

"בבית ה' בלילות"

אודות חודשי החורף וליולותי הארוכים
בחצרות בית אלוקיני, והמסתעף...
מלוקט ממדור "הלכה בקרוב ממש למעשה".
מוקדי המכירה של החוברת
"בשובי לירושלים":

ירושלים:

מרכז העיר: רחוב נחמיה 10.
בית ונן רח' הרב פרנק 29 קומה ב'
0527171721
רמות - רובין 47 קומה ב'
0527682281 31
ביתר עילית גבעה ב' אזור רמי לוי
0548450998
בני ברק: קבוץ גליות 9
משנחת ביום רחוב השלושה 11.
חזון איש 34 (מינת דסלר מוש' דרייפוס) - 0527117271
בית שמש: נהר הירדן 9 רמה ב, מוש' צוויבל.
0504120311
אלעד - 0548418684
קרית ספר: מרומי שדה 3 052-7174781
ברכפלד - 0533109169 (כולל עטרת שלמה)
גרין פארק - 0527644795
אופקים: שפירא 0534112035
נתניבות - 0548473542
צפון: חיפה: הדר, שכפולית רחוב ביתר.

נוה שאנן: חניטה 81 משפחת זלושינסקי

רכסים: הורדים 4 א' משפ' קריצלר לתאם 0548415410

כרמיאל - 0527136165 משפחת שטיימן.

צפת - 046970339

נצרת עילית הר יונה - וייזר 054-8431731

וורט קצר מפרשה שעברה... במכת חושך כתוב:
לא ראו איש את אחיו!!! כתוב כאן: ש... שמה
זה חושך???

שאחד לא רואה את השני...

כתוב כאן דבר מעניין: ש-לו יצויר שהם כן היו
יכולים לראות אחד את השני... אז גם אם חוץ
מזה הם היו כסומא בארובה... זה... זה כבר לא
היה מכת חושך! כי מכת חושך זה **לא ראו---**
איש את אחיו!!! אם רואים איש את אחיו... אז
לפחות אנחנו ביחד!!! ואם ביחד אז גם אם יש
חושך מצרים... עצם התחושה של הביחד זה
אור שמאיר את החושך ומסלק את המכה...

זה יסוד גדול לכל מיני מצבים של חושך

מצרים!!!

גם אם יש לפעמים רגעים של חושך מצרים...
לכל הפחות להשאר ביחד... כשרואים איש את
אחיו... כשאחד חי את השני... זה נותן כח ויש
בזה גם להאיר את החושך הגדול ביותר...
האחדות והראיה וההכרה של איש את אחיו...
יש לה כח כזה גדול להרגיע... עד כדי אפילו
לרפאות את מכת חושך ודו"ק.

שתי תחנות של קו 402.. אחת בשרי ישראל... והשניה בר"ע..

המושג שובבי"ם מגיע מספר ירמיהו... שם מוזכרת לראשונה הקריאה: **שובו בנים שובבי"ם ארפה משבותיכם...** מה
יש?? באיזה הקשר זה נאמר??? למי ירמיהו הנביא פונה בקריאה זו?? **אז מושגים ביהדות... הסיפור היה כך:** ירמיהו
הנביא היה חי בתקופה הכי קשה של עם ישראל!!! לפני חמישים שנה הייתה גלות עשרת השבטים... כל יי שבטים גלו
אי שם ללחלח וחבור... ואילו מלכות יהודה עדיין נשארה... בזכות חזקיהו המלך ודורו שהיו צדיקים... אבל אחרי
שחזקיהו נפטר אז גם יהודה התחילו לחטא... ובשלב מסוים הם הגדילו לחטא עד שהקב"ה אומר לירמיהו משפט:
צידקה נפשה משובה ישראל מבוגדה יהודה!!!! עשרת השבטים הם בגדר **שובבי"ם**... (משובה מלשון שובבה) אבל
יהודה?? הם **בוגדים!!!!** וכשיש לפניך שובבי"ם מול בוגדים?? מי יותר טוב?? מה פחות גרוע?? אומר הקב"ה **צדקה**
נפשה משובה ישראל מבוגדה ישראל... אני כבר מעדיף את השובבו"ת של ישראל מהבגידה של יהודה... ואז הקב"ה
שולח את ירמיהו להחזיר את עשרת השבטים... וירמיהו הלך שם לאובדים בארץ אשור והכריז: שובו בנים שובבי"ם
ארפה משבותיכם!!!! הוא קרא להם לחזור הבייתה... ואילו מאידך!!! במקביל... לשבט יהודה הקב"ה שלח נבואות
זעם שדווקא הם ילכו בגלות... **בקיצור: מהפכה!!!** באותם חמישים שנה הייתה תחושה שהקב"ה השליך את עשרת
השבטים ואילו שבט יהודה הוא חביב אצל הקב"ה ולכן הם נשארו במקומם... אבל פתאום עכשיו המצב התהפך!!
צידקה נפשה משובה ישראל מבוגדה יהודה... הקב"ה מעדיף את השובבו"ת של ישראל מהבגידה של יהודה... ודווקא
הם יחזרו ויהודה ילכו בשבי...

עד כאן ברור?? עכשיו בא ננסה להבין: מה זה **שובבו"ת** ומה זה **בגידה??** מה ההבדל ביניהם?? ולמה הקב"ה
מעדיף את השובבות מאשר את הבגידה??

ההסבר הוא מאוד פשוט: אני שואל אותך שאלה:

לפניך שני אנשים שעלו לקו 402... אחד עלה בשרי ישראל והוא רוצה לנסוע לבני ברק... ואילו השני גם הוא
עלה לקו 402 אבל הוא עלה ברחוב רבי עקיבא בבני ברק והוא רוצה לנסוע לירושלים... **עכשיו: תגיד לי: ברגעים אלו!!!**
ששניהם כעת עולים לאוטובוס!! מי יותר **קרוב לירושלים??** האם זה שעלה בבני ברק או זה שעלה בירושלים?? מה
השאלה בכלל... זה שעלה בירושלים הוא כעת בירושלים!!! הוא אפילו לא קרוב... הוא בתוך תוך ירושלים... ואילו מי
שעלה בבני ברק הוא לא!!! לא בירושלים... הוא רחוק מירושלים...

נכון... אתה צודק... אבל יש לי עוד שאלה: מי פניו מועדות לירושלים?? האם זה שעלה בשרי ישראל או זה שעלה בבני
ברק?? אה... מה התשובה?? זה שעלה בבני ברק!!! נכון שהוא רחוק מירושלים אבל פניו מועדות לירושלים!!! הוא שב
לירושלים!! לעומת זאת דווקא הירושלמי הזה שכעת עלה בשרי ישראל על האוטובוס... הוא עם הגב לירושלים...
אמנם פיזית הוא יותר קרוב... אבל פניו מועדות ליציאה מירושלים...

הבני ברקי שובב ושב לירושלים... ואילו הירושלמי כעת בוגד בירושלים... (כמובן על דרך משל).

זו בדיוק הנקודה!!!! שובב!! מה זה שובב?? שובב זה ילד שברח רחוק רחוק... וכעת הוא צריך לשוב... לשוב בחזרה...
והוא כעת עם הפנים קדימה... חזרה!!! לכיוון הבית... לעומת זאת בוגד!!! זה אדם שנמצא פה... בפנים... אבל הוא עם
הגב!!! הוא בוגד!!! מי יותר טוב?? זה שנמצא רחוק מהקב"ה... אבל הוא עם הפנים קדימה... לשוב לקב"ה??

או זה שנמצא קרוב קרוב... אבל הוא עם הגב לקב"ה?? **אומר הקב"ה: צדקה נפשה משובה ישראל מבוגדה יהודה!!!**
כעת... שעשרת השבטים נמצאים כ"כ רחוק... הם מתגעגעים אלי... מתגעגעים לאבא שבשמים... מתגעגעים לבית
המקדש... הם אמנם רחוקים מאוד... אבל הם עם הפנים אלי... לעומת זאת: יהודה... נמצאים פה... יחד אית...
בירושלים ובבית המקדש... אבל העיניים שלהם פוזלות החוצה... הם עם הגב אלי... אני כבר מעדיף את אותו בן רחוק
שכעת מתקרב והוא עם הפנים אלי!! מאשר הבן הקרוב שהוא עם הגב אלי!!! **וזה יסוד מאוד מאוד חשוב בעבודת**

ה':

ללא ספק רצון ה' שנהיה קרובים אליו!!!! הקב"ה מעדיף בן שנמצא פה לידו בשרי ישראל... מאשר בן שנמצא בבני
ברק... (שוב... כמובן שזה על דרך המשל... ברור שאין שום מצוה להיות בשרי ישראל ולא שום עבירה להיות בבני ברק)... **אבל!!! אחרי שקרה**
מה שקרה... ולפעמים קורה איזה נפילה ואני מוצא את עצמי רחוק רחוק... אי שם בבני ברק... (הלוואי בבני ברק... יש
מקומות קצת יותר רחוקים)... ואז פתאום תוקפים אותי הרהורי תשובה... אני רוצה הבייתה... אני רוצה לחזור לשטייגן...
לאבא שבשמים... ואני רוצה לאסוף את השברים ולהתחיל להתחזק... אבל לא נעים לי... אני מרגיש פדיחות מבורא
עולם... מה קרה... נזכרת לתפוס חיזוק...??

אז זהו שלא!!!! קח בחשבון: שצידקה נפשה משובה ישראל מבוגדה יהודה!!!

אצל הקב"ה הרגעים האלו שאתה נמצא רחוק אבל אתה עם הפנים קדימה... אתה יותר מיוחס מאותם
ימים שהסתובבת בתוך הבית מדרש וכל הזמן פזלת החוצה... כי אז היית בוגד!!! ואילו עכשיו אתה שובב!!!
אתה שבי!!! כשהיית שם בבית המדרש ופזלת לריפיון... אז לא הרגשת לא נעים... כי היית עמוק בפנים... אם
ככה אז גם עכשיו אל תרגיש לא נעים... אתה נמצא כעת במצב יותר טוב מאשר אז... אז היית בוגד... עכשיו
אתה שובב...

אבל כמובן שאסור להתבלבל!!! אחרי הכל אסור לשכוח... שמה שהכי הכי חביב בעיני הקב"ה זה מי
שנמצא בתוך הבית המדרש ו... ולא פוזל החוצה!!!! ויתירה מזו: גם מי שנמצא בבית המדרש וכן פוזל
החוצה... עדיין!!!! יש לו יתרון גדול מאשר מי שכבר יצא החוצה... כי מי שיצא החוצה הוא כבר בסיכון... כבר
לא בטוח שהוא יחזור כ"כ מהר... (כפי מה שקרה בעשרת השבטים שלמרות הקריאה של ירמיהו שובו בנים
שובבי"ם חזרו אחד מעיר ושנים ממשפחה... כך שזה לא אידיאלי כמו שזה נראה לך...) אבל אני מדבר על השלב
שאחרי!!! אחרי שקרה מה שקרה!!! ואחרי שכבר נפלת... וכעת אתה רוצה לחזור... ואתה מרגיש כ"כ זיפט...
ולמה שהקב"ה יקבל אותי... אז תדע לך שעכשיו... במצב השובב שלך... שאתה רחוק כ"כ ואתה נמצא
בנקודת שיבה!! חזרה!!! הרי כעת יש לך חן מיוחד... עוד יותר מהמצב שהיה לך כשהיית בתוך הבית מדרש
ושם היית עם הגב לקב"ה... ואגב: לא צריך להגיע רחוק... לא צריך להגיע לנפילות ולמשברים עמוקים...
לכל אחד מאיתנו יש תנודות קבועות... כמה ימים שאתה בפנים עמוק... בשיא השטייגן... ואז מגיעים
הימים האלו שאתה מתחיל לאבד קשר עין ואתה יותר מידי מפספט בתוך הבית מדרש... מה שנקרא
"בוגדה"!!! ואז מגיע המשבר ואתה נכנס עמוק לתוך המיטה... ואז מגיע החיזוק!!! מה שנקרא שובב!!! ומי
שיודע על מה אני מדבר... ללא ספק המתיקות של השובב שיוצא בסערה מהמיטה לחבק את הגמ"י היא
קרב מקפצה לאין ערוך מאותו אחד שסוחב כבר שבועיים בריפיון... אבל אנחנו לא מזמינים את זה!!! מה
שבטוח... דבר אחד חשוב שנדע: שובו בנים שובבי"ם... תמיד הדלת פתוחה...

התפילה משעממת לי...

מה עושים???

יהודי אחד שלח שאלה... ומסתמא זו שאלה של הרבה הרבה יהודים... השאלה היא כדלהלן: **התפילה משעממת אותי!! מה עושים??** כל יום להגיד אותו דבר... כל יום לשבת מול אותו טקסט... זה טקסט ארוך... ועוד להגיד את זה בהתלהבות... ממה...?? מאוד קשה לי להתלהב... ללימוד קל לי להתחבר... מדובר בסוגיה... אני נכנס לתוכה עם כל הרמ"ח והשס"ה זה מרתק... זה עקשן... אבל בתפילה?? להגיד כל יום אותו דבר אותו דבר ועוד להתחבר... מאוד מאוד קשה **מה עושים?? אין מצליחים בכל זאת להתחבר?? לאהוב את התפילה?? להרגיש משהו??**

ובכן: דבר ראשון: לפני שננסה לפתוח את הנושא... אתה לא בן יחיד... כולנו ללא יוצא מן הכלל סובלים מהבעיה הזו!!! ומסיבה פשוטה מאוד: כי בתפילה עושים משהו!!! תפילה זה לא סתם אוסף של פסוקים... זה תהליך של בניה מסוים שמתפתח לאורך המבנה של התפילה... וממילא מי **שלא שותף ולא יודע** מה נבנה כאן אז הוא בדיוק כמו שלפעמים אני יושב בשיעור שמדברים שם באידיש... ואני פשוט לא מבין מילה... (אני מבין רק קללות באידיש) כשאני יושב שם **אני מבין** שזה לא משעמם!! כי אני רואה שאלו שיושבים שם וכן מבינים אידיש- לפי הבעת פניהם זה נראה שרגע אחד הם צוחקים... ורגע אחד הם חצי מתעצבנים... בקיצור: הוא אומר שם משהו... רק אני פשוט לא מבין מה הוא אומר... ולכן מבחינתי זה נורא משעמם... אז זהו שדבר ראשון שאנחנו צריכים לקלוט: תפילה משעממת אותנו רק בגלל שבשביילנו זה אידיש... או יותר נכון סינית... אבל אם רק היינו מבינים קצת מה מתבשל בתפילה זה ממש לא משעמם... מה נעשה שאנחנו מחוץ לתמונה... חלק באשמתנו... כי פשוט החלטנו שלא להשקיע בנושא... (גזירה היא שתפילה זה מהדברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלים בהם... מה פירוש מזלזלים?? לא מוכנים מספיק להשקיע בזה) אבל חלק זה גם לא באשמתנו... כי אנחנו באמת לא בשלים עדיין להבין...

זה דבר ראשון למה התפילה כ"כ משעממת אותנו!!! אבל בא ננסה... מה בכל זאת אפשר לעשות... אין בכל זאת אפשר להיאחז במשהו...

ובכן: תאר לעצמך שהקב"ה היה בורא אותנו בלי תאוות אכילה!!! תחשוב שלא היה לנו שום דחף טבעי לאכול!! לא טעם ולא תחושה... לא היינו מרגישים לא רעב לפני אוכל... ולא שבע לאחמ"כ... כלום!!! הלחם והירקות היו כמו דיקט וקרטון שצריך לדחוף לתוך הפה... והמים זה היה בדיוק כמו לתדלק רכב... לא צמא לפני כן... ולא רוויה לאחר מכן... **תאר לעצמך שככה זה היה!! תנסה לדמיין אין היינו נראים...**

אז דבר ראשון: המעמד של הארוחות היה נהפך לפסגת העבודת ה' ועבודת המידות של היום... כי אין לי שום סיבה לאכול... ואדרבה... אני לא מבין מה העניין לדחוף קרטונים לתוך הפה... מה הקשר? ואז היו מגיעים חז"ל והיו מתקנים לנו שורה ארוכה

של תקנות חז"ל בעניין האכילה... היה דין דרבנן לאכול שלוש פעמים ביום... ודין האכילה העיקרי והארוך ביותר היה בבוקר... והיה סדר עבודת האכילה... בהתחלה צריך לדחוף שתי פרוסות ואח"כ... ואח"כ קדיש... ואח"כ היה דין שתיים מים... וכמה מים?? אז תלוי... זה סוגיה שלמה ואכמ"ל... ובשו"ע היה גם דיני לעיסה ובו נ"ז סעיפים... וכל לעיסה זה מצוה... והיו עושים חשבון שאפשר לעשות 400 לעיסות בדקה והכל מצווה!! בטח מצווה... אם אין שום תחושה אז הכל נהפך להיות דין ומצווה... חוץ מזה יש גם כמה סימנים מיוחדים בשו"ע אודות עוף שעבר עליו יומים מחוץ למקרר... שהוא נפסל לאכילה מדין נותר דקלוקל... (כן... היות ואין לנו טעם, אנחנו לא יודעים מה זה בשר מקולקל, הכל צריך להגיע ממקום של הלכה... מדין נותר וכדו') ועכשיו!!! חוץ מזה!!! עזרא הסופר היה מתקן... שכל שני וחמישי צריך להוסיף בארוחת הבוקר את הדין ששמו סלט ירקות. כן... סו"ס ירקות זה מאבות המזון המובהקים... שאמנם לא חייבים לאכול אותם כל יום כמו לחם... אבל כן צריך לאכול אותם לפחות פעמיים בשבוע (תשאל כל אמא...) עכשיו: אם הכל בטעם של דיקט... אז אתה מבין לבד שאין שום סיבה בעולם שאני אוכל סלט... בחיים לא!!!! בשביל זה יש את אנשי כנסת הגדולה שהם ברוחב ליבם יודעים את התיקון הנפלא שהסלט ירקות יכול לפעול בגוף... ולכן אנחנו מאמינים לדברי חז"ל ואנחנו מקיימים את דבריהם בלי לשאול שאלות... אבל מה שברור הוא: שזה היה נורא משעמם!!! לשבת כל יום אבל כל יום מול דיקטים ולהכניס לתוך הפה ועוד ללעוס... וגם לבלוע... וכל יום כל יום אותו דבר!!! אותה פעולה!!

זה משעמם... נורא משעמם... ואפילו מעצבן...

אז זהו שלא!!!! הקב"ה לא עשה לנו את זה... ונתן לנו מתנה מיוחדת שקוראים לה "תאוות אכילה..." ומאז תסכים איתי שלשבת מול האוכל זה ממש לא משעמם... למה?? הקב"ה נתן לי לחוש את הטעם... לחוש את החיים שבאוכל... תתבונן בזה פעם... כשאתה רעב אתה מרגיש קצת מת... כזה כבוי... ואז אתה מתיישב מול האוכל ואתה מרגיש איך שזה מזרים לך חיים!!! אתה מרגיש איך שאתה ממלא את הבטריות... ובפרט בקיץ החם... שאתה צמא מאוד... ואז אתה שותה כוס מים... אתה פשוט מרגיש איך אתה ממלא דלק... איך זה מחיה אותך במוחשיות... אז זה בסדר!!! אנחנו לא צריכים את חז"ל שיגידו לנו את דיני הלעיסה... ולא צריך שיגידו לנו את גדרי נותר של חלב שעבר עליו לילה מחוץ למקרר... אין צורך!!! אנחנו מרגישים הכל לבד... אנחנו מסתדרים לבד... והכי הכי יש לציין שממש לא משעמם לנו לשבת מול הצלחת... והכל בזכות מה?? בזכות תאוות אכילה שהקב"ה נתן לנו תחושה של דחף בפה לאכול... ומכאן ואילך חסכנו טור שלם בשולחן ערוך... אני אומר שחסכנו... אבל אליבא דאמת זה לא לגמרי נכון להגיד שחסכנו... באיזשהו מקום גם הפסדנו!!!! הרי רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הירבה להם תורה ומצוות... אם לא היה לנו תאוות אכילה היה לנו עוד בוחטה ענקית של תורה ומצוות... כל פרוסת לחם הייתה ציווי... כל שטיקל עגבניה היה מצווה... וכל מולך ומביא מעלה ומוריד של לעיסה היה מצווה... ואת כל זה הפסדנו!!!! מה פירוש הפסדנו? כשהקב"ה רצה לזכות את ישראל ולכן הוא הירבה

להם תורה ומצוות... אז את זה הוא החליט לשים בצד!!!! באגף של האכילה הוא החליט ששם לא יהיה את בורסת ההשקעות של העולם הבא...

אבל!!!!!! יש מקומות אחרים שבהם הקב"ה כן רצה לזכות אותנו ולכן הירבה לנו תורה ומצוות... ושם בורסת ההשקעות האמיתית שלנו...

איפה?? בתפילה!!!! מה זה תפילה??

אז תקשיב טוב טוב להגדרה:

כמו שיש מזון לגוף--- כך יש מזון לנשמה!!!!

מה שאתה **מכניס** לתוך הפה--- זה המזון של הגוף!!!!

ומה שאתה **מוציא** מהפה--- זה המזון של הנשמה!!!!

ובדיוק!!!! בדיוק כמו שהקב"ה נתן לנו תאוות אכילה וכשאתה **מכניס** אוכל לתוך הפה שלך... אתה מרגיש בשיא המוחשיות איך שהאוכל פשוט ממלא אותך... ומשביע אותך ומחיה אותך... **אז בדיוק!!! אבל בדיוק!!!!** יש לנשמה שלנו תאוות אכילה רוחנית... והנשמה וכל העולמות (שתלויות בה) מתאווים לאוכל הרוחני הזה... והם נושאים עיניים לפה שלך!!! כן... לאותו פה שמכניס אוכל גשמי לגוף... **הרי הוא הוא!!! הפה הזה...** מוציא בדיוק אוכל רוחני **לנשמה...** וברגע שאתה מתחיל להתפלל אתה פשוט מאכיל את הנשמה ואת כל העולמות כולם ב'לחם...' בבחינת "את קרבני לחמי לאשי..." (כאן חשוב להדגיש: אנחנו חלילה לא מאכילים את הקב"ה... חס ושלום!!!! אלא את הנשמה והעולמות!! כלומר: כמו שהגוף שלנו צריך מזון מהקב"ה... והקב"ה חקק שהמזון הזה יגיע **דרך הפה** שלנו... ככה הנשמה והעולמות מחכים למזון מהקב"ה... והקב"ה חקק שהמזון הזה יגיע **דרך מוציא הפה** שלנו...)

ואם הקב"ה היה נותן לנו תאוות אכילה רוחנית כמו שהוא נתן לנו תאוות אכילה גשמית... היינו מרגישים בשעת התפילה תחושה מוחשית... איך שהנשמה שלנו ניזונת ושבעה מכל ברכה נוספת מברכות השחר ומכל קטע נוסף בפסוקי דזמרה... ואז!!!! אם הייתה לנו את התחושה הזו באופן טבעי לא היה לנו שום שחר על התפילה... ושום שחר על עבודת ה'... כי הכל היה מגיע אצלנו מדחף טבעי...

אני רוצה שתבין: כשאתה היום יושב מול התפילה ומשעמם לך!!!! זה בדיוק מה שהיית אמור להרגיש בארוחת בוקר לו יצויר שהקב"ה היה שולל מאיתנו את תאוות האכילה... אז את תאוות האכילה הגופנית הקב"ה לא שלל מאיתנו... אבל את התאוות האכילה הרוחנית הקב"ה כן שלל מאיתנו כדי לזכות אותנו לעשות את זה ממקום של הירבה להם תורה ומצוות... בינינו... זה הרבה תורה ומצוות... מי כמוך יודע כמה הרבה מלל... ועוד קדיש... ועוד אמן... ועוד הללוקה... כן... זה הרבה... הירבה להם תורה ומצוות... אם היית מרגיש וחש את תחושת הרעב של הנשמה לכל מילה שאתה מוציא מהפה... זה לא היה הרבה... עיין ערך ארוחת צהרים שאתה דוחף דוחף ודוחף ואף פעם זה לא הרבה...

בום... בלגן שלם... וחופץ מזה הוא גם עושה משהו...
 תוך שלוש שעות הבן אדם הוריד קיר... פנים
 חדשות באו לכאן... זה ממש לא משעמם... זה שיא
 המצב... אז הנה!!! **אותו דבר כאן**: כשאנחנו
 מדמיינים את רבי חנינא בן דוסא מתפלל שלוש
 שעות... אנחנו רואים אותו עומד ליד הקיר ומדבר
 לקיר... אז זה שלא!!! רבי חנינא לא היה מדבר
 לקיר!!! **הוא היה שובר קירות!!!** רבי חנינא היה
 מגיע עם רשימה של כל חולים וכמה מעוכבי
 שידוכים שיש קיר!!! קיר שמפריד בינם לבין
 הישועה... ואז הוא היה מסתער על הקיר ומתחיל
 לזעוק לאבא שבשמים ומתחיל לשבור... לשבור
 קירות... לשבור את המחיצה של הדינים המפרדת
 בין ישראל לאביהם שבשמים... **אז זהו זה!!! שאותו**
דבר אנחנו... אם התפילה כ"כ משעממת אותנו...
 זה בגלל שאנחנו חושבים שבתפילה אפשר
 מדברים לקיר... הגיע הזמן להבין שבתפילה אפשר
 לשבור קיר!!!!!! ואם היית קולט שבתפילה הזו!!!
 השגרתית של היום יום... אתה יכול לסמן מטרות
 ברורות!!!!!! ולהחליט אני רוצה ישועה באחד שתיים
 שלוש נושאים... ובשביל זה אני עכשיו מתחיל
 להשקיע במערכת יחסים עם הקב"ה... ובשביל זה
 אני מתחיל להתפלל כמו שצריך ומתחיל להגיע
 לתפילה עשר דקות יותר מוקדם... אם היינו
 מבינים את זה התפילה ממש לא הייתה
 משעממת... היא הייתה נהפכת להיות חזית מאוד
 דומיננטית וגם רוויית מתח ועמל.. לשבור קיר זה
 אולי לא קל.. אבל מה שבטוח... בודאי שלא
 משעמם.

התפילה שלנו משעממת רק בגלל שאנחנו לא מאמינים בהשפעה שלה!!!

נחזור לעניינינו... יש צדיקים שמגיעים לתשוקה
 פנימית בתפילה... זו מדרגה שאנחנו לפעמים
 יכולים להיאחז בה... לפעמים אפשר לחוש אותה...
 אבל עזוב!!! לא צריך להגיע כ"כ רחוק... פשוט
 להבין שתפילה זה משהו שעובד... דבר ראשון
 להפנים את האמונה שתפילה זה המזון של
 העולמות!!! ואנחנו מידי בוקר מגיעים לבית
 הכנסת ותפקידנו לספק את המזון הרוחני של כל
 העולמות... ואיך?? על ידי התפילה... גם אם אנחנו
 לא מבינים את זה ולא מרגישים את זה... זו
 המציאות!!! בשביל זה אנחנו יהודים ויש לנו את
 הזכות לעשות דברים מתוך ציווי... מתוך אמונה
 שככה זה עובד וככה נעשה גם אם אני לא מרגיש...
 שיהיה ברור: אם אתה לא מגיע להתפלל... זה
 מורגש בעולמות העליונים!!!! לא לחינם מי שרגיל
 לבא לבית הכנסת ולא בא יום אחד הקב"ה
 משאיל בו... איפה אתה... אתה חסר... וחופץ מזה יש
 גם את החלק של הישועה הפרטית שזה כבר ממש
 בדוק... מי שמתפלל הקב"ה עונה אותו... ואחרי
 הכל... אם נזכה באמת להשקיע בתפילה... אז נזכה
 להרגיש כמה טיפות של תאוה רוחנית ממה
 שהמלאכים מרגישים בתפילה... אבל לשם הדרך
 עדיין רחוקה בהצלחה.

האם יש לי פתרון מה עושים שזה לא יהיה
 משעמם???

התשובה היא: כן!!! אם אנחנו באמת נפנים
 שכשאנחנו יושבים בתפילה אנחנו מתעסקים עם
 אוכל!!! אנחנו עושים פה משהו!!! אנחנו פשוט
 מכניסים אנרגיה וחיים בכל העולמות... והדבר היחיד
 שחסר לנו זה רק ההרגשה... זה כבר עולם אחר!!! זה
 כבר משנה את כל התפילה...

תבין: אני פעם הייתי בטוח שכל האריכות של פסוד"ז
 והברכות זה קטעי חיזוק באמונה ומוסר שאם אתה
 עובד אמיתי אתה יושב ומכוין ומתחזק ומתעלה ואז
 אתה יוצא עם התעלות רוחנית... ואם אתה לא
 מספיק רציני אז אתה סתם עובר ליד זה ולא מזיז לך
 כלום ולא עשיו כלום... עד שפתאום קלטתי שלא!!!
 אין שום קשר!!! המשפטים האלו הם נכונים בסדר
 מוסר. אבל בתפילה זה לא קשור בכלל! תפילה זה
 משהו שעובד!!! משהו פה נעשה ברגעים אלו!!!
 המילים הקדושות שאתה מוציא מהפה זה אוכל רוחני
 שמחיה ומהווה את כל העולמות!!!

עד כדי כך!!! שהנפש החיים אומר חידוש עצום ונורא:
 שבתפילה לא צריך לכוין פירוש המילות... אלא לצייר לו
 אז במחשבתו אותה התיבה באותיותיה כצורתה ולכוין להוסיף על ידה כח
 הקדושה שיעשה פרי למעלה להרבות קדושתם ואורם (עיין שער ב'
 פ"ד זה חידוש עצום וצריך לברר למעשה האם כוונה כזו
 מספיקה לברכת אבות...)

אבל חכה!!!! זה לא נגמר בזה... מותר לדעת וגם
 לשאוף!!! שאם נשקיע בתפילה... אם נתחיל לנסות
 להבין מה שאנחנו עושים... אז לאט לאט... עם
 ההשקעה מתחילים לקבל דחף אמיתי לתפילה!!! יום
 אחד מגיעים למדרגה של "כי אברך בחיי בשמן
 אשא כפי... כמו חלב ודשן תשבע נפשי!!!! דוד המלך
 מעיד על עצמו שהתפילה אצלו היא כמו אוכל... אבל
 זה מגיע אחרי הרבה השקעה!!! כאתה מבין לבד שגם
 אני כותב השורות. לא אוחד שם בגגרוש... אבל אני
 ואתה שנינו יודעים וגם מכירים שיש!!! יש כאלו
 אנשים... אפשר גם בדורנו לראות אנשים כאלו... וזה
 מדרגות באמת גבוהות... אבל בינינו... עזוב!!! זה
 רחוק... מידי רחוק בשבילנו... בא לא נאבד קשר עין
 עם עצמנו... עזוב... בא נדבר יותר פשוט ופרקטי...
ובכן: תמיד הטריד אותי איך רבי חנינא בן דוסא היה
 מסוגל להתפלל תשע שעות כל יום... מה?? לא היה
 משעמם לו?? כל תפילה ארכה לו שלוש שעות... (עיין
 הלכה בקרוב למעשה השבוע) אתה יודע מה זה להתפלל
 שלוש שעות רצוף??? מה? זה נורא משעמם...?? לא
 נראה לך???

נו... מה התשובה??? פשוט מאוד: יש לי חבר שעובד
 בפירוקים!!! אם אתה רוצה לפרק איזה קיר... תקרא
 לו... הוא מגיע עם המכונה שלו... תחזור בעוד שלוש
 שעות... ואין... אין קיר... היה... פעם היה קיר... וזה
 אורך לו שלוש שעות!!!! נו... אני שואל אותך: חבר שלי
 הזה ששלוש שעות אורך לו להוריד קיר... לא משעמם
 לו?? כ"כ הרבה זמן להוריד קיר?

מה התשובה?? מה פתאום!!!! להוריד קיר במשך
 שלוש שעות זה ממש לא הרבה זמן... כי תבין... חבר
 שלי לא מדבר עם הקיר!!! הוא שובר את הקיר!!! אתה
 יודע מה זה לשבור קיר?? זה ממצב... זה בום בום

ומעתה: ידידי היקר... אתה טוען שהתפילה נורא
 משעממת... כל יום להגיד טקסט כ"כ ארוך...
 ושוב... ועוד פעם... ודי... זה משעמם...

אז תדע לך כשאתה מתפלל תפילת שחרית **אתה** פשוט אוכל!!!

אתה יושב ואוכל כעת את הארוחת בוקר שמזינה
 את הנשמה ואת כל העולמות שתלויים בה!!!!!!
 ורצה הקב"ה לזכות אותך שכל העולמות כולם
 שתלויים בך... שזה לא יגיע אצלך ממקום של טבע
 ודחף אלא ממקום של תורה ומצוות!!! עוד ציווי
 ועוד ציווי ועוד הלכות תפילה...

זה כל ההבדל בין עבודת התפילה שלנו לשירת
 המלאכים!!!

גם אנחנו מתפללים וגם המלאכים עומדים כנגדנו
 בעבודת התפילה...

נו... מה בכל זאת ההבדל בינינו למלאכים??
 שהמלאכים פותחים את פיהם בקדושה ובטהרה
 בשירה ובזמרה ומברכים ומשבחים... שים לב כמה
 תיאורים יש בברכת יוצר על ההשתוקקות של
 המלאכים לשבח את ה'. מה זה התיאורים
 האלו?? זה תאוות אכילה רוחנית!!!! (אם לא
 מספיק לך תפתח קצת את היוצרות של יו"כ ולא
 דווקא ותראה מה זה תאוות אכילה רוחנית שיש
 לכולם חוץ מאיתנו שהקב"ה שלל מאיתנו את זה
 כדי לזכות אותנו!!! זה כל ההבדל בינינו
 למלאכים!!!!

אצל המלאכים התפילה מגיעה ממקום של תאוות
 אכילה רוחנית... ואילו אצלנו זה... זה... זה מגיע...
 מאיפה זה מגיע???

משו"ע הלכות תפילה שאומר להם הרבה תורה
 ומצוות...

אצלנו זה מגיע מהסידור עם הטקסט הארוך של
 התפילה... ואם אתה בחור... אז אצלך זה מגיע
 מהמשגיח שמחייב אותך לקום לתפילה...

ולכן!!!! המלאכים מחכים בסבלנות!!! אין להם
 רשות להתחיל להתפלל עד שאנחנו נפתח...
 למה?? כי אצלם זה לא חכמה... זה מגיע מתאוות
 אכילה... ואילו אצלנו זה מגיע מציווי!!! אנחנו
 מאמינים שהקב"ה רוצה את התפילה שלנו...
 ואנחנו עושים את זה גם בלי טיפת גישמאק...

עבודה שמגיעה ממקום של ציווי היא כ"כ גדולה
 וחשובה אצל הקב"ה שהיא עולה במקום הכי
 גבוה!!! והמלאכים צריכים לחכות לנו!!!!

נו... עד כאן הסברתי למה אנחנו לא מרגישים
 כלום בתפילה...

הסברתי את עצם התופעה למה התפילה
 משעממת... נו... תכל'ס... לא ענית על השאלה...
 אותו יהודי שאל: מה עושים שזה לא יהיה
 משעמם??

להידודי:

א. בגמ' יומא איתא (עה.): שטעמו של המן היה מתהפך לכמה גוונים, דהיינו: שכל טעם שהיו רוצים לטעום בו היו טועמים, ולפי"ז צ"ע: ישראל שאכל מן בערב וחשב על טעם הלב, האם יכול היה לאכול עם השליו שהוא בשר, ואף אתה אל תתמה על שאלה זו, שהרי איתא ברש"י בפ' בהעלותך, "אמר רבי שמעון: מפני מה המן משתנה לכל דבר הוץ מאלו (- דהיינו הוץ מקישואים אבטיחים בצלים ושומים) מפני שהן קשים למניקות", הרי לך שכשהיו הושבים על טעם של בצל והיה משתנה בטעמו לבצל, הרי לא רק "טעמו" נשתנה לבצל אלא כל מהותו של המן נהפכה לבצל עד כדי שאם בצל היה מויל למעוברות, אף המן בכה"ג היה מויל להם, וא"כ אולי י"ל דה"ה לגבי הלב, דאם חשבו על טעם של הלב הרי נהפך בעצם מהותו לחלב וא"כ צ"ע האם היו יכולים לאכול עם שליו שהוא עוף??

מישהו שאל אותי שאלה מאוד מאוד פשוטה:

כתוב בפרשת השבוע שהקב"ה אמר למשה רבינו קח צנצנת מן ותשים שם מלא העומר מן למשמרת לדורותיכם, רבש"ע: בשביל מה הצנצנת מן הזו?? בשביל מזכרת לדורות הבאים... היות ובדור הבא כבר לא יהיה מן... אז בשבילם צריך להשאיר מזכרת?? **אני לא מבין:** כשהתקרב החלאקע שלי ובאו לגזור לי את כל השערות הארוכות... אז יום לפני החלאקע אמא לקחה אותי לפוטו שיצלם אותי רגע לפני שגוזרים לי את השערות!!!! למה היא לקחה אותי דווקא עכשיו?? למה היא לא לקחה אותי כבר בגיל שנה?? כי בגיל שנה אין צורך לעשות מזכרת... כי יש לנו **עוד שנתיים** שנראה את הקוקו שלך... אבל עכשיו... שזהו... הגיע יום פקודה... ומחר גוזרים את השערות... אז עכשיו זה הזמן לעשות מזכרת...

נכון או לא נכון??? אז על אותו משקל: הקב"ה שולח לעם ישראל מן במשך ארבעים שנה!!! והקב"ה רוצה שמה יקח צנצנת מן בתור מזכרת... אז מתי משה רבינו אמר לעשות את זה?? **בסוף!!!** לקראת החלאקע... לקראת סוף ארבעים שנה... שאוטוטו נגמר המן... עכשיו זה הזמן לקחת מזכרת... **אבל לא!!!** משה רבינו לוקח את צנצנת המן ביום הראשון לירידת המן!!! למה???

שמעתי מיהודי אחד שתירץ מיניה וביה: פשוט מאוד: נכון אמנם שאנחנו יודעים שהמן ירד במשך כל הארבעים שנה... אגרויסע חכמה... זו ההיסטוריה... אבל עם ישראל בשעתו?? לא ידעו מה ילד יום... אף אחד לא הבטיח להם שגם מחר ירד מן... והם כל יום היו צריכים להתפלל שגם היום ירד מן... ובלתי אל המן עינינו!!! ולכן אם משה רבינו נצטוו לקחת יום אחד מזכרת מהמן.. הוא צריך לקחת את זה כבר ביום הראשון... כי מי יודע... אולי כבר מחר לא ירד... אמנם בבטחון ובתפילה כן היה צריך לבטוח בה' שירד גם מחר... אבל בייחס לעבודת ה'... בייחס לצייוו שהגיע מהקב"ה לקחת צנצנת מן ולשים באוהל מועד... כאן אתה לא יכול לסמוך על בטחון... לכן מיד ביום הראשון הוא לקח דו"ק.

ר' יועזר רק עכשיו התחיל תפילת מנחה... תבא עוד שלוש שעות...

ר' יועזר הוא הצדיק של הכפר שלנו... התלמיד חכם... הכהן... כולם מכירים את המקום הקבוע שלנו... הוא הנר המערבי... תמיד הוא יושב שם קדימה משמאל... יושב והוגה בתורה בעמל ויגיעה... מצות הלילה הוא כבר יושב עם העשית ברנה של תורה... **לפני שנתיים יצאה שמעוה ש"עלו עליו"!!! תפסו את ר' יועזר...**

מה קרה?? מי "עלה עליו"?? לא לא... אל תבהל... זה לא המשטרה ולא השב"כ... אלא מי?? לשכת המקדש עלו עליו... מה קרה?? מה יש?? ובכן: יש דין שאדם שמקריב קרבן מן הראוי שהוא יהיה נוכח בשעת הקרבת הקרבן... (כי קרבן זה דורון... וסי שנותן דורון מן הראוי שהוא בעצמו יזייע יחד עם הדורון שהביא) והיות וכלל ישראל מקריבים מידי יום קרבן התמיד... אז מן הראוי שעם ישראל יבואו פעמיים ביום לבית המקדש כדי להיות נוכחים בשעת הקרבת התמיד... אבל אתה מבין שזה בלתי אפשרי... לכן הנביאים תקנו שתהיה נציגות נבחרת מעם ישראל של יהודים קדושים וצדיקים שהם יהיו השליחים של כל עם ישראל לעמוד על הקרבן... בשביל זה צריך לחפש אנשים צדיקים במיוחד... שבאים בכח מעשיהם... יודעים לעמוד בפרץ... דוחים את הגזירות... זועכים אף בלחשם חמה עוצרים בשוועם יודעים לעתור ולרצות ויודעים לשמש חומה ומחסה ביום זעם... בקיצור: צריך צדיקים גדולים מאוד שכלל ישראל יסמוך עליהם שהם כבני בית לפני הקב"ה... ולא פשוט בכלל למצא כאלו צדיקים... כי בדרך כלל מדובר באנשים צנועים ונחבאים אל הכלים... לכן לשכת הגזית שולחת "בלשים" מיוחדים בכל גבול ישראל שיצליחו לתפוס את העובדים המיוחדים האלו... והנה... "עלו עליו" על ר' יועזר... זהו! כל ניסיונותי להחביא את עצמו לא צלחו... וכיום כבר כולם יודעים שהוא אחד מאנשי מעמד שבמקדש... ומאז שר' יועזר נהיה מאנשי מעמד... זה נהיה אחד מהנושאים בכפר שלנו ובכל האזור כולו!!!! כבר מחודש חשוון... כולם כבר יודעים שר' יועזר עתיד לעלות לירושלים באזור ט"ו בשבט... כל אחד דאג לברר את זה בלי תיאום... לכולם היה חשוב מאוד לדעת מתי ר' יועזר עולה לירושלים

כבר חודש לפני שר' יועזר עולה לירושלים התחילו להגיע הקוויטלאך... שולה האלמנה הגיעה מהכפר הסמוך... איפה הצדיק...?? היא נכנסה ופרצה בכי תמרורים... שמעתי שהצדיק עולה לירושלים... אז שהצדיק יתפלל על הילד שלי שיחזור ללמוד תורה... בזמן האחרון יש לו פחות אהבת תורה... שהצדיק יתפלל שה' יחזיר לו את אהבת תורה... שיהיה צדיק... הזעקה של האלמנה נגעה ללבו של ר' יועזר והוא רשם לעצמו את השם... וניחם את גברת שולה... אל תדאגי... הבן שלך עוד יהיה צדיק גדול... היא ענתה אמן ויצאה שמחה... למחרת מגיע זונדל הרפתן עם המפיים עם פנים מבוהלות... איפה הצדיק?? הוא נכנס לבית המדרש והתכופף לברכיים של הצדיק... רבה... לא יודע מה קרה... בחודשים האחרונים כמעט כל הפרות שיוצאות מהרפת שלי הם טרפות... הפסדתי כבר עשרות אלפי שקלים... רבה... תבקש עלי רחמים... שה' יסר מעלי את חרפת הטרפות... ר' יועזר לוקח את הקויטל ומניח בכיס... ומרגיע את זונדל...

הימים נוקפים... ועוד שבע ר' יועזר יוצא לדרך... ואז מתחילה עליה לרגל של ממש... כולם מגיעים... כל אחד והקויטל שלו... סוף סוף מדובר בחורף ארוך... יש לנו עוד הרבה זמן עד שנגיע לבית המקדש... והנה בדיוק עכשיו נעצרו ארבע כרכרות ליד בית המדרש... חמישים איש יורדים מהכרכרה... איפה הצדיק נמצא...

אוי... חבל... הגעתם בזמן לא כ"כ טוב... כי הרגע!!!! ממש ברגע זה הצדיק ר' יועזר התחיל את ההכנות לתפילת מנחה... אם הייתם מגיעים לפני עשר דקות הוא היה מקבל אתכם... אבל עכשיו??

נו... בסידר... הם לא הבינו- מה הבעיה?? הצדיק התחיל מנחה?? נו... אנחנו נחכה עשרים דקות עד אחרי מנחה ואז... אוי... אתם לא קולטים... תפילת מנחה אצל ר' יועזר זה לא כמו מנחה שלנו... ר' יועזר הוא מהחסידיים הראשונים שמגיעים בתפילה להתפשטות הגשמיות ומסילא כל תפילה אורכת לו שלוש שעות... עכשיו הוא רק התחיל!! התחיל את ההכנות לתפילת מנחה... זה אומר שרק בעוד שעה הוא יתחיל שמו"ע... ואז שמונה עשרה עצמו יארוך לו לפחות שעה... ואח"כ צריך להמתין עוד שעה "לירידת השפע"... חבל... אם הייתם מגיעים לפני עשר דקות הייתם גומרים... אבל יש לציין שהאנשים האלו לא כ"כ הצטערו... הם דווקא שמחו... הם דווקא השתוקקו לראות את ה"עבודה" של הצדיק... גבאי בית הכנסת הוציא להם מזונות ונתן להם מקום טוב בחדר סמוך שאפשר משם לראות את הצדיק... והם עמדו פעורי פה!!! ובמשך שלוש שעות לא זזו משם!!! הם עמדו והסתכלו על דמותו של הצדיק... ולא שבעו... אנחנו כבר רגילים לזה... אנחנו כבר לא רואים את זה... אבל הם עמדו כמשותקים... קבוצה של חמישים איש... יהודים פשוטים... כפריים... אבל העיניים שלהם היו בורקות... הם לא הזיזו את העיניים מהצדיק... ואז!!! לאחר שעתים... פתאום נשמעה תכונה קלה... כעת ר' יועזר פוסע לאחוריו עושה שלום!!! זהו... כעת מתחילה השעה השלישית והאחרונה... יש לציין שהם לא איבדו את הסבלנות... אנחנו אף פעם לא מחכים לר' יועזר... כי אנחנו חיים איתו יחד... אז כמה שאנחנו מעריכים אותו... אבל החיים ממשייכים הלאה... אבל היהודים האלו שפעם ראשונה הם רואים את התופעה הזו?? הם קופאים על עמדם ולא שבעים מהמחזה...

ואז!!! לאחר שעה תמימה... לפתע ר' יועזר התנער ובא לקום... ואז אחד מהלומדים ניגש אליו ואמר לו... רבה... יש פה יהודים שהגיעו ממרחק והם מחכים כבר הרבה זמן והם רוצים להגיש קוויטלאך לבית המקדש... ר' יועזר נכנס לחדר הסמוך וקיבל אותם במאור פנים... ואז נשמעו הייבות... הבכיות... איש איש נגעו ומכאובו... אתה מבין לבד שאף אחד לא הגיע לפה סתם... כל אחד הגיע פה קוויטל כבד... כל אחד וצרות הפרט שלו... ר' יועזר מקשיב ודומע ומשתתף עם כל יהודי בצרתו... ולוקח את הקוויטל אישית ללב שלו... מבטיח... אל תדאג... אני אתפלל עליך במיוחד בתפילת נעילה בבית המקדש... יש כאן יהודי אחד שצריך ישועה למעלה מדרך הטבע... אז ר' יועזר הבטיח לו שהוא יעשה מאמץ מיוחד והוא יסמוך את השם שלו לכהן גדול... ויש כאן משפחה שיש להם כמה בנות מבוגרות בשידוכים... ר' יועזר הבטיח שהוא יתפלל עליהם בתוך לשכת הגזית בעלות השחר בשעת אמירת עשרת הדיברות...

והגיע היום... ור' יועזר יוצא מהכפר שלנו... הוא יוצא עם שק כבד כבד... גם ההליכה שלו איטית... ניכר עליו שהימים האחרונים התישו אותו מאוד... לשמוע כ"כ הרבה צרות של יהודים... ולסחוב את הכל לירושלים... לפני שר' יועזר יצא מבית המדרש ישבו ועשו לחיים... ור' יועזר החזיק את השק ואמר לציבור בדמעות: תתפללו עלי שאני אחזור לפה בלי השק הזה... שאני אצליח לפעול בבית המקדש וכולם יראו ישועות...

ר' יועזר הגיע לבית המקדש ביום חמישי!!! המעמד שלו מתחיל בפועל ביום ראשון... מיום ראשון ואילך אין לו זמן להתפלל על צרות הפרט... כי מיום ראשון ואילך הוא נהיה נציג של כל כלל ישראל!!! הוא מוסר את עצמו לציבור יפה יפה... הוא מתפלל על כלל ישראל שה' ישמור אותם... אבל עכשיו... מיום חמישי עד שבת הוא פנוי להתפלל עליו... ור' יועזר עומד עם הקוויטלאך ומתפלל ובוכה... ובוכה... הוא בוכה על יענקי של האלמנה שולה שכבר חודש ימים חסר לו אהבת תורה... הוא בוכה על כל מעוכבי הזיווגים... והוא גם זוכר להעתיך על הפרות של זונדל... ואנחנו פה... מהכפר שלנו מתפללים שתתקבל תפילתו ברחמים וברצון...

האם קריעת ים סוף קשה כמו.. כמו קריעת ים סוף??

השעה 11.45 בלילה... התאריך כ"א בניסן... כבר עשר דקות שחצקל ואשתו והילדים מהלכים בפה פנור בתנתון הים ביבשה... ו... והם לא מצליחים להוציא הגה... איזה ניסים... איזה גילוי שכינה... תראו מה שהקב"ה עשה לנו... קרעו!!!!!! קרע לנו את הים... תראה איזה גלים אדוודיים משני הצדדים... ואת כל זה הקב"ה פינה במיוחד בשבילנו... איזה עוצמה... ראתה שפחה על הים... וכ"ש חצקל... חצקל אומר לאשתו... תראי... הנה... הנה הקב"ה... זה קלי ואנווה... אנחנו רואים אותו בעיניים!!!! כזה שידוד טבע... הנה... הנה טאטע זיסער...

עברה עוד רבע שעה... וחצקל עדיין מאובן מהעוצמה הבלתי נתפסת של גבורות ה' שהקב"ה מתגלה אלינו כאן כזקן מלא רחמים...

עברה חצי שעה!!!! חצי שעה שאנחנו כבר מהלכים בתוך הים בחרבה...

ולפתע!!!! קרה משהו מאוד מאוד מפתיד!!!! תנחש מה קרה???

לא... תרגע... לא קרה כלום... שום דבר חדש לא קרה... נו... אז מה בכל זאת קרה?? פתאום חצקל **תפס את עצמו!!!!!!** רגע... רגע... מה קורה פה?? אנחנו נמצאים בתוך תוך הים!!!! ויש פה גלים אדירים מכל הכיוונים... חצקל פתאום קלט!!!! הוא פשוט קלט!!!! איפה הוא נמצא והוא נרעד עד עמקי נשמתו... גיטל... אני לחוץ... מה יש???

תקשיבי... אולי את לא קולטת... אבל אנחנו נמצאים בלב ים!!!! אנחנו נמצאים עמוק עמוק בתוך ים... תראי איזה גלים אדירים...

נו... אומרת גיטל... מה הבעיה?? בשביל זה יש את הרבש"ע שהוא פה... אוהו פה... הנה הוא... אנחנו רואים אותו... ותראה איך שהוא קורע לנו את הים... נכון גיטל... אני יודע שהוא קרע לנו את הים... אני יודע מה היה... **אבל יש לך מושג מה יהיה בעוד דקה???**

תביני... אנחנו בתנתון הים... בלב ים... אז נכון שעד עכשיו היה קריעת ים סוף והי גיוואלדיג... אבל מי ערב לי מה יהיה בעוד שניה?? תראי את הגל האדיר הזה שעומד פה מולנו... הוא כל רגע יכול לבא עלינו ולשטוף אותנו... אף אחד לא התחייב לי שהקב"ה יחכה לי עד שאני אצא מהמים... אבל גיטל טוענת בתוקף... חצקל... שתהיה לי בריא... הקב"ה מראה לך שהוא פה!!!! בשלושת רבעי שעה האחרונים הוא מחבק אותך ומראה לך שהוא איתך... לגמרי לגמרי... הוא אפילו קרע לנו קריעה פרטית... רק למשפחה שלנו... אנחנו מהלכים פה בתוך קריעת ים סוף אישית!!!! הקב"ה דאג לפרטיות שלנו... הוא רצה שיהיה לנו מפגש אישי עם ההשגחה פרטית שלו... ונכון לשעה האחרונה אתה מסכים איתי שאתה רואה את הקב"ה בעיניים... ופתאום... פתאום הוא יעלם?? חצקל חושב על דברי אשתו... כן... את צודקת... אני סתם טיפוס חרדתי... אם עד עכשיו הקב"ה הראה לנו שהוא איתנו... אז הוא לא פתאום יעלם... חצקל קלט... הפנים... קיבל... ונרגע... הוא כבר לא מפחד שעוד רגע המים שוטפים אותו... וחצקל ממשיך להלך עם כל המשפחה והם ממשיכים לראות את גבורות ה'... כאלו עוצמות... גלים בגובה של ממדלי עזריאלי שעומדים כאבן... איזה גילוי כבוד ה'...

אחרי שעתיים... לפתע שוב!!!! חצקל פתאום שוב התעשת... רגע... רגע... אבאלע... גלים כ"כ גבוהים... יש לי פחד גבוהים... גיטל... מה יהיה?? מה... מה יהיה פה?? תקשיבי... אנחנו כבר שלוש שעות הולכים כאן בתוך המים ואי אפשר לדעת איפה זה יגמר?? גיטל... תראי את הגל האדיר הזה... נכון שכבר שלוש שעות הקב"ה בולם אותו והוא לא מתקרב אלי... אבל מה יקרה בעוד שניה?? מי ערב לי שעוד דקה זה לא מכסה אותי?? ושוב גיטל מרגיעה... וכך במשך לילה שלם... חצקל וגיטל הם השישיות מהלכים בתוך הים ביבשה... והם כל הזמן רואים גבורות ה'... בצורה הכי מוחשית והכי ברורה... אבל כל חצי שעה במוצע חצקל פתאום נכנס שוב לחרדה... רגע... מה יהיה?? אני יודע מה היה... אבל מה יהיה?? תבין את חצקל... הוא גבר!!!! הוא אחראי... הוא אדם שקול ופרקטי!!! הוא מסתכל עם הפנים קדימה... ולכן הוא דואג... נכון שעד עכשיו היו ניסים ונפלאות... אבל מה הלאה?? הרי צריך לנקוט במשנה זהירות... וככה כל חצי שעה חצקל ואשתו מתדיינים... חצקל פורש לפני אשתו את הפחד **מהעתיד**... ואילו גיטל מזכירה לו את **העבר**... שעד הנה עזרונו ה'... היא בהחלט מרגיעה אותו... אבל זה מחזיר מעמד עד הפעם הבאה... **ושניהם!!!! חצקל וגיטל**... שניהם יוצאים מהים... שניהם אומרים שירה ברוח הקודש... חצקל עם משה רבינו... וגיטל עם התופים של מרים... יש לציין שחצקל מודה בפה מלא ש-אחד אפס לטובת גיטל... היא צדקה... לא הייתי צריך לדאוג מהעתיד... **אבל מה אתה חושב... שסיימו??** הסיפור הזה ממשיך עד עצם היום הזה!!!! במשך כל ארבעים שנה במדבר... חצקל מקבל מן... כולו מתפעל מהניסים הגלויים איך הקב"ה שולח לנו אוכל מהשמים... אבל אחת לכמה ימים הוא פתאום נלחץ... הוא מגיע הבייתה דואג... מה קרה?? מה יהיה מחר...?? מי יודע... אם חלילה מחר הקב"ה לא שולח מן... איך... אנחנו מגממורים... אנחנו במדבר... ושוב גיטל נוזפת... בעלי היקר: עד הנה עזרונו רחמיך... אתמול הקב"ה שלח מן... שלושם הוא שלח מן... אז למה שמחר הוא פתאום יזרוק אותך לכלבים...?? לפעמים התשובה הזו מספקת את חצקל... הוא שומע את זה ונרגע... אבל לפעמים זה לא מספיק... ואז גיטל מוציאה לו את הקלף מקריעת ים סוף... אתה זוכר את הויכוח שלנו לאורך כל הדרך בקריעת ים סוף... שאתה היית עסוק **בדאגת העתיד**... ואני הייתי עסוקה בלהראות לך את העד הנה עזרונו רחמיך... ומי יצא אחר???? אני או אתה?? אמרת שיהיה או לא אמרת שיהיה?? מול הקלף הזה אין לחצקל מה לומר... זה מרגיע אותו סופית... בשלב מסוים חצקל וגיטל החליטו ביחד שהם כל יום אומרים שירת הים בשביל להזכיר לעצמם את האמת הזו... שאין מה לדאוג דאגת המחור... ומה אתה חושב?? עד עצם היום הזה חצקל וגיטל חיים פה בינינו... וחצקל עדיין לא רגוע...

--- זה בדיוק הרעיון של קריעת ים סוף!!!! אם תשים לב:

ביהדות המושג ששמו קריעת ים סוף מסמל שני סוגים שונים של מסרים:

מצד אחד קריעת ים סוף מסמל **את הניסים הכי הכי גדולים!!!!**

ומאידך קריעת ים סוף מסמל **את הקושי הגדול ביותר!!!!**

כשרוצים לומר על זיווג שהוא קשה... מה אומרים?? שהוא קשה כמו קריעת ים סוף... וקשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף... זאת אומרת: קריעת ים סוף מסמל קושי... ומאידך: קריעת ים סוף זה הסמל והדוגמא של פסגת האמונה והבטחון... נו... איך זה הולך ביחד?? תחליטי: קריעת ים סוף זה משהו קשה... או משהו שכל כולו אמונה בה' וביחודו?? **התשובה היא: תלוי!!!! ביחס לעבר!!! או ביחס לעתיד!!!!** כל מי שצעד בתוך הים בחרבה... במבט לשעתיים האחרונות שאנחנו כבר נמצאים

בתוך הים ביבשה... איזה ניסים ונפלאות... בייחס לחמשה קילומטר שכבר הספקנו ללכת בתוך הים... איזה אמונה... איזה השגחה פרטית... **אבל בייחס לעתיד???** בייחס לעוד חמש קילומטר שאנחנו עוד צריכים ללכת כאן?? או אוי... מה יהיה?? קשה... קשה לי ללכת כאן... אני מפחד כל רגע... זה גלים מידי מידי גבוהים... אין לי מושג מה יהיה בעוד שניה... ---

זו מפת החיים שלנו לאורך כל החיים!!!!

בכל שלב בחיים אנחנו מוצאים את עצמנו בתוך קריעת ים סוף... כשמצד אחד **מאחורינו** עד כה כולנו מודים בפה מלא שאילו פינו מלא שירה כים... אין אנחנו מספיקים להודות... מאחורינו המון המון השגחה פרטית עד כה בחיים... אבל **לפנינו** המון המון דאגות... אוי... מה יהיה מחר... מי ערב לי שמחר המים פתאום לא מכסים אותי??

במבט לאחור!!!! החיים שלנו הם **ניסים ונפלאות** כמו קריעת ים סוף...

אבל **במבט קדימה**... החיים שלנו והמזונות שלנו **קשים** כקריעת ים סוף...

זה הסטטוס הקבוע שלנו!!! כל אחד מאיתנו נמצא באמצע הדרך!!!!

יש **אחורה** ויש **קדימה**! אחורה... כל יהודי בגיל העמידה שקצת מכיר את החיים וקצת מודע למשמעות החיים מודה בפה מלא שראיתי השגחה פרטית וניסים גלויים בחיים... אבל קדימה?? או אוי... מה יהיה... מה יהיה... קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף... **זו המפה שלנו!!!!** לכן קריעת ים סוף זה כזה מעמד מהותי שיעצב את העם היהודי, כי קריעת ים סוף זה לא נס נקודתי... אלא זה מפת החיים שלנו לאורך כל החיים... בקריעת ים סוף היו המון המון ניסים!!! אבל במקביל היו שם גם המון מתחים!!! ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזז... אבל היא נשארה שפחה... בייחס לרגע שאחרי... כן... ראיתי עד כה ניסים... אבל מה יהיה הלאה?? אני רוצה ש'בן בטחון...

חצקל וגיטל המדוברים... זה שתי קולות שבוקעים מתוכנו כל החיים!!!!

מצד אחד יש את החצקל שדואג **דאגת המחור**... ויש את גיטל שמזכירה לו... מה היה עד עכשיו?? עד הנה עזרונו... ואל תטשנו ה' אלוקינו... בשביל זה אנחנו אומרים כל יום את שירת הים!! כדי לחדד לעצמנו:

כשאתה שואל מה יהיה?? התשובה היא: תסתכל מה היה!!!!

כשאתה שואל מה יהיה מחר?? תענה לעצמך מיניה וביה: מה היה אתמול?? אתמול הקב"ה עזר לך...? ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו...? **אז הוא יתברך גם אל יחסר לנו מזון לעולם ועד**...

וכידוע... זה לא קל!!!! משום מה בדרך כלל דאגת המחור חזקה יותר... היא מטרידה אותנו מאוד מאוד!!! והיא כ"כ מטרידה שבדרך כלל מה שהיה אתמול **לא מצליח** להרגיע אותנו... זה שעד הנה עזרונו רחמיך... ע"פ רוב זה לא מצליח להשקיש אותנו מפני דאגת העתיד... **ולמה???** נו... למה?? כנראה... כנראה... כנראה שאנחנו לא מספיק אומרים שירת הים **על אתמול**... על כל הטובות שהקב"ה עשה איתנו עד היום... אנחנו לא מספיק מתבוננים בזה... לא מספיק מודים לה'... לא מספיק קולטים עד כמה שזה לא מובן מאליו... וכשלא משקיעים בשבח והודאה **על העבר**... אז ממילא אין גם מה שירגיע את **דאגת העתיד** **המחור**... ---

אבל!!!! כאן צריך להסתייג ולומר: עד עכשיו דיברנו על חצקל וגיטל שכבר נמצא **בתוך** קריעת ים סוף... וחצקל דואג מה יהיה בעתיד של החמש דקות הבאות... וגיטל מרגיעה אותו מהחמש דקות האחרונות...

אבל מה תגיד לבערל?? בערל נמצא עדיין **לפני** קריעת ים סוף?? הוא עומד על שפת הים... והים עדיין לא נקרע... פה גיטל לא יכולה להרגיע אותו שתסתכל אחורה... שהנה... עד עכשיו הים נקרע בניסים גלויים... אז גם הלאה זה יהיה... **לא!!! כעת אנחנו נמצאים עוד לפני הכל!!!** אין מה להרגיע אותי... נו... אז ומאיפה יהיה לי תעצומות נפש??

כאן צריך לקפוז!!!! לקפוז לתוך הים!!!!

יש כמה פעמים בודדות בחיים שנדרש מבן אדם אמונה ברמה מאוד מאוד גבוהה... שזה פשוט לקפוז לתוך המים... וכשהקב"ה נותן כזה ניסיון אז על כרחך שהקב"ה גם נותן את תעצומות הנפש לעמוד בזה... **אבל!!!** חשוב לדעת שבמשך החיים בדרך כלל אין כאלו ניסיונות... גם מי שנמצא כעת בכזה ניסיון... תדע לך שבהמשך החיים הניסיון יהיה הרבה יותר קל... בחורים בדרך כלל נמצאים בניסיון לקפוז לתוך הים... לבחורים אין הרבה ניסיון בחיים... אצלם כל המושג של אמונה ובטחון הוא נטו תיאוריה... ותכלס... כשאני אומר לבחור: אל תדאג... תעשה מה שצריך... אתה תלך עם האמת שלך... אתה נתת קשרים עם אותם חברים רעים... ומה יהיה?? תאמין בה'!! תקפוז לים סוף!!! אין לי קלף להראות לו... אין לו מספיק ניסיון באמונה ובטחון שאני יכול להגיד לו שתסתכל אחורה ועד הנה עזרונו... מה אפשר לעשות... הוא עדיין לא נכנס לקריעת ים סוף... הוא עדיין לא התחנת... הוא יכול במקרה הטוב לקרא את החוברת הנפלאה "באר הפרשה" ששם יש הרבה חיזוקים ומעשים על השגחה פרטית וזה יתן לו כח... אבל בסופו של דבר הוא יצטרך להיות נחשון בן עמינדב **ולקפוז למים**... להאמין בה' ולא לחשוב יותר מידי... אבל!!!! חכה חכה בחור יקר... תשקצת תיכנס לחיים... כששקצת תקלוט שהחיים קצת יותר מורכבים ממה שחשבת... (רוב הבחורים עסוקים בלדרוש ססף בשידוכים... מה חוה חוה... הם חושבים שהדאגה היחידה זה ססף... לך... לך תסביר להם... שססף זה הכי זול... יש בעיות קצת... קצת הרבה יותר גדולות שיש להם מה לבדוק כשינגשים לחיים... אני לא אגלה לכם... אני לא אתן לכם חומר לעוד בררנות בשידוכים...) כשאתה תכנס לתוך ים סוף... ואתה תיחשף במו עיניך לקריעת ים סוף היומית, והשבועית, והחודשית, איך אתה גומר את החודש למרות הקשיים, ואיך במבט של שנתיים שלוש לאחור אתה רואה איך הקב"ה מושך בחוטים ומוביל אותך למקומות הבדיוק מתאימים בשבילך... פה כבר האמונה נהיית הרבה פחות מופשטת... זה כבר לא תיאוריה כמו שחשבת... אתה כבר מסוגל להאמין בה'... אתה כבר מסוגל להתעלות מעל ה"קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף... "קפוז!!!!!!

שבת יג' שבט התשע"ט

הדלקת נרות	צאת השבת	16:45	17:37	18:11
י-ם	ת"א	16:42	17:34	18:06
חיפה	ב"ש	16:42	17:34	18:06
		16:45	17:37	18:10

כל הזכויות שמורות

פרשת בשלח

המאור שבתורה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעל דהאן ב" 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל
לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

הבריאה נועדה להשפעות של כל יחיד ויחיד ואל לאדם לזלזל בך

לומר שלום גם למי אינו משיב שלום שח זקן אחד שיחי' שבהיותו צעיר, היה אחד כזה שהתקשה להשיב שלום לכל אחד ואף שרבנו **בן ציון אבא שאול** זצ"ל קדמו לשלום לא היה משיב לו שלום, ובלא טעם! ורבנו יום היה אומר לו שלום, וכשנשאל רבנו, אדם זה שאתה אומר לו שלום **אינו משיב** לך שלום, מדוע אתה רודף לומר לו שלום?
לא ענה תשובה, סתם ולא פירש והמשיך באמירת שלום, עד שביום מן הימים אחר חודשים ארוכים מאוד, נשבר, **והיה לאוהבו** של רבנו זצ"ל.

כל הרודף אחר העולם הזה, רודף להשיג דבר שאינו נמצא כלל

בהקדמת אגלי טל כתב "עיקר מצוות לימוד התורה להיות שש ושמה ומתענג בלימודו" וכבר קדמו אחד מהראשונים "עיקר הצווי הוא כדי ליצר האמת ולהתענג וליהנות במדע לשמח לבבו ושיכלו וכו'
שעיקר מצוותו היא ההנאה ותענוג כמה שהסיג והבין בלימודו"
כבר כתב באור החיים "ואין טוב אלא **תורה** שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות וערבות טוב תורה היו משתגעין ומתלהטין אחריה ולא יחשב בעיניהם מלא העולם כסף וזהב למאומה".

נשמת האדם אינה סובלת מצב של העדר, של ויקנות.

באו לספר לגאון רבי יהודה **צדקה** זצ"ל כי מישוהו מדבר בו סרה.
השיב הרב: "מחול לו, גם על מה שדבר עלי בעבר גם על מה שידבר עלי מכאן והלאה,
הגני מחול לו כבר מעכשיו..." ולא התעניין כלל מי הוא המדבר ומה היו דבריו...

מצא דרך לענות לאחרים - זה יוסיף משמעות לחייו

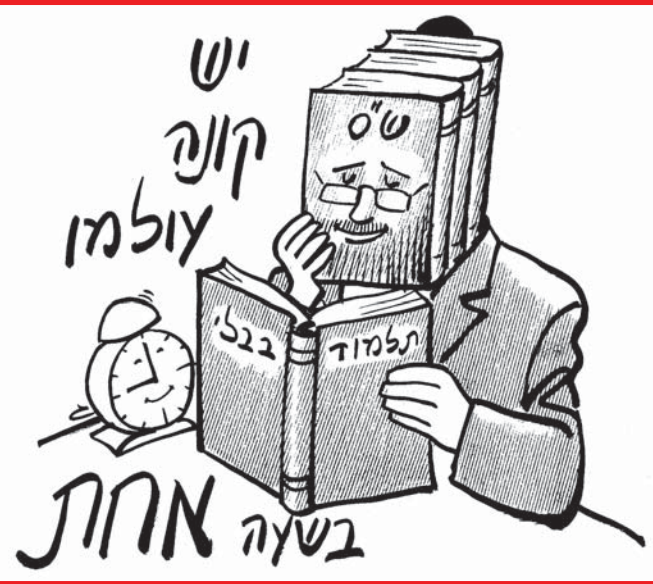
על הפני יהושע זצ"ל מסופר שמחמת דבוקתו בתורה לא הרגיש בנעשה סביבו ותעיד עובדה הבאה ביום חורף היה **קור חזק** שלא באו התלמידים לשיעור, ישב הפנ"י מעוטר בטלית ובתפילין מהתפילה ולמד
בחצות היום כשזרחה מעט השמש והוחם מעט הקור בוא תלמידיו לביהכ"ס ומצאוהו מעוטר ויושב כפוף על הספר בעומק העין "**חוקטו מודבק בקרח** אל השולחן" וישאל אותם למה לא באו וסיפרו לו מהקור הנורא בראותו **שוקטו נידבק בקרח** אמר "שמע מינה שהקור גדול - ולא הרגיש בזה עד עתה".

אם זכית לקום בבוקר ועלמת מתנה הכי גדולה בעולם, השאר זה "בנוס"

יהיה מה שיהיה חייבים לעשות זאת - שדרך ההתגדלות היא בעקשנות

בגדי שבת של אדמו"ר **הבבא סאלי** זצ"ל היו כולם לבנים, מכף רגל ועד ראש, שלא כבגדי החול שלו, שהעליונים שבהם, היו בדרך כלל שחורים ואפורים. האדמו"ר הקפיד על לבוש, שיהיה כמו בזמן אבותינו, והיו לו שמונה עשרה בגדים, כמו שמוזכר בגמרא בשבת, פרק כל כתיבי דף ק"כ ע"ה. רבי יוסי מפרט שם את **שמונה עשר הבגדים**, שנהגו ללבוש, שכללו את האיציטלא דרבנן, מחשיא, קמיוזא, חגורות וסודר לכסות את הראש, וכו',

האדמו"ר הקפיד תמיד על בגדיו שלא **תשתנה צורתם**, גם בעלותו ארצה, מקום בו סגנון הלבוש היה שונה לחלוטין.

עשיר מופלג ירד מנכסיו והתרוששו. לא יצאו ימים אחדים עד שכל ידידיו הפנו לו עורף והשאירוהו בודד לנפשו. נאנח ואמר במר ליבו: **מכאן ראיא** למאן דאמר: "איוב לא היה ולא נברא אלא משל היה".
כי איך יתכן במציאות, שאדם אשר ירד מנכסיו ואיבד את כל רכושו, **עדיין נשאר** לו שלושה אוהבים...

עסק התורה היתה לחם חוקו בשביל רבי **מאיר גראסמן** זצ"ל הוא היה לומד הרבה בכל יום. ואף הלך לישון בלילה עם גמרא ביד. הוא היה קדוש וטהור.
באנגליה ראיתי- סיפר מקורבו- כי הוא **לא נשכח בלילה במיטה** כלל, אלא יושב עם גמרא שרוע למחצה ולומד עד שהוא נרדם, עם הגרסל והכובע העליון.

נקודה לפהשפה

מישהו סיפר לכם כבר שמעבודה אף אחד עדיין לא התעשר? היה היה פעם **חייט** שנהג לעבוד מבית לבית ולקבל עליו עבודות תפירה למינהם לרוע מזלו היו לו רגלים מכוערות כף רגל שטוחה ועקומה וקרסוליים גדולים ועבים. ומכריו נהגו לקרוא לו בכינוי גלגלני "מיסטר עב-קרסול" באותם הימים כאשר היה מגיע בעל המקצוע לבית מסוים נהוג היה לאסוף את כל השכנים והשכנות שיביאו לשם את כל התיקונים והעבודות שרצו שייבצע. וככה היה יושב שם כל היום ועובד. כאשר כל אלו שבאו למסור לו עבודה יושבים יחד איתו בבית המארח. וממתנינים לקבל את חפצייהם המתוקנים. באחד מימי העבודה הארוכים הללו. כאשר ישב החייט אל שולחן העבודה ותפר זוג מכנסיים, **מתח את רגלו האחת** ושלח אותה קדימה. גופו כמעט התאבן מיישיבה ארוכה כל כך. והוא חש כי עליו לשנות את התנוחה. כשנתגלתה כף רגלו המכוערת.
פרצו כל הנוכחים בחדר בצחוק ולכל אחד מהם היה מה להעיר על צורתה. **החייט, נעלב למדי**. אמר להם: "אל תצחקו כל כך, כי בטחו שבחדר הזה יש כף רגל מכוערת אף יותר מזו!" כל האנשים החלו לבדוק זה את רגליו של זה וזו את רגליה של זו, ולא נראה היה להם שום מראה חריג אצל אף אחד מהם. "לא יתכן!" אמרה לו המארחת. "לא יכול להיות כף רגל מכוערת יותר מזו. זה המראה המחריד ביותר של כף רגל שראיתי בימי חיילי!" והחייט התעקש: "יתכן ועוד איך!"
אני מוכן להתערב עם מי שרוצה שיש כאן, בחדר הזה, כף רגל מכוערת מזו, מי מוכן להתערב?" הסתבר שכולם היו מוכנים להתערב, כל כך בטוחים היו שלא קיימת כף רגל מכוערת מזו, ברור היה להם שינצחו בהתערבות, כל אחד מהנוכחים שם את מיטב כספו, שהצטברה ערימה מכובדת של כסף במרכז החדר משך החייט **את רגלו השנייה** מתחת לשולחן והציגה לראווה בפני כל הנוכחים. כולם נדהמו לראות שרגלו השנייה הייתה מגעילה עוד יותר מהראשונה ונאלצו להודות כי אכן הוא צדק והם הפסידו בהתערבות. החייט סיים את עבודתו גרף את כל כספי ההתערבות והלך לו לדרכו שהוא חושב בשמחה שהנה סוף סוף יצא לו גם משהוא טוב מרגליו המכוערות.
אדם נמצא בכל מיני מצבים בחיים. החכמה להפוך **כל דבר ליתרון** ולהתקדם קדימה (העורך)

הכמינו ז"ל אמרו: "שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא". כלומר, השבת מביאה רפואה. זהו שרמזו הכתוב: "רק שבתו ייתן ורפא ירפא" – על-ידי שמירת שבת מגיעים ל"רפא ירפא" – באה רפואה לעולם. שני סוגים יש במחלות – יש **מחלות טבעיות**, הבאות כדרך מנהגו של עולם, ויש **מחלות על-טבעיות**, שאינן ממנהגו של עולם.

על הסוג השני נאמר (שמות טו, כו): "כל המחלה... לא אשים עליך" – הקב"ה מבטיח שמלכתחילה לא יביא עלינו את המחלות העל-טבעיות האלו. ואילו על הסוג הראשון נאמר: "החסירותי מחלה מקרבך". המחלות עלולות לבוא, אבל הקב"ה מבטיח שיסירן מאיתנו.

"כל המחלה אשר שמתי לא אשים עליך, כי אני ה' רופאך".

הישועה הבאה ממתי ה' יתברך היא נצחית, מה-שאינ-כן ישועה הבאה על-ידי שליח. הקב"ה מודיע, שהואיל ו"אני ה' רופאך", הרפואה היא נצחית.

סולטן מצרים אמר לרמב"ם, רופא: כל ימי הנני בבריאות טובה, ולא ניתנה לי ההזדמנות לבחון את יכולתך ברפואה.

השיבו הרמב"ם: גדולתו של רופא **במניעת המחלה** היא יותר מברפואתה. כפי שנאמר אצל גדולי הרופאים, הקב"ה – "כל המחלה אשר שמתני במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך".

חומר דין שמים הוא נורא מאוד, שמחשב כל הסיבות הנולדות ע"י פעולת האדם

דכינא שפעם התבטא **החזו"א** ואמר-כמדומה בשם **הגר"ח מוולאדין** זצ"ל-שיתכן וגם הוא היה יכול לכתוב כאלה תשובות כמו הגרע"א אולם זולת ג' תיבות אותם כתב לפעמים הגרע"א בתשובותיו "מכתבו קבלתי היום" [או אתמול]. ומיד נתיישב לכתוב תשובה גאונית וערוכה כזו עוד בו ביום. זאת קצרה מהשגתי.

והוסיף החזו"א, **שהגרע"א** זכה לסייעתא דשמיא גדולה כזו משום גודל ענוותנותו ומידותיו הנאצלות.

ללא העבודה והעמידה על יסוד זה ש"אין עוד מלבדו" קשה להגיע לאמונה

מבקש הכל פעם, לאחר ההבדלה, אמר הרה"ק רבי **פנחס מקוריץ** זיע"א: "יהי רצון שתשוב העוורת?" השתאו התלמידים ולא הבינו מה כוונת הרבי. השבו, כי אולי סתרי תורה אמר כאן. שאל אחד התלמידים את הרבי בעצמו והשיב להם: "פשוטו כמשמעו, הרבנית נפלה למשכב **והעוורת עזבה**, ואין מי שישק את התנור בית. וכשם שילד מבקש מאביו הכול-גם, אגורה לקניית כעך, אף אני מבקש מד'..."

פעם ראה **הבעש"ט** הקדוש זיע"א כי גזרה קשה נגזרה על אחת מהעיריות היהודיות, גזרת כליה. נסה לבטל את הגזרה ונוכח לדעת בעולמות העליונים, שאין שום דרך לבטלה. בהיכל אחד שבעולם העליון ראה אור גדול ושאל לפרש הדבר.

ענו לו, וזהו **היכלו של יהודי כפרי**, המסיים בכל יום חמש פעמים את כל ספר התהלים. נסע הבעש"ט הקדוש אל הכפרי ושאלו: "האם תהיה מוכן לתת את כל העולם הבא שלך כדי להציל את היהודים מגזרה קשה?" השיב היהודי: "אם יש לי עוה"ב, אני מוסרו בלב שלם", ונתבטלה הגזרה.

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

"יזיהו בשלח פרעה את העם"

אמרים רבותינו: "דבר זה מסורת בידינו מאנשי נכסת הגדולה: כל מקום שנאמר "יזיהו" אינו אלא לשון עזר. וכל מקום שנאמר "יזיהו" הוא לשון שמחה". (מגילה י). אם כן, יש להבין אז מדוע נאמר בתחילת הפרשה "יזיהו", שהוא לשון עזר? אדרבה, פה היה צריך לומר "יזיהו" שהוא לשון של שמחה? הרי עם ישראל שהיו עבדים בארץ מצרים, השתחררו מהעבדות ויצאו לחרות, ויש כאן שמחה גדולה, אז מדוע כאן נאמר לשון עזר "יזיהו בשלח פרעה את העם"? יש מנארים: שהעזר הזה היה לפרעה ולא לישראל, "יזיהו בשלח פרעה את העם", לפרעה עצמו היה העזר ששלח את בני ישראל, הוא עזק את ה"יזיהו" וי... הלא פרעה לא הכיר את עוצמתם של בני ישראל בהיותם בארצו, הוא נתן להם לעשות דברים פשוטים ופשוטים ולא העריך את השכל היהודי, את הכישרים של האומה היהודית. הוא שם אותם כעבדים פשוטים נרעעים לבנות את פיתום ורעמסס ולהרוס אותם יום יום. זו היתה עבודת עם ישראל בארץ מצרים.

רבנו הזקן בעל החניא אמר לאחד מחסידיו, שעמד לקבל עליו משרת רבנות: עליך להשגיח ולהורות בכל הדינים וההנהגות שבארבעת חלקי השולחן-ערוך, בכל מקצועות החיים של אנשי הקהילה. וזכות הקהילה וחסאיה, במידות טובות ורעות, ובהנהגות טובות ורעות - הכול תולים ברב העיר. עליו יביטו בשבע עיניים וממנו ילמדו להיטיב או להרע.

בחירת האדם אינה תלויה כלל במצב שבו הוא נמצא

כל העלונים: hamaor.net
המאור שבתורה - ואבות ובנים

בית בירושלים

הרה"ק בעל ה"ישועה משה" זיע"א לא הסיה את דעתו מן הגאולה **השלימה** אפילו לרגע אחד. בכל פעם, כשהיה שומע רעש מן החוץ, היה שואל: נו, האם משיח בא?"

פעם בא אליו אחד מחסידיו והציע לו לרכוש בית. **ונתכרמו פניו** של הרבי מרוב צער והשיב לו: "וכי מדוע עלי לקנות בית בארץ נכר, הרי עוד מעט **יבוא המשיח** ואז אקנה לי בית בירושלים עיר המודש!"

לא ליצור איזה דבר שיש ממנו הנאה, אפילו לאומה המוערת. אך כאשר ישראל יצאו מארץ מצרים, אז הכיר פרעה מה היתה גדולתה של האומה היהודית הזאת. איזה עם בעל כישרים, איזה עם בעל עוצמה, איזה עם בעל אחדות. "חבל שלא ניעלתי אותם כשהיו פה בארץ מצרים". אז "יזיהו בשלח פרעה את העם", היה צער גדול לפרעה, כששלח את עם ישראל, אז העזר הוא של פרעה. עיניים להם ולא יראו!...

אבל ישנו ביאור יותר עמוק, "יזיהו בשלח פרעה את העם", מה כוונת הפסוק? העזר הוא שיש מעם ישראל החושבים: "מי שלח אותנו?" "פרעה, פרעה גירש אותנו", וכמו שנאמר: "קומו צאו מתוך עמי גם אתם... ותחזקו מצרים לשלחם כי אמרו כולנו מתיים", אז לכאורה המחשבה היא: מי הוציא את בני ישראל מארץ מצרים?

הוא אומר, פרעה... הוא גירש אותם מארץ מצרים...וזהו ביאור הפסוק: "יזיהו בשלח פרעה את העם" – שהעם חושבים שפרעה הוציא אותם... ולא מסתכלים ולא מתבוננים שיצאתם מארץ מצרים היתה על ידי רצון השם יתברך, ולא על ידי רצונו של פרעה, ולכן "יזיהו" – לשון עזר:

עיוור הלך למגדת עתידות, והמגדת עתידות אמרה: "אני רואה, אני רואה". אז העיוור אמר לה: "**שויצרת**"... **אבא** מתכנת ובנו הולכים לטיול, לפתע שואל הבן: "אבא, מדוע השמש זורחת ממזרח ושוקעת במערב?" האב: "**אם זה עובד, אל תגיע!**"

אבא בא לבנו בערב החתונה ואומר לו: "מזל טוב בני, אני מבטיח שבעתיד תראה את היום הזה כיום המאושר בחיך". עונה הבן בפליאה: "אבל אני מתחתן רק מחר." משיב האב: "אני יודע, **לזה בדיק אני מתכוון!**"

כל חובת האדם בעולמו כדי להשיג את דרך האמת

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

כלב אחד החליט לטייל בעולם ונסע לספארי באפריקה. באחד מימי הטיול הוא הלך לאיבוד, ובדרך הוא ראה נמר שרץ לכיוונו כדי לטרוף אותו. הוא חשב מה לעשות, ראה לה האדמה עצמות, התיישב לידן עם הגב לנמר, תפס עצם כפה, ושהנמר התקרב אמר בקול: "זה היה נמר ממש טעים, מענין אם יש עוד כאלה נמרים טעימים באזור..." כששמע הנמר את הכלב, הוא עצר, הביט בו באימה וחשב לעצמו: "זה היה קרוב."

הכלב הזה כמעט אכל אותו, אחר כך הסתובב והלך משם בזחילה. הקוף שישב על העץ מעל וראה הכל, החליט שזו הזדמנות טובה שבבילו לתפוס יחסים טובים עם הנמר. הוא רדף אחרי הנמר וסיפר לו שהכלב עשה ממנו צחוק.

הנמר התעצבן ואמר לקוף: "שב על הגב שלי ובוא תראה איך אני עושה מהכלב הזה קציצות!!!" הכלב, שעוד לא הספיק להירגע, שוב ראה מרחוק את הנמר רץ לכיוונו עם הקוף על גבו. במקום לברוח, הכלב החליט שוב להתישב עם הגב כלפי תוקפיו. שניה לפני שהנמר הגיע אליו,

אמר הכלב בקול: "איפה הקוף העצלן הזה?! **נכר לפני חצי שעה ביקשתי ממנו שיביא עוד נמר!**"

בא חסיד לפני הרה"ק רבי **זנחם מנדל מרינוב** זיע"א ובקש שיתפלל עליו, שיתנהו הקב"ה את חנו לפני שר אחד, עד שיסכים להלוות לו כסף. השיב הרבי: "**לא אתפלל** שתקבל הלוואה מגוי, כי דבר זה הוא מן התוכחות שבתורה: 'הוא ילוד' אני יכול רק להתפלל **שלא תהיה** זקוק להלוואה כלל..."

בא יהודי אל הרה"ק רבי **ישראל מפאורטקוב** זיע"א בזעקה מרה: הפרופסור הורה כי על אשתו להנתח, ואם לא, לא תחיה יותר משלושה חדשים. אמר הרב: הרי איש לא הבטיח שאחיה שלוש ימים וכיצד מבטיח הרופא שלושה חודשים? התורה אמרה **ורפא ירפא** ואמרו חז"ל מלאך שניתנה רשות לרופא לרפאות. הרופא רשאי רק לרפא, אבל אין לו כל רשות לחרוץ דינים וליאש

האדם בכל עניונו הגשמיים הוא רק כשליח הממלא שליחותו

המשנה במסכת אבות (פרק ב' משנה א') מלמדת אותנו לחשב "הפסד מצווה כנגד שכרה, ושכר בירה כנגד הפסדה." מי שמבקש לעלות ולהתעלות, יחשב את המצוות ואת העבירות שלו יחסית לשכר שהוא יקבל עליהם, ולא יחסית למצוות ולעבירות **של חברו**.

רשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

לעילוי נשמות: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיאל בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נינמה בת עזיה, שולמית חיה בת אסתר, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יואל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אוריית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בוגנים, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה אלעזר בן רינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורח מורי הרב יורם אברגיל, הרב יהודה איר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סבג, אואסינה בת גוריה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי רחל רשל בת קלרה **מרון הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

טיב הקהילה

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבי"ד

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ רבי גמליאל הבהן רבינוביץ שליט"א

פר' בשלה

י"ג שבט תשע"ט

גליון 444

לפי אופק ירושלים

זמן הדלקת הנרות ומוצ"ש

הדה"נ 4:25

מוצ"ש 5:39

ר"ת 6:18

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוזק"ש א' 8:27

סוזק"ש ב' 9:11

סוז"ת א' 9:34

סוז"ת ב' 10:04

טיב הפרשה

בנתיבות האמונה

טובה, ואילו היו הללו מתבוננים בטובתם, הלוא היו מכירים תיכף בההשגחה העליונה המסבבת אותם מכל צד, ואיך שכל צעד שעשו בחייהם מלווה היתה בסייעתא דשמיא, ותיכף היו מתרצים ממצבם, מתוך אמונה שגם המעט החסר להם הינו לטובתם, אך מאחר שאין הם מתבוננים בכל זה רואים הם רק את המעט החסר להם, ומוצא היצר שביטה בלבם לפתותם שהינם שרויים בחושך והסתר, ובכך מבקש זה הכסיל להחליש את אמונתם ולהעבירם ע"י מהרצון העליון ר"ל.

כשהאדם רואה שהיצר מנסהו בכגון דא, ומגדיל את חסרונו עד לשמים, מיד מוטל עליו להתבונן בכל הקורות אותו מיום היותו עלי אדמות, האיך עברו עליו כל ימיו עד עצם היום בו הינו עומד כמנוסה, ואז יוכח כי שקר העיד בו היצר הזומם להחטיא, ואז יכיר שההשגחה העליונה אכן מראה לו פנים שוחקות, וכתוצאה מכך יבוא לידי הכרה שגם המעט החסר לו הינו בהשגחה ולטובה, ושוב לא ישית לדברי היצר המנסה להוכיחו שעליו המרות את פי הש"ת כדי למצוא פורקן לנפשו הדוויה.

ואין ברצונו לומר שקלה היא המלאכה להישמט מזימת היצר המגדל חסרונו וכאבו, הרי רואים אנו שיכולה היא להיות קשה מאד, ולא לחינם זכו דור יוצאי מצרים במתנה נפלאה של קריעת ים סוף בזכות אמונתם, הרי זוהי הוכחה שאפילו במצבם היתה האמונה משימה קשה, אך זוהי העבודה המוטלת עלינו לעת זואת, וכשם שבשעתם המשיך עליהם האמונה פדות ורווחה באופן פלאי, כמו כן ראוייה היא אמונתנו להמשיך גם עלינו טובה באופן מופלא שלא פיללנו עליה, וכל עוד שלא זכינו לחיות בישועתו מוטל עליו להחזיק מעמד מבלי להתפתות לעצת היצר המנסה לכבות להבת האמונה ולפתות אותנו לנסות כוחינו בדברים שאין רוח המקום נוחה מהם.

ואצטט לפניך את מאמרו של הרה"ק בעל התניא שכתב באגרתו הידועה 'להשכילך בינה' (אגרת הקודש יא) השייך לעניינינו, וז"ל: ... 'ויאמין שבאמת הוא [האדם] חי בהם [בכח החיות האלקי שבו] וכל צרכיו וכל ענייני משתלשלים באמת בפרטי פרטיותיהם שלא מסטרא אחרא, [כי אם מהחיות האלקי] כי מה' מצעדי גבר כווננו, ואין מילה בו' [כלומר שאפילו חיותו לדבר ניתן לו מהש"ת] ואם כן [בהכרח] הכל טוב בתכלית רק שאינו מושג, ובאמונה זו באמת נעשה הכל טוב גם בגלוי, שבאמונה זו שמאמין שהרע הנדמה בגלוי כל חיותו הוא מטוב העליון שהיא חכמתו יתברך שאינה מושגת והיא העדן שלמעלה מעוה"ב הרי באמונה זו נכלל ומתעלה באמת הרע המדומה בטוב העליון הגנוז עכ"ל.

הרי לנו מתוך דבריו שעצם האמונה היא המשיך לו את טובתו, והיא המגלה לו לבסוף כי גם מה שנראה היה לו מתחילה לרעה היתה לטובה. ועל כן כשרואה האדם כי צרתו לו צר מוטל עליו להתחזק באמונה ויזכה ע"י להמשיך טובה וברכה ולהכיר במחלת הש"ת עליו.

ויאמר ה' אל משה מה תצַעק אלי דבר אל בני

ישראל ויסעו: (יד, יט)

וברש"י: דבר אל בני ישראל ויסעו - אין להם אלא ליעט שאין הם עומד בפניהם, כדאי זכות אבותיהם וחס והאמונה שהאמינו כי ויצאו, לקרוע להם היס:

מלשונו של רש"י 'הם והאמונה שהאמינו כי ויצאו' למדים אנו כי עצם היציאה ממצרים היתה בגדר נסיון לישראל, ולולא האמונה שזכו בה בעודם במצרים לא היו מסכימים לזה, ועל אף שקשה להבין את הדברים, האיך שייך נסיון של אמונה בכהאי גוונא, אחר שסבלו מרורות מהמצרים, ובנוסף לכך ראו את גבורת הש"ת ונפלאותיו איך ששייד את המערכות לטובתם, בכל זאת רואים אנו את המציאות אשר לא יאומן איך שהיה בכח היצר להחשיך את עיני ישראל גם בזו השעה, וכפי שנאמר בריש פרשתנו (ג, יח) 'וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים' ופרש"י: 'אחד מחמשה יצאו וארבעה חלקים מתו בשלשת ימי אפילה' ע"כ, הרי שהיה הנסיון כל כך חזק עד שרק אחד מחמשה עמדו בו, ולאמיתו של דבר הרי מקרא מלא דיבר הכתוב (ירמיהו ב, ב) 'כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך וגו' לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה' ופרש"י: 'ומה הוא חסד נעוריך לכתך אחר שלוחי משה ואהרן, מארץ גושבת יצאתם למדבר ואין צדה לדרך כי האמתם בי' עכ"ל, הרי שהיה זה נסיון חזק עבורם, ושכרם הגדול מעיד על כך, שזכו בזכות אמונה זו לשכר עצום של קריאת ים סוף.

אלו הדברים מלמדים את האדם פרק בעבודת האמונה, הדנה מורגלים אנו בהבנה שנסיון האמונה אינה כי אם בזמני לחץ ודוחק ר"ל, כי בשעה שחיי האדם מתנהלים על מי מנוחות אין סיבה לרפיון האמונה, שהרי מי פתי שיכחיש שיש מנהיג לבירה, הלוא קבלנו כל זאת מאבותינו הקדושים דור אחר דור, וגם גלגלי מאורות הרקיע מעידים על כך! ורק בעת לחץ ודוחק אז מתגבר הרצון השלילי ובאמצעות הטבע מנסה היצר להחליש את האמונה, ואז מוטל על האדם לשנן את האמונה שהכל מאתו יתברך ושעליו לקבל את עולו ולישר את דרכיו מתוך ביטול גמור לרצונו, עד שיאיר הש"ת את עיניו וזוכה להכיר בישועתו. אך כאן רואים אנו שגם בעת אשר ההשגחה העליונה ניתנת למישמוש, ורואים ניסים ונפלאות בחוש, גם אז ניתן פתחון פה להיצר להמשיך חשכות בפיתוייו, ולנסות בכך את האדם, וכדי להנצל ממצודתו מוטל על האדם תמיד להתבונן באותות ההשגחה אשר היצר מנסה להסתירם.

לא אחת רואים אנו אנשים הולכים בקומה כפופה, ומראיהם רע, וסבור הרואה שחורב עליהם עולמם כפשוטו ממש, וכיוון שכן מצפים למוצא פיהם לדעת על מה כואבים הם את כאבם הגדול, ואחר שמתגלים הם את צערם אי אפשר שלא להתפלא על אנקתם על איזה פרט כל שהוא שחסר להם בו בשעה שמושפעים הם ברוב

טיב המערכת

ביזת הים מהי?

אתה צועד בדרכך לתפילה בביהכ"ס, והנה אתה רואה שלט ענק מעל פתח המרכול השכונתי: מבצע ענק 20 הרוכשים הראשונים יקבלו את כספם בחזרה! לרגע אתה נעצר המום, מבצע כזה לא היה מעולם ולא יחזור על עצמו שוב, אבל, אתה בדרך לתפילה, ואם תתעכב עכשיו כנראה שאתארז זמן תפילה, אבל מצד שני, זו הזדמנות פז שאי אפשר להחמיץ, מה עושים!?

האמת שאנחנו נתקלים בהתלבטות זו הרבה פעמים, בדרך כלל בכל מבצע יש את 'המילים הקטנות': 'המבצע לזמן מוגבל', או 'מוגבל לרוכשים הראשונים', ומסתיים בתאריך.. ובכן תמיד גורמים לנו להרגיש ולחשוב שאם לא נרוץ עכשיו ונתחוף אנתון עלולים להפסיד בגדול, ועוד נתחרט על כך הרבה.

גם פרעה רצה לשכנע את בני ישראל לחזור למצרים, אבל איך אפשר? אחרי כל מה שעברו שם מי רצה לחזור! אז פרעה הכריז על מבצע: מי שיחזור יקבל הרבה כסף וזהב ועושר גדול מאוד. כך מביא רש"י על המילים 'ויסע משה את ישראל - הסינו בעל כרחם, שעיתרו מצרים את סוסיהם בתכשיטי זהב וכסף ואבנים טובות, והיו ישראל מוצאין אותם בים, וגדולה היתה ביזת הים מבזית מצרים'. פרעה הראה לבני ישראל את הכסף והזהב שהיה על הסוסים ואמר להם, מי שיחזור למצרים יקבל את כל אלו, ומי שיתיר לחזור, בסוסים אלו נצא נגדו למלחמה, ובני ישראל סירבו לחזור, ומה היה הסוף? כולנו יודעים, המצריים טבעו ובני"ק יקבלו את כספם וזהבם, עד כדי כך שמרוב ביזה משה רבינו היה צריך להסיעם משם בעל כורחם.

אותו פרעה רודף אחריו גם היום, כל יום, ובכל יום הוא מצייע לנו 'מבצעים' חדשים, תחטוף מהר לפני שיגמר, והניסיון שלנו הוא להאמין שמה שמגיע לנו נקבל על גוש של זהב, וכמו שאנחנו מבינים שלא חוזרים למצרים בעד הבטחתו לכסף וזהב, כך גם לא מותרים על שום מצווה בעד שום מבצע, כי כשהולכים בדרך ד' לעולם לא מפסידים!

(עפ"י טיב התורה-בשלה)

זפני קבלת קהל בבית פורנו ורבנו שליט"א

אך ורק בתא קולי שמספרו

052-7168366

ניתן לשמוע את שיחותיו של פורנו ורבנו שליט"א בפספר מיוחד וישיב

לשיחות בלשון הקודש: 073-2951320
לשיחות באדיש: 073-2951321

טיב
ההודעות

תפילה על האתרוג בט"ו בשבט

כתב בספר הקדוש "בני יששכר" מאמרי חודש שבט (מאמר ב ס"ק ב), חל"ק: "ראש השנה לאילן. לא אמר 'לאילנות' כמו באינך, יש לרמז מה שקבלנו מרבותינו, להתפלל בט"ו בשבט על אתרוג כשר יפה ומהודר, שיזמין השם יתברך בעת המצטרך למצוה".

"כי הנה זה היום אשר עולה השרף באילנות (רש"י ר"ה יד: ד"ה הואיל), והוא כפי הזכות של כל אחד מישראל.

הנה מה טוב ומה נעים שיתפלל האדם ביום ההוא ראשית יסוד הצמיחה, שיזדמן לו השם יתברך לעת המצטרך את הפרי עץ הדר, והנה תפלתו תעשה פירות".

"וזהו שרמז התנא באומרו לשון יחיד 'לאילן', להורות על האילן המיוחד המבואר בתורה למצוה" עכ"ל"ק.

בנתיב דרכו בקודש פירשו כמו כן ברישא דמתניתין (שם): "באחד בתשרי ראש השנה לשנים, ולשמיטין, וליובלות, לנטיעה, ולירקות". הנה אף בכאן נקט התנא "נטיעה" בלשון יחיד, ושינה בה הלשון מכל שאר ראשי שנים, שכולם נאמרו בלשון רבים, מלכים רגלים, שנים שמיטין יובלות וירקות וכו'. ברם, גם באחד בתשרי עת רצון טוב הוא להתפלל על האתרוג, בהיותו יום הדין של כל קורות השנה כולה, וכל ענייני האדם הנוגעים לכל ימות השנה, כולם נידונים לפרטי פרטים ביום הדין דראש השנה.

לפיכך גם בו רומז התנא, שהוא ראש השנה "לנטיעה" בלשון יחיד, הלא היא הנטיעה הידועה המיוחדת למצוה, נטיעת עץ האתרוג, המבואר בתורה למצוה. כי בט"ו בשבט אנו מתפללים על עצם יסוד צמיחת האילן, כאשר הביא מדברי רש"י ז"ל, בהיות שהוא היום שעולה בו השרף באילנות, ויש להתפלל בו על צמיחת אתרוג נאה ומהודר. ואילו בראש השנה דאחד בתשרי מבקשים על 'הנטיעה' כולה, שתעלה ותתברך, וזוכה לברך כראוי על אתרוג נאה ומהודר, "פרי עץ הדר", אמן.

לכבוד חג הסוכות הגיע לחצר הקודש של הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינווא זצוק"ל חסיד אחד נגיד נכבד בעמיו, ובהיכנסו לברכת השלום התפאר בפני הרבי, על האתרוג הנאה והמהודר שהביא באמתחתו, 'פרי עץ הדר' נדיר במיוחד בהדרו וביופיו, אשר לא נראים רבים כמותו. הוא סיפר לרבי ששילם על אתרוג זה סכום עצום, אבל אין ספק ששווה הוא כל מחירי שבעולם!

ביקש הרבי להראות לפניו את האתרוג המדובר, פתח העשיר את אמתחתו והניח על שולחנו של הרבי את האתרוג. היה זה אכן אתרוג המושלם בכל מיני שלמות והדר, הן בצורת גידולו המיוחדת, עם 'גארטל' נאה באמצעו, בליטותיו ושקיעותיו מדויקות כצורתו של אתרוג, צבעו יפה ומרהיב, פטמתו מזדקרת בדיוק בראש המגדל באמצע גבהו, ובעיקר היה כולו נקי בשלמות הנקיזות, ללא שום רבב, אף לא 'בלעטיל' אחד כחוט השערה!

הרבי נטל את האתרוג המיוחד בידי קדשו, הביט בו ובחננו היטב מכל צדדיו וצדי צדדיו, תוך שהוא מתפעל מאוד משלמותו ומראהו הנאה. אך כשסיים את בדיקתו

סיפורי השגחה פרטית
שנשלחו למערכת ע"י הקוראים

עצת ה'

סיפר מורנו הרב שליט"א: "מכיון שהיו לי מזוודות רבות לקחת מירושלים לבית שמש הזמנתי נהג הסעות עם רכב גדול לצורך הנסיעה לבית שמש, אך לא מצאתי עצה כיצד להוריד את המזוודות עד לרכב מרוב גודל וכובד..."

ציפיתי שאולי יופיע בפתח ביתי נכד או בחור אך הדבר לא קרה, והנה הנהג מתקשר שהוא כבר קרוב לבית ובתוך כמה דקות יגיע לבניין מגורי...

בליבי בקשתי מבואר עולם שישלח לי עזרתו בהורדת המזוודות..."

בעודי על הקו והנהג בנימת התנצלות אומר שהביא איתו בחור ושאל רשות אם יוכל להצטרף לנסיעה לבית שמש ואם לא אזי שיוריד אותו בתחנת אוטובוס..."

שמחתי שמחה גדולה שהלוא אבן הגולה מעל ליבי וסיפתרי לו שבדיוק איני יודע כיצד להוריד את כל המזוודות מלמעלה עד לרכב, הוא מיד שלח את הבחור החסון והנמרץ ששמח לעזור.

עם סיום השיחה הופיע הבחור במפתן ביתי וחיש קל הוריד את החבילות כאילו היו אלו שקיות ממולאות בנוצות קלילות..."

הסיפור טרם הסתיים...

בחזור מבית שמש אותו נהג לא היה פנוי ולא הצלחתי להשיג רכב הסעות גדול. בלית ברירה הזמנתי רכב קטן, ושוב לא היה לי דרך להחזיר את החבילות..."

בתפילת מנחה פגש בי אברך שרצה לשוחח איתי ובדרך אגב הציע להסיע אותי לדירה ששכנתי בה בבית שמש. מכיוון שקור עז שרר בחוץ, שמחתי על טיב ההשגחה, האברך ששמע שאני חוזר היום לירושלים הציע להסיע אותי אך מכיון שהזמנתי נהג לא רציתי לבטלו, אמר האברך שהוא גם כך נוסע לאזור ואם יהיה משהו שיכול לעזור יעשה זאת בשמחה, אז נזכרתי במזוודות שיתכן שלא יתאימו ברכב שהוזמן והוא מעצמו הציע לקחתם עד לבית שלי בשמחה וחסף לב...

אמרת לי שיתבונן בטיב ההשגחה שלא השגתי רכב גדול אך בורא עולם סידר לי את עניי המזוודות בדרך שונה שלא הייתי חושב עליה לעולם... ונקודה נוספת שלא נענה אליהו אלא בתפילת המנחה!!!

בעל המעשה מורנו הרב שליט"א

הפענוץ לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית
פוזן לשלוח אל ר' שמחה ספואלס

פסק: 15326517922

או ל: o.y.wines@gmail.com

מאוד למצוא 'אתרוג' כשר למצוה.

הרבי הקדוש בגודל חביבותו הנודעת למצוה, חיפש ויגע בעמל רב בכל פינה ופינה ברחבי העיר הגדולה אחר אתרוג נאה, אך לא נמצא ולא כלום.

הרבי לא אמר נושא חלילה, רק חיזק מאוד את המשמשים הנאמנים שימשיכו בחיפושיהם ללא לאות, באומרו: שמאחר שכבר התפללנו וביקשנו

על אתרוג נאה ביום 'חמשה עשר בשבט', הרי בוודאי פעלה התפילה את פעולתה לטובה,

וכבר המציא השי"ת עבורנו אתרוג כשר ומהודר,

המדוקדקת החזיר את האתרוג לבעליו, ואמר שאף כי נראה כאתרוג מושלם מאין כמוהו עדיין לבו נוקפו בטיב כשרותו של אתרוג זה, וצריך עוד לבדוק הדבר.

החסיד השתומם והתפלא, איזה פגם מצא הרבי באתרוגו, הלא כל רואיו יצאו מהתפעלות, וכבר העידו בו מומחים שאולי אחד מאלף אתרוגים עולה נאה ויאה כמוהו, ומדוע חושש הרבי לטיב כשרותו?

בהגיעו אל בית האכסניה, נכנס אל החדר המהודר שהוצע והוכן עבורו לימי החג, התיישב בכובד ראש, ונטל שוב את האתרוג המיוחד לידו, ובדקו בשבע בדיקות מקיפות סביב סביב, ולא מצא בו שום סרך שאלה, הוא הבהיק ביופיו המושלם, ולא נמצא בו שום גריעותא כל שהיא.

לפתע בעודו מסובב את האתרוג למטה ולמעלה, מחזיק בעוקצו והופך אל פטמתו, חש שחיבורו של הפיטם אל האתרוג רופף קמעא, זה עורר מעט את חשדו, וכשבדק את חיבורו של הפיטם היטב מה מאוד חשכו עיניו ונפל לבו, כשגילה שהפיטם מחובר מבפנים בכמה סיכות ומחטים אל האתרוג. חיבור זה נעשה באמנות מיוחדת, מוסתר בסתר אתרוג מתוכו, כדי שמבחון לא יאה ניכר כלום, ויהיה נראה כאתרוג שלם ומושלם שפטמתו מחוברת כהוגן...

התברר אפוא שתחושתו של הרבי היה מוצדקת, והאתרוג היקר פסול למצוה. כאב לו לעשירי מאוד על המרמה הגדולה שרימוהו, ועל הון העתק ששילם על אתרוג נאה הפסול בתכלית.

בעמדו שוב לפני הרבי בלב שבור ומאוכזב, ביקש לשאול מה עורר את חשדו של הרבי באתרוג זה? וכיצד הרגיש ברוח קדשו לערער על כשרותו? הרי הפיטם היה מחובר היטב בלא שיכירו כלום בטכסיס המרומה.

ענה לו הרבי, לא על פי רוח הקודש חששתי כאן, רק כשסיפרת לפני בהתפארות והתרברבות על אתרוגך הנאה.

אמרת לי: הלא אתרוג של מצוה צריך להביא את האדם אל השפלות ולא לגאווה ח"ו, שכן האתרוג דומה ללב, ולב איש ישראל צריך להיות מלא שפלות והכנעה למצות השם יתברך עלינו בחג הסוכות. והרי אין אתרוג זה 'מציאה' שמצאת עתה בקנייתך, אלא כבר מוכן ועומד הוא חדשים רבים מראש, מיום 'חמשה עשר בשבט', שהתפללנו וביקשנו על האתרוג הנאה למצוה. - ואם אכן זהו אתרוג

כשר ומהודר כל כך כדברך, כיצד יתכן שיביא השפעה של גאווה והתנשאות, הלא לנוכח אתרוג כשר ומהודר צריך הלב להתמלא ענווה והכנעה גדולה, לפני היוצר ברוך הוא שהמציא לפנינו 'פרי עץ הדר' למצוה, ולכן התעורר בלבי החשש, שמא יש כאן איזו טיב פגימה נסתרת, ואין האתרוג

כשר למצוה!

[פרטיסיות. קובץ 14263]

בשנה האחרונה לשהותו של מרן הרה"ק בעל 'דברי יואל' ז"ל ע"ע 'סטמאר' שבארץ אונגארין, בשנות השואה האיומה, בימי הרס עולם, כאשר מלחמת העולם התחוללה במלוא עוזה זה כמה שנים בכל רחבי אירופא, היה קשה

ואכן כדברי קדשו כך הוה, שביום האחרון שלפני החג נודע כי בעיירה קטנה הסמוכה לסטמאר ישנו אתרוג נאה ביותר, 'פרי עץ הדור' - קם אפוא הרבי ארז את חפציו ובגדי קדשו וכל הנצרך לו, ונסע במסירות נפש לעשות את כל שבעת ימי החג כולם באותה עיירה קטנה, על אף הסכנה הגדולה שבדרכים ובשהייה במקומות זרים בעתותי מלחמה.

ובכל אותם ימי החג הנעלה, היה הרבי מלא שמחה דקדושה, על שזכה לקיים המצוה כראוי, ושהתקבלה תפילתו על האתרוג מיומא דט"ו בשבט ברחמים וברצון! [סם]

~ ~ ~

הגה"צ המפורסם רבי חיים ברים זצ"ל, היה מקורב מאוד אצל רבו מרן החזון איש זצוק"ל, ומתייעץ עמו רבות בכל דבר וענין.

מקום מגוריו של רבי חיים היה בירושלים עיר הקודש, אך היה נוסע רבות לבני ברק יצ"ו, לרגל מלאכתו מלאכת הקודש כריש מתיבתא בשיבת סלבודקא המפוארת. ובהיותו בבני ברק היה נכנס רבות אל ביתו של החזון איש להיוועד עמו בכל הנצרך לו.

באחד הימים התעכב ר' חיים בביתו של החזון איש זמן רב, ובהיותם שקועים בשיח עומקה של הלכה לא שמו לב אל מחוגי השעון שהתקדמו לאיטם, וכשסיימו את שיחתם ראו שהשעה כבר מאוחרת בלילה, וכבר לא ימצא ר' חיים אוטובוס שייקח אותו בשעה מאוחרת שכזו

בחזרה לביתו בירושלים.

כשראה זאת החזון איש התחייך, ואמר בשמחה: זייער גוט! [טוב מאוד], הלא זה עתה זכינו באורח חשוב! הנה אתה תוכל ללון כאן בלילה זה, ותזכה אותנו במצוה הגדולה של 'הכנסת אורחים'!

פניו של ר' חיים התכרכמו מבושה ומבוכה, מעולם לא עלתה על דעתו להתארך בביתו של גדול הדור! ומה גם שבאותה תקופה התגורר שם בביתו של החזון איש גם גיסו מרן הסטייפאלער זצוק"ל עם אשתו הרבנית ע"ה, אחותו של החזון איש.

הוא אמר אפוא לחזון איש, שמתבייש מאוד להטריח את הרב, ואינו מסוגל לראות שיטרוח עבורו להציע את מיטתו וכו'.

אך החזון איש שחק לעומתו, ואמר: הלא הנך אתה 'חפצא דמצוה' גופא, כדוגמת האתרוג בחג הסוכות, ואין לך לומר שום 'דעות' בנידון - וכי האתרוג עצמו יוכל להביע דעה, הרי כבר התפללו עליו וגזרו בו הכל ביומא רבא של ט"ו בשבט' בטרם נחנט, מה יעלה בגורלו, ולמי בדיוק יגיע. אף אתה בהיותך חפצא דמצוה דהכנסת אורחים, אינך רשאי בזה לומר את דעותיך!

וכן ידוע אשר מהאי טעמא הורה רבינו הארי"ז ז"ל, שלא להתווכח ולהתפלפל על מחיר האתרוג, וכפי מה שביקשו ממנו בעד האתרוג היה מוציא ונותן בלא שום יכוחים. - שכן חפצא דמצוה צריך לשלם כפי אשר יושת עליו, וכבר נגזר על האתרוג בט"ו בשבט אצל מי ישכון בימי החג, ומי יברך עליו למצוה.

[קנטרס טיב הפעשה ח"ד]

~ ~ ~

בשולחן הפירות שערך אחד מגדולי הרבנים בארץ הקודש ביומא רבא דט"ו בשבט ראש השנה לאילנות, הגישו לפני הציבור 'תמרים' רבים, בהיות התמר אחד משבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל. [כפי שנרמז בפסוקי פרשא דידן (שמות טו, כז) 'ושם שתים עשרה עינות מים ושבעים תמרים וגו'"].

בעוד כל הקהל אוכלים את התמרים בדחילו ורחימו, פתח הרב ודיבר בשבחו וטיבו של 'תמר' זה, ומה נוכל ללמוד ממנו 'הלכה למעשה'.

את שיחת קדשו פתח הרב בטיב מעשה נאה, בחור אחד עליו ומוכשר מאוד מטובי הבחורים בשיבתו, נכנס אצל מרן הסייפאלער זצוק"ל בעל 'קהילות יעקב' בשאלה שהציקה לו. הוא למד באחת הישיבות המצוינות, שבכותל המזרח של הישיבות הקדושות, והיתה לו התלבטות בדן חובת עזרתו לבחורים החלשים. - מצד אחד במידותיו הטובות והמתוקנות הוא חש רגשי רחמנות כלפי הבחורים הללו המתקשים בלימודם, ורצה לעזור ולסייע להם. אך

מצד שני חשש שלימוד זה יגזול ממנו זמן יקר מהספק תלמודו שלו בעצמו, ועיכב את פריחתו ושגשוגו בתורה ועמלה.

לאחר שהציע את ספקותיו והתלבטותיו בפני בעל הקהילות יעקב, פסק לו הרב: תשתדל ללמוד גם עם הבחורים החלשים, זה לא יזיק כלל להתעלות הלימוד שלך בעצמך!

ואכן כך הוה, הוא נודע בישיבה כבחור העוזר תמיד לחלשים וקטני השכל, וקורבם באהבת וחביבות התורה שיקדה בו, ובד בבד גדל גם הוא מאוד בתורתו שלו בעצמו, שהתברכה ביותר בנפשו, הן בכמות והן באיכות, וכיום הוא מכהן כאחד מגדולי ראשי הישיבות מן החשובות ביותר.

את המידה היפה הזו, סיים הרב, למדין אנו מטיבו של 'תמר' זה, שממנו למדו בש"ס (מגילה ד). שאין לנו אלא לב אחד לאבינו שבשמים כתמר, וכל חפצו רק לעשות רצון אבי שבשמים.

כאשר היה מרן החתם סופר זצוק"ל דורש על כך בפסוקי שיר של שבת (תהילים צב, ג): 'צדיק כתמר יפרח, כארז בלבנון ישגה'. - הנה טבע עץ התמר כשפורח ונפתחים בו ענפי הדקל, הרי הוא פורש פריחתו הרבה, ומלבד מה שנותן פירות תמר טובים לרוב, פירות שהשתבחה בהם ארץ הקודש, הרי הוא גם נותן צל רחב נאה תחתיו בענפיו הגדולים.

אבל מאידך, אין עץ הדקל אילן גבוה כל כך, ומרוב פירותיו וענפיו המרובים אין בכוחו לנסוק גבוה מדי.

ואילו טבע עץ הארז הוא בדיוק בהיפוך, שאינו פורח לצדדים כמו התמר, ואינו נותן פירות וצל הרבה, שאין ענפיו נפתחים ונפרשים, אלא מיתמרים אל על, בכיוונו של העץ מלמטה למעלה. ולכן יש בכוחו להתרומם יותר, עד שיתעלה וישגה לגבהי מרומים.

והנה זה הצדיק הממונה על טובת הציבור ותיקונם ברוחניות ובגשמיות, וצריך ליתן תמיד פירות הרבה ולפרוש מצילו על כל הבאים לחסות בצילא דמהימנותא. יכול ליפול בדעתו, שמא מחמת כובד נטל הפירות והצל שעליו להנהיג עדת הקודש, תחסר התגדלותו העצמית, ולא יוכל להתעלות ולהתרומם כארז.

ועל כך מבטחיו הכתוב: 'צדיק כתמר יפרח', אל יחשוש הצדיק לפרוח ולהפריח הרבה פרחים ופירות, יתעסק עם הציבור וישפיע תורה ודעת לעם בני ישראל. ואין לו לחשוש כלום, כי אכן מובטח הוא: 'כארז בלבנון ישגה', שאף כי מצד אחד יפרח ויתן פירות כתמר, זה לא יפריע להתגדלותו ורוממותו כארז בלבנון ישגה עכתוד"ק, ושפתי פי חכם חן.

[מתוך שיחה לבחורי ישיבת מיר הע"י, קובץ 'לכלית']

• ברכת מזל טוב •
למורנו ורבנו שליט"א
ולבנו הרה"ג ר' יחיאל מאיר שליט"א
 עורך מדור טיב ההלכה
לרגל הולדת הבת
 • - •
ולבנו הרה"ג ר' יעקב עקיבא שליט"א
 יו"ר הוועדה הרוחנית של הגליל
לרגל נשואי בנו
חזת חיים שרגא פייבל הי"ד
 • - •
יח"ד שידוך נחת דקדושה מכל יח"ח

על הברכה יעמדו
 התורמים להפצת העלון

ניתן להנציח את העלון לשמחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט | לקבלת העלון במייל (דוא"ל) נא לשלוח למייל הפצו"ב

	<p>צ'ינג'י טל' 02-6516090</p>	<p>~ הכל בשקל ~ רח' בר אילן 43 י"ם טל' 052-7619268</p>	<p>לע"נ הרב חיים נתן בן ר' יצחק הלוי סגל ז"ל ר' אברהם יצחק בן ר' צבי דוד הכהן ז"ל הינדא ביילא בת ר' דוב הלוי</p>	<p>לע"נ האשה מרים בת ר' דוד</p>	<p>לע"נ רבי דוד צבי ב"ר יצחק ז"ל נתרם ע"י בנו מנחם מרדכי הי"ו</p>	<p>לע"נ הינדל בת ר' משה ירמיהו ע"ה</p>	<p>לע"נ ר' ישראל נתן נטע ב"ר דוד צבי הכהן ז"ל דוד ב"ר משה ז"ל</p>	<p>לע"נ ר' יחזקאל ב"ר צבי ז"ל ולרפואה שלמה ולהצלחת לאה בת איילת תחי' נתרם ע"י בנם יחיאל יהושע הי"ו</p>	<p>לע"נ שמחה בת רחל יחזקאל בן עמומה</p>
--	-------------------------------	--	--	--	--	---	---	--	---

י"ו ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגוויך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.
 Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

פניני הפרשה

בשלה

עלון מס'

970

שנה כ' התשע"ט

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

כוונה בתפלה

וידי משה כבדים ויהי ידיו אמונה עד בוא השמש – יש להבין מה שייך ענין אמונה בידים, הרי אדם מאמין במוח ובלב על ידי ידיעה והכרה, כפי שאנו אומרים ב'עלינו לשבח': יודעת היום והשבות אל לבבך? אונקלוס מתרגם "והוה ידוהי פריסן בצלו" – היה משה רבנו עומד ומתפלל וידיו פרוסות לשמים. ללמדנו שהתחזקות בכוונה בתפלה, זהו דבר המסוגל ליכות לאמונה שלימה. כשאדם מבין ומרגיש את מה שמבקש ומתפלל, והדבר ניכר עליו בשעת עמידתו בתפלה, הרי שהגיע לאמונה שלימה. וכבר מובא ב"שערי תשובה" (א"ח סי' ס"ו ס"ק י"ג) וז"ל: "כתבו בשם תלמידי האר"י ז"ל כשיאמר עוזר דלים, ישים בלבו שהוא עני ומבקש על פתח. ואפילו הוא עשיר גדול, ישים בדעתו שהוא עני מתורה ומצוות, ובזה התפלה שלו עולה למדרגה גבוהה של תפלה לעני כי יעמוף".

והנה משה רבנו איש האלוקים שהיה מדבר עם הקב"ה, מדוע בתפלה זו היה עליו להתאמץ יותר ולהתחזק באמונה, הרי כל הזמן הוא היה מדבר עם הקב"ה פנים אל פנים כביכול? אלא, במלחמה עם עמלק שכל מלחמתו היא רוחנית – לקרר את ישראל בתורה ובקדושה, אין מספיק אמונה רגילה. וכבר בתחילת המלחמה נתפס משה רבנו על זה, שכן על הפסוק "וידי משה כבדים" כתב רש"י: "בשביל שנתעצל במצוה ומינה אחר תחתיו, נתפרו ידיו", ובתרגום המיוחס ליונתן בן עוזיאל מבואר שכיון שלא הזדרזו באותו יום להילחם ודחה המלחמה למחר, בגלל זה היו ידיו כבדים.

מסופר על יהודי שהיה רחוק מתורה ומצוות, שבא לבקר בישיבת "כפר חסידים", והתפעל מהתפלה והרגש של התלמידים, אבל ראה שם דבר מיוחד: יהודי זקן עומד לפני הקיר ומדבר בתחנונים. שאל את התלמידים: מה עושה האיש הלזה? אמרו לו: זהו המשגיח של הישיבה רבי אליהו לאפייאן, שכאשר הוא מתפלל, הוא חש את הקב"ה, ומדבר אליו כפי שאדם עומד ומבקש מהמלך.

לא תהו בראיה	עצה טובה
<p>הכתם העיור</p> <p>הוא אזור קטן בתוך העין שאין בו קולטי אור, כך ששדה הראיה של כל עין מוגבל בחלק קטן מאוד. חוקרים כופרים נוהגים להצביע על כתם זה כעל ראיה לחוסר-תכנון, ומראים שכתם זה אינו מצוי בעינו של התמנון, שגם לו עין דומה לאדם. אך האמת שישנה סיבה להימצאותו של הכתם העיור באדם ולא בתמנון. החיבורים של הרשתית בעין האנושית מגינה על הרשתית מפני קרינה אולטרה סגולית הנמצאת באויר. בעינו של התמנון אין "כתם עיור" מכיון שהוא חי בים, והמים מגנים על עינו של התמנון מפני קרינה זו, כך עינו יכולה לקלוט את כל קרני האור מבלי להינזק. ואכן, אילו היה התמנון חי ביבשה, הוא היה מתעוור תוך זמן קצר בגלל עודף הקרינה שיש באויר. (הרב דניאל בלם הי"ו).</p>	<p>לא כדאי להציע מחיר עד שיאמר המוכר בעצמו. (מרן ראש הישיבה שליט"א בחידושו על התורה בראשית כג, ט"ז (הובא בעלון "בית נאמן"), למד כן מהמשא ומתן של אברהם עם עפרון. ועוד הוסיף שלומדים מאברהם לא לקחת בחנם, כי אז תמיד יטעון הנותן שעשה לך טובה. וכמו שאומרים בשם הרבנית ליפשא (בתו של הגרי"ז מבריסק זצ"ל) שלקבל בחנם הוא יקר יותר מלשלם כסף מלא).</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סערון זצ"ל

"אשרי אדם השם נפשו בכפו ויודע על מה נשלח ובא לעולם הזה, ויזמין כל צרכיו בעודו בכוחו במתניו, ולא יניח עד ימי הזקנה כאשר כבר תשש כוחו ולא יוכל לקיים המצוות כתיקונן, וכל שכן אם לא נתעורר כלל לתקן מעשיו וכלעומת שבא כן ישוב לעולם הבא".
 ("מגיד חדשות", ח"ח דרוש א')

ויהי בשלח פרעה את העם – יש לדקדק מה שייך כאן לשון "ויהי", המורה על צער, הרי באותה שעה יצאו מעבדות לחירות? ואפשר שחוזר על "העם" המרמז על הערב רב, שלאילו היה צער מיציאת מצרים, ורצו לשוב לארץ מצרים, וכפי שמענו לכל אורך הדרך במדבר שרצונם לשוב למצרים. עוד ראיתי מפרשים באופן אחר שהיה לעם ישראל צער מכך שהצטרפו אליהם הערב רב ולא נותרו במצרים. (חן בשפתותיך, כת"י).

ויאמר את רכבו ואת עמו לקח עמו – עיין בפרשת וישלח מה שביארתי בס"ד על הפסוק ועמו ארבע מאות איש, שמלת "עמו" היא רמז לשרו של עשו. עש"ב. וראיתי כאן בזוה"ק (דף נ"א ע"א) שכתב וזו לשונו: "ותנא בההיא שעתא אתא רברבא שולטנא דממנא על מצראי וכנש שית מאה רבוון רתיכין מקטרגין, ועל כל רתיכא ורתיכא שית מאה שלטונין ממנן קטיגורין. הדא הוא דכתיב ויקח שש מאות רכב בחור וגו', וכי שש מאות רכב בחור לא הוו רכבי מצרים? מאי טעמא וכל רכב מצרים (שכתוב אח"כ, משמע שרכב בחור שנזכר לפני כן לא היו ממצרים). אלא הכי תאנא הוא ס"מ אוזיף ליה שית מאה רתיכין מקטרגין לסייעא ליה. הדא הוא דכתיב ויקח שש מאות רכב בחור. אימתי אשלים ליה קודשא בריך הוא לס"מ? בקרבא דסיסרא דעקר קודשא בריך הוא לכל אינון רתיכין ואתמסרו בידא דמטרוניתא. הה"ד נחל קישון גרפם נחל קדומים וכו'. עכ"ל הטהור. נמצינו למדים שהס"מ שלח את חילותיו יחד עם צבא מצרים להזיק לישראל. ובספר גלילי זהב (פרשת כי תבא) מצאתי שכתב משם הזוה"ק ששרו של עשו הוא עמלק הוא ס"מ הוא השטן המקטרג על ישראל בשביל ירושת הארץ. ומצאתי ראיה לזה בזוה"ק (בשלח, דף ס"ה ע"ב) וז"ל: ויאמר משה אל יהושע, אמאי ליהושע ולא לאחרא, והא בההוא זמנא רביא הוה דכתיב יהושע בן נון נער, וכמה הוו בישראל תקיפין מיניה. אלא משה בחכמתיה אסתכל וידע מאי חמא. חמא לסמא"ל דהוא נחית מסתרא דלעילא לסייעא לעמלק לתתא. עכ"ל. ונראה לי בס"ד לרמוז לזה, שהנה מלת עמו עולה במספר קטן כמנין שטן. וידוע דהוא השטן הוא עמלק הוא ס"מ, אשר בא לסייע לפרעה הרשע, וכנזכר לעיל. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

הליצנות – נשק עוקף הגיון

אלא שהרב מבריסק כלל לא נבהל מהמערכון הסאטירי. "אכן, כך בדיוק צריכה להיראות יציאת יהודים למלחמה" הפתיע הרב בתגובתו, והוסיף בחיוך: "רק שהיה על המשכילים להראות את סופה של ההצגה: הגאון מוילנא והשאגת אריה, אכן נותרו כיחידים הראויים לצאת למלחמה. הם גם באמת יצאו אליה שעונים על מקלות ועם גמרא ביד, וניצחו...".

גם בדורנו אנו עדים לכך שכאשר התקשורת רוצה לפגוע בקדשי ישראל, היא משתמשת בסאטירה ובלעג.

הרב אהרן לוי שליט"א (מרצה בכיר ב'ערכים') נשאל פעם בהרצאה אודות תכנית מסוימת בתקשורת העושה צחוק מקדשי ישראל. נענה הרב: "כשהיינו ילדים נהגו לומר לנו כי ילד המרים יד על חברו מעיד בכך על חולשתו, על חוסר בטחונו בצדקת דרכו ועל חוסר יכולתו להסביר את עמדתו. ובכן חברים, כלל היא נקוט בידכם! אם הדרך שלהם להלחם בתורה היא בליצנות, אשרינו מה טוב חלקנו! אם את נשק הליצנות שולפים מולנו, אות היא שריקה עגלתם ואין במחסניתם כדורים נוספים... הליצנות היא נשק שמשתמשים בו רק במקום שאין יכולת להתמודד בצורה הגיונית".

הליצנות הינה הכלי המרכזי שבו השתמשו ומשתמשים פורקי העול לדורותיהם בכואם לזלזל בתורה ובמחזיקיה. בתקופת המשכילים באירופה, ידוע שעיקר מלחמתם היתה על ידי כתיבת מאמרי ליצנות ומחזאות נגד כל הקדוש והיקר לעם ישראל.

מסופר שמשכילי בריסק העלו פעם הצגה לעגנית בנושא "מלחמה על פי התורה". מאות שחקנים שהוצגו כחיילים עלו על הבמה. כשהודיעו: "מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישוב לביתו", עזבו חלק מהחיילים את הבמה. אחרי ההכרזות "מי האיש אשר נטע כרם ולא חיללו", ו"מי האיש אשר ארש אשה ולא לקחה - ילך וישב לביתו" עזבו עוד חיילים.

כשהגיעה ההכרזה האחרונה "מי האיש הירא ורך הלבב - ילך וישוב לביתו", קמו כל החיילים שנותרו - ועזבו. על הבמה נותרו רק שני שחקנים שהתחזו ליהודים זקנים, שעונים על מקלותיהם ותלמודם בידם, וגילמו בדמותם את הגאון מוילנא והשאגת אריה.

החרדים של בריסק נפגעו קשות מההצגה העוקצנית, וסיפרו את הדברים לגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל.

זיספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

ביקורת עם פתרון

כעבור שלושה ימים הוא הניח על שולחנו של המורה עותק מושלם של ציורו הקודם.

הצייר והמורה לקחו את הציור החדש, הניחו אותו על כן ציור במרכז קניות אחר, אך את נוסח השלט הציע המורה לתקן מעט. הפתיח היה אותו פתיח: "אני צייר מתחיל, אשמח לקבל ביקורת על הציור שלי". הסיומת היתה מעט שונה: "מי שרואה פה בעיה כלשהי, ירגיש בבקשה חופשי לתקן ולשפר. השארתי סט של צבעים ומכחולים לשימושכם...".

למחרת הגיע הצייר למרכז הקניות ונוכח לראות שאף לא אחד נגע בציור. גם שבוע לאחר מכן אף אחד לא תיקן כלום. חודש חלף ושום תיקון לא בוצע.

כשסיפר זאת למורה, אמר לו זה בחיך: "זה בדיוק ההבדל. להגיד מה לא בסדר – כולם יודעים, אבל לתקן – כמעט אף אחד אינו יכול. התשובה שיש להשיב לכל המבקרים למיניהם היא: "בשמחה רבה, בוא נראה אותך עושה את זה טוב יותר...".

פעמים רבות אנשים מותחים ביקורת על מנהיגים, מורים והורים, ובפרט על בן הזוג, ועלינו לזכור, שקל מאוד לסמן איקסים על מעשיהם של אחרים, אך כשנשאל את המבקר: "מה אתה מציע לעשות, האם יש לך פתרון?" - שפתיו נאלמות.

כבואנו לבקר את זולתנו, נבוא עם הצעה מעשית לפתרון.

בחור צעיר סיים חמש שנים ארוכות של לימודי ציור והחליט לבחון את יכולותיו בתחום בדרך מקורית משלו. הוא צייר ציור מושקע מאוד, והניחו על פן ציור באחד ממרכזי הקניות.

ליד הפן הניח עט שחור, ולידו הציב שלט קטן שבו כתב כך: "אני צייר מתחיל, אשמח לקבל ביקורת על הציור שלי. כל מי שרואה כאן בעיה, טעות בפרופורציה או במשחק הצבעים או כל פגם אחר – שיקח בבקשה את העט השחור שהשארתי ליד הכן ויסמן איקס שחור על המקום הבעייתי לטעמו".

למחרת הגיע הצייר המתלמד למרכז הקניות, ועיניו חשכו. הציור שהניח אמש היה מלא איקסים, כמעט עד אפס מקום. ברור היה כי לא יד אחת היתה בדבר, שכן איקסים בגדלים ובצבעים שונים מילאו את הציור עד לאפס מקום, מעידים בדממה על חותמם הביקורתי של אנשים רבים.

הוא הביט במבוכה לצדדים ובבושת פנים הוריד את ציורו. "כנראה שאין לי עתיד גדול כצייר" חלפה מחשבה מייאשת בלבו.

שבור ורצוף סר הצייר הצעיר לבית מורהו, סיפר לו את הסיפור ובעינים דומעות סיכם: 'זהו, אני כשלון מוחלט, תראה...!'

אבל המורה חיך וביקשו לצייר ציור זהה לציור שהניח במרכז הקניות.

☺ זה לא חוק! ☺

יהודי אחד היה טוען שהוא 'מעל הזמן', בתפלותיו הוא שקוע בעולמות העליונים ואין הוא יכול להיות תלוי במגבלות של זמן. ממילא זמני התפלות היו אצלו בגדר המלצה בלבד: את תפלת מנחה היה מתפלל שעה אחר צאת הכוכבים, וערבית היה מתפלל עם הנץ החמה וכן על זה הדרך. סיפרו עליו ששנה אחת בליל ל"ג לעומר, הופתעו חבריו לראותו אוחז את לפיד האש בידו וממחר להדליק את המדורה לכבוד רשב"י, מיד עם רדת הלילה. משהתקרבו אצלו, שמעוהו מלחש בדביקות: כל המירא וחמיצא...

☺ חוק חוק אפא... ☺

יש כאלה שהשקם והתלהבותם בקיום המצוות פורצת גבולות, והם לא נזהרים בזמני התפלות ובדקדוקי ההלכות. אמר על כך פעם מרן ראש הישיבה הגר"מ מאזוז שליט"א שמעבודת הכהנים למדים שעם כל עבודתם הגדולה והנשגבה, הקפידו לעשות הכל לפי זמנים מדויקים, שהרי "עבר זמנו – בטל קרבנו" (ברכות כ"ו ע"א).

אִיתָא בְּזֵהר (תיקו"ז טו): הָאֵי מָאן דְּמִפְרַר פְּרוּרִין עֲנִיּוֹת קָא
רְדִיף אַבְתְּרֵיהּ, וְרוּמֵז אֲשֶׁר מִי שְׁפוּגִים בְּבַחֲנִית יְסוּד,
שְׁמֵפִיז כְּחוֹ וְשִׁפְעוּ שְׁלֵא בְּמִקוּמוֹ, גּוֹרֵם לְעֲצָמוֹ עֲנִיּוֹת.
וְהִנֵּה יָמֵי הַשׁוּבָבִי"ם הֵמָּה לְתַקֵּן בְּרִית הַלְשׁוֹן,
מָה שְׁפִיז דְּבוּרֵי פִּיּוֹ אֲשֶׁר לֹא כִדָּת.

(עפ"י עמרת ישועה פרשת בא)

פרנסה?
רק אל תקליל!

תיקון שובבי"ם ת"ת

זה הזמן להפסיק את העניות. שומרים
את הפה בעת התפילה. וזוכים לפרנסה
בשפע ובהרחבה רבה.

שותקים בעת התפילה
ומתקנים את פגם הפה

הצוואה האחרונה: איכלו פיצה...

הרב, ההלם ממה ששמעו אזניו לא פגה עדיין, וביקש רשות לדבר בשפה מיוחדת שירתיע את השומעים, אם לא ינתן לו רשות אין לו מה לדבר.

אמר לו הרב: הרי הוזמנת כאן לדבר על חשוב זה, טול את השופר ודבר כרצונך.

פתח ר' מאיר מיכאל את דרשתו בתיאור זה שפתחנו בו, וסיים ואמר: רבותי! מי שרוצה להמשיך במנהג נלוז זה, שיזכור לכתוב בצוואתו כי הוא אוסר באיסור גמור לומר אחריו קדיש!

הדברים פעלו את פעולתם, וכמובן שבתפילת ערבית שבאה אחריה לא נשמע כל הגה.

לאחר התפילה ניגש הרב אל ר' מאיר מיכאל וברכו במאור פנים, פניו קרנו מנחת ואמר: "עכשיו אפשר לקרוא לר' לייב שיבוא לבית הכנסת". והסביר, מתפלל זקן היה כאן ושמו ר' לייב, פעם נזקק לטיפול פיזיותרפיה, אמר לו המטפל שברחוב הזה אין בית שאין בו חולה...

המטפל שהוא יהודי שומר תורה ומצוות, הוציא גמרא והראה לו שכאשר יש דבר בעיר, מלאך המות מפקיד את כליו בבית הכנסת. ואמר לו מה שכתוב בספרים שכאשר מדברים דיבורי חולין בבית הכנסת ה'דיבור' נהפך ל'דבר' ר"ל.

מיני אז הפסיק ר' לייב לבוא לבית הכנסת, סוף סוף מי רוצה מפגש עם מלאך המוות. אבל עכשיו אפשר לקרוא לו שיחזור, כי בעזרת ה' יפנה מלאך המוות את ציודו מכאן.

(ע"י קונטרס 'כנז' בית ה')

מוכי הלם עמדו הבנים ליד מיטת אביהם, אינם יודעים אם התכוון ברצינות או אין זה אלא מהתלה.

ר' זונדל שוכב על ערש דוי, על פי הצפוי לא זמן רב נשאר לו בעולם הזה, בניו עומדים סביב מיטתו ואומרים תהילים, לפתע פונה אליהם ר' זונדל ואומר: "אני מבקש ממכם שלא תאמרו אחרי קדיש ואל תיגשו לעמוד, אלא תאכלו פיצה עם הרבה רוטב" - הבנים לא ידעו איך לעכל את הצוואה.

לאחר כמה דקות שעמדו בהלם, אמר להם ר' זונדל בקול חלוש: "בעוד שעות ספורות אני עתיד לעמוד לפני בית דין של מעלה ולתת דין וחשבון על מה שעשיתי בעולם, יש לי מספיק דברים שעבורם יכו אותי מכות הגונות, כשתאמרו קדיש או תתפללו לפני העמוד, רק יעלה זכרוני שלא לטובה, כמה שהייתי מזלזל בזה, כמה שיחות חולין שחתי בעת הקדיש, כמה דברי הבל דיברתי בעת חזרת הש"ץ, ובמקום שהקדיש תציל אותי מייסורי שאול, עוד יוסיפו מכה רבה על מכותי.

על כן בקשתי האחרונה היא שאל תאמרו קדיש ואל תתפללו בעמוד, אם תאכלו הרבה פיצה לפחות לא אסבול בגלל זה."

*

הרב מאיר מיכאל גרינוואלד הוזמן לבית מדרש בבורו פארק לשאת את דבריו, התפללו שם מנחה, ואזניו שמעו איך שאחד אומר לחבירו: 'ענקל, שמעת ש...', היה זה לא פחות ולא יותר מאשר באמצע קדושה!!! לאחר התפילה ניגש ר' מאיר מיכאל אל

גפילע אפילו אלקויס...

בט"ו בשבט אנו מתפללים על הצלחת הילדים - כי האדם עץ השדה וראוי לאמר תפילה זו בכל עת (מקור התפילה בסידור קדמון ישן)

רבוננו של עולם זכנו שיהיו בנינו מאירים בתורה ויהיו בריאים בגופם ושכלם בעלי מידות טובות, עוסקים בתורה לשמה. ותן להם חיים ארוכים וטובים, ויהיו ממולאים בתורה ובחכמה וביראת שמים, ויהיו אהובים למעלה ונחמדים למטה ותצילם מעין הרע ומיצר הרע ומכל מיני פורענויות. ויהיו להם חושים בריאים לעבודתך. וזכנו ברחמיך הרבים (ואת אשתי) (ואת בעלי) שתמלא מספר ימינו באריכות ימים ושנים בטוב ובנעימים ואהבה ושלוה, ונזכה לגדל כל אחד מבני וכל אחת מבנותי לתורה ולחופה ולמעשים טובים. ותזמין לכל אחד מבני את בת זוגו ולכל אחת מבנותי את בן זוגה ולא יודחו לפני אחרים חס ושלוה. ובדרך מעשי ידינו ליתן להם מזהר ומתן בעין יפה, ונוכל לקיים מה שאנו מבטיחים ליתן להם בלי נדר, ולהשיאם עם זונגם בימי הנעורים בנחת וברווח ובשמחה. ומהם יצאו פירות טובים ובנים צדיקים זוכים ומזכים לכל ישראל. ולא יתחיל שמך הגדול על ידינו ולא על ידי זרעינו חס ושלוה. ומלא כל משאלות ליבנו לטובה בבריאות והצלחה וכל טוב ויתגדל כבוד שמך הגדול וכבוד תורתך על ידינו ועל ידי זרעינו וזרע זרעינו תמיד. אמן בן יהי רצון. יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגאלי:

לקראת ט"ו בשבט:

עיצובים מרהיבים בשילוב כלים, פרחים, פיצוחים, שוקולדים ומתנות.

יוקרה בפרי

ח'צ"ה אש"ה ח'צ"ה

ל.פרנקל: 0533-160-174

3160174@gmail.com

מסך מגע

לשירות הדפסה עצמית

עמדת שירות דיגטלי להדפסה עצמית
מסמכים, חוברות, הדפסת צבע ועוד

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א'-ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00